

I. PREDMET UREJANJA

Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18) je leta 1999 sistemsko uredil področje ohranjanja narave in predstavlja enega temeljnih pravnih virov za urejanje varstva ustavno varovane kategorije naravne dediščine in varovanje ter ohranjanje biotske raznovrstnosti. Varstvo narave je v ZON urejeno na mednarodno primerljiv in učinkovit način. ZON je bil od njegovega sprejema trikrat noveliran. Pomembnejši noveli sta bili leta 2004 zaradi vstopa Slovenije v EU in uskladitve s pravom EU na področju varstva narave in leta 2014, ko je bila dosežena dokončna uskladitev ZON s pravom EU na področju presoje vplivov planov in posegov v naravo na območja Natura 2000, urejena vožnja z vozili na motorni pogon in kolesi v naravnem okolju in ko so bile odpravljene do takrat ugotovljene administrativne ovire in bremena pri izvajanju ukrepov varstva narave na način, ki je še zagotavljal učinkovito varstvo naravne dediščine.

Od zadnje večje novele ZON v letu 2014 je nastopilo že več razlogov za njegove spremembe in dopolnitve in sicer so ključne predlagane spremembe naslednje:

- uskladitev določb ZON s predpisi na področju prostora in graditve objektov, zaradi sprememb sistemske zakonodaje na teh dveh področjih;
- nadgradnja področja gojitve živali;
- podrobnejša ureditev in regulacija splošne in posebne rabe delov narave (zavarovana območja, naravne vrednote, prstoživeče živali in drugi deli narave);
- ureditev odškodnin zaradi povzročitve škode po zavarovanih vrstah;
- ureditev področja invazivnih vrst zaradi spremembe prava EU;
- dopolnitev določb, ki se nanašajo na ureditev področja vožnje v naravnem okolju, zaradi zagotavljanja večje učinkovitosti in izvedljivosti zakonskih določb;
- dopolnitev določb glede neposrednega nadzora, z namenom njegovega učinkovitejšega izvajanja;
- ureditev upravljanja nepremičnin v lasti države na območjih, pomembnih za ohranjanje narave;
- ureditev evidenc, baz in registrov v povezavi s spremembami prostorske in gradbene zakonodaje ter z drugimi predpisi, ki urejajo to področje;
- odprava ugotovljenih neskladij zaradi spremembe drugih predpisov oziroma druge uskladitve določb ZON tudi zaradi doseganja ciljev na področju varstva narave;
- odprava neuskklajenosti na področju določanja prekrškov in višine glob;
- druge manjše uskladitve in popravki tudi zaradi sprememb druge zakonodaje.

II. PREDSTAVITEV PO VSEBINSKIH SKLOPIH

1. Opis ključnih rešitev

1.1. Uskladitev določb ZON s predpisi na področju prostora in graditve objektov, zaradi sprememb sistemske zakonodaje na teh dveh področjih

ZON je treba novelirati zaradi sprememb na področju prostorske in gradbene zakonodaje in sicer zaradi uveljavitve Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 61/17, v nadaljnjem besedilu: ZUreP-2) in Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, v nadaljnjem besedilu: GZ). Oba zakona sta za področje varstva narave izredno pomembna, ker vsebujeta sistemske rešitve, na katere se navezujejo določbe ZON, ki se nanašajo na varstvo naravne dediščine pred poseganjem v prostor, kar je prepoznano kot ena od pglavitnih groženj na področju ohranjanja biotske raznovrstnosti (zlasti varstvo habitatov) in varstva naravnih vrednot. To področje je kot tako deležno tudi posebne pozornosti predpisov s področja varstva narave na nivoju prava EU (Direktiva o pticah in Direktiva o habitatih). Zaradi uskladitve z ZUreP-2, ki na novo ureja postopke prevlade javne koristi, podrobneje razčlenjuje pravni položaj, do katerega bo lahko prišlo v postopku potrditve plana, kar se smiselno uporablja tudi v postopku prevlade javne koristi pri odobritvi posegov. Pri tem poenostavlja postopke

prevlade javne koristi tako, da se postopek celovite presoje vplivov na okolje ne konča z zavrnitvijo potrditve plana, ampak se to dejstvo le ugotovi s posebnim sklepom, nato pa se postopek na podlagi vloge pripravljalca plana nadaljuje s prevlado javne koristi. Po izpeljanem postopku prevlade javne koristi na vladi ob prevladi javne koristi ohranjanja narave nad drugo javno koristjo ministrstvo zavrne potrditev plana in pristojni državni ali občinski organ takega plana ne sme sprejeti. Postopek prevlade javne koristi vključuje tudi pogoje za prevlado, ki izhajajo iz sodb Evropskega sodišča in priporočil Evropske komisije za izvajanje Habitatne direktive.

Predlagana je tudi rešitev, ki upošteva posebnosti priprave prostorskih aktov in sicer upoštevajoč obveznost pripravljalca, da se je dolžan v postopku opredeliti do predlaganih variant z vidika njihove vsestranske izvedljivosti in sprejemljivosti ter jih primerjati z drugimi variantami, pri čemer pa je preveritev teh variant možno predlagati najkasneje v fazi pobude, ne pa več po razgrnitvi študije variant. Predlog novele ZON upošteva tudi spremembe v ZureP-2 in GZ, ki prinašajo integrirane postopke z elementi načrtovanja oziroma dovoljevanja in presoje vplivov na okolje oziroma presoje sprejemljivosti za naravo ter predvideva konkretno navedbo omilitvenih oziroma izravnalnih ukrepov v fazi presoje ali prevlade na nivoju načrtovanja, ki se nadalje vključijo v konkretne upravne akte, s katerimi se skladno z ZureP-2 in GZ odobrijo nameravani posegi.

Ena najpomembnejših rešitev v Gradbenem zakonu je, da upravne enote prevzemajo vlogo ARSO kot »competent authority« v smislu Direktive o habitatih, kar pomeni, da odločajo o sprejemljivosti posega v naravo v smislu zahtev Direktive o habitatih, ZRSVN pa postaja v postopkih izdaje gradbenega dovoljenja obvezen mnenjedajalec. Zato ZON na novo ureja mnenje o sprejemljivosti posega in generalno določa, da je treba za posege na naravnih vrednotah, varovanih ali zavarovanih območjih, za katere je treba pridobiti dovoljenje po predpisih o urejanju prostora in graditvi objektov, vedno pridobiti tudi mnenje o sprejemljivosti posega. ZON na novo ureja tudi obveznost pridobivanja naravovarstvenih pogojev pred izdajo mnenja o sprejemljivosti posega.

Naslovník:

Investitorji, pripravljalci planov in nosilci projektov, odločevalci o planih ter posegih in prevladi javne koristi

Pravne posledice

Uskladitev ZON z ZUreP-2 in GZ, racionalizacija postopka potrditve ali zavrnitve plana ali posega, prevlada javne koristi

1.2. Nadgradnja področja gojitve živali

Ocena izvajanja veljavne ureditve gojitve živali je pokazala, da veljavna ureditev ni dovolj jasna in omogoča različne razlage, zaradi česar niso bili doseženi cilji zakonske ureditve na tem področju. Že veljavna ureditev 21. člena ZON, ki ureja gojitev živali, določa, da mora oseba, ki namerava gojiti živali, za gojitev pridobiti dovoljenje. S predlagano ureditvijo pa se to pravilo zapiše popolnoma nedvoumno, ker je izrecno določeno, da je treba pridobiti dovoljenje za gojitev pred začetkom gojitve. Pogosti so primeri, ko se živali »naključno« razmnožijo, dovoljenja pa se izdaja »za nazaj«. Take živali se bodo v bodoče obravnavale kot nelegalne živali na način, določen v 22. členu ZON.

Pogoji za izdajo dovoljenja za gojitev živali ter pogoji, pod katerimi fizična ali pravna oseba lahko pridobi dovoljenje za gojitev živali (glede prostora za gojitev, označitve živali, bivalnih razmer in oskrbe ter prevoza), se določajo za gojitev vseh živali na način, kot je določen za živalske vrste v Uredbi ES o trgovini.

Dovoljenje za gojitev se zaradi možnih negativnih vplivov na biotsko raznovrstnost v naravi, zlasti v povezavi z možnim nedovoljenim odvzemanjem živali iz in z vnosom gojenih živali v naravo in s tem povezanim škodljivim vplivom na genski material in zdravstveno stanje, izdaja za omejen čas, do največ 5 let. Časovna omejitev dovoljenja se določa zaradi varstvenih razlogov, ker je nujno, da se po določenem obdobju ponovno preveri vplive gojitve na prosto živeče vrste in pravočasno zazna morebitno ogrožanje. V primeru ugotovitve negativnih vplivov na populacije živali v naravi se omogoča zavrnitev izdaje dovoljenja oziroma njegovega podaljšanja.

Določa se prepoved gojenja za živali zavarovanih vrst, katerih gojitev pomeni veliko tveganje za njihovo dolgoročno ohranjanje ter za ohranjanje ekosistemov, katerih sestavni del so te vrste, in še posebej genskega materiala teh vrst. V mnogih primerov gojenja živali se je pokazalo, da gojenje v nekaj generacijah bistveno spremeni in osiromaši naravni genski material (izrojene gojene race

mlakarice, jerebice, divji petelini, ...), pri čemer skoraj ni mogoče zanesljivo preprečiti, da gojene živali dolgoročno ne bi prišle v stik z naravnimi populacijami. To je še posebej možno pri živalih, ki se jih ne da označiti in katerih sledljivost je težka ali celo nemogoča (plazilci, dvoživke, ribe, nevretenčarji...). Nadalje je nesporno ugotovljeno, da gojenje živali spodbuja in generira trgovino in druga komercialna ravnanja z živalmi, s čimer se močno povečuje nevarnost ogrožanja zaradi odvzemanja živali iz narave na nelegalen način (posebej v primeru težko sledljivih živali, ki se jih ne da označiti) in tudi zaradi potreb po osveževanju genskega materiala. Prepoved gojenja se določa tudi za živali, za katere v ujetništvu ni mogoče zagotoviti takih življenjskih razmer, da gojitev ne bi povzročala njihovega trpljenja.

Izjema od prepovedi gojitve živali je določena le za primere gojitve, ki se izvaja kot ukrep varstva vrste, za gojitev za namen raziskovanja ali izobraževanja, katerega cilj je varstvo ali ohranitev obravnavane vrste ter za gojitev v okviru genskih bank, vendar pod pogojem, da je gojitev živali kot ukrep določena v nacionalnem ali mednarodnem načrtu ali programu s ciljem ohranjanja živalske vrste.

Predlagana ureditev vsebuje tudi pooblastilo ministru, da lahko v posebej ogrožajočih primerih, ko je gojitev živali neposredni vzrok izbruha ali širjenja bolezni, s katero se lahko okužijo in zanjo zbolijo populacije v naravi, gojitev živali vrste ali višje taksonomske skupine živali, ki so občutljive za okužbo, prepove. Nadalje obsega to pooblastilo tudi prepoved gojitve zaradi nevarnosti genskega onesnaženja, če je v primeru gojenih živali taka nevarnost strokovno ugotovljena in utemeljena.

Gojitelj v takih primerih ni upravičen do odškodnine za škodo, ki bi jo povzročila prekinitve gojitve na podlagi že izdanega dovoljenja za gojitev. V odločbi o prekinitvi izdanega dovoljenja, ki jo ministrstvo izda po uradni dolžnosti, se določi način ravnanja z gojenimi živalmi, pri čemer se v primeru bolezni živali upošteva predpise s področja veterinarstva v zvezi s preprečevanjem širjenja bolezni.

Predlagana je prepoved kakršnega koli komercialnega ravnanja z nelegalno pridobljenimi živalmi, vključno z naključno razmnožitvijo. Fizična ali pravna oseba take živali lahko poseduje in zanje skrbi v skladu s predpisi, ne sme pa jih prodati, menjavati, darovati. Dodatno je določeno tudi, da se z zaseženimi ali odvzetimi živalmi, ki so nelegalno razmnožene, ravna na način, kot to določa predpis o ravnanju in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami. Namen predlagane ureditve je motivirati osebe, ki želijo gojiti živali, da bodo predhodno pridobile ustrezna dovoljenja.

Naslovnik:

Gojitelji živali

Pravne posledice:

Nedvoumna opredelitev naključno razmnoženih živali kot nelegalno pridobljenih živali

Prepoved gojitve določenih živali

Časovna omejitev dovoljenja za gojitev

1.3. Podrobnejša ureditev in regulacija splošne in posebne rabe delov narave

Ocena izvajanja ureditve splošne in posebne rabe delov narave, ki je v veljavnem ZON urejena v 41. do 43. členu v dokaj skromnem obsegu, je pokazala, da je postalo področje rabe v času od uveljavitve ZON do danes zelo kompleksno in zahteva ustrežnejšo in podrobnejšo ureditev. Sistemska oziroma celovitejša ureditev zahteva tudi temu ustrezen pristop v strukturiranosti zakona, zaradi česar se pred členu, ki urejajo problematiko splošne in posebne rabe, dodajata nov pododdelek, ki nakazuje na urejanje teh vsebin in določbe, ki jasneje opredelijo, da so deli narave lahko predmet splošne in posebnih rab ter temelje odnosa med posameznimi rabami.

Temeljna izhodišča za urejanje splošne in posebne rabe ostajajo enaka. Ureditev temelji na bistvu naravnih vrednot, zavarovanih območij in delov narave kot naravne dediščine, ki je ustavno varovana kategorija. Ohranja se veljavna ureditev, ki zagotavlja javno dostopnost delov narave vsem ob izpolnjevanju predpisanih pogojev. Pogoji splošne in posebnih rab se določajo zaradi varstva delov narave in njihove ohranitve. Zaradi potreb varstva delov narave se lahko tisti deli narave, ki so izjemno ranljivi, občutljivi in ogroženi, izvzamejo iz splošne rabe, ne morejo pa tudi postati predmet posebne rabe. Predlagane spremembe ločijo med splošno in posebnimi rabami in vzpostavljajo odnos med njimi. Absolutno prednost pred posebnimi rabami ima splošna raba, ki je v predlaganih spremembah tudi natančno opredeljena. Primeroma so navedene tudi možne oblike posebnih rab. Zadevni člen določa tudi, da posebna raba ne more v celoti izključiti splošne rabe.

Izhodišče predlagane ureditve je določitev splošne sistemske ureditve, ki bo veljala za vse primere, zaradi česar se posebne ureditve v ZTNP in ZRPŠJ posledično črtajo in veljajo v naprej le določbe ZON. V primeru ZVPJ je problematika nekoliko bolj zapletena zaradi česar se ureditev iz ZVPJ se v posameznih primerih ohranja v celoti in se v prehodnih določbah le delno dopolnjuje.

V zadnjem času se povečuje tudi obremenjevanje naravnih habitatov živali prostoživečih vrst z vodenjem obiskovalcev na ogledovanje zlasti medvedov, gamsov, velikih petelinov, ruševcev, ujed, človeških ribic. Ker vsaka prisotnost človeka v habitatu živali pomeni motnjo, v primeru medvedov pa je opazovanje tudi potencialno nevarno, je bilo ocenjeno, da je treba to dejavnost urediti na način, da se zmanjšajo oziroma uravnotežijo motnje v habitatu živali prostoživečih vrst, v primeru medvedov pa tudi zmanjšajo tveganja za nesrečo.

Pridobitna dejavnost organiziranja in vodenja ogledovanja, fotografiranja, filmskega, video ali avdio snemanja živali prostoživečih vrst v naravnem habitatu (v nadaljnjem besedilu: vodenje ogledovanja živali) je opredeljena kot raba živali prostoživečih vrst, ki se lahko omeji ali prepove, če predstavlja nesorazmerno obremenitev. Vodenje ogledovanja izvajajo lahko fizične ali pravne osebe, pod pogoji tega zakona. V zavarovanih območjih praviloma vodenje ogledovanja živali izvajajo upravljavci zavarovanih območij, v dogovoru z upravljavci pa lahko tudi druge pravne ali fizične osebe. Predvideno je, da lahko minister opredeli živalske vrste, za katere zaradi njihovega varstva in varstva drugih vrst ter habitatov, določi pogoje vodenja ogledovanja.

Zadevni člen opredeljuje splošno rabo delov narave, kamor šteje obiskovanje in ogledovanje delov narave in primeroma našteva različne aktivnosti, ki so vse namenjene zadovoljevanju osebnih potreb ali nepridobitno. Pravica, da na tak način uporablja dele narave vsakdo brezplačno pod enakimi pogoji, posredno zagotavlja delom narave status naravnega javnega dobra. Splošna raba delov narave se lahko omeji le izjemoma, če so izpolnjeni predpisani pogoji, ki narekujejo omejitev splošne rabe zaradi varstva delov narave. Posredno je splošna raba lahko omejena in ni več brezplačna v primeru zaračunavanja nadomestila za ureditev dela narave in njegovo vzdrževanje, kar novela ureja v ločenem členu. V tem primeru pravila zaračunavanja nadomestila zagotavljajo, da se lahko splošna raba na ta način omeji samo zaradi povračila upravičenih stroškov za vlaganja v ureditev in njeno vzdrževanje. Splošna raba je omejena tudi s pravicami lastnikov zemljišč, na katerem se nahajajo deli narave in sicer se mora izvajati na način, ki je za lastnike zemljišč neškodljiv.

Kot posebna raba so opredeljene aktivnosti, ki se sicer že štejejo za splošno rabo, vendar se ne izvajajo za zadovoljevanje osebnih potreb, temveč na pridobitni način. Ker je običajno množična, je taka raba je ocenjena kot posebej obremenjujoča za dele narave, zaradi česar se mora izvajati pod posebnimi pogoji, ki se nanašajo na varstvo dela narave, omogočanje njihove splošne rabe in izvajanje njihove posebne rabe. Zaradi svojega obremenjujočega značaja mora biti posebna raba tudi spremljana in nadzorovana. Tudi za posebno rabo se smiselno uporablja možnost omejitve rabe, ki jo zakon omogoča pri splošni rabi, pri čemer pa imetnik pravice posebne rabe zaradi nje ni upravičen do odškodnine.

Zaradi javnega interesa bo posebna raba možna le na podlagi pridobljene pravice do posebne rabe. To sicer ne velja za vse vrste posebne rabe in za vse dele narave. Ob analizi obremenjenosti in analizi njihovega stanja bo namreč minister izdal pravilnik, v katerem bo natančno določil, za katere vrste posebne rabe je treba pridobiti pravico do posebne rabe in na katerem delu narave je to potrebno.

Obenem bo v istem pravilniku za te vrste rab oziroma dele narave določen razpoložljivi čas za izvajanje pravice posebne rabe in največja dopustna obremenitev. Zaradi upoštevanja načela sorazmernosti in čim manjših administrativnih omejitev, s katerimi se še da doseči učinkovit nadzor nad posebno rabo delov narave, se za pridobitev posebne rabe uvaja obveznost priglasitve. Ta se bo izvajala s pomočjo informacijske tehnologije, ki bo omogočala avtomatično preverjanje dovoljene meje časovne in kapacitativne razpoložljivosti dela narave za izvajanje posebne rabe. Za posebno rabo je predvidena tudi taksa za obremenjevanje narave, ki bi bila prihodek državnega proračuna in za katere zaračunavanje bi se določila merila v predpisu ministra. Pravica za izvajanje posebne rabe ne bi bila prenosljiva, da bi se s tem izognili preprodajanju zakupljenih kapacitet iz istega razloga pa je časovno omejena na največ eno leto. Evidenco pridobljenih pravic rabe bi vodilo ministrstvo, ki bi s tem inšpekcijskim službam zagotovila tudi učinkovit nadzor nad rabo delov narave.

Pri vodenju ogledovanja živali v naravnem habitatu veljajo določene posebnosti, saj je lahko njihovo ogledovanje za udeležence nevarno. Zato za to vrsto posebne rabe predvidene nekatere strožje določbe za izvajanje teh storitev, od obveznosti zavarovanja udeležencev in dejavnosti pred škodo, usposabljanja vodnikov ter vzpostavitve pravne podlage za določitev podrobnejših pravil ogledovanja živali.

Poleg samih pogojev za posebno rabo se urejajo še nekatera pravila glede ureditve delov narave za splošno in posebno rabo. Ta vključuje tudi dostop do delov narave, če ti niso dostopni z javne površine. Za ureditev delov narave za rabo je določenih nekaj osnovnih pravil, ki morajo biti upoštevana, kar se bo presojalo v okviru dovoljenj, ki so za ureditev potrebna po posebnih predpisih (npr. gradbeno dovoljenje). Če za ureditev ni predpisano nobeno dovoljenje, znotraj katerega bi se presojalo izpolnjevanje teh pogojev, pa bo za ureditev vedno treba pridobiti najmanj dovoljenje za poseg v naravo. Ureditev za rabo se lahko dovoli samo eni pravni ali fizični osebi, s čimer se uvaja pravilo skupne infrastrukture, drugi morebitni nosilci pravic rabe pa se morajo glede posebne rabe v povezavi z ureditvijo dogovoriti z imetnikom pravice za ureditev. Ta ureditev tudi vzdržuje in je odgovoren za varnost obiskovalcev v zvezi z uporabo ureditve.

Določba 149. člena ZON je upravičevala do zaračunavanja vstopnine le v primeru upravičenih stroškov v smislu urejanja oziroma vlaganja v ureditev in vzdrževanje. V predlogu novele je to načelo izpeljano še bolj dosledno in na način, ki zagotavlja splošno rabo delov narave ter ne omejuje njihove rabe brez upravičenih razlogov (kot je povračilo stroškov vlaganja in vzdrževanja ureditve). Deli narave so namreč po svoji vsebini naravno javno dobro, ki mora biti dostopno vsem pod enakimi pogoji in katerega splošna raba se praviloma ne omejuje s plačilom, saj bi se njegova splošna raba v tem primeru izvotlila. Glede na spremenjene določbe o rabi naravne vrednote in temeljno izhodišče o javni dostopnosti naravnih vrednot se vstopnina tako spreminja v nadomestilo, pri čemer ne gre za bistveno vsebinsko spremembo, ker je bila že do sedaj njena višina omejena na povrnitev stroškov za ureditev naravne vrednote. Veljavna ureditev določa, da višino vstopnine potrjuje minister. V bodoče je predlagana drugačna ureditev, ki ministra razbremeni nepotrebnih nalog. Oseba, ki zaračunava nadomestilo, je strukturo oblikovanja nadomestila dolžna javno objavljati, s čimer bo prišla pod nadzor zainteresirane javnosti. S tem bo dosežen zeleni cilj, da se nadomestilo ohranja v višini stroškov, ki so skladno s predlagano ureditvijo, upravičeni.

V praksi je povsem neurejeno tudi dostopanje z vozili do naravnih vrednot oziroma do zavarovanih območij. Zaradi velikega interesa so posamezne dostopne ceste zaradi množice obiskovalcev oziroma avtomobilov povsem preobremenjene. Tak primer so npr. ceste v alpske doline, na gorske prelaze (npr.: Vršič, Mangartsko sedlo), do naravnih vrednot in zavarovanih območij (npr.: krajinski park Logarska dolina, krajinski park Zg. Idrijca, Iški vintgar, Blejski vintgar...). Posamezne lokalne skupnosti poskušajo uveljavljati red s pobiranjem plačil (kot okoljske ali ekološke takse, ipd.), pri čemer pa pravne podlage za to nimajo. Poleg tega ni razvidno kako in za katere namene zaračunane pristojbine uporabljajo.

Predlog zakona za zavarovana območja na način kot za narodni park to že ureja Zakon o Triglavskem narodnem parku, predvideva dvoje, možnost omejitve prometa z motornimi vozili na državnih, občinskih in gozdnih cestah in možnost zaračunavanja cestnin, parkirišč ali drugih pristojbin. Zakon tako določa, da lahko ministrstvo, pristojno za državne in gozdne ceste, ter lokalna skupnost za občinske ceste določijo obveznost plačila cestnin in parkirnin ali drugih pristojbin ter njuno višino, ob upoštevanju obremenjenosti zavarovanega območja s prometom in obiskom. Na ta način pridobljena sredstva se morajo porabiti namensko v parkovnih lokalnih skupnosti, kjer so bila sredstva zbrana, in naj se prednostno namenijo za vzdrževanje cest in parkirišč ter za izgradnjo parkovne infrastrukture.

Zakon določa obveznost javnega razkritja določitve višine cestnine, parkirnine ali druge pristojbine in način porabe sredstev.

Naslovniki: Vsi državljani, ponudniki storitev posebne rabe delov narave, upravljalci zavarovanih območij

Pravne posledice:

Določitev pravil glede splošne in posebne rabe delov narave

Omejitev ali prepoved rabe najbolj ogroženih delov narave

1.4. Ureditev odškodnin zaradi povzročitve škode po zavarovanih vrstah

Predlagana ureditev ohranja veljavna izhodišča, da je oškodovanec upravičen do povrnitve odškodnine v višini neposredne premoženjske škode, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst iz 81. člena ZON, upoštevajoč tržno vrednost, če so izpolnjeni pogoji iz prvega in drugega odstavka 92. člena ZON in je z nadzorom iz četrtega odstavka 92. člena ZON izkazana pravilna izvedba, uporaba in delovanje osnovnih in dodatnih načinov zaščite.

Odškodnina za škodo je za posamezno vrsto škode določena v lestvici za ocenjevanje škode, ki jo določi minister ob upoštevanju povprečnih tržnih vrednosti. Če odškodnina ni določena v lestvici, se določi na druge načine, npr. z uporabo izvedenskega mnenja. Podrobnejša merila za določitev vrste škod in višine odškodnine ter načini določitve odškodnine se določijo v predpisu vlade iz šestega odstavka prejšnjega člena. S predlogom novele se izenačuje sistem odgovornosti, kakor je urejen za divjad po Zakonu o divjadi in lovstvu, z odgovornostjo v primeru živali zavarovanih vrst. Glede načina uveljavljanja odškodnine se že veljavna ureditev dopolnjuje z rokom za uveljavljanje odškodnine, ki je delno prilagojen tudi vrsti škode. Pri škodi zaradi napadov na rejne živali je namreč zaradi uničenja sledi potrebno predpisati krajši rok. Dodana je tudi možnost dostopanja Zavoda za gozdove Slovenije do evidence oškodovancev, zaradi učinkovitosti izvajanja nalog pooblaščenca ministrstva za škode.

Naslovniki: Oškodovanci zaradi škode, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst, kmetje in rejci živali, ARSO in ZGS kot izvajalca izplačila odškodnin

Pravne posledice: jasnejša določitev pravil glede odškodninske odgovornosti

1.5. Ureditev področja invazivnih vrst zaradi spremembe prava EU

S predlagano novelo ZON se ta dopolnjuje z določbami, ki so nujno potrebne za zakonsko ureditev preprečevanja in obvladovanja vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst v Sloveniji.

Globalizacija in podnebne spremembe povečujejo ogroženost ekosistemov pred vnosom tujerodnih rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih, ki so invazivne. Ta grožnja je bila prepoznana na nivoju prava EU, saj je bila sprejeta Uredba (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1143/2014/EU). Ta uredba velja neposredno, je pa treba za njeno izvajanje vzpostaviti ustrezno pravno podlago oziroma pravni okvir tudi v zakonu. V ta namen se z naslovno novelo zakona dodaja pojem invazivne tujerodne vrste in se s tem vzpostavi neposredna navezava na evropsko uredbo, ki vsebuje to definicijo. Predlog novele opredeljuje tudi ukrepe zoper invazivne tujerodne vrste, kakor tudi programske dokumente, v katerih se bodo določali ukrepi za posamezno invazivno tujerodno vrsto in organi ter organizacije, pristojne za izvajanje ukrepov. Gre za redne ukrepe zoper invazivne tujerodne vrste, medtem ko so nujni ukrepi v javno korist, ki jih izvajajo inšpekcijske službe, urejeni v določbah ZON, ki se nanašajo na inšpekcijsko ukrepanje (nujni ukrepi v javno korist v primeru zgodnjega odkritja invazivne tujerodne vrste).

Pri določitvi ukrepov, ki se bodo uporabljali za preprečevanje in obvladovanja vnosa ter širjenja invazivnih tujerodnih vrst je uporabljen sklic na uporabo obstoječih ukrepov varstva naravnih vrednot in ukrepov ter nalog ohranjanja biotske raznovrstnosti po ZON, ki lahko prispevajo k preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst.

Predpisana je tudi možnost uporabe ukrepov po drugih predpisih, ki lahko prispevajo k preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, vključno z načrti trajnostnega gospodarjenja oziroma upravljanja naravnih dobrin in z njimi povezane konkretne upravne odločbe.

V zadevnem členu so našteje osebe, organi in organizacije, ki bodo morale izvajati sprejete ukrepe. Pri določitvi organov in organizacij je bila upoštevana veljavna ureditev resornih pristojnosti posameznih ministrstev in pristojnosti za varstvo posameznih sestavin biotske raznovrstnosti, in sicer ločeno za divjad in ribolovne vire ter druge prostoživeče rastlinske in živalske vrste. Za ravnanja z ribolovnimi viri ter divjadjo so pristojnosti za njihovo upravljanje že opredeljene v krovnih zakonih s področij divjadi in lovstva ter ribištva. Cilji teh predpisov so namenjeni tudi doseganju trajnostnega gospodarjenja in ohranjanju in varovanju teh naravnih virov. Za zagotavljanje teh ciljev se v okviru upravljaljskih nalog določi izvajanje ukrepov in nalog tudi za invazivne tujerodne vrste iz posameznih prej omenjenih skupin. Izvajanje teh ukrepov se z naslovnim zakonom opredeljuje kot izvajanje javne službe na zadevnih področjih.

Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: EK) je že sprejela štiri uredbe za izvajanje Uredbe 1143/2014/EU in sicer Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2016/1141 z dne 13. julija 2016 o sprejetju seznama invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, v skladu z Uredbo (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta, posodobljeno z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2017/1263 z dne 6. avgusta 2017 o posodobitvi seznama invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, ki je bil vzpostavljen z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2016/1141 v skladu z Uredbo (EU) št. 1143/2014, in Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2016/145 z dne 4. februarja 2016 o določitvi oblike dokumenta, ki predstavlja dokazilo za dovoljenje, izdano s strani pristojnih organov držav članic, ki ustanovam dovoljuje izvajanje nekaterih dejavnosti v zvezi z invazivnimi tujerodnimi vrstami, ki zadevajo Unijo in izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2017/1454 z dne 10. avgusta 2017 o določitvi tehničnih oblik poročanja držav članic v skladu z Uredbo (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta.

Prvi sezname invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo EU, so torej že sprejeti, se bodo pa še dopolnjevali, glede na ugotovljeno invazivnost tujerodnih vrst.

Zaradi naselitve invazivnih tujerodnih vrst lahko pride tudi do okrnitve narave. V tem primeru se povzročitelju naselitve naloži odprava škodljivih posledic, če ta ni mogoča, ministrstvo v skladu s 103. členom ZON povzročitelju naloži izvedbo izravnalnih ukrepov.

V noveli je uzakonjeno obrnjeno dokazno breme glede dokazovanja izpolnjevanja pogojev za posedovanje invazivne tujerodne vrste, razen v primeru posedovanja v prehodnem obdobju skladno z Uredbo 1143/2014/EU, za katero je omogočeno izkazovanje upravičenosti za nadaljevanje posedovanja invazivne tujerodne vrste na podlagi verjetno izkazanih dejstev.

Ureja se tudi sistem dovoljenj za odstopanje od prepovedi, ki jih sicer uzakonja uredba 1143/2014/EU tako, da so določeni primeri dejavnosti, za katere se lahko pridobi dovoljenje za odstopanje, določeni pogoji za njegovo izdajo, vsebina dovoljenja in pogoji njegovega spreminjanja, podrobne vsebine glede dovoljenja (npr. vsebina zahteve ipd.) pa bodo določene v vladni uredbi. Prav tako je predlagana vzpostavitev pravne podlage za sprejem akcijskih načrtov za poti vnosa invazivnih tujerodnih vrst, pri čemer se morajo skladno z uredbo 1143/2014/EU ti obnavljati na vsakih šest let in se lahko predvidijo tudi za posamezno invazivno tujerodno vrsto.

Naslovniki: pristojni organi za izvajanje ukrepov v zvezi z invazivnimi tujerodnimi vrstami, lastniki nepremičnin, nosilci dejavnosti, ki vključujejo posedovanje invazivnih tujerodnih vrst

Pravne posledice: izvajanje ukrepov preprečevanja, odkrivanja in obvladovanja invazivnih tujerodnih vrst, prepoved naselitve, zadrževanja, gojitve, trgovine, uporabe in izmenjave, razmnoževanja ali izpustitve invazivnih tujerodnih vrst v okolje.

1.6. Dopolnitev določb, ki se nanašajo na ureditev področja vožnje v naravnem okolju, zaradi zagotavljanja večje učinkovitosti in izvedljivosti zakonskih določb;

Z novelo se ureja nekaj manjših dopolnitev in sprememb 28.b člena ZON, ki ureja vožnjo z vozili na motorni ali drug lasten pogon vozila v naravnem okolju. Z novelo ZON 2014 je bila ureditev vožnje z motornimi vozili in s kolesi dvignjena z nivoja podzakonskega akta na nivo zakona. Ob preverjanju stanja na področju izvajanja naslovnega člena je bilo ugotovljeno, da je treba zaradi uskladitve z Zakonom o motornih vozilih črtati v definiciji vozil na motorni pogon »kolesa s pomožnim motorjem«, ker so le ta vključena med motorna vozila po zakonu o motornih vozilih.

Pri definiciji pojma naravno okolje je treba opredeliti pojem naselja, ki sedaj ni opredeljen in se pojavljajo vprašanja, kaj naselje pomeni. Uporabljen je sklic na predpise s področja urejanja prostora in sicer pojem naravnega okolja izključuje iz naravnega okolja naselja v skladu s predpisi, ki urejajo prostor. Nadalje je v pri opredelitvi naravnega okolja treba popraviti tudi določbo, ki iz naravnega okolja izključuje območja, ki so s prostorskimi akti določena kot površine za rekreacijo in šport in po veljavnem zapisu namenjena tudi za vožnjo z vozili na motorni pogon v skladu s predpisi, ki urejajo

prostor. Ker pa na področju urejanja prostora take namenske rabe ni, predstavlja določanje takih območij v občinskih prostorskih aktih nepremostljivo težavo. Predlagani zapis, da gre za območja, ki se lahko uporabljajo za vožnjo z vozili na motorni pogon ne zahteva več take namenske rabe, ker le ta za potrebe varstva narave ni potrebna. Vsekakor se bo omogočanje take rabe določalo v prostorskih aktih, pri čemer bo taka raba predmet presoje sprejemljivosti in bo ustrezno preverjana njena primernost na območjih, ki so pomembna za ohranjanje narave in izven njih.

Določba, ki jo je treba ustrezno dopolniti, se nanaša na ureditve vožnje z vozili na motorni pogon, in določa, da je dovoljena ustavitve ali parkiranje vozil na motorni pogon v pasu petih metrov izven vozišča, če je ustavljanje ali parkiranje v skladu s predpisi, ki urejajo cestni promet, in če temu ne nasprotuje lastnik zemljišča. Zaradi večje jasnosti je določba dopolnjena z določitvijo, da mora lastnik svoje nasprotovanje takemu ravnanju označiti na zemljišču. Če tega ne stori na jasen in nedvoumen način (npr. z fizično prepreko ali napisom), se šteje da je parkiranje v 5 metriskem pasu dovoljeno. Pri tem je pomembno tudi to, da fizična prepreka ne sme ogroziti potencialnih kršiteljev.

Spreminja se tudi 28.c člen ZON, ki ureja možnosti organiziranja javnih prireditev vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju. Izvajanje takih prireditev je bilo dovoljeno z novelo ZON 2014 in se je v pretežni meri izkazalo kot ustrezno. Kljub temu pa je ocena izvajanja pokazala, da so potrebne še nekatere manjše spremembe in dopolnitve. Te vrste prireditev se lahko izvajajo na podlagi dovoljenja pristojne upravne enote, ki pa je lahko izdano na podlagi soglasja ZRSVN. ZRSVN v postopku ugotavlja, če so izpolnjeni zakonsko predpisani pogoji in če izdata predhodno pozitivno mnenje Zavoda za gozdove Slovenije za gozdni prostor in kmetijsko svetovalna služba za kmetijska zemljišča. Določeni so tudi pogoji za izdajo predhodnih pozitivnih mnenj. Tako je določeno, da se predhodno pozitivno mnenje za javno prireditev, ki se izvaja na kmetijskih zemljiščih, izda, če se javna prireditev organizira izven kmetijskih zemljišč, ki so glede na evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki jo določa zakon, ki ureja kmetijstvo, uvrščena v skupino dejanske rabe njive in vrtovi ali v skupino dejanske rabe trajni nasadi. Predlagana sprememba izrecno dopušča možnost, da lahko organizator prireditve pridobi pozitivni mnenji kmetijsko svetovalne službe in Zavoda za gozdove Slovenije še pred vložitvijo vloge za izdajo predhodnega soglasja na ZRSVN in jih tej vlogi le priloži. V primeru, ko mnenji vlogi nista priloženi, jih mora pridobivati ZRSVN. V takem primeru določa ZON relativno kratek rok, v katerem morata pristojni službi podati mnenje. Če mnenje ni podano v predpisanem roku, velja zakonska presumpcija danega pozitivnega mnenja. Namen predlagane dopolnitve je, da se organizatorje prireditev motivira, da predhodno pridobijo pozitivni mnenji kmetijsko svetovalne službe in Zavoda za gozdove Slovenije, ko je še dovolj časa za usklajevanje trase. Po drugi strani pa bi se s tem tudi razbremenilo ZRSVN, ki mora posredovati med organizatorji prireditev in strokovnimi službami.

V času od uveljavitve novele ZON 2014 je ZRSVN pri izdajanju soglasij za javne prireditve vožnje z vozili na motorni promet ugotovil, da izvajanje javnih prireditev na nekaterih trasah nima večjih vplivov na naravo. Zaradi skrajšanja postopkov pridobivanja soglasij za javne prireditve, pa tudi zaradi usmerjanja obiskovalcev na z vidika varstva narave neproblematična območja, je utemeljeno, da se te trase javno predstavijo, skupaj s pogoji izvajanja na njih. Predlagana ureditev pooblašča ZRSVN da na podlagi dobrih praks, že izvedenih javnih prireditev vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, določi trase, ki izpolnjujejo zakonsko predpisane pogoje in opredeli pogoje za njihovo uporabo. Tako določene trase potrdi ministrstvo s sklepom. Določitev tovrstnih tras in pogojev izvajanja na njih s sklepom ministra bi omogočila prirediteljem načrtovanje prireditev na naravovarstveno sprejemljivih trasah ter jih obenem razbremenitev nekaterih administrativnih postopkov.

S predlagano spremembo se določneje ureja tudi nabor vozil na motorni pogon, ki jih bo treba vpisati v evidenco. To so vozila na motorni pogon, ki niso registrirana v skladu s predpisi, ki urejajo motorna vozila, ker niso namenjena vožnji po cestah ali pa se ne uporabljajo v cestnem prometu. To so vozila, ki se uporabljajo za vožnjo v naravnem okolju v športno-rekreativne namene. Ker se vožnja izvaja v naravnem okolju, med ta vozila ne sodijo vozila na motorni pogon, ki se uporabljajo v športno - tekmovalne namene in se zaradi tehničnih danosti lahko uporabljajo le na zato urejenih poligonih. Taki poligoni namreč niso naravno okolje, glede na definicijo naravnega okolja iz tretjega odstavka 28.b člena ZON. Prav tako se v evidenco ne bodo vpisovali moto kultivatorji, delovni stroji in motorne kosilnice, ker niso namenjeni za športno rekreativne namene. Način identifikacije vozil na motorni pogon je prepuščen podzakonskemu predpisu ministra, predvideva se, da bo to, kjer je le mogoče, identifikacijska tablica, kjer le ta ne bo mogoča, pa čip, ki omogoča identifikacijo na daljavo.

Z novelo se ureja tudi sprememba in dopolnitev 28.d člena ZON, ki ureja vožnjo s kolesi v naravnem okolju. Ker je vožnja s kolesi manj obremenjujoča za življenjske prostore prostoživečih vrst zaradi manjše fizične obremenitve, kot pa jo predstavlja motorna vozila, je bila z novelo ZON 2014

dovoljena vožnja s kolesi v naravnem okolju, vendar le po utrjenih poteh in če temu ne nasprotuje lastnik ali upravljavec poti. Ocena stanja na področju uveljavljanja tega dela ZON je pokazala, da se pojavljajo težave, ker ni jasno določeno, kako morata lastnik ali upravljavec poti izraziti svoje nasprotovanje vožnji s kolesom po utrjenih poteh. Zaradi odprave ugotovljene pomanjkljivosti je določba dopolnjena z določitvijo, da morata lastnik ali upravljavec poti svoje nasprotovanje takemu ravnanju izraziti z ustrezno označitvijo nasprotovanja na poti ali na zemljišču v neposredni bližini poti. Izvajanje javnih prireditev vožnje s kolesi v naravnem okolju je bilo dovoljeno z novelo ZON 2014 in se je v pretežni meri izkazalo kot ustrezno. Kljub temu pa je ocena izvajanja pokazala, da so potrebne še nekatere manjše spremembe in dopolnitve in sicer na podoben način, kot je to predvideno tudi za vožnjo z motornimi vozili v naravnem okolju.

1.7. Dopolnitev določb glede neposrednega nadzora, z namenom njegovega učinkovitejšega izvajanja

Novela ZON ureja tudi področje neposrednega nadzora v naravi, ki je že vse od uveljavitve ZON leta 1999 urejeno enako, in sicer so za neposredni nadzor v zavarovanih območjih odgovorni upravljavci teh območij (lokalni ali državni), izven teh območij in tam kjer ZO nimajo upravljavca ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave in na območjih naravnih dobrin osebe javnega prava, ki so zadolžene za usmerjanje trajnostnega gospodarjenja na njih (ZGS in ZRS). Dejansko deluje neposredni nadzor samo v zavarovanih območjih, zunaj njih pa ne.

Pravne podlage za izvajanje neposrednega nadzora na območju celotne države že obstajajo, začetki jih je treba le izvajati, pri čemer so potrebne nekatere manjše spremembe. Obstaja vrsta razlogov, ki utemeljujejo nujnost realizacije zakonskih določb. Dejstvo namreč je, da brez ustrezne nadzorne službe na terenu, ki bo operativna in učinkovita, ni mogoče izvajati zakonskih določb o vožnji v naravnem okolju, o nabiranju gliv, o zavarovanih vrstah in mnoge druge.

Z naslovnim členom se dopolnjuje 155. člen ZON, ki ureja neposredni nadzor. Področje neposrednega nadzora je bilo spremenjeno z novelo ZON 2014. Pri oceni izvajanja niso bile ugotovljene večje nejasnosti, zato vsebuje predlagana sprememba v zadevnem členu samo uskladitvene določbe z drugimi predlaganimi rešitvami in manjše redakcijske popravke. Novost je širitev pristojnosti naravovarstvenega nadzornika za ustavitev voznika kolesa in določitev obveznosti naravovarstvenih nadzornikov, da so zavezani molčečnosti glede izvajanja službe, kar velja tudi za čas, ko službe ne opravljajo več.

Zaradi večje učinkovitosti izvajanja njihovih zakonskih pooblastil v zvezi z vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju se naravovarstvenim nadzornikom z zakonom omogoča tudi dostopanje oziroma pridobivanje podatkov iz evidence registriranih vozil.

Spreminja se 156. člen ZON, ki ureja izvajalce neposrednega nadzora in zlasti njihovo krajevno pristojnost. Ugotovljena pomanjkljivost veljavne ureditve je, da se neposredni nadzor izvaja samo v zavarovanih območjih. Določeno tudi je, da bi ga morale izvajati tudi osebe javnega prava, ki so ustanovljene z namenom usmerjanja trajnostnega gospodarjenja naravnih dobrin, na območjih teh dobrin in ministrstvo zunaj zavarovanih območij. Veljavna ureditev predvideva, da bi moral minister sprejeti poseben pravilnik, s katerim bi uredil načine in pogoje za organizacijsko, vsebinsko ter teritorialno usklajeno izvajanje neposrednega nadzora. Ta pravilnik ni bil nikoli izdan, tudi zaradi tega ne, ker gre za vsebine, ki se urejajo z zakonom. Predlagana ureditev to pomanjkljivost odpravlja in natančno razmejuje pristojnosti med izvajalci neposrednega nadzora, sprejem pravilnika pa se posledično črta. Posamezni izvajalci neposrednega nadzora so upravljavci zavarovanih območij, osebe javnega prava, ki so ustanovljene z namenom usmerjanja trajnostnega gospodarjenja naravnih dobrin, in ministrstvo, ki bo omogočila njegovo izvajanje. Novost predstavlja možnost, da lahko tudi lokalne skupnosti izvajajo neposredni nadzor, če to želijo in se o tem sporazumejo z ministrstvom. Predlagano je izvajanje neposrednega nadzora v okviru izvajanja nalog občinskega redarstva. Ustrezno zakonsko podlago za to predstavlja določba v 3. členu Zakona o občinskem redarstvu, ki med področji delovanja občinskega redarstva navaja tudi področje naravne dediščine. Na podlagi tako določenih izvajalcev neposrednega nadzora in sklenjenih dogovorov bo minister javno objavil prikaz območij s seznamom posameznih izvajalcev neposrednega nadzora.

Tako kot vsaka druga dejavnost, ki želi biti učinkovita, potrebuje tudi izvajanje neposrednega nadzora svoj načrtovalski del. Zaradi tega se predlaga, da ministrstvo načrtuje izvajanje neposrednega nadzora v naravi na območju države z najmanj dveletnim programom dela, v katerem se določijo zlasti cilji in prioritete na področju neposrednega nadzora, način doseganja ciljev neposrednega nadzora v državi in na prioritetenih področjih oziroma območjih, obseg in podrobnejša vsebina nalog neposrednega nadzora na področjih, ki so širšega pomena, in se lahko izvajajo kot akcije neposrednega nadzora, obseg strokovnega usposabljanja in dopolnilnega izpopolnjevanja

naravovarstvenih in prostovoljnih nadzornikov, način ozaveščanja javnosti kot ukrep, ki prispeva k boljšemu spoštovanju predpisov in učinkovitejšem nadzoru, in vključenost ljubiteljev narave v ozaveščanje javnosti o pomenu varstva narave in druge, za učinkovito izvajanje neposrednega nadzora in doseganje ciljev varstva narave pomembne naloge. Posebej je tudi določeno, da je ministrstvo tisti organ, ki usklajuje izvajanje neposrednega nadzora v naravi med izvajalci neposrednega nadzora, koordinira izvajanje akcij neposrednega nadzora in sodeluje pri akcijah nadzora, ki jih organizirajo pristojni inšpektorji in policija. Pri izvajanju neposrednega nadzora se je na podlagi izkušenj iz TNP pokazalo, da je treba izvajalce neposrednega nadzora zavezati k temu, da uredijo način izvajanja neposrednega nadzora v pravilnikih o delovanju naravovarstveno nadzorne službe, s katerimi podrobneje določijo notranjo organizacijo in delovanje nadzorne službe, v skladu z ZON.

Dodaja se pristojnost za izvajanje neposrednega nadzora, in napotitev ministrstva. Gre za ureditev problematike, ki se je ob spremljanju izvajanja ZON pokazala kot zelo pereča in za učinkovito izvajanje neposrednega nadzora nujno potrebna. Dejstvo namreč je, da je število naravovarstvenih nadzornikov omejeno in jih je treba za učinkovito izvajanje nadzora v posebnih primerih odvezati krajevne pristojnosti pri izvajalcu neposrednega nadzora in omogočiti njihovo napotitev na druga območja, kjer je njihova prisotnost nujno potrebna zaradi učinkovite zagotovitve neposrednega nadzora na teh območjih ali na območju države.

Predlagana rešitev natančno določa primere, ko ministrstvo napoti naravovarstvenega nadzornika na drugo območje, če je treba zagotoviti neposredni nadzor na prioritetenih območjih oziroma področjih, zagotoviti večje število naravovarstvenih nadzornikov na akcijah neposrednega nadzora, zagotoviti neposredni nadzor na območjih, kjer so potrebna posebna znanja za izvajanje nalog neposrednega nadzora, kot je usposobljenost za jamarstvo in drugo in v izrednih primerih, ko je treba zaradi nujnosti takojšnjega izvajanja nalog neposrednega nadzora v posameznih območjih ali na območju države zagotoviti ustrezno število naravovarstvenih nadzornikov. Urejen je tudi način napotitve, ki je praviloma pisen, le izjemoma pa zadošča obvestilo po telefonu ali po elektronski pošti.

Ministrstvo izvede napotitev s pisnim obvestilom izvajalcu neposrednega nadzora o namenu oziroma razlogih napotitve, zahtevanem številu neposrednih nadzornikov in njihovih morebitnih posebnih usposobljenostih, območju in trajanju napotitve ter o drugih informacijah, pomembnih za izvedbo napotitve. Izvajalci neposrednega nadzora pa morajo v osmih dneh po prejemu napotitve zagotoviti zahtevano število naravovarstvenih nadzornikov, določiti naravovarstvene nadzornike, ki se morajo udeležiti napotitve in o tem pisno obvestiti ministrstvo.

V primeru napotitve ureja predlagana ureditev tudi delovnopravne vidike take situacije na način, da se izvajanje neposrednega nadzora na drugih območjih v okviru napotitve ministrstva v primeru, da izvajajo naravovarstveni nadzorniki neposredni nadzor na podlagi sklenjenih pogodb o delovnem razmerju, šteje za poseben delovni pogoji, ki mora biti vključen v opis delovnega mesta. Za druge pogodbe, ki so podlaga za izvajanje neposrednega nadzora, pa je določeno, da morajo vsebovati obveznost naravovarstvenega nadzornika, da izvaja neposredni nadzor tudi na drugih območjih na podlagi napotitve ministrstva in konkretne odločitve nosilca izvajanja neposrednega nadzora.

Urejajo se tudi pogoji in zadržki za sklenitev pogodbe o izvajanju naravovarstvenega nadzora. Veljavna ureditev, da izvajalci neposrednega nadzora iz 156. člena ZON zagotavljajo izvajanje naravovarstvenega nadzora s sklenitvijo delovnih ali drugih ustreznih pogodb (v nadaljnjem besedilu: pogodba o izvajanju neposrednega nadzora) z naravovarstvenimi nadzorniki v skladu z zakonom, se ohranja. Dodajajo pa se druge vsebine, potrebne za delovanje neposrednega nadzora. To sta zlasti pogoji za sklenitev pogodbe o izvajanju neposrednega nadzora in možnost, da se sklene pogodbo o delovnem razmerju za določen čas, če med kandidati za delovno mesto ni osebe s tem pooblastilom, vendar mora le ta pridobiti pooblastilo najkasneje v enem letu. Urejajo se tudi drugi, posebni pogoji, ki jih mora izpolnjevati naravovarstveni nadzornik za izvajanje neposrednega nadzora, ki izhajajo iz položaja naravovarstvenega nadzornika kot uradne osebe.

Naslovniki: naravovarstveni nadzorniki, MOP

Pravne posledice: učinkovitejši naravovarstveni nadzor

III. PREHODNI REŽIM

S prehodnimi določbami novele zakona se ureja prehod na uveljavitev rešitev v predlagani noveli, predviden je rok za izdajo podzakonskih aktov in uskladitvene določbe za prilagoditev povezanih predpisov z novo ureditvijo.

IV. ZAČETEK VELJAVNOSTI

Zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS.

**PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH
ZAKONA O OHRANJANJU NARAVE**

I. BESEDILO ZAKONA

1. člen

V Zakonu o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18) se v 10. členu drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Določba prejšnjega odstavka velja le za nepredvidljive in nenadne okoliščine ter le za čas trajanja neposredne nevarnosti za življenje in zdravje ljudi ali premoženje. Če je treba v skladu z določbami tega zakona za ukrepe iz prejšnjega odstavka izvesti presojo sprejemljivosti, se ta ne glede na prejšnji odstavek izvede v čim krajšem času po nastopu okoliščin iz prejšnjega odstavka. Pri izvajanju nujnih ukrepov je treba v čim večji meri upoštevati potrebe ohranjanja narave. Če je zaradi izvedbe nujnih ukrepov prišlo do okrnitve narave in je potrebna tudi odprava škodljivih posledic, se za njihovo pripravo in izvedbo smiselno uporabljajo določbe 103. člena tega zakona.«.

Četrti odstavek se črta.

2. člen

11. člen se spremeni tako, da se glasi:

»11. člen
(določitev pojmov)

V tem zakonu uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

1. Domorodna (avtohtona) živalska ali rastlinska vrsta je tista, ki je v določenem ekosistemu naravno prisotna; od vrst, ki so bile iztrebljene, se za domorodne štejejo tiste, za katere v ekosistemu še obstajajo približno enaki biotopski in biotski dejavniki, kot so bili pred iztrebitvijo.
2. Doselitev je vnos rastlin ali živali v ekosistem, v katerem rastline ali živali te vrste že živijo.
3. Ekološka funkcija lastnine pomeni takšno ravnanje z lastnino, ki zagotavlja naravno ravnovesje, omogoča življenje ter dolgoročno preživetje rastlinskih in živalskih vrst.
4. Ekosistem je funkcionalna celota življenjskega prostora (biotop) in življenjske združbe (biocenoza), katerega sestavine so v dinamičnem ravnovesju.
5. Geotop je del geosfere geološkega, geomorfološkega ali hidrološkega pomena.
6. Gojena žival je tista, ki je potomka staršev vzgojenih v ujetništvu.
7. Gojitev rastlin je gojenje rastlin domorodnih ali tujerodnih vrst z namenom pridobivanja hrane, prodaje, za okras, za industrijske ali zdravilne namene, namene učno-vzgojnega ali znanstvenoraziskovalnega dela ter zaradi ohranitve vrste.
8. Gojitev živali je omogočanje razmnoževanja živali in pridobivanje gojenih živali domorodnih ali tujerodnih vrst v prostoru, ločenem od narave (ogradi, obori, kletki, bazenih, koritih in v podobnih prostorih).
9. Habitat (življenjski prostor) je s specifičnimi neživimi in živimi dejavniki opredeljen prostor vrste oziroma geografsko opredeljen prostor osebka ali populacije vrste.
10. Invazivna tujerodna vrsta je invazivna tujerodna vrsta v skladu s 2. točko tretjega člena Uredbe (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in

- obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (UL L št. 317 z dne 4. 11. 2014, str. 35; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1143/2014/EU):
- ki je v skladu s prvim odstavkom 4. člena Uredbe 1143/2014/EU uvrščena na seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Evropsko unijo (v nadaljnjem besedilu: invazivne tujerodne vrste, ki zadevajo Unijo),
 - ki je v skladu z 12. členom Uredbe 1143/2014/EU uvrščena na seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Republiko Slovenijo (v nadaljnjem besedilu: invazivne tujerodne vrste, ki zadevajo RS),
 - za katere Evropska komisija sprejme izredne ukrepe v skladu s 4. točko 10. člena Uredbe 1143/2014/EU ali izvedbene akte iz drugega stavka 2. točke 11. člena Uredbe 1143/2014/EU ali
 - za katere Republika Slovenija sprejme izredne ukrepe v skladu s 1. točko 10. člena Uredbe 1143/2014/EU.
11. Izvoz je vsak iznos blaga s carinskega območja Evropske unije.
 12. Naravno okolje obsega živo in neživo naravo nekega območja, ki ga ni ustvaril človek, nanj pa vpliva, ga oblikuje in uporablja. To so vsa območja zunaj poselitvenih območij, kot jih opredeljuje predpis o urejanju prostora, infrastrukturnih objektov državnega ali lokalnega pomena in rudarskih operacij med izvajanjem rudarskih del, ki so določena po predpisih, ki urejajo rudarstvo in zunaj prometnih površin, ki se lahko uporabljajo za vožnjo, ustavljanje in parkiranje po predpisih, ki urejajo ceste in varnost cestnega prometa.
 13. Naselitev je vnos rastlin ali živali v ekosistem, v katerem rastline ali živali te vrste niso bile nikoli prisotne. Naselitev je lahko izvedena z namenom, da rastline ali živali v novem ekosistemu živijo, ali je nezavedna ali nenamerna in je posledica človekovega malomarnega ravnanja. Vnos živali v prostor za gojitev živali ni naselitev.
 14. Oblikovana narava je del narave, ki ga človek preoblikuje z namenom vzgoje, izobraževanja, oblikovanja krajinskih elementov ali katerim drugim namenom in je pomemben zaradi ohranjanja biotske raznovrstnosti. Za oblikovano naravo se štejejo zlasti: drevoredi, botanični vrtovi, alpinetumi in drugi oblikovani ekosistemi.
 15. Območja, pomembna za ohranjanje narave, so zavarovana, varovana in druga območja, pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti, ki so določena ali določljiva na podlagi tega zakona. Varovana območja so naravne vrednote, ekološko pomembna območja, posebna varstvena območja (območja Natura 2000) in potencialna posebna ohranitvena območja, na katerih je na območje natančno ugotovljen oziroma prepoznan poseben javni interes varstva narave zaradi velikih vrednostnih lastnosti oziroma prisotnosti ogroženih ali zavarovanih rastlinskih ali živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju. Zavarovana območja so območja, ki so ustanovljena z namenom varstva naravnih vrednot in ohranjanja biotske raznovrstnosti in kjer velja poseben varstveni režim. Druga območja, pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti, so habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju, in habitati vrst iz aktov o zavarovanju, sprejetih na podlagi 81. člena tega zakona.
 16. Odvzem rastline ali živali iz narave je odvzem žive ali mrtve rastline ali živali iz habitata.
 17. Ohranjanje narave je vsako ravnanje, ki se opravlja zaradi ohranitve biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot.
 18. Okrnitev narave povzroči človekova dejavnost, poseg ali ravnanje, zaradi katerega so spremenjeni naravni procesi tako, da je porušeno naravno ravnovesje ali so uničene ali bistveno poškodovane naravne vrednote, tako, da so pretežno uničene vrednostne lastnosti naravnih vrednot. Človekove dejavnosti, posegi ali ravnanja se lahko nanašajo primeroma na posege v naravo, vključno s posegi v prostor, naselitev tujerodnih rastlinskih in živalskih vrst, gensko onesnaževanje, poškodbe ekosistema (npr. poškodbe morskega dna) in drugo.
 19. Ponovna naselitev je vnos rastlin ali živali v ekosistem, v katerem so bile rastline ali živali te vrste iztrebljene, v ekosistemu pa še obstajajo približno enaki abiotski in biotski dejavniki, kot so bili pred iztrebitvijo.
 20. Populacija je skupina prostorsko in časovno povezanih rastlin ali živali iste vrste, v kateri se te med seboj križajo.
 21. Poseg v naravo je poseg v okolje po predpisih o varstvu okolja.
 22. Rastlinska ali živalska vrsta ali podvrsta ali varieteta je tista, katere osebki - vse razvojne oblike (v nadaljnjem besedilu: rastline ali živali) lahko živijo prosto v naravi, neodvisno od človeka in niso nastali z umetnim izborom (odbiranje in gojenje osebkov z namenom pridobivanja ras domačih živali ali sort kulturnih rastlin) ali biotehnološkim poseganjem v dedne zasnove. Za rastlino ali žival se štejejo tudi križanci, nastali s križanjem osebkov prostoživečih vrst. Cepljivke, glive in lišaji se obravnavajo kot rastlinska vrsta.

23. Sestavine biotske raznovrstnosti so rastlinske in živalske vrste, njihov genski material in ekosistemi.
24. Tranzit je vsak prenos blaga preko carinskega območja Evropske unije pod carinskim nadzorom.
25. Tujerodna živalska ali rastlinska vrsta je tista, ki se je zaradi človekovih dejavnosti, posegov ali ravnanj razširila na območje, ki ni njeno naravno območje razširjenosti in vključuje vse dele živali ali rastlin in vse razvojne oblike takih vrst, ki so sposobni preživeti v naravi in se razmnoževati. Živalske ali rastlinske vrste, ki spreminjajo svoje naravno območje razširjenosti zaradi spremenjenih ekoloških razmer in podnebnih sprememb brez človekovih dejavnosti, posegov ali ravnanj, niso tujerodne vrste. Od živalskih ali rastlinskih vrst, ki so bile iztrebljene, se za tujerodne vrste štejejo tiste, za katere v ekosistemu ne obstajajo več približno enaki abiotski in biotski dejavniki, kot so bili pred iztrebitvijo.
26. Ugodno stanje rastlinske ali živalske vrste je stanje, ki v predvidljivi prihodnosti zagotavlja obstoj vrste.
27. Uvoz je vsak vnos na carinsko območje Evropske unije.
28. Zastopnik interesov ohranjanja narave je pravna oseba, ki ima pravico in dolžnost zastopati interese ohranjanja narave v upravnih in sodnih postopkih, katerih predmet so sestavine biotske raznovrstnosti in območja, pomembna za ohranjanje narave. Zastopniki interesov ohranjanja narave so organizacija, pristojna za ohranjanje narave, in nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju ohranjanja narave.
29. Zatočišče za živali je prostor, namenjen za začasno oskrbo oziroma zdravljenje bolnih ali ranjenih živali, zapuščenih mladičev, ki sami še niso sposobni preživeti v naravi, ter živali, ki so bile odvzete imetniku zaradi protipravnega zadrževanja v ujetništvu, nedovoljene trgovine, izvoza, uvoza in zaradi drugih z zakonom določenih razlogov.
30. Zbirka podatkov je vsak določljiv in urejen niz podatkov. Podatki morajo biti urejeni in vodeni tako, da se lahko izmenjujejo v skladu s predpisi, ki urejajo prostorske informacije, in prikazujejo v prikazovalnikih prostorskih podatkov.«.

3. člen

V drugem odstavku 20. člena se beseda »tretjega« nadomesti z besedo »drugega«.

4. člen

21. člen se spremeni tako, da se glasi:

»21. člen
(gojitev živali)

(1) Fizična ali pravna oseba, ki namerava gojiti živali (v nadaljnjem besedilu: gojitelj živali) domorodnih ali tujerodnih vrst za namene, kot jih določa prvi odstavek 8. člena Uredbe (ES) št. 338/97 Sveta z dne 9. decembra 1996 o varstvu prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst z zakonsko ureditvijo trgovine z njimi (UL L št. 61 z dne 3.3.1997, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 338/97/ES) in z drugimi nameni, vključno z namenom menjave ali darovanja gojenih živali, mora pred začetkom gojitve pridobiti dovoljenje ministrstva.

(2) Ministrstvo izda dovoljenje za gojitev:

- pod pogojem in ob upoštevanju previdnostnega načela, da so izključeni možni kratkoročni ali dolgoročni negativni vplivi na stanje ohranjenosti vrste in na druge sestavine biotske raznovrstnosti v naravi, predvsem v povezavi z možnim nedovoljenim odvzemanjem živali iz narave, z vnosom gojenih živali v naravo ter s tem povezanim škodljivim vplivom na genski material in zdravstveno stanje populacij v naravi in
- če gojitelj izpolnjuje vse zahteve glede prostora za gojitev živali, vodenja evidence, označitve živali, bivalnih razmer, oskrbe in prevoza ter ima dokazila o zakoniti pridobitvi matične skupine osebkov, kot so določene s predpisom, ki ureja komercialno gojitev osebkov živalskih vrst.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena določi minister živalske vrste, za katere ni treba pridobiti dovoljenja za gojitev živali, ker ne ogrožajo domorodnih živalskih vrst.

(4) Če je za gojitev živali iz prvega odstavka tega člena treba pridobiti dovoljenje tudi po drugem zakonu, se ne glede na določbo prvega odstavka tega člena to dovoljenje izda po drugem zakonu in ob soglasju ministrstva.

(5) Dovoljenje iz prvega odstavka tega člena za živali tujerodnih vrst se izda po izvedenem postopku presoje tveganja za naravo.

(6) Dovoljenje za gojitev se izda za določen čas do 5 let. Dovoljenje za gojitev se na vlogo gojitelja lahko podaljša za nadaljnjih 5 let, če so še vedno izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka tega člena. Gojitelj mora vložiti vlogo za podaljšanje dovoljenja za gojitev skupaj s potrebnimi dokazili najmanj tri mesece pred iztekom dovoljenja

(7) Gojiti ni dovoljeno:

- živali zavarovanih vrst, če so matične živali odvzete iz narave, razen pod pogoji, ki jih določa Uredba (ES) št. 865/2006 Komisije z dne 4. maja 2006 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 338/97 o varstvu prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst z zakonsko ureditvijo trgovine z njimi (UL L št. 166 z dne 19.6.2006, str. 1),
- živali, vključno s križanci, iz sistematskih skupin: prvaki (Primates), medvedi (Ursidae), mačke (Felidae), volkovi (Canidae), sloni (Elephantidae), kiti (Cetacea), delfini (Delphinidae), morske krave (Sirenia), plavutonožci (Pinnipedia), ne glede na izvor matičnih živali in
- živali, katerih zadrževanje, premiki, trgovanje, uvoz, izvoz ali gojitev ni dovoljeno na podlagi drugih predpisov.

(8) Ne glede na prepovedi iz prve in druge alineje prejšnjega odstavka je živali dovoljeno gojiti, če je:

- v strategiji ali akcijskem načrtu varstva zavarovane vrste določeno, da je gojitev v korist ohranjanja obravnavane vrste ali da je namenjena raziskovanju ali izobraževanju, katerega cilj je varstvo ali ohranitev obravnavane vrste ali
- gojitev živali opredeljena kot ukrep varstva zavarovane ali mednarodno varovane vrste v nacionalnih ali mednarodnih programih genskih bank ali drugih programih za ohranitev vrste.

(9) Če je gojitev živali neposredni vzrok izbruha ali širjenja bolezni, s katero se lahko okužijo in zanjo zbolijo populacije v naravi, minister gojitev živali vrste ali višje taksonomske skupine živali, ki so občutljive za okužbo, prepove. Minister lahko prepove gojitev tudi zaradi nevarnosti genskega onesnaženja, če je v primeru gojenih živali taka nevarnost strokovno ugotovljena in utemeljena. Pri odločitvah iz tega odstavka se upošteva strokovno mnenje organizacije, pristojne za ohranjanje narave.

(10) Na podlagi prepovedi iz prejšnjega odstavka ministrstvo izdano dovoljenje o gojitvi razveljavi po uradni dolžnosti. V tej odločbi se določi način ravnanja z gojenimi živalmi, pri čemer se v primeru bolezni živali upošteva predpise s področja veterinarstva v zvezi s preprečevanjem širjenja bolezni.

(11) V primerih iz prejšnjega odstavka gojitelj ni upravičen do odškodnine za škodo, ki bi jo povzročila razveljavitev dovoljenja za gojitev.

5. člen

22. člen se spremeni tako, da se glasi:

»22. člen
(gojena žival)

(1) Gojena žival je v lasti osebe, ki jo goji v skladu z zakonom.

(2) Živali, razmnožene brez predpisanega dovoljenja se ne štejejo za gojene živali in ne smejo biti del matične skupine. Tudi naključna ali nenamerna razmnožitev živali v ujetništvu se ne šteje za gojitev živali. Živali, razmnožene brez dovoljenja je treba označiti na enak način, kot so označene legalno razmnožene živali. Za živali, razmnožene v ujetništvu brez dovoljenja se ne sme izdati dovoljenja za gojitev.

(3) Z živalmi v ujetništvu brez predpisanega dovoljenja, za gojitev katerih bi bilo sicer treba pridobiti dovoljenje za gojitev v skladu s tem zakonom, ni dovoljeno izvajati komercialnih ravnanj, kot jih določa prvi odstavek 8. člena Uredbe 338/97/ES. Teh živali ni dovoljeno menjavati in darovati.

(4) Če se z živalmi, razmnoženimi v ujetništvu brez dovoljenja ravna v nasprotju s tem členom, se z zaseženimi ali odvzetimi živalmi ravna na način, kot ga določa predpis o ravnanju in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami.

(5) Gojena žival, za katero je treba pridobiti dovoljenje za gojitev iz prejšnjega člena, mora biti označena na predpisan način.

(6) Fizična ali pravna oseba, ki goji živali (v nadaljnjem besedilu: gojitelj živali) mora skrbeti, da živali ne pobegnejo v naravo.

(7) Za škodo, ki jo povzročijo gojene živali, je gojitelj živali odgovoren ne glede na krivdo.

(8) Če je zaradi pobega gojenih živali v naravo prišlo do okrnitve narave in je potrebna tudi odprava škodljivih posledic, se za njihovo pripravo in izvedbo smiselno uporabljajo določbe 103. člena tega zakona.

(9) Na način iz prejšnjih dveh odstavkov se obravnavajo tudi škoda in škodljive posledice v primeru živali, razmnoženih v ujetništvu brez predpisanega dovoljenja.

(10) Minister predpiše način označevanja živali iz petega odstavka tega člena.«.

6. člen

V četrtem odstavku 23. člena se beseda »tretjega« nadomesti z besedo »drugega«.

Za sedmim se doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

»(8) Minister lahko prepove trgovino z živimi živalmi v prehranske namene zaradi nevarnosti genskega onesnaženja in nevarnosti vnosa invazivnih tujerodnih vrst v naravo, če je taka nevarnost strokovno ugotovljena in utemeljena. Strokovni predlog ukrepa pripravi organizacija, pristojna za ohranjanje narave.«.

V osmem odstavku, ki postane novi deveti odstavek, se za besedo »Določbe« doda besedilo »prvega do sedmega odstavka«.

7. člen

Za 23. členom se dodajo novi 23.a do 23.d členi, ki se glasijo:

»23.a člen
(ukrepi proti invazivnim tujerodnim vrstam)

(1) Na podlagi strokovne presoje je treba v posameznem primeru invazivne tujerodne vrste sprejeti in izvajati vse potrebne in sorazmerne ukrepe, s katerimi se:

- zagotovijo upoštevanje Uredbe 1143/2014/EU in določb tega zakona ter na njegovi podlagi izdanih predpisov, ki se nanašajo na invazivne tujerodne vrste in
- preprečijo in obvladujejo vnos in širjenje invazivnih tujerodnih vrst.

(2) Če gre za invazivne tujerodne vrste, ki so v skladu s predpisi s področja lovstva in gozdarstva opredeljene kot divjad, se ukrepi proti njim izvajajo v okviru lova v skladu s predpisi s področja lovstva.

(3) Če gre za invazivne tujerodne vrste, ki so v skladu s predpisi s področja ribištva opredeljene kot ribolovni vir, se ukrepi proti njim izvajajo v okviru ribolova, v skladu s predpisi s področja ribištva.

(4) Če gre za invazivne tujerodne vrste, ki lahko porušijo biotsko ravnovesje v gozdu, se ukrepi proti njim izvajajo v okviru ukrepov o varstvu gozdov, v skladu s predpisi o gozdovih.

(5) Če gre za invazivne tujerodne rastlinske vrste, ki se nahajajo na kmetijskih zemljiščih, se ukrepi proti njim izvajajo v okviru pogojev in načina izvajanja dobre kmetijske prakse, v skladu s predpisi o kmetijstvu.

(6) Če gre za invazivne tujerodne vrste, ki se nahajajo na zavarovanem območju, ki ima določenega upravljavca, se ukrepi proti njim določijo v načrtu upravljanja ter v letnih programih dela in se izvajajo kot ukrepi upravljanja skladno s tem zakonom.

(7) Ukrepi iz drugega, tretjega, četrtega in petega odstavka tega člena, se lahko izvajajo tudi ne glede na predpise s področja lovstva, ribištva, gozdarstva in kmetijstva, vendar le v soglasju s pristojnim ministrstvom s posameznega področja. Soglasje pristojnega ministrstva iz prejšnjega stavka ni potrebno, če gre za izvajanje nujnih ukrepov v javnem interesu. Na način iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena se izvajajo tudi ukrepi, ki se nanašajo na invazivne tujerodne vrste živali, ki niso divjad, ribolovni vir ali ne predstavljajo grožnje biotskemu ravnovesju v gozdu, če se nahajajo na območju lovišča, ribiškega območja oziroma gozda.

(8) Če ne gre za invazivno tujerodno vrsto iz drugega, tretjega, četrtega, petega ali tretjega odstavka sedmega odstavka tega člena, se ukrepi preprečevanja in obvladovanja vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst in osebe, organi ter organizacije, pristojne za njihovo izvajanje določijo v operativnih programih, ki jih sprejme vlada v skladu s petim odstavkom 94. člena tega zakona. Na podlagi teh operativnih programov lahko sprejmejo pristojna ministrstva podrobne programe ukrepov za posamezne invazivne tujerodne vrste. V njih se poleg ukrepov določijo tudi osebe, organi in organizacije, pristojne za izvajanje teh ukrepov. V operativnem programu se lahko odredi tudi način obveznega sodelovanja lastnikov in imetnikov pravic (vključno z upravljalci) na premičnih in nepremičnih stvareh pri odstranitvi in obvladovanju invazivnih tujerodnih vrst.

(9) Če je zaradi naselitve invazivne tujerodne vrste prišlo do okrnitve narave in je potrebna tudi odprava škodljivih posledic, se za njihovo pripravo in izvedbo smiselno uporabljajo določbe 103. člena tega zakona.

(10) Za izvajanje ukrepov hitre odstranitve in nujnih ukrepov v javnem interesu minister lahko ustanovi skupino za hitro ukrepanje (v nadaljnjem besedilu: interventna skupina), ki jo sestavi glede na potrebe, vezane na posamezno invazivno tujerodno vrsto.

(11) Vlada sprejme seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Republiko Slovenijo. Za invazivne tujerodne vrste, uvrščene na seznam iz prejšnjega stavka, se na območju Republike Slovenije uporabljajo določbe Uredbe 1143/2014/EU.

(12) Lastniki ali posestniki so dolžni pregledovati zemljišča in druge predmete, ki jih imajo v lasti ali uporabi, z namenom ugotavljanja pojava in širjenja invazivnih tujerodnih vrst. O vseh novih ali nepričakovanih pojavih invazivnih tujerodnih vrst morajo nemudoma obvestiti pristojnega inšpektorja. Obveznost obveščanja velja tudi za katerokoli drugo osebo, ki zaradi narave svojega dela sumi ali opazi nov ali nepričakovan pojav invazivnih tujerodnih vrst.

(13) Ob ugotovitvi pojava invazivne tujerodne vrste ali pa ob sumu na njen pojav, morajo lastniki in imetniki pravic na stvareh dovoliti pregled blaga, materialov, prevoznih sredstev, nepremičnin in drugih predmetov.

(14) Minister za izvajanje tega zakona lahko na določenih nepremičninah in premičninah odredi izvajanje ukrepov proti invazivnim tujerodnim vrstam ter uporabo njihove opreme za ta namen ter odreje vse druge ukrepe, potrebne za izvajanje Uredbe 1143/2014/EU in določb tega zakona ter na njegovi podlagi izdanih predpisov, ki se nanašajo na invazivne tujerodne vrste in preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst.

(15) Lastniki ali posestniki morajo dopustiti izvedbo ukrepov proti invazivnim tujerodnim vrstam.

(16) Prevozem, začasno skladiščenje, nadaljnjo obdelavo in odstranjevanje ostankov invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst, vključno z materialom, v katerem se invazivne tujerodne rastlinske vrste nahajajo, zagotovi občina, na katere območju se nahaja invazivna tujerodna vrsta.

(17) Država in izvajalci ukrepov ne odgovarjajo za morebitno škodo, povzročeno zaradi izvedbe ukrepov iz tega člena.

23.b člen

(odstranitev invazivne tujerodne vrste v zgodnji fazi invazije)

(1) Ob potrditvi zgodnjega odkritja vnosa ali navzočnosti invazivne tujerodne vrste pristojni inšpektor odredi izvedbo ukrepov za njeno odstranitev Zavodu, Zavodu za gozdove ali Zavodu za ribištvo, interventni skupini, upravljalcu zavarovanega območja ali drugemu usposobljenemu izvajalcu. Pritožba zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

(2) Inšpekcijski ukrep iz prejšnjega odstavka se izvede kot nujni ukrep v javnem interesu, ki ga ni mogoče odlagati, v skladu s predpisom, ki ureja splošni upravni postopek.

(3) Za dejanja, ki so potrebna za izvršitev inšpekcijskega ukrepa iz prvega odstavka tega člena, se štejejo za javno naročilo opreme, tehnike ter drugo javno naročilo za takojšnjo preprečitev nastanka neposredno grozeče škode, za katera skladno s predpisi, ki urejajo javno naročanje, ne veljajo določbe zakona, ki ureja javno naročanje, kadar je vrednost naročila nižja od vrednosti, od katerih dalje je potrebna objava v Uradnem listu Evropske unije.

(4) Lastniki in imetniki pravic na nepremičninah in stvareh, na kateri se bodo izvajali izrečeni inšpekcijski ukrepi, morajo dopustiti njihovo izvedbo.

(5) Ne glede na prvi odstavek tega pristojni inšpektor ne uvede ali ustavi morebiti že uveden inšpekcijski postopek, če so izpolnjeni pogoji za odstopanje od obveznosti hitre odstranitve v skladu s točkami a) do c) prvega odstavka 18. člena Uredbe 1143/2014/EU. V tem primeru se začnejo izvajati ukrepi za obvladovanje močno razširjenih invazivnih tujerodnih vrst.

(6) Inšpekcijski ukrep se mora začeti izvajati najkasneje v roku treh mesecev od potrditve zgodnjega odkritja.

(7) V primeru neposrednega izpusta invazivne tujerodne vodne v okolje nujne ukrepe za preprečitev širjenja z območja izpusta izvede interventna skupina in o tem obvesti pristojno inšpekcijo.

(8) Stroške izvedbe ukrepov v skladu s tem členom založi ministrstvo in jih po izvedbi ukrepov izterja od povzročitelja vnosa invazivne tujerodne vrste.

23.c

(dovoljenje za odstopanja od omejitev)

(1) V smislu odstopanja od splošnih omejitev iz prvega odstavka 7. člena Uredbe 1143/2014/EU, ki veljajo za invazivne tujerodne vrste, mora za raziskave in ex situ ohranjanje invazivnih tujerodnih vrst nosilec te dejavnosti na zahtevo predhodno pridobiti dovoljenje, ki ga izda ministrstvo.

(2) Dovoljenje iz prejšnjega odstavka se izda, če so izpolnjeni pogoji iz drugega do četrtega odstavka 8. člena Uredbe 1143/2014/EU. Dovoljenje se izda na podlagi mnenja Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave, ki izda mnenje v roku 30 dni od dneva, ko s strani ministrstva prejme poziv za izdajo mnenja o izpolnjevanju pogojev.

(3) Dovoljenje iz prvega odstavka tega člena je treba pridobiti tudi za znanstveno proizvodnjo in poznejšo uporabo v zdravstvene namene proizvodov, ki so izdelani iz invazivnih tujerodnih vrst, če se uporabi teh proizvodov pri varstvu človekovega zdravja ni mogoče izogniti.

(4) Zahtevo za izdajo dovoljenja iz prvega odstavka se poda tudi v izjemnih primerih, med drugim pri družbenih ali gospodarskih vprašanjih, zaradi prevladujočega javnega interesa, v skladu z 9. členom Uredbe 1143/2014/EU. V tem primeru se za odločitev glede prevladujočega javnega interesa smiselno uporabljajo določbe tega zakona o prevladi javnega interesa, pri čemer predlog za uvedbo postopka prevlade poda nosilec dejavnosti. Ministrstvo zahtevo za izdajo dovoljenja po sprejemu odločitve o

prevladi javnega interesa predloži Komisiji prek elektronskega sistema za izdajo dovoljenj iz drugega odstavka 9. člena Uredbe 1143/2014/EU.

(5) Vsebino zahteve ter in podrobnejše pogoje za izdajo dovoljenja določi vlada z uredbo. Zahtevi mora biti priložen elaborat ravnanja z invazivnimi tujerodnimi vrstami, katerega vsebino določi vlada z uredbo iz prejšnjega stavka.

(6) Izrek dovoljenja za odstopanje mora poleg podatkov iz sedmega odstavka 8. člena Uredbe 1143/2014/EU vsebovati tudi navedbo omejitve iz prvega odstavka 7. člena 1143/2014/EU, za katero se zahteva odstopanje in lokacijo izvajanja dejavnosti. Sestavni del dovoljenja je elaborat ravnanja z invazivnimi tujerodnimi vrstami.

(7) Dovoljenje se lahko odvzame, če so izpolnjeni pogoji iz petega odstavka 8. člena Uredbe 1143/2014/EU ali če niso več izpolnjeni pogoji za izdajo dovoljenja za odstopanje. Z odločbo o odvzemu dovoljenja za odstopanje od prepovedi se odloči tudi o odvzemu do tedaj že izdanih dokazil za dovoljenje. O odvzemu dovoljenja za odstopanje in dokazil za dovoljenje se seznanijo pristojno inšpekcijo.

(8) Nosilec dejavnosti mora za spremembe pri opravljanju dejavnosti, ki se nanašajo na invazivno tujerodno vrsto, za katero je izdano dovoljenje, na število ali količino zadevnih osebkov, na lokacijo opravljanja dejavnosti ali na namen, za katerega je bilo izdano dovoljenje, pridobiti novo dovoljenje za odstopanje.

(9) Za druge spremembe dejavnosti, ki lahko vplivajo na izpolnjevanje pogojev za izdajo dovoljenja za odstopanje mora nosilec dejavnosti pridobiti spremembo dovoljenja za odstopanje.

(10) Za pridobitev spremenjenega dovoljenja za odstopanje mora nosilec dejavnosti predložiti zahtevo, z navedbo spremenjenih okoliščin in dopolnjenim elaboratom za pridobitev dovoljenja za odstopanje.

(11) Pri spremembi dovoljenja za odstopanje se upošteva že izdelana dokumentacija, že izveden postopek za izdajo dovoljenja za odstopanje in se preveri zgolj skladnost odstopanj od že potrjene dokumentacije za pridobitev dovoljenja za odstopanje.

(12) Sprememba dovoljenja za odstopanje v delu, ki se nanaša na spremembe, nadomesti že izdano dovoljenje za odstopanje.

(13) Ministrstvo v skladu s sedmim odstavkom 8. člena Uredbe 1143/2014/EU na spletu objavlja podatke o izdanih dovoljenjih za odstopanje.

23.d

(akcijski načrt za poti vnosa invazivnih tujerodnih vrst)

(1) V skladu s 13. členom Uredbe 1143/2014/EU na podlagi vsestranske analize poti nenamernega vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst ter predlogov za opredelitev prednostnih nenamernih poti vnosa in širjenja Vlada Republike Slovenije sprejme akcijski načrt za obravnavanje prednostnih nenamernih poti vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (v nadaljnjem besedilu: akcijski načrt).

(2) Akcijski načrt se novelira najmanj na vsakih šest let.

(3) Namesto enotnega akcijskega načrta se lahko sprejme več akcijskih načrtov za različne poti vnosov in širjenja invazivnih tujerodnih vrst. Za te akcijske načrte se smiselno uporabljata prvi in drugi odstavek tega člena.«.

8. člen

V drugem odstavku 28.b člena se črta besedilo », kolesa s pomožnim motorjem«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi: »Ne glede na prvi odstavek tega člena je na območju, ki je v skladu s predpisi o urejanju prostora opredeljeno kot drugo ureditveno območje, vožnja z vozili na motorni ali drug lasten pogon vozila dovoljena le na površinah, ki se po predpisih o urejanju prostora lahko uporabljajo za vožnjo z vozili na motorni ali drug lasten pogon vozila.«.

V četrtem odstavku se za besedo »zemljišča,« doda besedilo »z označitvijo nasprotovanja na zemljišču, ki ne povzroča splošne nevarnosti«.

9. člen

V 28.c členu se šesti odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(6) Če mnenji iz 7. točke tretjega odstavka tega člena nista priloženi že vlogi za izdajo predhodnega soglasja iz prvega odstavka tega člena, mora Zavod za gozdove Slovenije oziroma kmetijsko-svetovalna služba podati mnenje iz 7. točke tretjega odstavka tega člena organizaciji, pristojni za ohranjanje narave, v 14 dneh od prejema vloge za izdajo predhodnega soglasja.«.

Za sedmim odstavkom se doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

»(8) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, na podlagi dobrih praks že izvedenih javnih prireditev vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju določi trase, ki so glede na tretji odstavek tega člena ustrezne in opredeli pogoje za njihovo uporabo, ki jih minister potrdi s sklepom in se objavijo na spletni strani ministrstva. Za te trase predhodno soglasje organizacije, pristojne za ohranjanje narave iz tretjega odstavka tega člena ni potrebno.«.

10. člen

V 28.č členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Vozila na motorni pogon, ki niso registrirana v skladu s predpisi, ki urejajo motorna vozila, ker niso namenjena vožnji po cestah ali pa se ne uporabljajo v cestnem prometu, uporabljajo pa se za vožnjo v naravnem okolju v športno rekreativne namene (motorne sani, štirikolesniki, motorna kolesa in druga podobna vozila), morajo biti z namenom omogočanja opravljanja učinkovitega nadzora nad vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju označena na način, ki omogoča identifikacijo vozila na motorni pogon, in vpisana v evidenco vozil na motorni pogon.«.

V drugi alineji drugega odstavka se pred besedilom »ime in priimek« doda besedilo »identifikacijska oznaka,«.

Za drugim odstavkom se doda novi tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Pri vzpostavljanju in upravljanju evidence vozil na motorni pogon se glede pravic in dolžnosti lastnikov vozil na motorni pogon in glede odjave vozila na motorni pogon iz evidence vozil na motorni pogon smiselno uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo motorna vozila.«.

Dosedanji tretji do sedmi odstavek postanejo novi četrti do osmi odstavek.

V dosedanjem osmem odstavku, ki postane novi deveti odstavek se za besedilo »Minister, pristojen za promet« doda besedilo, ki se glasi: »podrobneje določi vozila iz prvega odstavka tega člena, ki jih je treba evidentirati,«.

11. člen

Prvi odstavek 28.d člena se spremeni tako, da se glasi:

»V naravnem okolju je vožnja s kolesi dovoljena po utrjenih poteh, če temu ne nasprotuje lastnik ali upravljavec poti, z ustrezno označitvijo nasprotovanja na poti ali na zemljišču v neposredni bližini poti na način, ki ne povzroča splošne nevarnosti. Za utrjeno pot se šteje pas zemljišča, ki se uporablja za namen hoje ali vožnje za potrebe kmetijstva, gozdarstva in planinstva v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijstvo, gozdarstvo in planinske poti«.

V tretjem odstavku se za prvim stavkom doda nov stavek, ki se glasi: »Predhodno pozitivno mnenje za javno prireditev, ki se izvaja na kmetijskih zemljiščih, se izda tudi, če se javna prireditev organizira na kmetijskih zemljiščih, ki so glede na evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki jo določa zakon, ki ureja kmetijstvo, uvrščena v skupino dejanske rabe njive in vrtovi ali v skupino dejanske rabe trajni nasadi, pa trasa poteka po utrjenih poteh med temi obdelovalnimi površinami.«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi: »Ne glede na prvi odstavek tega člena je na območju, ki je v skladu s predpisi o urejanju prostora opredeljeno kot drugo ureditveno območje, vožnja s kolesi dovoljena le na površinah, ki se po predpisih o urejanju prostora lahko uporabljajo za vožnjo s kolesi.«.

Dodata se nov peti in šesti odstavek, ki se glasita:

»(5) Vožnja s kolesi po utrjenih poteh v naravnem okolju se izvaja na lastno odgovornost in ne sme ogrozati drugih uporabnikov poti, pri čemer imajo pešci prednost.

(6) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave na podlagi dobrih praks že izvedenih javnih prireditev vožnje s kolesi v naravnem okolju določi trase, ki so glede na tretji odstavek 28.c člena tega zakona ustrezne in opredeli pogoje za njihovo uporabo, ki jih minister potrdi s sklepom in se objavijo na spletni strani ministrstva. Za te trase predhodno soglasje organizacije, pristojne za ohranjanje narave iz tretjega odstavka tega člena ni potrebno.«.

12. člen

Za 28.d členom se doda nov 28.e člen, ki se glasi:

»28.e člen

(obveznost objave informacije o ureditvi vožnje v naravnem okolju)

(1) V knjigah, vodnikih in drugih publikacijah ter objavi v tiskani ali elektronski obliki, ki se nanašajo na vožnjo ali uporabo vozil na motorni pogon in koles v naravnem okolju, je treba navesti in na vidnem mestu objaviti informacijo o omejitvah in prepovedih vožnje v naravnem okolju v skladu s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanimi predpisi ter drugimi zakoni, ki urejajo vožnjo v naravnem okolju.

(2) Minister določi besedilo informacije o omejitvah in prepovedih vožnje v naravnem okolju, ki se objavi v svetovnem spletu.«.

13. člen

V tretjem odstavku 33.a člena se besedilo »104.a in 105.a« nadomesti z besedilom »101.g, 102., 102.a, 102.b, 104.a, 104.b, 104.c in 105.a«.

14. člen

V drugem odstavku 39. člena se besedilo »in podatki o lastnikih zemljišč na zavarovanih območjih« nadomesti z besedilom »in drugih ukrepih varstva naravnih vrednot.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Podatki iz prejšnjega odstavka se za ukrep zavarovanja naravnih vrednot, s katerim se ustanovi zavarovano območje, vodijo kot podatki o zavarovanih območjih v registru zavarovanih območij. Za vse druge ukrepe varstva naravnih vrednot se vodijo podatki o območju in izvajalcu ukrepa. Če se ukrep varstva naravnih vrednot izvaja kot skrbništvo ali pogodbeno varstvo, lahko podatki vsebujejo tudi ime in priimek fizične osebe, ki izvaja ukrep, ter podatke o njenem stalnem prebivališču.«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Ministrstvo zbira podatke in jih uporablja, vodi register in upravlja s podatki za namene varstva naravnih vrednot, izvajanja ukrepov varstva in nadzora. Lokalne skupnosti morajo nemudoma po

sprejemu ukrepa varstva naravnih vrednot lokalnega pomena sporočiti ministrstvu predpisane podatke.«.

V devetem odstavku se za besedo »vrednotah« doda besedilo »in ukrepih varstva naravnih vrednot«.

15. člen

Za 40. členom se dodata nov pododdelek in nov 40.a člen, ki se glasita:

»3.1.1 Splošna in posebna raba naravnih vrednot, zavarovanih območij in drugih delov narave

40.a člen
(raba naravne vrednote,
zavarovanih območij in drugih delov narave)

(1) Naravna vrednota, zavarovano območje, del naravne vrednote, del zavarovanega območja, rastline in živali v naravnem habitatu (v nadaljnjem besedilu: deli narave) so lahko predmet splošne in posebne rabe.

(2) Splošna in posebna raba se lahko izvajata le na trajnostni način, v obsegu, ki ne vpliva škodljivo na dele narave, ne onemogoča njenega varstva in upoštevajoč splošni varstveni režim po tem zakonu ter predpisana pravila ravnanja na varovanih in zavarovanih območjih.

(3) Splošna raba delov narave ima prednost pred posebno rabo.

(4) Posebna raba ne more v celoti izključiti splošne rabe, razen v primeru podeljene pravice za posebno rabo podzemne jame.

(5) Država ni odškodninsko odgovorna za posledice rabe delov narave.«.

16. člen

41. člen se spremeni tako, da se glasi:

»41. člen
(splošna raba delov narave)

(1) Splošna raba delov narave je obiskovanje in ogledovanje delov narave z namenom njenega spoznavanja in doživljanja. Splošna raba delov narave je tudi fotografsko, filmsko in video snemanje delov narave, izvajanje prireditev, športnih, rekreacijskih, spretnostnih, sprostitvenih ali drugih aktivnosti na delih narave, če se izvajajo za zadovoljevanje osebnih potreb, za lastne potrebe in nepridobitno. Obiskovanje in ogledovanje delov narave z namenom njenega spoznavanja in doživljanja ima prednost pred drugimi oblikami splošne rabe in pred posebno rabo.

(2) Splošna raba delov narave je dovoljena brezplačno vsem pod enakimi pogoji v skladu s tem zakonom, na njegovi podlagi izdanimi predpisi in konkretnimi upravnimi akti. Izvaja se na lastno odgovornost.

(3) Nihče nima pravice omejevati ali pogojevati dostopa do delov narave za namen obiskovanja in ogledovanja, četudi uredi del narave in ureditev vzdržuje, razen če v skladu s tem zakonom ali drugimi predpisi, ki urejajo ohranjanje narave.

(4) Splošna raba delov narave se mora izvajati na način, ki za lastnika zemljišča, na katerem se nahaja del narave, ni škodljiv.

(5) Ne glede na določbo drugega odstavka tega člena minister z odredbo prepove ali omeji splošno rabo delov narave, če ta zaradi nesorazmerne obremenjenosti z obiskovalci oziroma udeleženci ali neustrezne rabe, zlasti:

- povzroča nevarnost za ohranjanje delov narave ali slabša njihovo stanje, vznemirja živali, moti življenjski ritem živali ali spreminja njihovo prostorsko razporejenost,

- onemogoča kvalitetno spoznavanje in doživljanje delov narave v njenih naravnih značilnostih,
- povzroča fizične poškodbe delov narave, erozijo tal ali poškodovanje ureditve za obiskovanje,
- zmanjšuje nematerialno vrednost delov narave ali
- bistveno otežuje ali onemogoča izvajanje varstvenih ali upravljaljskih ukrepov.

(6) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, pripravi predlog prepovedi in omejitev splošne rabe delov narave z uporabo meril iz prejšnjega odstavka.«.

17. člen

Za 41. členom se dodajo novi 41.a do 41.c člen, ki se glasijo:

»41.a člen (posebna raba)

(1) Posebna raba delov narave obsega organiziranje in vodenje aktivnosti iz prvega odstavka 41. člena tega zakona za pridobitni namen. Za posebno rabo se šteje tudi fotografsko, filmsko in video snemanje delov narave za pridobitni namen. Raba delov narave, ki je opredeljena kot raba naravnega vira ali naravnega javnega dobra po drugih predpisih, se ne šteje za posebno rabo po tem zakonu.

(2) Za prepoved ali omejitev posebne rabe delov narave se smiselno uporablja določba petega odstavka 41. člena tega zakona, pri čemer minister izrecno odredi tudi prepoved nadaljevanja izvajanja že priglašениh aktivnosti. Imetnik pravice posebne rabe delov narave, ki se mu ta pravica rabe odvzame, ni upravičen do odškodnine.

(3) Javno prikazovanje posnetkov, nastalih s fotografskim, filmskim in video snemanjem ni dovoljena, če ti prikazujejo ravnanja, ki so zaradi varstva delov narave s tem zakonom ali predpisi, sprejetimi na njegovi podlagi, prepovedana.

(4) Upravljavec zavarovanega območja izvaja vodenje obiskovanja in ogledovanja zavarovanega območja, vključno z vodenjem ogledovanja živali ali rastlin, v okviru izvajanja nalog javne službe upravljanja po tem zakonu in se ne šteje za posebno rabo po tem zakonu. Če želi druga fizična ali pravna oseba izvajati posebno rabo organiziranja, vodenja in izvajanja obiskovanja in ogledovanja zavarovanega območja, mora o tem seznaniti upravljavca zavarovanega območja in zagotoviti dobro poznavanje zavarovanega območja. Dobro poznavanje zavarovanega območja se dosega tudi z udeležbo na razpisanih izobraževanjih o delih narave, ki jih organizira upravljavec zavarovanega območja.

41.b člen (pridobitev pravice do posebne rabe)

(1) Za posebno rabo delov narave je treba pridobiti pravico do posebne rabe in sicer za tiste posebne rabe, za katere to določi minister s predpisom. Minister s predpisom določi:

- vrste posebnih rab delov narave, ki se lahko izvajajo samo na podlagi podeljene pravice do posebne rabe,
- konkretne dele narave, na katerih je določena vrsta posebne rabe dopustna,
- razpoložljivi čas za obiskovanje in ogledovanje,
- največjo dopustno obremenitev delov narave.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek, je treba za pravico do posebne rabe za filmsko in video snemanje v zavarovanem območju pridobiti dovoljenje za poseg v naravo po določbah tega zakona, pri čemer se smiselno uporabljajo pogoji za izvajanje pravice do posebne rabe po tem členu, če drug predpis ne določa drugače.

(3) Predpis ministra iz prvega odstavka lahko dopusti posebno rabo za največ dve petini delov narave enake zvrsti in z enakimi značilnostmi (tipi) in za največ dve petini razpoložljivega časa za obiskovanje in ogledovanje. Pri izbiri se upošteva zlasti, občutljivost delov narave, bližnjih habitatov ter

ekosistemov in zahtevnost dostopa do delov narave, pri čemer se na delih narave, kjer je izrazito velik javni interes po obiskovanju in ogledovanju, posebna raba ne dopusti.

(4) Fizična ali pravna oseba, ki namerava izvajati posebno rabo delov narave, mora pred začetkom izvajanja posebne rabe to priglasiti pri ministrstvu. Priglasitev se opravi največ za eno leto prek spletnega portala ministrstva ali osebno na ministrstvu ali pri upravljalcu zavarovanega območja, ki za posameznika priglasitev opravi prek spletnega portala ministrstva. Na spletnem portalu so javno dostopni podatki o delih narave, na katerih se lahko izvaja posamezna vrsta posebne rabe, razpoložljivi čas za izvajanje posebne rabe in dopustna obremenitev posameznega dela narave za izvajanje posebne rabe.

(5) Če so izpolnjeni pogoji glede razpoložljivega časa in dopustne obremenitve, določenega v predpisu iz prvega odstavka tega člena, fizična ali pravna oseba, ki priglasí izvajanje posebne rabe delov narave, pridobi potrdilo o pridobitvi pravice za izvajanje posebne rabe. Za izvajanje pravice posebne rabe delov narave se ob izdaji potrdila zaračuna taksa za obremenitev delov narave. Minister s predpisom iz prvega odstavka določi način priglasitve izvajanja posebne rabe delov narave, vsebino potrdila in merila za izračun takse za obremenitev dela narave.

(6) Taksa za obremenitev dela narave se določi upoštevajoč predvideno število udeležencev aktivnosti, sorazmerno z obremenitvijo dela narave z izvajanjem posamezne vrste rabe in upoštevajoč stroške varstvenih ukrepov, povezanih z obremenjevanjem delov narave. Taksa za obremenitev dela narave, ki se zaračunava:

- na zavarovanih območjih, je prihodek upravjalca ali ustanovitelja zavarovanega območja, če upravljalec ni določen;
- na naravnih vrednotah, je v primeru naravne vrednote lokalnega pomena prihodek občine in v primeru naravne vrednote državnega pomena prihodek države;
- za druge dele narave, je prihodek države.

(7) Pravica za izvajanje posebne rabe delov narave ni prenosljiva na drugo pravno ali fizično osebo.

(8) Fizična ali pravna oseba, ki želi opustiti izvajanje posebne rabe dela narave, opustitev opravi na enak način kot priglasitev.

(9) Fizična ali pravna oseba mora ob priglasitvi navesti naslednje podatke:

- osebno ime in naslov ali ime firmo in sedež,
- del narave, za katero se pridobiva posebna pravica rabe z geolociranim mestom izvajanja posebne rabe,
- vrsta posebne rabe,
- časovni obseg rabe,
- število udeležencev,
- kontaktne podatke (telefonska števila ali elektronski naslov).

(10) Ministrstvo vodi evidenco podatkov iz prejšnjega odstavka.

41.c člen

(posebne zahteve za posebno rabo vodenja
ogledovanja živali v naravnem habitatu)

(1) Minister v pravilniku iz 41.b člena določi vrste živali, za katerih ogledovanje je treba pridobiti pravico do posebne rabe, predpiše pravila ogledovanja in pogoje glede izbora mesta ogledovanja, ki jih morajo upoštevati izvajalec vodenja ogledovanja in udeleženci ogledovanja.

(2) Fizične osebe, ki samostojno ali v okviru pravnih oseb vodijo ogledovanje živali vrst iz prejšnjega odstavka, se morajo za to predhodno usposobiti in opraviti preverjanje usposobljenosti poznavanja in varstva živalskih vrst in ekosistemov. Usposabljanje in preverjanje usposobljenosti zajemata vsebine varstva narave, ekologije, biologije konkretnih živalskih vrst in značilnosti njihovih habitatov, ukrepanja ob različnih vedenjih živali, poznavanja lokalnega terena ter drugih vsebin, pomembnih za naravovarstveno sprejemljivo in varno izvedbo vodenja ter verodostojne predstavitve živalskih vrst.

(3) Usposabljanje in preverjanje usposobljenosti poznavanja in varstva živalskih vrst in ekosistemov izvajajo pooblaščen organizacije na podlagi programov kot javno pooblastilo.

(4) Usposobljenost poznavanja in varstva živalskih vrst in ekosistemov se dokazuje s potrdilom o udeležbi na tečaju in uspešno opravljenem preverjanju usposobljenosti, ki ga izda pooblaščen organizacija iz prejšnjega odstavka.

(5) Ministrstvo za izbiro pooblaščenih organizacij izvede javni natečaj.

(6) Minister izbere organizacije, ki izpolnjujejo razpisne pogoje in predložijo ustrezne programe usposabljanja in preverjanja usposobljenosti.

(7) V postopku izbire pooblaščen organizacije se glede določanja meril za izbiro, javnega odpiranja ponudb, njihovega pregleda in vrednotenja ter drugih vprašanj, ki niso urejena s tem zakonom, uporabljajo določbe zakona, ki ureja javna naročanja.

(8) Minister predpiše pogoje, ki jih mora izpolnjevati pooblaščen organizacija, vsebino usposabljanja, potek preverjanja usposobljenosti, vsebino in obliko potrdila o opravljenem preverjanju usposobljenosti ter način poročanja o izvedenih usposabljanjih in preverjanjih usposobljenosti.

(9) Vodenje ogledovanja živali, ki se krmijo v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo, se lahko izvaja le iz opazovalnic ob krmiščih, ki so za ta namen opredeljena v načrtih lovsko upravljavskih območij. V tem primeru mora izvajalec vodenje ogledovanja živali zagotoviti spremstvo predstavnika upravljavca lovišča.«.

18. člen

42. člen se spremeni tako, da se glasi:

»42. člen
(ureditev za rabo)

(1) Dele narave se lahko uredi za splošno in posebno rabo (v nadaljnjem besedilu: ureditev za rabo). Predmet ureditve za rabo je tudi ureditev dostopa do delov narave, če ti niso dostopni s ceste, parkirišča in druge javne površine ali s poti, ki je urejena na podlagi drugih predpisov.

(2) Ureditev za rabo obsega:

- utrjevanje tal, odkopavanje, zasipavanje ali druga zemeljska dela, vnašanje materialov za posipavanje, nameščanje jeklenic, vključno z nameščanjem jeklenic v zračnem prostoru nad delom narave, krčenje vegetacije, gradnje ali postavitve objektov (opazovalnic in drugih), tov,
- postavitve naprav, tabel, znakov ali predmetov, barvanje oznak,
- vzpostavitev druge infrastrukture, ki na kakršenkoli način spreminja naravne lastnosti dela narave.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se ureditev dela narave, ki je sestavni del sprejetega načrta upravljanja, delovanja in urejanja zavarovanega območja, sprejete strategije, akcijskega načrta ali potrjenega programa dela izvajalca javne službe ohranjanja narave ter ureditev opazovalnic, ki se kot lovski objekt opredelijo v načrtih lovsko upravljavskih območij ali načrtih lovišč, ne šteje za ureditev iz prejšnjega odstavka. Za ureditev iz prejšnjega odstavka se tudi ne šteje interventni zaščitni ukrep, ki ga izvede javna služba z namenom preprečitve ogrožanja narave in začasno nameščanje tehničnih pripomočkov za samovarovanje.

(4) Za ureditev za rabo je treba dobiti dovoljenje za poseg v naravo, razen, če je zanjo treba pridobiti naravovarstveno soglasje, dovoljenje po predpisih o graditvi objektov ali po drugih predpisih.

(5) Pri izdaji gradbenega dovoljenja, naravovarstvenega soglasja, dovoljenja za poseg v naravo ali drugega dovoljenja po drugih predpisih se je treba na podlagi mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave, ki ga v zavarovanem območju izda v sodelovanju z upravljavcem zavarovanega območja, prepričati, da načrtovana ureditev ne bo povzročila nevarnosti za ohranjanje dela narave ali bistveno otežila izvajanja njenega varstva. Ureditev dela narave se dovoli le, če raba brez ureditve ni

možna ter v obsegu in na način, ki najmanj spreminja njegove naravne značilnosti ter še omogoča splošno ali posebno rabo.

(6) Prepovedane ureditve delov narave, ki se nahajajo v naravnem okolju, so:

- ureditve za izvajanje svetlobnih (laserskih, raznobarnih, ipd.), zvočnih (glasbe, glasov živali ipd.) ali drugih umetnih efektov,
- osvetljevanje ali ozvočevanje za namen obiskovanja,
- ureditve, ki kvarijo vidno podobo naravnih vrednot,
- ureditve, ki bi lahko povzročile trajne in neobnovljive spremembe delov narave ali sprožile erozijske ali druge škodljive procese.

(7) Če je predmet ureditve opazovalnica, namenjena ogledovanju živali v naravnem habitatu, mora biti ta izvedena tako, da se življenjske razmere v habitatu čim manj spremenijo in da je za živali čim manj moteča. Opazovalnice ni dovoljeno urediti v mirnih območjih, mirnih conah, ekocelicah, območjih divjine ali drugih občutljivih območjih, ki so kot taka opredeljena v:

- predpisih s področja ohranjanja narave,
- predpisih, ki urejajo divjad in lovstvo,
- načrtih upravljanja zavarovanih območij,
- strategijah ali akcijskih načrtih varstva ali upravljanja živalskih vrst ali
- programu upravljanja območij Natura 2000.

(8) Vlogi za izdajo upravnih aktov iz četrtega in petega odstavka tega člena je treba priložiti načrt ureditve dela narave, opis predvidene rabe, in dokazilo o pravnem naslovu za uporabo zemljišč, potrebnih za ureditev dela narave. Šteje se, da je pogoj iz prejšnjega odstavka izpolnjen, če so te vsebine že sestavni del vloge po drugih predpisih. Načrt ureditve dela narave mora biti sestavni del aktov iz četrtega in petega odstavka tega člena.

(9) Ureditev za rabo na istem delu narave in za isto vrsto rabe se lahko dovoli le eni fizični ali pravni osebi. Druge fizične ali pravne osebe, se glede pravice in pogojev uporabe ureditve za posebno rabo ter odgovornosti glede varnosti dogovorijo z imetnikom pravice za ureditev.

(10) Ureditve, namenjene splošni rabi v zavarovanem območju za obiskovanje in ogledovanje uredi in ureditve vzdržuje le upravljavec zavarovanega območja, če je ta določen.

(11) Za pokrivanje stroškov urejanja in vzdrževanja se lahko nameni del kupnine, pridobljene s prodajo nepremičnin na zavarovanih območjih in zemljišč, na katerih so naravne vrednote.

(12) Upravljavec zavarovanega območja lahko za vzdrževanje ureditve s fizično ali pravno osebo sklene pogodbo o skrbništvu v skladu s tem zakonom. Če skrbnik ureditve obiskovalcem zaračunava nadomestilo za ureditev in vzdrževanje, skrbnik ni upravičen do dodatnega plačila za skrbniške naloge s strani ustanovitelja.«.

19. člen

Za 42. členom se dodata nov 42. a in 42.b člen, ki se glasita:

»42.a člen

(nadomestilo za ureditev in njeno vzdrževanje)

(1) Fizična ali pravna oseba, ki uredi del narave za splošno rabo ogledovanja in obiskovanja, ima pravico zaračunavati nadomestilo za ureditev in njeno vzdrževanje in sicer zlasti v primerih, kadar gre za:

- tehnično zahtevno ureditev na terenu, kjer sicer gibanje obiskovalcev ne bi bilo možno brez posebnih pripomočkov, priprav ali varoval,
- obsežno ureditev na naravovarstveno občutljivem terenu, kjer prosto in neusmerjeno gibanje obiskovalcev ne bi bilo dopustno zaradi negativnih vplivov na naravno vrednoto,
- ureditev, ki je zaradi drugih razlogov nadstandardna, tehnično ali po obsegu zahtevna in sta njena vzpostavitev in vzdrževanje nadpovprečno draga, ali

- ureditev na terenu, kjer je zaradi velike objektivne nevarnosti utemeljeno zavarovanje obiskovalcev v primeru nezgode.

(2) Višina nadomestila za ureditev in vzdrževanje ureditve se oblikuje glede na upravičene stroške in število obiskovalcev preteklega leta in sicer tako, da se z nadomestili, ki jih plačajo obiskovalci, stroški izenačijo. Zaračunavanje nadomestila je upravičeno, če stroški materiala in dela za ureditev in za njeno vzdrževanje predstavljajo najmanj 60 % celotnih upravičenih stroškov.

(3) Upravičeni stroški za oblikovanje nadomestila so:

- stroški materiala in dela za vzdrževanje ureditve (za popravila, skrb za prehodnost, varnost, čistost in podobno),
- stroški ureditve dela narave,
- stroški nakupa in namestitve naprav za nadzorovanje in spremljanje obiskovanja,
- stroški dela za zaračunavanje in pobiranje nadomestila obiskovalcem,
- stroški spremljanje stanja dela narave, izvajanje nadzora, izvajanje varstvenih ukrepov kot prispevek k upravljanju zavarovanega območja, vendar le v višini, kot jo na predlog upravljavca zavarovanega območja s sklepom določi minister,
- stroški zavarovanja obiskovalcev.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek med upravičene stroške ne sodijo stroški, ki so bili pokriti iz javnih, evropskih ali mednarodnih sredstev.

(5) Stroške ureditve dela narave se v posameznem koledarskem letu za namen njihovega povračila lahko vključi v nadomestilo v višini največ trikratnika stroškov vzdrževanja, najdlje do celotnega povračila stroškov vlaganj.

(6) Fizična ali pravna oseba, ki pobira nadomestilo za ureditev in njeno vzdrževanje, mora javno razkriti in v svetovnem spletu objaviti višino vseh upravičenih stroškov in način oblikovanja višine nadomestila v tekočem letu.

(7) Nadomestilo je oproščeno plačila davka na dodano vrednost.

42.b

(dostop z vozili do zavarovanih območij)

(1) Ne glede na predpise, ki urejajo ceste in predpise, ki urejajo varnost cestnega prometa, državni organ ali občina, ki skrbi za upravljanje državnih ali občinskih cest in promet na njih, v soglasju ali na predlog upravljavca zavarovanega območja, zaradi ogroženosti ali prevelike obremenjenosti zavarovanega območja omeji uporabo državnih ali občinskih cest za motorna vozila v območju zavarovanega območja. Zavod za gozdove Slovenije v soglasju ali na predlog upravljavca zavarovanega območja zaradi ogroženosti ali prevelike obremenjenosti zavarovanega območja omeji uporabo gozdnih cest na zavarovanem območju za motorna vozila.

(2) Omejitve iz prejšnjega odstavka ne veljajo za:

- lastnike, upravljavce ali najemnike objektov in zemljišč na zavarovanem območju za dostop do njih;
- stalne ali začasne prebivalce v zavarovanem območju in njihove goste, za dostop do njihovih prebivališč;
- turiste, ki so nastanjeni v zavarovanem območju, za dostop do objektov, v katerih so nastanjeni;
- skupinske prevoze ali drugo trajnostno obliko mobilnosti za potrebe turizma, če jih organizira upravljavec zavarovanega območja;
- izvajanje upravnih nalog, inšpekcijskih nalog, delo preiskovalnih sodnikov in državnih tožilcev, izvajanje nalog upravljavca zavarovanega območja, strokovne organizacije, organizacije, pristojne za varstvo narave, kulturne dediščine, policije, gasilcev, vojske, gorske in jamarske reševalne službe, zaščite in reševanja, lovsko čuvajske in ribiško čuvajske službe, zdravstvene in veterinarske službe, kmetijsko-gozdarske službe, izvajanju geodetskih del, izvajanju geoloških del, izvajanju planinskega usposabljanja, obvezne državne gospodarske službe urejanja voda, pomoči pri reševanju ob naravnih in drugih nesrečah ter gospodarskih prevozov (prevoz potnikov v cestnem prometu, dostava blaga, opravljanje storitev, prevoza uplenjene divjadi in podobno).

(3) Če je v primerih iz prvega odstavka tega člena zaradi velike obremenjenosti zavarovanega območja s prometom treba promet usmerjati in urejati ali nadstandardno vzdrževati prometno infrastrukturo, urejanje parkirišč za obiskovanje zavarovanega območja, lahko ministrstvo, pristojno za državne ceste, in ministrstvo, pristojno za gozdne ceste, ter občina na zavarovanem območju za občinske ceste določijo obveznost plačila cestnin, parkirnin ali drugih pristojbin (v nadaljnjem besedilu: pristojbine) in njihovo višino ter obenem določijo tudi način in deleže porabe tako pridobljenih sredstev.

(4) Pristojbine, pridobljene na podlagi prejšnjega odstavka, so lastni prihodek upravljavcev cest in parkirišč skladno s predpisi. Pridobljena sredstva morajo porabiti namensko, v občini na zavarovanem območju, kjer so bila sredstva zbrana in sicer za zagotavljanje zavarovanemu območju ustreznega prometnega režima (usmerjanje in urejanje prometa), urejanje parkirišč, nadstandardno vzdrževanje cest in parkirišč skladno z načrtom upravljanja.

(5) Višina pristojbine se določa letno glede na prihodke in stroške vzdrževanja iz preteklega leta in sicer tako, da se prihodki in stroški izenačijo.

(6) Upravičeni stroški za oblikovanje višine cestnine, parkirnine ali druge pristojbine so: stroški, stroški materiala in dela za usmerjanje in urejanje prometa, urejanje parkirišč, nadstandardno vzdrževanje cest in parkirišč, vzdrževanje (za popravila, skrb za prehodnost, varnost, čistost ipd), stroški naprave ali dela osebe za pobiranje, ki pobira pristojbino, povračilo za pretekla vlaganja (dokler vlaganja niso povrnjena). Med upravičene stroške ne sodijo stroški, ki so bili pokriti iz javnih, evropskih ali mednarodnih sredstev.

(7) Fizična ali pravna oseba, ki pobira pristojbino, mora javno razkriti in v svetovnem spletu objaviti:
- višino pristojbine,
- višino stroškov za ureditev in vzdrževanje in prihodke preteklega leta ter način oblikovanja višine pristojbine v tekočem letu.«.

20. člen

43. člen se črta.

21. člen

V 44. členu se za tretjim odstavkom dodata nov četrti in peti odstavek, ki se glasita:

»(4) Če se posebna raba vode ali drugega naravnega vira ali naravnega javnega dobra izvaja zaradi varstva narave oziroma kot ukrep varstva narave, je taka raba oproščena plačila za pravico rabe in drugih plačil v zvezi z rabo.

(5) O oprostitvi plačila iz prejšnjega odstavka se odloči ob podelitvi pravice.«.

22. člen

63. člen se spremeni tako, da se glasi:

»63. člen
(vpis v zemljiško knjigo)

Obstoj pravnega dejstva zavarovanja območja vpiše v zemljiško knjigo sodišče na podlagi predloga ministrstva, na zavarovanem območju, ki ga je ustanovila država ali občine, na zavarovanem območju, ki je je ustanovila občina.«.

23. člen

V 81. členu se za četrtim odstavkom dodata nova peti in šesti odstavek, ki se glasita:

»(5) Z varstvenim režimom iz prvega odstavka tega člena se lahko določi tudi omejitev ali prepoved imeti v posesti ali lasti žival ali rastlino, zavarovano skladno s tem členom, če prisotnost živali ali rastline na območju države neposredno ogroža obstoj domorodne rastlinske ali živalske vrste.

(6) Ukrepi varstva zavarovanih živalskih vrst, kot so ponovna naselitev, doselitev ali gojitev z namenom ponovne naselitve ali doselitve, se izvedejo na podlagi strategije in akcijskega načrta, kadar so razpoložljivi varstveni ukrepi za ohranitev živalske vrste v naravi izvedeni, vendar ne učinkujejo, in je ponovna naselitev, doselitev ali gojitev z namenom doselitve ali ponovne naselitve nujen varstveni ukrep, brez katerega ne bi bilo mogoče vzpostaviti ugodnega stanja te vrste.«.

24. člen

V 89. členu se v četrtem odstavku besedilo »po prejemu odločbe izdane na podlagi« nadomesti z besedilom »od uveljavitve«.

25. člen

V 90. členu se v četrtem odstavku besedilo »po pravnomočnosti odločbe, izdane na podlagi« nadomesti z besedilom »od uveljavitve«.

26. člen

92. člen se spremeni tako, da se glasi:

»92. člen
(škoda, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst)

(1) Fizična ali pravna oseba, ki ji živali zavarovanih vrst iz 81. člena tega zakona lahko povzročijo škodo na premoženju (v nadaljnjem besedilu: oškodovanec), mora na primeren način kot dober gospodar zavarovati svoje premoženje in na svoje stroške izvesti primerne osnovne načine zaščite, da obvaruje svoje premoženje pred nastankom škode. Primerne osnovne načine zaščite mora pravilno uporabljati in jih vzdrževati.

(2) Če nastanka škode ni mogoče preprečiti na način iz prejšnjega odstavka in oškodovancu v treh zaporednih letih nastane škoda, ki se obravnava kot škoda po 92.a členu tega zakona, in presega višino treh povprečnih bruto plač v Republiki Sloveniji, mora oškodovanec obvarovati svoje premoženje z dodatnimi načini zaščite, ki se določijo ob upoštevanju sorazmernosti med višino škode in vrednostjo izvedbe dodatne zaščite. Če je dodaten način zaščite financiran ali sofinanciran na podlagi drugih predpisov, se ne sofinancira na podlagi tega zakona .

(3) Oškodovanec lahko zaprosi ministrstvo za sofinanciranje dodatnih načinov zaščite šele, ko je izčrpal vse druge možnosti za financiranje ali sofinanciranje na podlagi drugih predpisov. Oškodovanec in ministrstvo se sporazumeta o obsegu sofinanciranja materialnih sredstev za izvedbo dodatnih načinov zaščite. Pri sofinanciranju dodatnih načinov zaščite se upoštevajo predpisi o državnih pomočeh na način, ki je podrobneje določen v predpisu vlade, izdanem na podlagi tega člena.

(4) Nadzor nad pravilno izvedbo, uporabo in delovanjem osnovnih in dodatnih načinov zaščite iz prvega in drugega odstavka tega člena izvaja Zavod za gozdove Slovenije na način, ki je podrobneje določen v predpisu vlade, izdanem na podlagi tega člena. Zavod za gozdove Slovenije lahko za izvajanje nadzora na podlagi tega člena in za izvajanje nalog pooblaščenca iz drugega odstavka 93. člena tega zakona brezplačno pridobiva, dostopa do njih, zbira in rabi podatke iz drugega odstavka 93.a člena tega zakona

(5) Zavod za gozdove Slovenije kot pooblaščenec ministrstva v skladu s tretjim odstavkom 93. člena tega zakona ugotovi, ali ocenjena škoda presega mejo iz drugega odstavka tega člena in določi primeren dodaten način zaščite ter primeren rok za izvedbo.

(6) Vlada podrobneje določi objektivno možnost nastanka škode, primerne osnovne načine zaščite, vrste dodatnih načinov zaščite za posamezne živalske vrste, načine pravilne izvedbe, uporabe in vzdrževanja načinov zaščite, postopek za izvedbo in preverjanje najprimernejših ukrepov, pogoje za

sofinanciranje dodatnih načinov zaščite, način ugotavljanja in uveljavljanja odškodninskih zahtevkov za škodo, podrobnejši način ugotavljanja prednostnih načinov financiranja in drugo, potrebno za določitev odškodnin zaradi škode, povzročene po živalih zavarovanih vrst na podlagi tega zakona.«.

27. člen

Za 92. členom se dodata nova 92.a in 92.b člen, ki se glasita:

»92.a člen

(odgovornost države za škodo in določitev višine odškodnine zaradi škode povzročene po živalih zavarovanih vrst)

(1) Država je odgovorna za neposredno premoženjsko škodo, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst iz 81. člena tega zakona.

(2) Oškodovanec je upravičen do povrnitve odškodnine v višini neposredne premoženjske škode, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst iz 81. člena tega zakona, ocenjene na podlagi letne tržne vrednosti, usklajene z objavljenim zbirnikom tržnih odkupnih cen, če so izpolnjeni pogoji iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena ter prvega odstavka tega člena in je z nadzorom iz četrtega odstavka prejšnjega člena izkazana pravilna izvedba, uporaba in delovanje osnovnih in dodatnih načinov zaščite.

(3) Odškodnina za škodo je za posamezno vrsto škode določena v lestvici za ocenjevanje škode, ki jo določi minister ob upoštevanju povprečnih tržnih vrednosti. Če odškodnina ni določena v lestvici, se določi na druge načine, npr. z uporabo izvedenskega mnenja.

(4) Podrobnejša merila za določitev vrste škod in višine odškodnine ter načini določitve odškodnine se določijo v predpisu vlade iz šestega odstavka prejšnjega člena.

92. b člen

(trk z živaljo zavarovane vrste)

Za škodo na vozilu, ki jo povzroči trk živali zavarovane vrste in premikajočega se vozila, odgovarja:

- voznik vozila, če se ugotovi, da ni vozil v skladu s predpisi,
- upravljavec ceste, če se ugotovi, da je škoda nastala zaradi ravnanja ali opustitve ravnanja upravljavca,
- voznik vozila, če sta upravljavec ceste in vozila storila vse potrebno, da do škode ne bi prišlo.«.

28. člen

93. člen se spremeni tako, da se glasi:

»93. člen

(način uveljavljanja odškodnine)

(1) Oškodovanec uveljavlja odškodninski zahtevek za škodo, povzročeno po živalih zavarovanih vrst, s pisno prijavo v treh dneh, v primeru škode na rejnih živalih pa najkasneje v 24 urah, odkar jo je opazil, vendar najkasneje v osmih dneh od nastanka škode. Za način in postopek prijave se smiselno uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo divjad in lovstvo glede uveljavljanja škode od države, če ta zakon ne določa drugače.

(2) Naloge pooblaščenca ministrstva v primerih iz prejšnjega odstavka izvaja Zavod za gozdove Slovenije.

(3) Ministrstvo je pristojno za odločitev o nastanku škode, upravičenosti do odškodnine in določitvi višine odškodnine za škodo, povzročeno po živalih zavarovanih vrst. Škoda se povrne na podlagi materialnih dokazov.

(4) Oškodovanec, ki se ne strinja z odločitvijo ministrstva, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče. Tožbo mora vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala.«.

29. člen

V prvem odstavku 97. člena se za besedilom »drugih aktov rabe« doda besedilo »ali upravljanja«.

V drugem odstavku se za besedilom »k načrtom rabe« doda besedilo »ali upravljanja«.

30. člen

Za 98. členom se doda novi 98.a člen, ki se glasi:

»98.a člen

(naravovarstvene smernice in strokovne podlage v postopkih priprave prostorskih aktov)

(1) Naravovarstvene smernice in naravovarstveno mnenje se v postopkih priprave prostorskih aktov dajejo v skladu s predpisi o urejanju prostora in tem zakonom.

(2) Če je s predpisi o urejanju prostora določeno, da je treba za področje ohranjanja narave v postopkih priprave prostorskih aktov pripraviti strokovne podlage, ki vključujejo predstavitev varstvenih, lahko pa tudi razvojnih interesov na področju ohranjanja narave, pripravi te strokovne podlage organizacija, pristojna za ohranjanje narave, pri čemer upošteva poleg vsebin, prikazanih v naravovarstvenih smernicah, tudi vsebine, določene z Nacionalnim program varstva narave, in drugimi programskimi in načrtovalskimi dokumenti, kot so zlasti operativni programi in načrti upravljanja zavarovanih območij.

(3) Če je s predpisi o urejanju prostora določeno, da je v postopkih priprave prostorskih aktov, ne glede na določbe tega zakona, za dajanje naravovarstvenih smernic in naravovarstvenega mnenja pristojno ministrstvo, izvede organizacija, pristojna za ohranjanje narave, vsa potrebna strokovna preverjanja in pripravi predlog naravovarstvenih smernic in naravovarstvenega mnenja ter ga posreduje ministrstvu v predpisanih rokih.«.

31. člen

V drugem odstavku 101. člena se za besedo »ministrstvo« postavi vejica in doda besedilo »pristojno za okolje (v nadaljnjem besedilu: pristojno ministrstvo),«.

32. člen

V 101.a členu se spremeni podnaslov člena tako, da se glasi:

»(posebne določbe o izvedbi celovite presoje vplivov na okolje zaradi izvedbe presoje sprejemljivosti)«.

V prvem odstavku se pred besedo »ministrstvo« doda beseda »pristojno«.

Za prvim odstavkom se doda novi drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Ne glede na določbe zakona, ki ureja varstvo okolja, pristojno ministrstvo izvede presojo sprejemljivosti tudi za plane, za katere se po predpisih o varstvu okolja celovita presoja vplivov na okolje ne izvaja, če so podani razlogi za obveznost izvedbe presoje sprejemljivosti iz prvega odstavka prejšnjega člena. Pristojno ministrstvo vodi postopek presoje sprejemljivosti s smiselno uporabo določb o postopku celovite presoje vplivov na okolje po določbah zakona, ki ureja varstvo okolja, in v skladu s tem zakonom.«.

Dosedanji drugi do šesti odstavek postanejo novi tretji do sedmi odstavek.

V novem šestem odstavku se pred besedo »ministrstvo« doda beseda »pristojno«.

33. člen

101.b člen se spremeni tako, da se glasi:

»101.b člen

(posebne določbe o potrditvi plana v postopku celovite presoje vplivov na okolje)

(1) Pristojno ministrstvo potrdi plan na podlagi izvedene celovite presoje vplivov na okolje, če ugotovi, da plan ne bo škodljivo vplival na varstvene cilje posameznih območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona in njihovo celovitost ter na povezanost evropskega ekološkega omrežja.

(2) Če se v postopku presoje sprejemljivosti na podlagi okoljskega poročila ali mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave, ugotavlja, da imajo vse obravnavane variante plana škodljive vplive na varstvene cilje posameznih območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona in njihovo celovitost ter na povezanost evropskega ekološkega omrežja, lahko udeleženci v postopku presoje sprejemljivosti predlagajo preveritev še drugih variant, ki imajo manj škodljive vplive na naravo. Pripravlavec plana se je dolžan opredeliti do predlaganih variant z vidika njihove vsestranske izvedljivosti in sprejemljivosti ter jih primerjati z drugimi variantami, predvsem tudi glede škodljivosti vplivov posamezne variante na naravo. V postopku priprave prostorskih aktov se preveritev še drugih tehnično izvedljivih variant praviloma lahko predlaga v fazi pobude, ni pa jih več mogoče predlagati po zaključku javne razgrnitve študije variant.

(3) Če je potrditev plana pogojena z izvedbo omilitvenih ukrepov, je to treba navesti v odločitvi o potrditvi plana. Omilitveni ukrepi morajo biti vključeni v plan, v obsegu, ki ustreza ravni obdelave plana, vendar do te stopnje določenosti, da je razvidna njihova izvedljivost glede izvedbe in delovanja. Omilitveni ukrepi se podrobneje določijo z okoljevarstvenim soglasjem, gradbenim dovoljenjem, celovitim dovoljenjem, naravovarstvenim soglasjem, dovoljenjem po drugih predpisih ali dovoljenjem za poseg v naravo skladno z določbami tega zakona.

(4) Če zaradi ravni obdelave operativnega programa in drugega plana, ki ni plan s področja prostorskega načrtovanja, ni mogoče natančno ugotoviti vplivov celotnega plana ali njegovega dela, glede na njihovo vsebino in obseg, se to dejstvo navede v potrditvi plana v okviru celovite presoje vplivov na okolje, izvedba postopka presoje sprejemljivosti pa se izvede na nivoju plana ali posega, ki omogoča izvedbo presoje, pri čemer se pri izvedbi postopka presoje sprejemljivosti, konkretno pri ugotavljanju obstoja alternativnih rešitev, še vedno upoštevajo cilji plana na splošnejšem nivoju, presoja sprejemljivosti pa se izvede v skladu z drugim odstavkom prejšnjega člena.

(5) Če pristojno ministrstvo potrdi plan, ga pristojni državni ali lokalni organ lahko sprejme.

(6) Če pristojno ministrstvo ugotovi, da bo plan škodljivo vplival na varstvene cilje posameznih območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona in njihovo celovitost ter na povezanost evropskega ekološkega omrežja, izda sklep o prekinitvi postopka in v njem določi rok, v katerem lahko pripravljalec plana zahteva uvedbo postopka prevlade druge javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave (v nadaljnjem besedilu: prevlada druge javne koristi) v skladu s 101.c členom tega zakona ali da se odpoveduje pravici do uvedbe postopka prevlade javne koristi. Če pripravljalec plana v določenem roku poda zahtevo za uvedbo postopka prevlade druge javne koristi, se postopek nadaljuje šele po izpeljanem postopku prevlade druge javne koristi, pri čemer se čas odločanja o prevladi javne koristi ne všteva v čas za izdajo odločbe. Če se pripravljalec plana v določenem roku odpove uvedbi postopka prevlade javne koristi, pristojno ministrstvo zavrne potrditev plana.«

34. člen

101.c člen se spremeni tako, da se glasi:

»101.c člen

(postopek prevlade druge javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave)

(1) V postopku prevlade druge javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave (v nadaljnjem besedilu: prevlada javne koristi) je treba na podlagi ugotovitev:

- da se plan nanaša na uresničevanje druge nujne javne in dolgoročne koristi, določene z zakonom pri čemer so to lahko tudi socialne ali gospodarske koristi,
- da za uresničitev ciljev plana ni drugih ustreznih rešitev (v nadaljnjem besedilu: alternativna rešitev) z manjšimi vplivi na območja iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihovo celovitost in povezanost evropskega ekološkega omrežja in
- da obstajajo ustrezni izvedljivi in funkcionalni izravnalni ukrepi, s katerimi se bo nadomestila povzročena škoda,

presoditi, katera javna korist bo v konkretni zadevi prevladala.

(2) Pri preverjanju obstoja alternativnih rešitev, ki morajo biti utemeljene, realne in izvedljive, je treba upoštevati, da mora druga ustrezna rešitev dosegati cilje plana, pri tem pa imeti manj škodljive vplive na varstvene cilje območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona ter njihovo celovitost in povezanost evropskega ekološkega omrežja kot izvorna rešitev. Izhodišče za preučevanje alternativnih rešitev so predvsem varstveni cilji in stanje območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihova celovitost in povezanost evropskega ekološkega omrežja ter izvedljivost in učinkovitost izravnalnih ukrepov.

(3) Presoja ustreznosti in izvedljivosti izravnalnih ukrepov se opravi na podlagi ugotovitve o bistvenih škodljivih vplivih plana, ki morajo biti natančno ugotovljeni po vsebini in obsegu na način, ki omogoča odločanje o nadomestitvi povzročene škode. Natančna vsebina in obseg bistvenih škodljivih vplivov plana so lahko ugotovljeni v okoljskem poročilu ali v dopolnjenem okoljskem poročilu, ki je izdelano posebej za izvedbo postopka prevlade druge javne koristi. Presoja ustreznosti in izvedljivosti izravnalnih ukrepov vsebuje strokovno oceno o tem ali bodo načrtovani izravnalni ukrepi učinkovito nadomestili s planom povzročeno škodo na doseganju varstvenih ciljev na območjih iz prvega odstavka 101. člena tega zakona ter na njihovo celovitost in povezanost evropskega ekološkega omrežja.

(4) Na podlagi ugotovitve o tem, da so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka tega člena, se odločitev o prevladi sprejme na podlagi tehtanja pomembnosti oziroma nujnosti izvedbe drugega plana ter pomembnosti območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihove celovitosti in povezanosti evropskega ekološkega omrežja ter njihovem prispevku k ohranjanju naravne dediščine Republike Slovenije. Prevlada tista javna korist, katere predvideni učinek je bistveno večji od škodljivih posledic za javno korist, ki je bila prevladana.

(5) Postopek prevlade javne koristi vodi pristojno ministrstvo, na predlog pripravljalca plana. Predlog je treba vložiti v 90 dneh po prejemu sklepa iz šestega odstavka prejšnjega člena in mora vsebovati dokazila o izpolnjevanju pogojev iz prvega odstavka tega člena, pri čemer je to v primeru druge in tretje alineje dopolnjeno okoljsko poročilo.

(6) Pristojno ministrstvo nemudoma posreduje dopolnjeno okoljsko poročilo organizaciji, pristojni za ohranjanje narave, in jo pozove, da mu v 30 dneh pošlje pisno mnenje o izpolnjevanju pogojev za prevlado javne koristi in morebitnih potrebnih dopolnitvah okoljskega poročila z dodatnimi in podrobnejšimi informacijami.

(7) Pristojno ministrstvo po pridobitvi pisnega mnenja iz prejšnjega odstavka, najkasneje v 30 dneh od prejema dokumentov iz prejšnjega odstavka, obvesti predlagatelja postopka o tem, da je dopolnjeno okoljsko poročilo ustrezno ali pa zahteva dopolnitev okoljskega poročila z dodatnimi ali s podrobnejšimi informacijami. Predlagatelj postopka tako dopolnjeno okoljsko poročilo v skladu z zahtevami pošlje pristojnemu ministrstvu, ki ga posreduje organizaciji, pristojni za ohranjanje narave, da v 21 dneh od prejema tako dopolnjenega okoljskega poročila pripravi mnenje o izpolnjevanju pogojev za prevlado javne koristi in utemeljitev pomembnosti javne koristi ohranjanja narave.

(8) Če vsebuje dopolnjeno okoljsko poročilo informacije, ki še niso bile dostopne javnosti, mora pripravljavec plana omogočiti javnosti seznanitev z dopolnjenim okoljskim poročilom in s predlogom plana, ki vsebuje predlagane izravnalne ukrepe, na način in v rokih, kot je to predpisano za okoljsko poročilo s predpisi, ki urejajo celovito presojo vplivov na okolje. Mnenja in pripombe javnosti se upoštevajo v kar največji možni meri. Če predlagani izravnalni ukrepi posegajo na področja drugih ministrstev, ki sodelujejo v postopku celovite presoje vplivov na okolje, se jim dopolnjeno okoljsko

poročilo pošlje v mnenje. Pristojno ministrstvo upošteva dana mnenja in se v odločbi opredeli do prejetih mnenj in pripomb.

(9) Pristojno ministrstvo pripravi predlog odločitve o prevladi javne koristi ob upoštevanju mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave, na podlagi ugotovitev o izpolnjevanju pogojev iz prvega odstavka tega člena in utemeljitev o pomembnosti druge javne koristi in javne koristi ohranjanja narave. Pred oblikovanjem odločitve o prevladi javne koristi se mora pristojno ministrstvo prepričati, da so predlagani izravnalni ukrepi pravno in dejansko izvedljivi.

(10) Pristojno ministrstvo popoln predlog za odločitev o prevladi javne koristi posreduje vladi Vlada odločitev o prevladi javne koristi sprejme v 90 dnevih od prejema popolnega predloga za uvedbo postopka prevlade javne koristi s strani pristojnega ministrstva.

(11) Odločitev o prevladi javne koristi mora vsebovati zlasti:

- pravni okvir,
- opis posega v okviru plana,
- prizadeta območja iz prvega odstavka 101. člena tega zakona (vrste in habitatne tipe),
- opis vplivov na varstvene cilje območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihovo celovitost ter povezanost evropskega ekološkega omrežja,
- ugotovitev o izpolnjevanju pogojev za prevlado javne koristi: alternativne rešitve (navedba rešitev in razlog za njihovo izločitev, ugotovitev o neobstoju drugih rešitev), nujni razlogi druge javne koristi (obrazložitev),
- obseg in vsebino izravnalnih ukrepov, ugotovitev o njihovi zadostnosti in učinkovitosti,
- obveznost spremljanja delovanja izravnalnih ukrepov in poročanja o tem.

(12) Rok za izdajo odločitve o prevladi javne koristi ne teče v času pridobivanja mnenj organov, ki jih za postopek prevlade javne koristi določajo drugi predpisi, v času seznanjanja javnosti in v času trajanja posvetovanja s pristojnimi organi EU.

(13) Če je na posebnem varstvenem območju ali predlogu posebnega ohranitvenega območja, prednostni habitatni tip ali habitat prednostne rastlinske ali živalske vrste, skladno s predpisi EU, se lahko druga javna korist, ki prevlada nad javno koristjo ohranjanja narave, nanaša samo na varstvo zdravja ali življenja človeka ali javno varnost ali ima koristne posledice bistvenega pomena za okolje ali na druge nujne razloge prevladovanja javne koristi, po predhodnem posvetovanju s pristojnimi organi EU. Mnenje pristojnega organa EU je treba pridobiti pred sprejemom odločitve vlade iz desetega odstavka tega člena.

(14) O odločitvi vlade iz desetega odstavka tega člena, ki se nanaša na izravnalne ukrepe pri posebnih varstvenih območjih in predlogih posebnih ohranitvenih območij, ki morajo zagotoviti doseganje varstvenih ciljev teh območij, njihovo celovitost ter povezanost evropskega ekološkega omrežja, je treba obvestiti pristojne organe EU, skladno s predpisi EU.

(15) Zoper odločitev vlade iz desetega odstavka tega člena je mogoč upravni spor v skladu z zakonom, ki ureja upravni spor.

(16) Pristojni državni ali lokalni organ mora poskrbeti za podrobnejšo določitev izravnalnih ukrepov v ustreznem planu in za njihovo izvedbo.

(17) Če se s spremljanjem delovanja izravnalnega ukrepa ugotovi, da je izravnava manj učinkovita, kot je bilo načrtovano, pristojno ministrstvo naloži zavezancu za izvedbo izravnalnih ukrepov izvedbo dodatnih aktivnosti.

(18) Pristojno ministrstvo izvaja obveznosti poročanja in pridobivanja mnenj v skladu s predpisi EU v postopkih, ki jih vodi na podlagi tega člena.«.

35. člen

Prvi, drugi in tretji odstavek 101.d člena se spremenijo tako, da se glasijo:

»(1) Zaradi določitve planov in posegov v naravo, ki lahko pomembno vplivajo na varstvene cilje posameznih območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihovo celovitost in povezanost evropskega ekološkega omrežja, določi minister posege v naravo,

- ki lahko pomembno vplivajo na varstvene cilje teh območij, njihovo celovitost in povezanost evropskega ekološkega omrežja,
- za katere je treba še preveriti, če lahko pomembno vplivajo na varstvene cilje teh območij, njihovo celovitost in povezanost evropskega ekološkega omrežja,
- ki ne morejo pomembno vplivati na varstvene cilje teh območij, njihovo celovitost in povezanost evropskega ekološkega omrežja.

(2) Če se v okviru presoje sprejemljivosti plana ocenijo vplivi posegov v naravo iz prve in druge alineje prejšnjega odstavka na varstvene cilje posameznih območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihovo celovitost in povezanost evropskega ekološkega omrežja, presoja sprejemljivosti takega posega v naravo ni potrebna, razen v primeru posegov v naravo iz 101.e člena tega zakona.

(3) Če se v okviru presoje sprejemljivosti plana ne ocenijo vplivi posegov v naravo iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena na varstvene cilje posameznih območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihovo celovitost in povezanost evropskega ekološkega omrežja, je treba izvesti presojo sprejemljivosti teh posegov v naravo.«.

36. člen

Prvi odstavek 101.e člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) V postopku presoje sprejemljivosti posegov v naravo je treba ugotoviti in ustrezno presoditi vplive oziroma posledice teh posegov v naravo na varstvene cilje posameznih območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihovo celovitost in povezanost evropskega ekološkega omrežja.«.

V tretjem odstavku se pred besedo »ministrstvo« doda beseda »pristojno«

V šestem odstavku se pred besedo »ministrstvo« doda beseda »pristojno«.

V sedmem odstavku se besedilo »zavrne izdajo okoljevarstvenega soglasja.« nadomesti z besedilom »pristojno ministrstvo izda sklep o prekinitvi postopka in v njem določi rok, v katerem lahko nosilec posega zahteva uvedbo postopka prevlade druge javne koristi v skladu s 101.c členom tega zakona ali da se odpove pravici do uvedbe postopka prevlade javne koristi. Če nosilec posega v določenem roku poda zahtevo za uvedbo postopka prevlade druge javne koristi, se postopek izdaje okoljevarstvenega soglasja nadaljuje šele po izpeljanem postopku prevlade druge javne koristi, pri čemer se čas odločanja o prevladi javne koristi ne všteva v čas za izdajo odločbe. Če se nosilec posega v določenem roku odpove uvedbi postopka prevlade javne koristi, pristojno ministrstvo zavrne izdajo okoljevarstvenega soglasja.«.

37. člen

101.f člen se spremeni tako, da se glasi:

»101.f člen
(prevlada druge javne koristi za posege)

(1) Nosilec posega v naravo lahko v 90 dneh po prejemu sklepa iz sedmega odstavka prejšnjega člena predlaga pristojnemu ministrstvu uvedbo postopka prevlade javne koristi.

(2) Postopek prevlade javne koristi na podlagi tega člena se vodi ob smiselni uporabi določb 101.c člena tega zakona.

(3) Nosilec posega mora poskrbeti za izvedbo izravnalnih ukrepov, ki so bili določeni v postopku prevlade druge javne koristi.«.

38. člen

Za 101.f členom se doda novi 101.g člen, ki se glasi:

»101.g člen
(presoja sprejemljivosti v integralnem postopku izdaje gradbenega dovoljenja in postopku izdaje celovitega dovoljenja)

Presoja sprejemljivosti posegov in prevlada javne koristi se na način iz 101.e in 101.f člena in po določbah tega zakona izvajata tudi v primeru izdaje gradbenega dovoljenja v integralnem postopku v skladu z zakonom, ki ureja graditev, in v postopku izdaje celovitega dovoljenja, izdanega v skladu z zakonom, ki ureja prostor.«.

39. člen

Na koncu prvega odstavka 102. člena se črta pika in doda besedilo »do te mere, da postane poseg sprejemljiv.«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Oblika omilitvenega ali izravnalnega ukrepa, s katerim bo nosilec posega omilil ali nadomestil posledice posega, se določi ob upoštevanju naravovarstvenih smernic oziroma mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave, na podlagi okoljskega poročila, dopolnjenega okoljskega poročila, poročila o vplivih na okolje in dopolnjenega poročila o vplivih na okolje. Pri določitvi oblike ukrepa se upoštevajo ugotovljeni škodljivi vplivi posega in možnosti njihove omilitve ali nadomestitve. Pri izboru izravnalnega ukrepa ima prednost vzpostavitev nadomestnega območja, ki ima enake naravovarstvene značilnosti.«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Območja, ki se kot izravnalni ukrepi vzpostavijo v primerih iz prve in druge alineje tretjega odstavka tega člena, morajo po vzpostavitvi pridobiti enak pravni status, kot so ga imela območja, ki se nadomeščajo.«.

40. člen

Za 102. členom se dodata nova 102.a in 102.b člen, ki se glasita:

»102.a člen
(izravnalni ukrepi pri prevladi javne koristi)

(1) Oblika izravnalnega ukrepa ter posegi in ravnanja iz drugega odstavka prejšnjega člena se v postopkih prevlade javne koristi določijo na podlagi tega zakona v primerih iz 101.c in 101.f člena tega zakona.

(2) Izravnalni ukrepi se določijo na podlagi rezultatov in v skladu z ugotovitvami presoje sprejemljivosti plana ali posega na podlagi tega zakona.

(3) Izravnalni ukrepi morajo zagotoviti učinkovito nadomestilo s planom povzročene škode na doseganju varstvenih ciljev na območjih iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihovi celovitosti in povezanosti evropskega ekološkega omrežja in pri tem:

- obravnavati prizadete habitatne tipe ali vrste v primerljivem sorazmerju;
- biti umeščeni v isto biogeografsko regijo v isti državi članici EU;
- biti kar najbližje območju habitatnega tipa ali habitata vrste, ki ga bo prizadel plan ali s planom načrtovan poseg v naravo;
- zagotavljati funkcije primerljive tistim, ki so utemeljile merila za izbiro prvotnega območja iz prvega odstavka 101. člena tega zakona;
- imeti jasno opredeljene cilje izvajanja in upravljanja, tako da izravnalni ukrepi lahko ohranijo in izboljšajo doseganje varstvenih ciljev območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihovo celovitost ter povezanost evropskega ekološkega omrežja.

(4) Če vzpostavitev nadomestnega območja, kot enega od izravnalnih ukrepov v skladu z zahtevami iz prejšnjega odstavka, v primeru zavarovanih območij, ki niso hkrati tudi posebna varstvena območja ali potencialna posebna ohranitvena območja, ni izvedljiva, se lahko uporabi izravnalni ukrep vzpostavitve drugega območja, pomembnega za ohranjanje biotske raznovrstnosti ali varstvo naravnih vrednot z drugimi naravovarstvenimi značilnostmi, ki pa mora biti v primerljivem razmerju s povzročeno škodo.

(5) Pri presoji izravnalnega ukrepa iz prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo četrta in peta alineja drugega odstavka tega člena in prva alineja drugega odstavka 102.b člena tega zakona.

(6) Izravnalni ukrepi v primeru posebnega varstvenega območja ali potencialnega posebnega ohranitvenega območja lahko obsegajo samo vzpostavitev ali ponovno vzpostavitev habitata ali

habitatnega tipa (v nadaljnjem besedilu: nadomestni habitat) znotraj ali zunaj posebnega varstvenega območja ali potencialnega posebnega ohranitvenega območja.

(7) Podrobnejši primeri in pogoji za določitev in vzpostavitev izravnalnih ukrepov, vključno z nadomestnimi habitatmi, podrobnejši način izvedbe strokovnega nadzora in druge vsebine, potrebne za delovanje izravnalnih ukrepov, vključno z nadomestnimi habitatmi se podrobneje določijo v predpisu iz 33.a člena tega zakona.

102.b člen

(nadomestni habitatni kot omilitveni ali izravnalni ukrepi)

(1) Določitev in vzpostavitev nadomestnega habitata sta lahko omilitveni ali izravnalni ukrep. Nadomestni habitat ne more biti izravnalni ukrep v primeru posebnega varstvenega območja ali potencialnega posebnega ohranitvenega območja.

(2) Pri določitvi in vzpostavitvi nadomestnega habitata kot izravnalnega ukrepa iz prejšnjega člena je treba upoštevati naslednje:

- vzpostavitev ne sme vplivati negativno na druge varstvene cilje prizadetega ali drugega posebnega varstvenega območja, potencialnega posebnega ohranitvenega območja ali drugih naravovarstveno pomembnih območij;
- obseg nadomestnega habitata mora zadoščati za izravnavo škodljivih vplivov plana ali posega; obseg izravnave mora zagotavljati najmanjše, ob upoštevanju načela previdnosti še zadostne zahteve za uresničevanje ekološke funkcionalnosti nadomestnega habitata;
- lokacija nadomestnega habitata mora biti takšna, da se pri ohranjanju celovite usklajenosti evropskega ekološkega omrežja doseže najboljša učinkovitost;
- presoja ustreznosti lokacije nadomestnega habitata mora temeljiti zgolj na prispevku izravnalnih ukrepov k celoviti usklajenosti evropskega ekološkega omrežja;
- plan ali poseg praviloma ne sme nepovratno vplivati na posebno varstveno območje ali potencialno posebno ohranitveno območje, preden je zagotovljena izravnavna; če zaradi dolgotrajnosti tega ni mogoče zagotoviti, je treba zagotoviti dodatno – čezmerno izravnavo za izgube, ki bi nastale v vmesnem času.

(3) Nadomestni habitatni morajo biti učinkoviti ter izvedljivi v tehničnem, pravnem in vseh drugih vidikih. Ob določitvi nadomestnih habitatov je treba zagotoviti pravno in finančno podlago za njihovo vzpostavitev, zaščito, spremljanje, vzdrževanje in, če je to potrebno, tudi za upravljanje.

(4) Vzpostavitev nadomestnih habitatov je treba načrtovati in za njihovo umestitev v prostor oziroma izvedbo pripraviti ustrezen načrt oziroma projekt.

(5) Območja nadomestnih habitatov so sestavni del prostorskega akta in dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja.

(6) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, sodeluje pri izravnalnih ukrepih vključno z nadomestnimi habitatmi, na naslednji način:

- pri pripravi načrta oziroma projekta iz četrtega odstavka tega člena s strokovnim mnenjem;
- pri izvedbi sodeluje s strokovnim nadzorom;
- na podlagi poročil nosilca posega ugotavlja, če so vzpostavljeni pogoji za delovanje izravnalnega ukrepa, vključno z nadomestnim habitatom in če je izravnalni ukrep začel delovati v ekosistemskem smislu;
- na podlagi izvedenih predpisanih monitoringov spremlja delovanje izravnalnega ukrepa, vključno z nadomestnim habitatom in poroča ministrstvu o njegovem delovanju;
- če ugotovi, da izravnalni ukrep, vključno z nadomestnim habitatom ne deluje, ali ne deluje dovolj učinkovito, predlaga pristojnemu ministrstvu izvedbo dodatnih aktivnosti za odpravo oziroma izboljšanje delovanja izravnalnih ukrepov, vključno z nadomestnim habitatom.

(7) Nosilec posega zagotavlja sredstva, potrebna za projektiranje in vzpostavitev izravnalnih ukrepov, vključno z nadomestnimi habitatmi, predpisane monitoringe, morebitne dodatne ukrepe, potrebne za njihovo delovanje in sredstva za ustrezno upravljanje vzpostavljenih izravnalnih ukrepov, vključno z nadomestnimi habitatmi.

(8) Ministrstvo vzpostavi in vodi register vzpostavljenih izravnalnih ukrepov, vključno z nadomestnimi habitati, kot zbirko podatkov o območjih, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti.

(9) Z vzpostavljenimi izravnalnimi ukrepi, vključno z nadomestnimi habitati, se upravlja tako, da se zagotavlja njihovo delovanje v funkciji zaradi katere so bili vzpostavljeni. Če so zemljišča, na katerih so bili vzpostavljeni izravnalni ukrepi, vključno z nadomestnimi habitati, v lasti države, se z njimi upravlja v skladu s 136. členom tega zakona in drugimi zakoni, ki urejajo upravljanje z nepremičninami v lasti države. Ne glede na določbo prejšnjega stavka potrebna sredstva za ustrezno upravljanje izravnalnega ukrepa, vključno z nadomestnim habitatom, zagotavlja nosilec posega.«.

41. člen

V drugem odstavku 103. člena se besedilo »odredi izravnalni ukrep« nadomesti z besedilom »po uradni dolžnosti, na predlog inšpekcije ali na predlog organizacije, pristojne za ohranjanje narave, odredi omilitveni oziroma izravnalni ukrep.«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Omilitveni oziroma izravnalni ukrep iz prejšnjega odstavka se lahko v primeru okrnitev narave na posebnih varstvenih območjih in potencialnih posebnih ohranitvenih območjih določi tudi na podlagi posebne ocene škodljivosti posega, ki se izvede v obsegu in na način, kakor je za presojo sprejemljivosti določeno v pravilniku iz 33.a člena tega zakona.

42. člen

V 104. členu se v četrtem odstavku črta besedilo »pristojna upravna enota, razen v primerih, ko ta zakon določa, da dovoljenja izdaja«.

43. člen

Za 104.a členom se dodata nova 104.b in 104.c člen, ki se glasita:

»104.b člen
(mnenje o sprejemljivosti posega)

(1) Posegi na naravnih vrednotah, varovanih ali zavarovanih območjih, za katere je treba pridobiti dovoljenje po predpisih o urejanju prostora in graditvi objektov, se opravljajo na podlagi mnenja o sprejemljivosti posega.

(2) Mnenje o sprejemljivosti posega je treba pridobiti tudi za posege, za katere ni treba pridobiti dovoljenja po predpisih o urejanju prostora in graditvi objektov, je pa treba pridobiti vodno dovoljenje, vodno soglasje, odločbo o uvedbi agromelioracije, odločbo o uvedbi namakalnega sistema, dovoljenje za krčitev gozda v kmetijske namene, dovoljenje za javno prireditve, pravico za izkoriščanje mineralnih surovin ali dovoljenje po drugih predpisih, če bi izvajanje posega lahko ogrozilo ohranitev naravnih vrednot ali doseganje varstvenih ciljev na varovanih ali zavarovanih območjih. Dovoljenja po drugih predpisih, ki se lahko izdajo na podlagi predhodno pridobljenega mnenja o sprejemljivosti posega, se določijo v predpisu ministra iz 33.a člena tega zakona.

(3) Ne glede na določbe prejšnjih dveh odstavkov mnenja o sprejemljivosti posega ni treba pridobiti, če je tako določeno v predpisih s področja ohranjanje narave, in sicer glede na vrsto ali obseg posega v povezavi z delom obravnavanega območja ali v primerih, ko se daje strokovno mnenje v postopkih podelitve pravice do posebne rabe naravne vrednote in izdaje dovoljenja za ureditev naravne vrednote.

(4) Mnenje o sprejemljivosti posega se izda na podlagi strokovne ocene glede vpliva posega na naravne vrednote in sestavine biotske raznovrstnosti, doseganje varstvenih ciljev na varovanih in zavarovanih območjih ter ogrožanja naravnega ravnovesja.

(5) Mnenje o sprejemljivosti posega vsebuje:

- strokovno oceno o sprejemljivosti predlaganega posega v naravo;

- ugotovitev o upoštevanju danih naravovarstvenih pogojev, ki so že upoštevani v predloženi dokumentaciji za izvedbo posega;
- morebitne pogoje za nadaljnje projektiranje posega do izvedbe;
- morebitne pogoje za čas izvedbe posega;
- morebitne pogoje za čas po izvedbi posega, ki lahko vključujejo tudi pogoje za izvajanje dejavnosti;
- morebitno obveznost izvajanja strokovnega nadzora za čas izvedbe posega;
- morebitne pogoje v zvezi s spremljanjem stanja med in po izvedbi posega.

(6) Mnenje o sprejemljivosti posega daje organizacija, pristojna za ohranjanje narave, v 30 dneh od prejema popolne vloge.

(7) Mnenje o sprejemljivosti posega ni upravni akt.

(8) Vloga za izdajo mnenja o sprejemljivosti posega mora vsebovati dokumentacijo, ki jo za izdajo dovoljenja iz prvega ali drugega odstavka tega člena določajo predpisi, ki so podlaga za izdajo dovoljenj, iz katere mora biti razvidno, na kakšen način so bili upoštevani dani naravovarstveni pogoji. Če gre za poseg, za katerega ni predpisana posebna dokumentacija, se vlogi priloži opis in grafični prikaz, iz katerega so razvidne obstoječe stanje ter lokacijske, funkcionalne in oblikovne ter tehnične značilnosti posega.

(9) Upravni organ, pristojen za izdajo aktov iz prvega in drugega odstavka tega člena, izda dovoljenje za poseg ob upoštevanju mnenja o sprejemljivosti posega.

(10) Upravni organ iz prejšnjega odstavka mora o izdanem dovoljenju obvestiti organizacijo, pristojno za ohranjanje narave.

(11) Mnenje o sprejemljivosti posega preneha veljati, če zahteva za izdajo dovoljenja iz prvega in drugega odstavka tega člena ni vložena v dveh letih po njegovi izdaji.

104.c člen
(naravovarstveni pogoji)

(1) Pred izdajo mnenja o sprejemljivosti posega je treba pridobiti naravovarstvene pogoje.

(2) Če gre za poseg, ki predstavlja objekt, je treba v vlogi za pridobitev naravovarstvenih pogojev navesti namen objekta in priložiti dokumentacijo, ki jo za pridobitev projektnih pogojev predpisujejo predpisi, ki urejajo graditev objektov. Če gre za poseg, ki predstavlja objekt ali gradnjo, za katerega ni predpisano gradbeno dovoljenje, ali za poseg iz drugega odstavka prejšnjega člena, je treba vlogi priložiti opis posega, njegov namen in grafični prikaz, iz katerega so razvidni obstoječe stanje ter lokacijske, funkcionalne in oblikovne ter tehnične značilnosti posega.

(3) Z naravovarstvenimi pogoji se določijo zahteve, ki jih mora izpolnjevati dokumentacija za pridobitev dovoljenja ali izvedbo posegov, pogoji za čas izvedbe posega in pogoji za čas po izvedbi posega v naravo, ki lahko vključujejo tudi pogoje za izvajanje dejavnosti.

(4) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, v primerih iz prvega in drugega odstavka 104.b člena tega zakona z naravovarstvenimi pogojev ugotovi tudi, ali je za poseg treba izvesti presojo sprejemljivosti. Poleg ugotovitve, da je za poseg v naravo treba izvesti presojo sprejemljivosti, lahko vsebujejo naravovarstveni pogoji tudi omilitvene ukrepe, s katerimi se pomembni vplivi posega v naravo na varovana območja tako omilijo, da je poseg sprejemljiv.

(5) Naravovarstvene pogoje daje organizacija, pristojna za ohranjanje narave. Naravovarstveni pogoji morajo biti dani v 30 dneh od prejema popolne vloge, razen če strokovna priprava zaradi obsežnosti preverjanj, ki so potrebna za izdelavo mnenja, ni možna v predpisanem roku, vendar najkasneje v roku 60 dni.

(6) Naravovarstveni pogoji niso upravni akt.

(7) Če se že na podlagi vloge za izdajo naravovarstvenih pogojev ugotovi, da je poseg sprejemljiv in da naravovarstveni pogoji niso potrebni, se vloga za naravovarstvene pogoje šteje kot vloga za izdajo mnenja o sprejemljivosti posega in se na podlagi te ugotovitve izda mnenje o sprejemljivosti posega.

(8) Če se že na podlagi vloge za izdajo naravovarstvenih pogojev ugotovi, da poseg ni dopusten ali mogoč, se vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev šteje kot vloga za izdajo mnenje o sprejemljivosti posega in se na podlagi te ugotovitve zavrne izdaja mnenja o sprejemljivosti posega.

(9) Naravovarstveni pogoji prenehajo veljati, če v dveh letih po njihovi izdaji ni vložena vloga za pridobitev mnenja o sprejemljivosti posega.«.

44. člen

105. člen se spremeni tako, da se glasi:

»105. člen
(naravovarstveno soglasje)

(1) Za gradnjo, za katero po predpisih o graditvi objektov ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja, in ni treba pridobiti dovoljenja za poseg v naravo po 104. členu tega zakona, izvajajo pa se na naravnih vrednotah, varovanih ali zavarovanih območjih, je treba pridobiti naravovarstveno soglasje.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka naravovarstvenega soglasja ni treba pridobiti, če je tako določeno v predpisih s področja ohranjanje narave, in sicer glede na vrsto ali obseg objekta v povezavi z delom obravnavanega območja.

(3) Naravovarstveno soglasje se izda na podlagi ugotovitve, da poseg ohranja naravne vrednote in sestavine biotske raznovrstnosti, ne preprečuje doseganje varstvenih ciljev na varovanih in zavarovanih območjih ter ne ogroža naravnega ravnovesja.

(4) Vloga za izdajo naravovarstvenega soglasja mora vsebovati opis posega in grafični prikaz, iz katerega so razvidni obstoječe stanje ter lokacijske, funkcionalne in oblikovne ter tehnične značilnosti posega, dostopnost, obstoječi in načrtovani priključki. Vloga mora vsebovati tudi ustrezno skico, lokacijo posega ter grafični prikaz lege objekta oz. posega na zemljišču (tloris, odmiki ipd.) in grafični prikaz profilov (značilni prerez). Odvisno od posameznega posega je treba pri opisu posega dodati tudi opis temeljnih značilnosti in podatkov nadaljnje rabe oziroma opravljanja dejavnosti.

(5) Naravovarstveno soglasje izdaja ministrstvo v 30 dneh od prejema popolne vloge. V primerih iz sedmega in osmega odstavka tega člena je vloga popolna, ko vsebuje tudi mnenje o sprejemljivosti posega.

(6) Ministrstvo lahko zaprosi organizacijo, pristojno za ohranjanje narave, za mnenje pri določitvi naravovarstvenih pogojev in za mnenje o sprejemljivosti posega, glede na zahtevnost strokovnih preverjanj in ugotovitve, ki so potrebne za izdajo naravovarstvenega soglasja.

(7) Če ministrstvo pri pregledu vloge za izdajo naravovarstvenega soglasja, ki se nanaša na vzdrževalna dela v javno korist ali odstranitev objekta, ugotovi, da gre za obsežnejši poseg, ki lahko pomembno vpliva na naravne vrednote, varovana ali zavarovana območja, in je treba zaradi ocene možnih vplivov posega predhodno določiti naravovarstvene pogoje, se šteje, da je bila vložena vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev in ministrstvo odstopi vlogo organizaciji, pristojni za ohranjanje narave, ki pripravi naravovarstvene pogoje v skladu s 104.c členom tega zakona in mnenje o sprejemljivosti posega v skladu s 104.b členom tega zakona.

(8) Če ministrstvo na podlagi vloge za izdajo naravovarstvenega soglasja ugotovi, da je za poseg treba izvesti presojo sprejemljivosti v skladu s 105.a členom tega zakona, se šteje, da je bila vložena vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev in ministrstvo odstopi vlogo organizaciji, pristojni za ohranjanje narave, ki pripravi naravovarstvene pogoje in mnenje o sprejemljivosti posega v skladu s 105.a členom tega zakona.

(9) Ministrstvo lahko izda naravovarstveno soglasje s pogoji v obsegu iz petega odstavka 104.b člena tega zakona in tretjega odstavka 105.a člena tega zakona.

(10) Ministrstvo mora o izdanem naravovarstvenem soglasju obvestiti organizacijo, pristojno za ohranjanje narave in upravljavca zavarovanega območja, če se naravovarstveno soglasje izdaja za poseg v zavarovanem območju.

(11) Naravovarstveno soglasje preneha veljati, če se poseg, zaradi katerega je bilo soglasje dano, ne začne izvajati v dveh letih po njegovi pravnomočnosti.«.

45. člen

105.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»105.a člen
(presoja sprejemljivosti posegov v okviru
naravovarstvenega soglasja ali drugega dovoljenja)

(1) Če se vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev nanaša na poseg, za katerega je treba izvesti presojo sprejemljivosti na podlagi tega zakona, se ta izvede v postopku izdaje naravovarstvenega soglasja, gradbenega ali drugega dovoljenja in drugega akta.

(2) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, v mnenju o sprejemljivosti posega poda tudi oceno o vplivih nameravanega posega na varstvene cilje območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihovo celovitost in povezanost, potrebnosti monitoringa ter pogoje, vključno z omilitvenimi ukrepi, v obsegu iz druge do sedme alineje petega odstavka 104.b člena tega zakona. Ocena sprejemljivosti posega v naravo je ugodna, če se ugotovi, da poseg v naravo ne bo škodljivo vplival na varstvene cilje območij iz prvega odstavka tega člena, njihovo celovitost in povezanost. Pri ugodni oceni se lahko upoštevajo tudi sprejemljivi in izvedljivi omilitveni ukrepi.

(3) Upravni organ, pristojen za izdajo akta iz prvega odstavka tega člena, odloči o sprejemljivosti posega v naravo v postopku presoje sprejemljivosti na podlagi mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave, ko se prepriča, da poseg ne bo škodljivo vplival na varstvene cilje območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihovo celovitost in povezanost. Sestavni del izreka akta iz prvega odstavka tega člena je tudi ugotovitev, da poseg ne bo škodljivo vplival na varstvene cilje območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihovo celovitost in povezanost in pogoji, vključno z omilitvenimi ukrepi, v obsegu iz druge do sedme alineje petega odstavka 104.b člena tega zakona.

(4) Pri izdaji naravovarstvenih pogojev iz tretjega odstavka tega člena, mnenja o sprejemljivosti posega iz četrtega odstavka tega člena in odločitvah pristojnega upravnega organa o sprejemljivosti posega v naravo iz prejšnjega odstavka se upoštevajo določbe predpisa, izdanega na podlagi petega odstavka 33.a člena tega zakona.

(5) Če je poseg v naravo ugodno ocenjen in naravovarstveni pogoji, vključno z omilitvenimi ukrepi niso potrebni, se vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev šteje kot vloga za izdajo mnenja o sprejemljivosti posega. Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, nemudoma izda mnenje o sprejemljivosti posega v naravo v obsegu iz četrtega odstavka tega člena.

(6) Če organizacija, pristojna za ohranjanje narave, že na podlagi vloge za izdajo naravovarstvenih pogojev ugotovi, da so vplivi posega na varstvene cilje območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona škodljivi in jih ni mogoče omiliti, izda mnenje, da je poseg v naravo nesprejemljiv.«.

46. člen

V 108. členu se v prvem odstavku na koncu stavka pika nadomesti z besedo »in« ter se doda nova 3. točka, ki se glasi:

»3. spremljanje stanja invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo in RS v skladu s 14. členom Uredbe 1143/2014/EU.«.

47. člen

110. člen se spremeni tako, da se glasi:

»110. člen
(zbirke podatkov)

»(1) V zbirkah podatkov, ki se vodijo na podlagi tega zakona, se lahko vodijo tudi osebni podatki o avtorju podatka oziroma o njegovi določitvi, če je ta podatek bistvenega pomena za pravilno preverbo podatka. Osebni podatki o avtorju podatka lahko vsebujejo ime in priimek fizične osebe, datum rojstva in čas ter kraj nastanka podatka. Ministrstvo vodi zbirke podatkov, upravlja z njimi in jih obdeluje za namene varstva naravnih vrednot in ohranjanja biotske raznovrstnosti, izvajanja ukrepov varstva in nadzora.

(2) Minister predpiše obvezne vsebine in način vodenja zbirk podatkov, potrebnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstvo naravnih vrednot, v soglasju s pristojnim ministrom.«.

48. člen

V drugem odstavku 111. člena se 8. točka spremeni tako, da se glasi:

»8. vodi javne zbirke podatkov, pridobiva zanje nize podatkov ter omogoča dostop do zbirk podatkov in storitev v zvezi s podatki,«.

V 9. točki se pred vejico doda besedilo »in določa izvajalce nalog in ukrepov varstva v zvezi z varstvom, rabo in urejanjem območij, pomembnih za ohranjanje narave«.

18. točka se spremeni tako, da se glasi:

»18. načrtuje in usklajuje izvajanje neposrednega nadzora ter koordinira izvajanje akcij neposrednega nadzora oziroma pri njih sodeluje;«.

19. točka se spremeni tako, da se glasi:

»19. upravlja z nepremičninami v lasti države na območjih, pomembnih za ohranjanje narave in izvaja druge naloge v zvezi s temi nepremičninami za doseganje ciljev varstva narave;«.

49. člen

112. člen se črta.

50. člen

V prvem odstavku 117. člena se črta 13. točka.

Dosedanja 14 do 17. Točka postanejo 13. do 16. Točka.

V novi 16. točki se pika nadomesti z vejico in se za 16. točko dodajo nove 17. do 19. točka, ki se glasijo:

»17. izdeluje podatke in jih ureja v nize ter prispeva v javne zbirke podatkov;

18. uporablja nize podatkov, ki jih sam vodi in druge javno dostopne zbirke in nize podatkov ter prostorske sloje za statistične namene ter za sprejemanje in izvajanje ukrepov varstva narave in drugih s tem povezanih dejavnosti;

19. sodeluje pri izvajanju in izvaja ukrepe za preprečevanje in obvladovanje vnosa ter širjenja invazivnih tujerodnih vrst.«.

V drugem odstavku se črta 2. točka.

Dosedanje 3. do 5. točka postanejo nova 2. do 4. točka.

51. člen

V sedmem odstavku 130. člena se beseda »tretjega« nadomesti z besedo »četrtga«, beseda »ali« za besedilom », ki se določijo v aktu o zavarovanju« pa se nadomesti z besedo »oziroma«.

52. člen

V drugem odstavku 133. člena se v 17. točki pika nadomesti s podpičjem in se za 17. točko dodajo nove 18. do 22. točka, ki se glasijo:

- »18. vodi ogledovanje živali v skladu s 16.a členom tega zakona;
- 19. daje predpisana strokovna mnenja in soglasja;
- 20. organizira izobraževanja za vodenja in izvajanja obiskovanja in ogledovanja po zavarovanem območju;
- 21. izdeluje podatke v zvezi z zavarovanimi območji in ukrepi varstva, ki jih izvaja zunaj zavarovanega območja in jih ureja v nize, ter prispeva v javne zbirke podatkov;
- 22. uporablja nize podatkov, ki jih sam vodi in druge javno dostopne zbirke in nize podatkov ter prostorske sloje za statistične namene ter za sprejemanje in izvajanje ukrepov varstva narave in drugih s tem povezanih dejavnosti.«.

V četrtem odstavku se besedilo »upravlja z bazami podatkov, ki se nanašajo na zavarovano območje, v skladu s tem zakonom« nadomesti z besedilom »izvaja naloge ter ukrepe varstva v zvezi varstvom, rabo in urejanjem območij, pomembnih za ohranjanje narave, izven zavarovanega območja v skladu z letnim programom dela.«.

53. člen

137. člen se spremeni tako, da se glasi:

»137. člen
(opravljanje dejavnosti v javnem interesu)

(1) Strokovna in ljubiteljska društva ter druge nevladne organizacije na področju ohranjanja narave opravljajo dejavnost v javnem interesu v delu, v katerem namen ustanovitve in samo delovanje organizacije presegata uresničevanje interesov njenih članov ali ustanoviteljev.

(2) Nevladna organizacija, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave, ima pravico zastopati interese ohranjanja narave v vseh upravnih in sodnih postopkih.«.

54. člen

149. člen se črta.

55. člen

V drugem odstavku 151. člena se za besedo »pogon« doda besedilo »in vožnjo s kolesi«.

V četrtem odstavku se besedilo »najmanj pet let delovnih izkušenj« nadomesti z besedilom »delovne izkušnje«.

Za četrtem odstavkom se dodajo nov peti, šesti in sedmi odstavek, ki se glasijo:

»(5) Inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem predpisov lokalnih skupnosti, ki so izdani na podlagi tega zakona in se nanašajo na varstvo naravnih vrednot lokalnega pomena, izvajajo krajevno pristojni inšpektorji občinskih in medobčinskih inšpektoratov.

(6) Če je na podlagi tega člena več inšpektorjev pristojnih za inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona in predpisov, konkretnih upravnih aktov oziroma ukrepov, izdanih na njegovi podlagi, inšpekcijski postopek izpelje tisti inšpektor, ki je prvi začel postopek.

(7) Inšpekcijski zavezanec je nosilec posega v naravo, povzročitelj okrnitve narave ali kršitelj določb tega zakona in na njegovi podlagi sprejetih predpisov. Če povzročitelj ali kršitelj iz prejšnjega stavka ni znan in je okrnitev narave posledica posega v zemljišče, je inšpekcijski zavezanec zemljiškoknjižni lastnik zemljišča, na katerem je nastala kršitev.«.

56. člen

V napovednem stavku prvega odstavka 152. člena se za besedo »izvozom« postavi vejica in doda beseda »prevozom«.

Na koncu 1. točke se pred vejico za besedo »zatočišču« doda besedilo »oziroma njihovo uničenje«.

Na koncu 2. točke se pred vejico za besedo »predpisi« doda besedilo »oziroma njihovo uničenje«.

Dodata se nov četrti in peti odstavek, ki se glasita:

»(4) Carinski organ v primeru, ko odredi zaseg živali ali rastlin, v odločbi o prekršku poleg globe odredi tudi obvezno odvzem živali ali rastlin, tudi če niso storilčeva last in določi način izvršitve ob smiselni uporabi predpisa, ki ureja ravnanje in način varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami. Ne glede na prejšnji odstavek se pri odvzemu invazivne tujerodne vrste odredi njihovo usmrnitev oziroma uničenje.«.

57. člen

Prvi odstavek 153. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Inšpektor iz 151. člena tega zakona ima poleg pooblastil, ki jih ima po splošnih predpisih, če ugotovi, da so kršene določbe tega zakona, predpisov oziroma aktov, izdanih na njihovi podlagi, še pooblastilo nadzirati izkoriščanje ali rabo naravnih vrednot in sestavin biotske raznovrstnosti glede njihove usklajenosti z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi in pristojnosti:

1. odrediti vzpostavitev naravnih vrednot ali sestavin biotske raznovrstnosti v prejšnje stanje, odpravo škode oziroma sanacijo na stroške povzročitelja in v skladu s predhodno pridobljenim strokovnim mnenjem zavoda;
2. odrediti prepoved izvajanja posega ali opravljanja dejavnosti, ki se izvaja v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi ter v nasprotju z naravovarstvenim soglasjem ali dovoljenjem, ki se nanaša na izvajanje gradnje objekta in opravljanje dejavnosti, zaradi katere je objekt zgrajen;
3. odrediti prepoved izvajanja posega ali dejavnosti, če se poseg oziroma dejavnost izvaja brez pravnomočnega naravovarstvenega soglasja ali pravnomočnega dovoljenja za poseg v naravo oziroma v nasprotju s pravnomočnim naravovarstvenim soglasjem ali pravnomočnim dovoljenjem za poseg v naravo oziroma v nasprotju z naravovarstvenimi pogoji, na podlagi katerih je bilo izdano naravovarstveno soglasje;
4. odrediti prepoved izvajanja dejavnosti, če ta izvaja brez pridobljene pravice za rabo dela narave ali v nasprotju pogoji za izvajanje posebne rabe, določenimi s tem zakonom;
5. odrediti prepoved izvajanja ureditve za rabo, če se ta izvaja brez dovoljenja poseg v naravo za ureditev dela narave oziroma v nasprotju z njim;
6. odrediti zaseg predmetov in blaga, s katerimi je bila povzročena kršitev po tem zakonu ali če se z njim ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi;
7. odrediti zaseg predmetov, ki so nastali s kršitvijo po tem zakonu;
8. odrediti zaseg živali, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo izročitev zatočišču;
9. odrediti zaseg rastlin, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo uničenje, izročitev ali prodajo;
10. v naravnem okolju ustaviti vozilo na motorni pogon in kolo, ki vozi v nasprotju z določbami tega zakona;
11. odrediti druge ukrepe v skladu s tem zakonom ali na njegovi podlagi izdanimi predpisi.
12. odrediti, da se nepravilnosti, ki jih ugotovi, odpravijo v roku, ki ga določi.«.

V četrtem odstavku se besedilo »4. do vključno 6.« nadomesti z besedilom »7. do vključno 9.«.

V petem odstavku se številka »8« nadomesti s številko »11«.

Doda se nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Kadar inšpektor določi način izvršbe inšpekcijskega ukrepa s prisilitvijo, znašajo denarne kazni:

1. za pravno osebo ali samostojnega podjetnika posameznika in posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, od 10.000 do 200.000 eurov;
2. za fizično osebo od 1.000 do 10.000 eurov.«.

58. člen

V 153.a členu se spremeni podnaslov člena tako, da se glasi: »(zaseg kolesa in vozila na motorni pogon).

Prvi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Policist, naravovarstveni nadzornik ali inšpektor iz drugega odstavka 151. člena tega zakona, ki je pristojen za nadzor vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, zaseže vozniku vozilo na motorni pogon, s katerim je bil zaloten pri storitvi prekrška iz 4. točke prvega, drugega in četrtega odstavka 161. člena tega zakona, če je:

1. vozilo na motorni pogon vozil v naravnem okolju nad zgornjo gozdno mejo, določeno v gozdnogospodarskih načrtih ali na zavarovanem območju;
2. bil kot voznik vozila na motorni pogon v naravnem okolju v zadnjih dveh letih enkrat pravnomočno kaznovan za prekršek iz 4. točke prvega, drugega in četrtega odstavka 161. člena tega zakona;
3. v naravnem okolju vozil vozilo, ki ni bilo vpisano v evidenco vozil in ustrezno označeno v skladu z 28.č členom tega zakona.«

Za prvim odstavkom se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Policist, naravovarstveni nadzornik ali inšpektor iz drugega odstavka 151. člena tega zakona, ki je pristojen za nadzor vožnje s kolesi v naravnem okolju, zaseže vozniku kolo, s katerim je kršil določbe tega zakona glede vožnje s kolesi v naravnem okolju, če je:

1. vozil kolo v naravnem okolju nad zgornjo gozdno mejo, določeno v gozdnogospodarskih načrtih, ali na zavarovanem območju;
2. bil kot voznik kolesa v naravnem okolju v zadnjih dveh letih enkrat pravnomočno kaznovan za prekršek iz 1. točke 161.a. člena tega zakona.«.

Dosedanji drugi in tretji odstavek postaneta nova tretji in četrti odstavek.

59. člen

V 153.b členu se za besedo »pogon« doda besedilo »in s kolesi«.

Doda se nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona, ki se nanašajo na vožnjo z vozili v naravnem okolju in s kolesi, izpelje policija, naravovarstveni nadzornik ali tisti organ iz drugega odstavka 151. člena tega zakona, ki je prvi začel postopek.«.

60. člen

V tretjem odstavku 155. člena se za besedo »prvega« doda besedilo »in drugega«, beseda »osmega« se nadomesti z besedo »devetega« in beseda »dvanajstega« se nadomesti z besedo »trinajstega«.

V četrtem odstavku se za besedo »pooblastilo« doda besedilo »za izvajanje naravovarstvenega nadzora (v nadaljnjem besedilu: pooblastilo)«.

Za četrtem odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Naravovarstveni nadzornik mora varovati tajnost, s katero se seznanijo pri opravljanju nalog neposrednega nadzora. Dolžnost varovanja tajnosti traja tudi po prenehanju delovnega razmerja

naravovarstvenega nadzornika. Naravovarstveni nadzornik je dolžan varovati tajnost vira prijave in vira drugih informacij, na podlagi katerih opravlja neposredni nadzor v naravi.«.

Dosedanji peti do dvanajsti odstavek postanejo novi šesti do trinajsti odstavki.

V novem enajstem odstavku se za besedo »prostovoljnih« doda beseda »naravovarstvenih«.

V novem trinajstem odstavku se v prvi alineji za besedo »pogon« doda besedilo »ali kolesa«.

Za novim trinajstim odstavkom se dodata novi štirinajsti in petnajsti odstavek, ki se glasita:

»(14) Če zavezanec za ravnanja ali dela, ki jih izvaja ali jih je izvedel, ni pridobil soglasja oziroma dovoljenja po določbah 104. in 105. člena tega zakona ali dela v nasprotju z njim, naravovarstveni nadzornik izreče opozorilo.

(15) Naravovarstveni nadzornik lahko za potrebe izvajanja pooblastil po tem zakonu brezplačno pridobiva podatke iz evidence registriranih vozil. Zagotovi se jim dostop do podatkov in evidenc z neposredno računalniško povezavo in z možnostjo dostopa do teh podatkov z uporabo ustrezne tehnologije.«.

61. člen

156. člen se spremeni tako, da se glasi:

»156. člen
(izvajalci neposrednega nadzora)

(1) Neposredni nadzor na zavarovanih območjih, njihovih vplivnih območjih in na varovanih območjih, kjer izvajajo ukrepe varstva v skladu s 133. členom tega zakona, zagotavljajo upravljavci zavarovanih območij. Če zavarovana območja nimajo svojega upravljavca, zagotavlja neposredni nadzor v zavarovanih območjih, ki jih je ustanovila država, in njihovih vplivnih območjih ministrstvo, v zavarovanih območjih, ki so jih ustanovile lokalne skupnosti in njihovih vplivnih območjih, pa zagotavljajo neposredni nadzor lokalne skupnosti.

(2) Osebe javnega prava, ki so ustanovljene z namenom usmerjanja trajnostnega gospodarjenja naravnih dobrin, zagotavljajo neposredni nadzor na območjih teh dobrin, vendar zunaj zavarovanih območij, njihovih vplivnih območij in zunaj varovanih območij, kjer izvajajo neposredni nadzor upravljavci zavarovanih območij. V zavarovanih območjih in njihovih vplivnih območjih in v varovanih območjih, kjer izvajajo neposredni nadzor upravljavci zavarovanih območij, lahko te osebe izvajajo neposredni nadzor skupaj z upravljavci zavarovanega območja na podlagi pisnega sporazuma z upravljavcem zavarovanega območja. O tem sporazumu mora upravljavec zavarovanega območja nemudoma obvestiti ministrstvo. Sporazum začne veljati po objavi karte iz sedmega odstavka tega člena.

(3) Neposredni nadzor zunaj območij iz prejšnjih dveh odstavkov zagotavlja ministrstvo.

(4) Neposredni nadzor na območjih iz prejšnjega odstavka lahko zagotavljajo tudi lokalne skupnosti na svojem območju v okviru izvajanja nalog občinskega redarstva, če se o tem sporazumejo z ministrstvom. Sporazum začne veljati po objavi karte iz sedmega odstavka tega člena.

(5) Ministrstvo načrtuje izvajanje neposrednega nadzora v naravi na območju države z najmanj triletnim programom dela, v katerem se določijo zlasti:

- cilji in prioritete na področju neposrednega nadzora,
- način doseganja ciljev neposrednega nadzora v državi in na prioritetenih področjih oziroma območjih,
- obseg in podrobnejša vsebina nalog neposrednega nadzora na področjih, ki so širšega pomena, in se lahko izvajajo kot akcije neposrednega nadzora,
- obseg strokovnega usposabljanja in dopolnilnega izpopolnjevanja naravovarstvenih in prostovoljnih naravovarstvenih nadzornikov,

- način ozaveščanja javnosti kot ukrep, ki prispeva k boljšemu spoštovanju predpisov in učinkovitejšem nadzoru, in vključenost ljubiteljev narave v ozaveščanje javnosti o pomenu varstva narave,
- druge, za učinkovito izvajanje neposrednega nadzora in doseganje ciljev varstva narave pomembne naloge.

(6) Ministrstvo usklajuje izvajanje neposrednega nadzora v naravi med izvajalci neposrednega nadzora iz tega člena, koordinira izvajanje akcij neposrednega nadzora in sodeluje pri akcijah nadzora, ki jih organizirajo pristojni inšpektorji in policija.

(7) Ministrstvo prikaže območja iz prvega do četrtega odstavka tega člena in izvajalce neposrednega nadzora na teh območjih na karti na parcelo natančno in karto objavi v svetovnem spletu. Karta se tekoče posodablja.

(8) Izvajalci neposrednega nadzora morajo imeti sklenjeno ustrezno pogodbo z ustreznim številom posameznikov, ki izpolnjujejo pogoje za naravovarstvenega nadzornika po tem zakonu, najmanj pa z enim takšnim posameznikom.

(9) Izvajalci neposrednega nadzora uredijo način izvajanja neposrednega nadzora v pravilnikih o delovanju naravovarstveno nadzorne službe, s katerimi podrobneje določijo notranjo organizacijo in delovanje nadzorne službe, v skladu s tem zakonom.«.

62. člen

Za 156. členom se doda nov 156.a člen, ki se glasi:

»156. a člen

(pristojnost za izvajanje neposrednega nadzora in nalog ministrstva)

(1) Naravovarstveni nadzorniki izvajajo neposredni nadzor na območjih, za katera je pristojen nosilec neposrednega nadzora, s katerim so sklenili ustrezno pogodbo iz prvega odstavka 157. člena tega zakona.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka izvajajo naravovarstveni nadzorniki neposredni nadzor začasno tudi na drugih območjih na podlagi nalog ministrstva, če je to nujno potrebno zaradi učinkovite zagotovitve neposrednega nadzora na teh območjih ali na območju države.

(3) Ministrstvo napoti naravovarstvenega nadzornika na drugo območje, če je treba:

- zagotoviti neposredni nadzor na prioritetenih območjih oziroma področjih,
- zagotoviti večje število naravovarstvenih nadzornikov na akcijah neposrednega nadzora,
- zagotoviti neposredni nadzor na območjih, kjer so potrebna posebna znanja za izvajanje nalog neposrednega nadzora, kot je usposobljenost za jamarstvo, mentorstvo v primeru vzpostavitve novega zavarovanega območja in drugo,
- v izrednih primerih, ko je treba zaradi nujnosti takojšnjega izvajanja nalog neposrednega nadzora v posameznih območjih ali na območju države zagotoviti ustrezno število naravovarstvenih nadzornikov.

(4) V primerih iz prvih treh alinej prejšnjega odstavka je nalog ministrstva, v primeru iz četrte alineje prejšnjega odstavka pa zadošča obvestilo po telefonu ali po elektronski pošti.

(5) Ministrstvo izvede nalog ministrstva s pisnim obvestilom izvajalcu neposrednega nadzora o namenu oziroma razlogih nalog ministrstva, zahtevanem številu neposrednih nadzornikov in njihovih morebitnih posebnih usposobljenostih, območju in trajanju nalog ministrstva ter o drugih informacijah, pomembnih za izvedbo nalog ministrstva najmanj 30 dni pred načrtovano akcijo.

(6) Izvajalci neposrednega nadzora morajo v osmih dneh po prejemu nalog ministrstva zagotoviti zahtevano število naravovarstvenih nadzornikov, določiti naravovarstvene nadzornike, ki se morajo udeležiti nalog ministrstva in o tem pisno obvestiti ministrstvo.

(7) Izvajanje neposrednega nadzora na drugih območjih v okviru napatitve ministrstva se v primeru, da izvajajo naravovarstveni nadzorniki neposredni nadzor na podlagi sklenjenih pogodb o delovnem razmerju, šteje za poseben delovni pogo, ki mora biti vključen v opis delovnega mesta. Druge pogodbe, ki so podlaga za izvajanje neposrednega nadzora, morajo vsebovati obveznost naravovarstvenega nadzornika, da izvaja neposredni nadzor tudi na drugih območjih na podlagi napatitve ministrstva in konkretne odločitve nosilca izvajanja neposrednega nadzora.«.

63. člen

157. člen se spremeni tako, da se glasi:

»157. člen
(pogoji za naravovarstvene nadzornike)

(1) Naravovarstveni nadzornik je lahko vsak polnoleten državljan Republike Slovenije, ki je usposobljen za opravljanje neposrednega nadzora v naravi in ima pooblastilo po tem zakonu. Naloge neposrednega nadzora začne izvajati s sklenitvijo ustrezne pogodbe z izvajalcem neposrednega nadzora.

(2) Pooblastilo iz prejšnjega odstavka izdaja naravovarstvenim nadzornikom po opravljenem usposabljanju in uspešno opravljenem preizkusu znanja s področja ohranjanja narave po tem zakonu in opravljenem preizkusu znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku po zakonu, ki ureja prekrške, minister.

(3) Ministrstvo odvzame naravovarstvenemu nadzorniku pooblastilo z odločbo, če:

- ne izpolnjuje več pogojev za pridobitev pooblastila,
- ne izpolnjuje pogojev za sklenitev pogodbe o izvajanju neposrednega nadzora iz drugega odstavka 157.a člena tega zakona,
- se neopravičeno ne udeležuje oziroma ne zaključi uspešno dopolnilnega strokovnega izpopolnjevanja, usposabljanja ali izobraževanja tudi v ponovljenem preverjanju.

(4) Preizkus znanja s področja ohranjanja narave se izvede na podlagi predpisanega programa preverjanja strokovnega znanja, ki zajema poznavanje predpisov s področja ohranjanja narave in varne izvedbe postopkov.

(5) Naravovarstveni nadzornik se mora strokovno izpopolnjevati, dopolnilno usposablјati in izobraževati. Udeleževati se mora usposabljanj in izobraževanj, ki jih razpiše ministrstvo. Stroške usposabljanj in izobraževanj krije izvajalec neposrednega nadzora, s katerim ima naravovarstveni nadzornik sklenjeno ustrezno pogodbo za izvajanje neposrednega nadzora. Naravovarstveni nadzornik prejme o uspešno zaključenem usposabljanju ali izobraževanju potrdilo.

(6) Minister predpiše program strokovnega usposabljanja in preverjanja znanja za pridobitev pooblastila, podrobnejši način usposabljanja in preverjanja znanja, strokovnega izpopolnjevanja, dopolnilnega usposabljanja in izobraževanja, ki lahko vključuje tudi preverjanje znanja po zaključenem izpopolnjevanju, usposabljanju ali izobraževanju, podrobnejši način izdaje potrdil o opravljenem preizkusu znanja, pooblastil po tem zakonu in izkaznic ter način vodenja evidence iz tega člena, podrobnejše določbe o službenem znaku in izkaznici naravovarstvenih nadzornikov ter v soglasju z ministrom, pristojnim za notranje zadeve, uniformo.«.

64. člen

Za 157. členom se doda nov 157.a člen, ki se glasi:

»157.a. člen
(pogoji in zadržki za sklenitev pogodbe o izvajanju naravovarstvenega nadzora)

(1) Izvajalci neposrednega nadzora iz 156. člena tega zakona zagotavljajo izvajanje naravovarstvenega nadzora s sklenitvijo delovnih ali drugih ustreznih pogodb (v nadaljnjem besedilu: pogodba o izvajanju neposrednega nadzora) z naravovarstvenimi nadzorniki v skladu z zakonom.

(2) Pogodbo o izvajanje neposrednega nadzora lahko izvajalci neposrednega nadzora sklenejo le s kandidati, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

1. imajo pooblastilo po tem zakonu,
2. so telesno in duševno sposobni opravljati naloge po tem zakonu,
3. so zanesljivi in verodostojni,
4. niso bili pravnomočno obsojeni za naklepno kaznivo dejanje z elementi nasilja, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti,
5. nimajo pravnomočne odločbe o prekršku zoper javni red in mir z elementi nasilja ter prekrškov s področja proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami ter orožja,
6. niso odvisni od alkohola, prepovedanih drog oziroma druga zasvojenost,
7. nimajo bolezni ali duševnih motnje, ki bi lahko ogrozile varno opravljanje nalog neposrednega nadzora.

(3) Ne glede na 1. točko prejšnjega odstavka se lahko s kandidatom, ki nima pooblastila po tem zakonu sklene pogodbo o delovnem razmerju za določen čas, če med kandidati za delovno mesto ni osebe s tem pooblastilom, vendar mora pridobiti pooblastilo najkasneje v enem letu.

(4) Utemeljen dvom o zanesljivosti ali verodostojnosti osebe iz 3. točke drugega odstavka tega člena obstaja, če se na podlagi ugotovljenih dejstev iz prekrškovnih ali kazenskih postopkov ali življenjskih razmer lahko sklepa, da bo oseba nezakonito in nestrokovno opravljala naloge naravovarstvenega nadzora. Pri presoji se upoštevajo okoliščine in teža storitve posameznih dejanj oziroma kršitev, vrsto in višino predpisane oziroma izrečene sankcije, čas, ki je pretekel od storitve, vpliv na varnost ljudi in premoženja, starost osebe v času storitve oziroma kršitve, povezava med dejanjem in nalogami, ki jih ali bi jih opravljala v okviru neposrednega nadzora v naravi.

(5) Če se ugotovi sum odvisnosti od alkohola, drog ali drugih zasvojenosti iz 6. točke drugega odstavka tega člena oziroma sum bolezni ali duševnih stanj iz 7. točke drugega odstavka tega člena, delodajalec ta sum preveri tako, da napoti kandidata na zdravniški pregled v zdravstveno organizacijo, ki jo določi delodajalec. Preverjanje se opravi na podlagi sklepa o napotitvi. Če se preverjana oseba pregleda iz neupravičenih razlogov ne udeleži v roku, ki ji ga določi zdravstvena organizacija, se šteje, da ne izpolnjuje pogojev za sklenitev delovnega razmerja za opravljanje nalog neposrednega nadzora.«.

65. člen

159. člen se črta.

66. člen

160. člen se spremeni tako, da se glasi:

»160. člen
(hujši prekrški)

(1) Z globo od 50.000 do 250.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba:

1. če iztrebi rastlinsko ali živalsko vrsto (prvi odstavek 14. člena);
2. če zmanjša število rastlin ali živali posameznih populacij, zoži njihove habitate ali poslabša življenjske razmere do take mere, da postane vrsta ogrožena (drugi odstavek 14. člena);
3. če namerno, brez opravičljivega razloga uniči ali poškoduje rastline, ubije ali poškoduje živali (tretji odstavek 14. člena);
4. če namerno, brez opravičljivega razloga uniči ali poškoduje habitate populacij rastlinskih ali živalskih vrst (četrti odstavek 14. člena);
5. če ravna z naravno vrednoto tako, da se poškodujejo njene vrednostne lastnosti in s tem ogrozi njen obstoj (drugi odstavek 40. člena).

(2) Z globo od 20.000 do 100.000 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 5.000 do 10.000 evrov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo od 1.000 do 5.000 evrov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.«.

67. člen

160.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»160.a člen
(prekrški)

(1) Z globo od 10.000 do 50.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba:

1. če namerno, brez opravičljivega razloga, vznemiri živali ali odvzame rastline ali živali iz narave brez opravičljivega razloga (tretji odstavek 14. člena);
2. če posega v naravo v nasprotju s predpisanim načinom in pogoji (drugi odstavek 15. člena);
3. če ne rabi rastlin ali živali v skladu s predpisanimi pogoji (drugi odstavek 16. člena);
4. če rabi rastline ali živali, ki jih je prepovedano rabiti, ali jih rabi v nasprotju s predpisano omejitvijo rabe (tretji odstavek 16. člena);
5. če naseli rastline ali živali tujerodnih vrst brez dovoljenja (drugi in tretji odstavek 17. člena);
6. če zadržuje živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu v neustreznih bivalnih razmerah in brez ustrezne oskrbe (prvi odstavek 19. člena);
7. če goji živali domorodnih ali tujerodnih vrst brez dovoljenja ali v nasprotju z njim (prvi in drugi odstavek 21. člena);
8. če goji živali, ki jih ni dovoljeno gojiti (sedmi odstavek 21. člena);
9. če vključi nelegalno razmnožene živali v matično čredo (drugi odstavek 22. člena);
10. če v zvezi z živalmi, ki so razmnožene brez predpisanega dovoljenja, izvajajo komercialna ravnanja, jih menjava ali daruje (tretji odstavek 22. člena);
11. če trgovec z živalmi ne zagotovi predpisanih bivalnih razmer in ustrezne oskrbe in ne vodi predpisanih evidenc (prvi odstavek 23. člena);
12. če ravna v nasprotju z obveznimi pravili varstva rastlinskih in živalskih vrst, ki jih predpiše vlada (24. člen);
13. če ravna v nasprotju z varstvenim režimom, ki ga za rastlinske ali živalske vrste, ki so varovane na podlagi ratificiranih mednarodnih pogodb, predpiše vlada (prvi odstavek 26. člena);
14. če organizira vožnjo z vozili na motorni ali drug lasten pogon vozila v naravnem okolju brez predpisanega dovoljenja za javno prireditvev ali če izvede javno prireditvev v nasprotju z izdanim dovoljenjem (prvi odstavek 28.b člena);
15. če po končani javni prireditvi vožnje z vozili na motorni pogon ne približa stanja prireditvenega prostora stanju, v kakršnem je bil pred prireditvijo (sedmi odstavek 28.c člena);
16. če organizira vožnjo s kolesi v naravnem okolju brez predpisanega dovoljenja za javno prireditvev ali če izvede javno prireditvev v nasprotju z izdanim dovoljenjem (tretji odstavek 28.d člena);
17. če po končani javni prireditvi vožnje s kolesi ne približa stanja prireditvenega prostora stanju, v kakršnem je bil pred prireditvijo (tretji odstavek 28.d člena);
18. če upravlja gensko banko brez pooblastila ministra (tretji odstavek 29. člena);
19. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja pri odvzemu biološkega materiala iz narave ali z biološkim materialom v genskih bankah (šesti odstavek 29. člena);
20. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja pri odvzemu genskega materiala iz narave (četrti odstavek 30. člena);
21. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja za ohranitev ekološko pomembnih območij (peti odstavek 32. člena);
22. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja za ohranitev posebnih varstvenih območij (tretji odstavek 33. člena);
23. če izvaja splošno rabo delov narave, ki je prepovedana ali če izvaja splošno rabo v nasprotju s predpisanimi omejitvami (peti odstavek 41. člena);
24. če izvaja posebno rabo delov narave, ki je prepovedana ali če izvaja posebno rabo v nasprotju s predpisanimi omejitvami (drugi odstavek 41.a člena);

25. če izvaja posebno rabo delov narave brez pridobitve pravice do posebne rabe ali v nasprotju s predpisanimi pogoji za izvajanje posebne rabe (41.b in 41.c člen);
26. če izvede ureditev za rabo brez predpisanega dovoljenja (42. člen);
27. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja ali varstvenimi režimi zavarovane naravne vrednote (drugi odstavek 49. člena);
28. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja ali varstvenimi režimi začasno zavarovane naravne vrednote (tretji odstavek 50. člena);
29. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja in varstvenimi režimi na zavarovanem območju (prvi odstavek 53. člena);
30. če izvaja posege in dejavnosti v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja ali načrtom upravljanja (prvi odstavek 54. člena);
31. če odvzame minerale ali fosile na nahajališčih, ki so določena za naravno vrednoto, na nedovoljen način (drugi odstavek 73. člena) ali brez dovoljenja ministrstva ali v nasprotju s tem dovoljenjem (tretji odstavek 73. člena);
32. če odvzame minerale ali fosile na nahajališčih, ki so zavarovana ali jih odvzame v nasprotju z aktom o zavarovanju (četrti odstavek 73. člena);
33. če daje mineral ali fosil, ki je naravna vrednota, v nedovoljeni promet (četrti odstavek 75. člena);
34. če izvozi ali iznosi mineral ali fosil, ki je naravna vrednota (peti odstavek 75. člena);
35. če ravna v nasprotju s predpisanim varstvenim režimom za ogrožene rastlinske ali živalske vrste (prvi odstavek 81. člena);
36. če ravna v nasprotju s predpisanim varstvenim režimom za varstvo izjemnega osebka, populacije ali habitata (82. člen);
37. če izvaja poseg v naravo brez predpisanega dovoljenja ali v nasprotju z njim (prvi odstavek 104. člena);
38. če izvaja poseg v naravo, za katerega je treba pridobiti naravovarstveno soglasje brez naravovarstvenega soglasja ali v nasprotju z njim (105. člen).

(2) Z globo od 5.000 do 20.000 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 2.000 do 5.000 evrov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo od 500 do 1.500 evrov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.«.

68. člen

161. člen se spremeni tako, da se glasi:

»161. člen
(lažji prekrški)

Z globo od 5.000 do 10.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba:

1. če ne obvesti ministrstva o nameravani doselitvi rastlin ali živali tujerodnih vrst (drugi odstavek 18. člena);
2. če doseli rastline ali živali tujerodnih vrst, ki jih je prepovedano doseliti (četrti odstavek 18. člena);
3. če zadržuje živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti brez dovoljenja (prvi odstavek 20. člena);
4. če vozi, ustavi ali parkira vozilo na motorni pogon v naravnem okolju in vozilo ne stoji ali ni parkirano v petmetrskem pasu izven vozišča (prvi odstavek 28.b člena);
5. če je kraj dogodka oziroma območje opravljanja dejavnosti ali posega v primerljivem času dostopno po javnih cestah in nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet, pa se vozi, ustavi ali parkira in ne gre za zaščito, reševanje oziroma pomoč ob naravnih in drugih nesrečah (11. točka četrtega odstavka 28.b člena) ali za izvajanje nalog Slovenske vojske (12. točka četrtega odstavka 28.b člena);

6. če uporablja vozilo na motorni pogon, ki ni vpisano v evidenco in ni označeno (prvi odstavek 28.č člena);
7. če ne navede ali če ne navede na vidnem mestu v knjigah, vodnikih ali drugih publikacijah in objavah, ki se nanašajo na vožnjo v naravnem okolju, informacije o omejitvah in prepovedih vožnje v naravnem okolju ali če je ne navede v določenem besedilu (prvi in drugi odstavek 28.e člena);
8. če izvozi ali uvozi rastline ali živali, njihove dele ali izdelke iz njih brez dovoljenja ministrstva (25. člen);
9. če izvaja tranzit ali druga ravnanja z rastlinami ali živalmi, njihovimi deli ali izdelki iz njih brez dovoljenja ministrstva, če je dovoljenje predpisano (25. člen);
10. če ravna v nasprotju s predpisanimi smernicami za ohranitev ugodnega stanja habitatnih tipov (četrti odstavek 31. člena);
11. če ravna v nasprotju s predpisanimi smernicami za ohranitev biotske raznovrstnosti (peti odstavek 35. člena);
12. če ravna v nasprotju s predpisanimi načini in pogoji poseganja v naravo (drugi odstavek 36. člena);
13. če izvaja vodenje v zavarovanem območju brez dogovora z upravljavcem zavarovanega območja (tretji odstavek 41.d člena);
14. če za posebno rabo za filmsko in video snemanje v zavarovanem območju ne pridobi dovoljenja za poseg v naravo ali to posebno rabo izvaja v nasprotju z njim (četrti odstavek 41.d člena);
15. če uredi naravno vrednoto za ogledovanje in obiskovanje brez dovoljenja (drugi odstavek 41.b člena);
16. če začasno ne ustavi del, ne zaščiti najdbe ali o najdbi ne obvesti organizacije, pristojne za ohranjanje narave (prvi odstavek 74. člena);
17. če nadaljuje z deli pred izdajo varstvenih usmeritev za nadaljnja ravnanja v zvezi z najdbo minerala ali fosila (drugi odstavek 74. člena);
18. če ne zagotovi izvedbe varstvenih usmeritev za nadaljnja ravnanja v zvezi z najdbo minerala ali fosila (peti odstavek 74. člena);
19. če o najdbi minerala ali fosila, ki je naravna vrednota, ne obvesti organizacije, pristojne za ohranjanje narave (drugi odstavek 75. člena);
20. če ne hrani minerala ali fosila na ustrezen način oziroma ga, če ustrezne hrambe ne more zagotoviti, ne ponudi v hrambo strokovno usposobljeni organizaciji (tretji odstavek 75. člena).

(2) Z globo od 1.000 do 5.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 1.000 do 2.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo od 150 do 500 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.

(5) Če je prekršek iz 4. in 5. točke prvega odstavka tega člena storjen z vozilom na motorni pogon, pa ni mogoče ugotoviti, kdo je storilec, se kaznuje za prekršek lastnik ali imetnik rabe pravice uporabe vozila na motorni pogon, s katerim je bil prekršek storjen, razen če dokaže, da tega prekrška ni storil. Če je lastnik ali imetnik pravice uporabe vozila, s katerim je storjen prekršek iz 4. in 5. točke prvega odstavka tega člena, pravna oseba, državni organ ali samoupravna lokalna skupnost, se kaznuje za prekršek njihova odgovorna oseba.«.

69. člen

161.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»161.a člen
(najlažji prekrški)

Z globo 100 eurov se kaznuje za prekršek posameznik:

1. če se vozi s kolesom v naravnem okolju izven utrjenih poti ali po zemljiščih, ki se ne smejo uporabljati za vožnjo s kolesom (prvi odstavek 28.d člena);
2. če se vozi s kolesom v naravnem okolju po utrjenih poteh ter zemljiščih, ki se lahko uporabljajo za vožnjo s kolesom in temu nasprotuje lastnik ali upravljavec poti (prvi odstavek 28.d člena).

70. člen

Za 161.a členom se doda nov 161.b člen, ki se glasi:

»162.b člen
(izrekanje globe)

(1) Osebi, ki je storila prekršek iz 160., 160.a., 161. in 161.a člena tega zakona, se lahko v hitrem postopku izreče globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, če je globa predpisana v razponu.

(2) Pri odločanju o višini globe iz prejšnjega odstavka se upošteva teža prekrška in njegove posledice za okolje.«

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

71. člen

(veljavnost dovoljenj za gojitev)

Dovoljenja za gojitev živali, izdana pred uveljavitvijo tega zakona za nedoločen čas, prenehajo veljati 5 let po uveljavitvi tega zakona.

72. člen

(izvršilni predpisi)

(1) Minister za okolje in prostor izda predpis iz osmega odstavka 41.a člena tega zakona v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona. Do njegove uveljavitve se za posebno rabo delov narave še naprej uporabljajo dosedanji predpisi.

(2) Minister za okolje in prostor določi cenik za odškodnino na živalih zavarovanih vrst iz četrtega odstavka 92.b člena zakona v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

(3) Vlada izda predpis iz šestega odstavka 92. člena v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

(4) Minister za infrastrukturo izda predpis iz šestega odstavka spremenjenega 28.č člena zakona v enem letu od uveljavitve tega zakona.

(5) Minister za okolje in prostor objavi ustrezne trase iz osmega odstavka 28.c in šestega odstavka 28.d člena zakona v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

73. člen

(uskladitvene določbe)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona se program varstva in razvoja Škocjanskih jam iz 13. člena Zakona o Regijskem parku Škocjanske jame (Uradni list RS, št. 57/96, 7/99 – ZVKD, 110/02 – ZGO-1 in 46/14 – ZON-C) šteje za načrt upravljanja zavarovanega območja, za katerega veljajo določbe tega zakona.

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona za ravnanja ali dejavnosti, za katere je po 31. členu Zakona v Triglavskem narodnem parku o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C in 60/17) treba pridobiti soglasje upravljavca narodnega parka, tega soglasja ni več treba pridobiti, če se za ta ravnanja ali dejavnosti pridobi pravica do posebne rabe naravne vrednote iz 41.b člena zakona.

(3) Fizična ali pravna oseba, ki na dan uveljavitve tega zakona zaračunava vstopnino ali drugo plačilo za obiskovanje in ogledovanje dela narave, mora uskladiti višino nadomestila oziroma povračila in izpolniti obveznosti iz 42.a člena tega zakona v roku šestih mesecev od uveljavitve tega zakona.

(4) Ne glede na določbe Zakona o varstvu podzemnih jam (Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg, v nadaljnjem besedilu: ZVPJ) se posebna raba za podzemne jame lahko podeli samo za dejavnost jamskega turizma, ki se izvaja tako, da:

- predstavlja podzemno jamo kot naravno vrednoto v njenih naravnih značilnostih in
- da je še omogočena splošna raba, najmanj na način, da je enkrat letno omogočen prost vstop v podzemno jamo.

(5) Z dnem uveljavitve tega zakona podaljšanje koncesije za podzemne jame ni možna, če je podzemna jama del zavarovanega območja in lahko obiskovanje ter ogledovanje podzemne jame zagotavlja upravljalec zavarovanega območja. Za druge primere podaljšanja koncesij se še naprej uporabljajo določbe dosedanjih predpisov.

(6) Pri sklenitvi pogodbe o skrbništvu na podlagi devetega odstavka 18. člena tega zakona mora v primeru naravne vrednote ali dela zavarovanega območja, ki ga na dan uveljavitve tega zakona fizična ali pravna oseba že vzdržuje za namen obiskovanja, upravljavec sklenitev pogodbe o skrbništvu najprej ponuditi tej fizični ali pravni osebi.

74. člen

(stalna pripravljenost pri izvajanju javne službe v zvezi z odvzemom)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona se za izvajanje odvzema zavarovanih prostoživečih živalskih vrst iz narave v skladu s predpisom, ki ureja zavarovane prosto živeče živalske vrste in na njegovi podlagi sprejetih predpisov v okviru nalog javne službe v skladu s 9. točko prvega odstavka 20. člena in 15. točko prvega odstavka 21. člena Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C in 31/18) šteje za obliko stalne pripravljenosti v skladu s predpisi, ki urejajo sistem plač v javnem sektorju.

(2) Stalna pripravljenost iz prejšnjega odstavka pomeni dosegljivost javnega uslužbenca po telefonu ali s pomočjo drugih sredstev tako, da je zaradi potrebe po delu izven njegovega delovnega časa zagotovljeno podajanje potrebnih informacij takoj po telefonu oziroma možnost prihoda na mesto intervencije v dveh urah od poziva. Čas pripravljenosti za delo se ne všteva v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti. Če mora javni uslužbenec v času pripravljenosti za delo dejansko delati, se te ure vštevajo v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti oziroma kot delo, opravljeno preko polnega delovnega časa, za katerega veljajo omejitve iz tretjega odstavka tega člena. Druge organizacijske in tehnične vidike izvajanja pripravljenosti za delo z internim aktom določi direktor Zavoda za gozdove Slovenije.

(3) Če je zaradi razlogov iz prvega odstavka tega člena treba zagotoviti izvajanje nalog službe, ki jih ni mogoče odložiti, se lahko v primerih iz prvega odstavka tega člena javnim uslužbencem odredi tudi delo preko polnega delovnega časa. Nadurno delo se odreja skladno z delovno zakonodajo, pri čemer se omejitve ugotavlja kot povprečje šestih mesecev.

(4) Pripravljenost za delo iz prvega in drugega odstavka tega člena in delo preko polnega delovnega časa iz tretjega odstavka tega člena se odredita pisno. Če zaradi nujnosti opravljanja nalog to ni mogoče, se odredita ustno. V tem primeru se pisna odreditev vroči javnemu uslužbencu do konca naslednjega tedna, ko sta bila delo oziroma pripravljenost za delo odrejena.

(5) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za javne uslužbence ministrstva, pristojnega za ohranjanje narave, ki po predpisih o varstvu narave dovoljujejo izvajanje ukrepov povezanih z izvajanjem nalog iz prvega odstavka tega člena.

75. člen
(prenehanje veljavnosti predpisov)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:

- prvi in tretji odstavek 13. člena, 25. in 27. člen Zakona o Regijskem parku Škocjanske jame (Uradni list RS, št. 57/96, 7/99 – ZVKD, 110/02 – ZGO-1 in 46/14 – ZON-C);
- prvi, peti, šesti, sedmi in osmi odstavek 33. člena Zakona o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C in 60/17).

76. člen
(začetek veljavnosti zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

II. OBRAZLOŽITEV K ČLENOM

Obrazložitev k 1. členu (10. člen ZON):

Sprememba določbe, ki se nanaša na izključitev veljavnosti ZON, je posledica odprte kršitve št. 2017/2106, v kateri Evropska komisija Republiki Sloveniji očita neustrezno implementacijo Direktive o habitatih. Zato so izjemni primeri, za katere je predvidena izključitev veljavnosti oziroma uporabe ZON, v predlogu zakona omejeni izključno na nepredvidljive in nenadne okoliščine. S tem bo odpravljena možnost, da bi se določeni posegi, ki sodijo v okvir predvidenih izjem, izvajali kot redni posegi in kot posledica predvidljivih okoliščin, ki jih moč vnaprej načrtovati in posledično tudi presoјati njihovo sprejemljivost za naravo. Ker bi v takih primerih opustitev presoјe sprejemljivosti za tako izvedene nujne ukrepe, pomenila nedopustno kršitev Habitatne direktive, je zahtevano, da se po izvedenih nujnih ukrepih kljub vsemu opravi presoјa sprejemljivosti, kadar je ta sicer predpisana, kar pomeni, da se bo smiselno lahko uporabilo 103. člen ZON glede odprave škodljivih posledic.

Obrazložitev k 2. členu (11. člen ZON):

Z naslovnim členom se spreminja in dopolnjuje 11. člen ZON, ki določa zakonske pojme. Zaradi večje preglednosti in ureditve pojmov po abecednem vrstnem redu je predlagan sprejem novega člena. Predlagani so naslednji novi pojmi:

- pojem »zbirka podatkov o naravi« je treba dodati zaradi uskladitve določb ZON s predpisi, ki sicer na tem področju urejajo podatke, zbirke podatkov in ravnanje z njimi ter so bili sprejeti po uveljavitvi ZON leta 1999. To je Zakon o infrastrukturi za prostorske informacije (Uradni list RS, št. 8/10; nadaljevanju ZUPI), s katerim je bila v slovenski pravni red prenesena Direktiva 2007/2/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE) (UL L št. 108 z dne 24. 5. 2007). ZUPI določa modernejše pojme in glede na hiter razvoj informatike, spletnih storitev in podatkovnih zbirk v zadnjem desetletju, so ti pojmi drugačni kot v ZON. Zaradi tega se uvaja nov pojem »zbirka podatkov o naravi«. Zaradi uskladitve obstoječih registrov, evidenc in baz podatkov, ki se vodijo po ZON, (evidenca območij, ki so pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti iz 34. člena ZON, register naravnih vrednot iz 39. člena ZON in baze podatkov iz 110. člena ZON) z novim pojmom zbirke podatkov vsebuje naslovni člen tudi izrecno navedbo, da so to zbirke podatkov. Dosedanje izvajanje ZON je pokazalo, da je treba posebej urediti tudi register zavarovanih območij, ki se je do sedaj vodil v okviru podatkov o zavarovanju naravnih vrednot. Zaradi tega se s predlagano novelo ZON v 39. členu ta register vzpostavlja na novo, kot javna zbirka podatkov, v naslovnem členu pa se posledično navaja kot zbirka podatkov zaradi uskladitve;

- pojem »območja, pomembna za ohranjanje narave« je treba dodati zaradi uvedbe enotnega pojma za vsa območja, ki so predmet obravnave ZON, pri čemer so nekatera določena območno in praviloma določljiva na parcelo natančno, druga pa so določena po vrsti, kar pomeni po njihovih izstopajočih značilnostih, in so v primeru izkazane potrebe varstva tudi območno določljiva. Območja, pomembna za ohranjanje narave, so zavarovana, varovana in druga območja, pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti, ki so določena ali določljiva na podlagi tega zakona. Varovana območja so naravne vrednote (37. člen ZON), ekološko pomembna območja (32. člen ZON), posebna varstvena območja (območja Natura 2000) in potencialna posebna ohranitvena območja (33. člen ZON), na katerih je na območje natančno ugotovljen oziroma prepoznani poseben javni interes varstva narave zaradi velikih vrednostnih lastnosti oziroma prisotnosti ogroženih ali zavarovanih rastlinskih ali živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju. Zavarovana območja so območja, ki so ustanovljena z namenom varstva naravnih vrednot in ohranjanja biotske raznovrstnosti in kjer velja poseben varstveni režim (53. člen ZON). Druga območja, pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti, so habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju in so določeni v Uredbi o habitatnih tipih, ki je bila sprejeta na podlagi 31. člena ZON (Uradni list RS, št. 112/03, 36/09 in 33/13), in habitatni vrst iz aktov o zavarovanju rastlinskih in živalskih vrst, sprejetih na podlagi 81. člena tega zakona;

- pojem »zastopnik interesov ohranjanja narave« je dodan zaradi večje prepoznavnosti pravnega instituta, ki je v ZON že urejen, vendar ni poimenovan na ustrezen način. Tako je v 118. členu ZON urejeno zastopanje interesov ohranjanja narave, s katerim je dana ZRSVN pravica in dolžnost zastopati interese ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot v vseh upravnih in sodnih postopkih, katerih predmet so sestavine biotske raznovrstnosti, naravne vrednote ali zavarovana območja. V 137. členu ZON pa je to pooblastilo dano tudi nevladnim organizacijam, ki delujejo v javnem interesu na področju ohranjanja narave;

- pojem naravno okolje se uporablja na več mestih v zakonu, zato se prestavlja iz 28.b člena med definicije in se usklajuje z novimi predpisi o urejanju okolja ter se obenem usklajuje z definicijo naravnega okolja, ki je bila uporabljena v zadnji noveli Zakona o triglavskem narodnem parku,
- pojem invazivne tujerodne vrste se opredeljuje v skladu z Uredbo (EU) št. 1143/2014.

V nekaterih primerih je treba z ZON že uveljavljenim pojmom dopolniti oziroma spremeniti vsebino, ker veljavna vsebina ni več ustrezna zaradi različnih razlogov. Praviloma je razlog za spremembo ne dovolj natančna veljavna opredelitev, pogosto pa gre tudi za nujnost uskladitve s spremembami v mednarodni ureditvi, za uskladitve s pravom EU ali pa za uskladitve z drugimi sistemskimi spremembami v slovenskem pravnem redu. Razlogi za poseganje v veljavno ureditev so zelo različni in sicer:

- pojem »gojitev živali« je posodobljen. Bistvo gojitve je pridobivanje gojenih živali. Hranjenje, kot pitanje živali in križanje kot način omogočanja razmnoževanja, sta iz pojma izločena, ker sta nepotrebna. Glede namena gojitve je narejen sklic na Uredbo (ES) št. 338/97 Sveta z dne 9. decembra 1996 o varstvu prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst z zakonsko ureditvijo trgovine z njimi, ki je kot komercialna ravnanja opredelila kupovanje, ponujanje v odkup, pridobivanje v komercialne namene, javno prikazovanje v komercialne namene, uporaba za komercialno korist ter prodaja, posedovanje za prodajo, ponujanje za prodajo ali prevažanje za prodajo. Za potrebe varstva živali naslovni zakon ne loči med komercialnimi in nekomercialnimi ravnanji, ker za to ni utemeljenega razloga. Posledice so v obeh primerih enake;

- pojem »naselitev« je treba zaradi večje pravne določenosti dopolniti z besedo »nenamerna«, s čimer se določneje ureja vsebina naselitve, ki je po veljavni ureditvi lahko zavestna, to je s posebnim namenom, ali nezavedna. Takšni so na primer primeri odmetavanja akvarijskih ali terarijskih živali v naravo, omogočanje pobega živali iz ograjenih prostorov ali nenamerno naseljevanje rastlin. Nenamerno naselitev je sicer mogoče v najširšem pomenu obravnavati tudi kot nezavedno, vendar se je v praksi pokazalo, da zadevna opredelitev otežuje izvajanje ZON in jo je treba v tem smislu dopolniti;

- pojem »okrnitev narave« je treba dopolniti z razširitvijo definicije aktivnosti, ki lahko pripeljejo do posledice, to je okrnitve narave. Pojem vsebuje sedaj samo navedbo »človekove dejavnosti«, kar pa ni dovolj jasno, ker bi bilo to navedbo mogoče razumeti na način, da gre za dejavnosti, ki se izvajajo na registriran način. Zaradi tega je treba dodati, da gre tudi za človekove »posege in ravnanja«, ki lahko povzročijo okrnitev narave. V praksi se je pokazalo, da je treba v pojem okrnitve narave, ki je v ZON uporabljen kot razlog za ukrepanje, če do stanja okrnitve narave pride, in vsebuje sedaj samo opredelitev uničenje naravne vrednote, dodati še »bistveno poškodovanje naravne vrednote«. Glede na izjemen pomen naravnih vrednot kot ustavno varovane naravne dediščine je utemeljeno, da se ukrepa že prej in ne šele takrat, ko je naravna vrednota že uničena. V opredelitvi pojma je treba zaradi večje pravne določenosti primeroma navesti tudi nekatere pomembnejše primere človekovih dejavnosti, posegov ali ravnanj, ki lahko povzročijo okrnitev narave. Poleg posegov v prostor so to zlasti primeri naselitve tujerodnih vrst, saj so bili le ti v primeru naselitve invazivnih tujerodnih vrst prepoznani kot možni povzročitelji okrnitve narave z vidika porušenega naravnega ravnovesja. Kot do sedaj znani primeri možnih povzročiteljev okrnitve narave se navajajo tudi poškodbe morskega dna;

- pojma »tujerodna (alohtona) živalska vrsta (dosedanja 21. točka) in tujerodna (alohtona) rastlinska vrsta (dosedanja 22. točka), ki urejata tujerodnost za živalske in rastlinske vrste na različni način, se v predlogu zakona poenotita zaradi uskladitve z Uredbo (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (UL L št. 317 z dne 4. 11. 2014, str. 35; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1143/2014/EU). Zato se določa pojem tujerodnosti za živalsko ali rastlinsko vrsto na enoten način. S tem se ukinja različno določanje tujerodnosti za rastlinske in živalske vrste in se uskladi z določitvijo pojma tujerodnosti v zadevni uredbi.

Obrazložitev k 3. členu (20. člen ZON):

Predlagana sprememba 20. člena ZON predstavlja odpravo napake pri sklicevanju, do katere je prišlo ob zadnji noveli ZON 2014.

Obrazložitev k 4. členu (21. člen ZON):

Ocena izvajanja veljavne ureditve gojitve živali je pokazala, da veljavna ureditev ni dovolj jasna in omogoča različne razlage, zaradi česar niso bili doseženi cilji zakonske ureditve na tem področju. Ob pregledu celotne pravne ureditve tega področja je bilo ugotovljeno, da je to področje že ustrezno urejeno z Uredbo o ravnanju in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami (Uradni list RS, št. 39/08, 106/10 in 78/12), s katero je bila v izvajanje prenesena veljavna ureditev Uredbe ES

o trgovini. Zaradi tega so bile pri oblikovanju predlaganih sprememb uporabljene ureditve iz zadevne uredbe, ki veljajo sedaj v državi za vse primere gojitve.

Že veljavna ureditev 21. člena ZON, ki ureja gojitev živali, določa, da mora oseba, ki namerava gojiti živali za to pridobiti dovoljenje. S predlagano ureditvijo pa se to pravilo zapiše popolnoma nedvoumno, ker je izrecno določeno, da je treba pridobiti dovoljenje za gojitev pred začetkom gojitve. Pogosti so namreč primeri, ko se živali »naključno« razmnožijo, dovoljenja pa se izdaja »za nazaj«. Take živali se bodo v bodoče obravnavale kot nelegalne živali na način določen v 22. členu ZON.

Pogoji za izdajo dovoljenja za gojitev živali ter pogoji, pod katerimi fizična ali pravna oseba lahko pridobi dovoljenje za gojitev živali (glede prostora za gojitev, označitve živali, bivalnih razmer in oskrbe ter prevoza), se določajo za gojitev vseh živali na način, kot je določen za živalske vrste v Uredbi ES o trgovini.

Dovoljenje za gojitev se zaradi možnih negativnih vplivov na biotsko raznovrstnost v naravi, zlasti v povezavi z možnim nedovoljenim odvzemanjem živali iz in z vnosom gojenih živali v naravo in s tem povezanim škodljivim vplivom na genski material in zdravstveno stanje, izdaja za omejen čas, do največ 5 let. Časovna omejitev dovoljenja se določa zaradi varstvenih razlogov, ker je nujno, da se po določenem obdobju ponovno preveri vplive gojitve na prosto živeče vrste in pravočasno zazna morebitno ogrožanje. V primeru ugotovitve negativnih vplivov na populacije živali v naravi se omogoča zavrnitev izdaje dovoljenja oziroma njegovega podaljšanja.

Določa se prepoved gojenja za živali zavarovanih vrst, katerih gojitev pomeni veliko tveganje za njihovo dolgoročno ohranjanje ter za ohranjanje ekosistemov, katerih sestavni del so te vrste, in še posebej genskega materiala teh vrst. V mnogih primerov gojenja živali se je pokazalo, da gojenje v nekaj generacijah bistveno spremeni in osiromaši naravni genski material (izrojene gojene rase mlakarice, jerebice, divji petelini, ...), pri čemer skoraj ni mogoče zanesljivo preprečiti, da gojene živali dolgoročno ne bi prišle v stik z naravnimi populacijami. To je še posebej možno pri živalih, ki se jih ne da označiti in katerih sledljivost je težka ali celo nemogoča. Nadalje je nesporno ugotovljeno, da gojenje živali spodbuja in generira trgovino in druga komercialna ravnanja z živalmi, s čimer se močno povečuje nevarnost ogrožanja zaradi odvzemanja živali iz narave na nelegalen način (posebej v primeru težko sledljivih živali, ki se jih ne da označiti) in tudi zaradi potreb po osveževanju genskega materiala. Prepoved gojenja se določa tudi za živali, za katere v ujetništvu ni mogoče zagotoviti takih življenjskih razmer, da gojitev ne bi povzročala njihovega trpljenja.

Izjema od prepovedi gojitve živali je določena le za primere gojitve, ki se izvaja kot ukrep varstva vrste, za gojitev za namen raziskovanja ali izobraževanja, katerega cilj je varstvo ali ohranitev obravnavane vrste ter za gojitev v okviru genskih bank, vendar pod pogojem, da je gojitev živali kot ukrep določena v nacionalnem ali mednarodnem načrtu ali programu s ciljem ohranjanja živalske vrste.

Predlagana ureditev vsebuje tudi pooblastilo ministru, da lahko v posebej ogrožajočih primerih, ko je gojitev živali neposredni vzrok izbruha ali širjenja bolezni, s katero se lahko okužijo in zanjo zbolijo populacije v naravi, gojitev živali vrste ali višje taksonomske skupine živali, ki so občutljive za okužbo, prepove. Nadalje obsega to pooblastilo tudi prepoved gojitve zaradi nevarnosti genskega onesnaženja, če je v primeru gojenih živali taka nevarnost strokovno ugotovljena in utemeljena.

Gojitelj v takih primerih ni upravičen do odškodnine za škodo, ki bi jo povzročila prekinitve gojitve na podlagi že izdanega dovoljenja za gojitev. V odločbi o prekinitvi izdanega dovoljenja, ki jo ministrstvo izda po uradni dolžnosti, se določi način ravnanja z gojenimi živalmi, pri čemer se v primeru bolezni živali upošteva predpise s področja veterinarstva v zvezi s preprečevanjem širjenja bolezni.

Obrazložitev k 5. členu (22. člen ZON):

Naslovni člen spreminja 22. člen ZON, ki tudi ureja gojitev živali. Predlagana je sprememba podnaslova člena, ker se besedilo zadevnega člena v pretežni meri nanaša na gojeno žival in ravnanje z njo, zgolj posledično pa tudi na gojitelja živali. Predlagane spremembe zadevnega člena se nanašajo na nelegalno razmnožene živali v ujetništvu, ker se je pokazalo, da je to področje treba ustrezno urediti. V praksi se je izkazalo, da so gojitelji omogočali razmnoževanje živali in se sklicevali na naključnost, s čimer so se izogibali predhodni obvezni pridobitvi dovoljenja za gojitev. Nedvoumno je določeno, da so tako pridobljene živali nelegalno razmnožene. Predlagana je prepoved kakršnega koli komercialnega ravnanja s tako pridobljenimi živalmi. Fizična ali pravna oseba take živali lahko poseduje in zanje skrbi v skladu s predpisi, ne sme pa jih prodati, menjavati, darovati. Dodatno je določeno tudi, da se z zaseženimi ali odvzetimi živalmi, ki so nelegalno razmnožene, ravna na način, kot to določa predpis o ravnanju in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami. Namen predlagane ureditve je motivirati osebe, ki želijo gojiti živali, da bodo predhodno pridobile ustrezna dovoljenja.

Obrazložitev k 6. členu (23. člen ZON):

Predlagana sprememba 23. člena ZON predstavlja odpravo napake pri sklicevanju do katere je prišlo ob zadnji noveli ZON 2014.

Ker je ugotovljeno, da lahko tudi trgovina z živimi živalmi v prehranske namene predstavlja grožnjo biotski raznovrstnosti zaradi nevarnosti genskega onesnaževanja in nevarnosti vnosa invazivnih tujerodnih vrst v naravo, je dano zakonsko pooblastilo ministru, da lahko taka ravnanja prepove na podlagi strokovno ugotovljene in utemeljene ugotovitve o ogrožanju.

Obrazložitev k 7. členu (novi 23.a do 23.d člani):

Z naslovnim členom se dodajajo štiri novi člani 23.a do 23.d člen, ki so nujno potrebni za ureditev preprečevanja in obvladovanja vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst v Sloveniji.

Globalizacija in podnebne spremembe povečujejo ogroženost ekosistemov pred vnosom tujerodnih rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih, ki so invazivne. Ta grožnja je bila prepoznana na nivoju prava EU, saj je bila sprejeta Uredba (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (Uredba 1143/2014/EU). Ta uredba velja neposredno, je pa treba za njeno izvajanje vzpostaviti ustrezno pravno podlago oziroma pravni okvir tudi v zakonu. Poleg zakonskih določb bo izvajanje Uredbe 1143/2014/EU podrobneje urejeno tudi v vladni uredbi. V ta namen se z novelo zakona spreminjajo tudi nekateri pojmi v 11. členu ZON.

V 23.a do 23.d členu se urejajo temeljne določbe zakonske narave, ki so potrebne za izvajanje predmetne uredbe.

V 23. a členu so opredeljeni ukrepi zoper invazivne tujerodne vrste, kakor tudi programski dokumenti, v katerih se bodo določali ukrepi za posamezno invazivno tujerodno vrsto in organi ter organizacije, pristojne za izvajanje ukrepov. Gre za redne ukrepe zoper invazivne tujerodne vrste, medtem ko so nujni ukrepi v javno korist, ki jih izvajajo inšpekcijske službe, urejeni v določbah ZON, ki se nanašajo na inšpekcijsko ukrepanje.

Pri določitvi ukrepov, ki se bodo uporabljali za preprečevanje in obvladovanje vnosa ter širjenja invazivnih tujerodnih vrst je uporabljen sklic na uporabo obstoječih ukrepov varstva naravnih vrednot in ukrepov ter nalog ohranjanja biotske raznovrstnosti po ZON, ki lahko prispevajo k preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst.

Predpisana je tudi možnost uporabe ukrepov po drugih predpisih, ki lahko prispevajo k preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, vključno z načrti trajnostnega gospodarjenja oziroma upravljanja naravnih dobrin in z njimi povezane konkretne upravne odločbe.

V zadevnem členu so našete osebe, organi in organizacije, ki bodo morale izvajati sprejete ukrepe. Pri določitvi organov in organizacij je bila upoštevana veljavna ureditev resornih pristojnosti posameznih ministrstev in pristojnosti za varstvo posameznih sestavin biotske raznovrstnosti, in sicer ločeno za divjad in ribolovne vire ter druge prostoživeče rastlinske in živalske vrste. Za ravnanja z ribolovnimi viri ter divjadjo so pristojnosti za njihovo upravljanje že opredeljene v krovnih zakonih s področij divjadi in lovstva ter ribištva. Cilji teh predpisov so namenjeni tudi doseganju trajnostnega gospodarjenja in ohranjanju in varovanju teh naravnih virov. Za zagotavljanje teh ciljev se v okviru upravljaljskih nalog določi izvajanje ukrepov in nalog tudi za invazivne tujerodne vrste iz posameznih prej omenjenih skupin. Izvajanje teh ukrepov se z naslovnim zakonom opredeljuje kot izvajanje javne službe na zadevnih področjih.

V skladu s 45. členom Zakona o sladkovodnem ribištvu (ZSRib) Zavod za ribištvo Slovenije kot javno službo izvaja monitoring populacij rib in monitoring rib kot elementa ekološkega stanja voda po predpisih o varstvu okolja in vodah in določbah ZSRib, izvaja druge strokovne naloge po predpisih o varstvu okolja in vodah, izvaja druge strokovne naloge po predpisih o ohranjanju narave in določbah zakona, pripravlja strokovne podlage za program upravljanja rib, pripravlja načrte ribiškega upravljanja in izdeluje ribiško gojitvene načrte, poleg tega pa še izdaja soglasja in strokovna mnenja v skladu s predpisi ter izvaja ribiško upravljanje v vodah posebnega pomena.

V skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu (ZDLov-1) je Zavod za gozdove Slovenije nosilec načrtovanja in spremljanja stanja divjadi, nosilci trajnostnega gospodarjenja z divjadjo pa so upravljavci lovišč in upravljavci lovišč s posebnim namenom. Podlage za upravljanje z divjadjo so program upravljanja z divjadjo v Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: program upravljanja), načrti za upravljanje z divjadjo ter vsi razvojni načrti in dokumenti s področja varstva narave, razvoja gozdov, razvoja kmetijstva in drugih dejavnosti, ki se nanašajo na okolje. V 20. členu ZDLov-1 so opredeljene naloge Zavoda za gozdove Slovenije, ki se izvajajo v okviru javne službe in vključujejo spremljanje stanja divjadi, vodenje evidenc lova, načrtovanje upravljanja z divjadjo in druge naloge, s področja upravljanja z divjadjo v soglasju z

ustanoviteljem. Poleg tega izvaja tudi ukrepe za zagotovitev sožitja zavarovanih vrst velikih zveri s človekom, v skladu s sprejetimi strategijami in akcijskimi načrti s področja varstva zavarovanih vrst ter naloge iz 45. in 46. člena ZDLov-1, ki se nanašajo na zavarovane vrste velikih zveri.

Zavod za gozdove Slovenije v skladu z Zakonom o gozdovih opravlja javno gozdarsko službo v vseh gozdovih in sicer med drugim zbira podatke o stanju in razvoju gozdov kot ekosistema; vodi evidence kot baze podatkov za svoje delo in za statistično posploševanje; spremlja biotsko ravnovesje v gozdovih, spremlja razvrednotenje in poškodovanost gozdov izdelava program varstva gozdov zagotavlja izvedbo ukrepov za varstvo gozdov; pripravlja osnutke gozdnogospodarskih načrtov.

V skladu z Zakonom o vodah je cilj upravljanja z vodami ter vodnimi in priobalnimi zemljišči doseganje dobrega stanja voda in drugih, z vodami povezanih ekosistemov. Ta cilj je vključen tudi v nacionalnem programu in načrtih upravljanja voda na vodnih območjih, za katere vlada sprejme program ukrepov. Ukrepi, ki se nanašajo na varstvo voda vključujejo tudi ukrepe, ki so določeni v predpisih o varstvu okolja in ohranjanju narave.

Izvajalci javne službe ohranjanja narave so Zavod RS za varstvo narave in upravljavci zavarovanih območij. Z naslovnimi spremembami zakona se pri členih, ki urejajo naloge javne službe (117. člen), le te ustrezno dopolnjujejo.

Naslovni člen naslavlja tudi lastnike in sicer fizične in pravne osebe, ki so lastniki zemljišč oziroma z njimi izenačene osebe ali upravljavci zemljišč, k izvajanju ukrepov, potrebnih za preprečevanja in obvladovanja vnosa ter širjenja invazivnih vrst.

Dodano je tudi splošno pooblastilo lokalnim skupnostim in državi k izvajanju ukrepov v skladu s siceršnjimi pristojnostmi po drugih predpisih.

Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: EK) je že sprejela štiri uredbe za izvajanje Uredbe 1143/2014/EU in sicer Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2016/1141 z dne 13. julija 2016 o sprejetju seznama invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, v skladu z Uredbo (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta, posodobljeno z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2017/1263 z dne o posodobitvi seznama invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, ki je bil vzpostavljen z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2016/1141 v skladu z Uredbo (EU) št. 1143/2014, in Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2016/145 z dne 4. februarja 2016 o določitvi oblike dokumenta, ki predstavlja dokazilo za dovoljenje, izdano s strani pristojnih organov držav članic, ki ustanovam dovoljuje izvajanje nekaterih dejavnosti v zvezi z invazivnimi tujerodnimi vrstami, ki zadevajo Unijo in izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2017/1454 z dne 10. avgusta 2017 o določitvi tehničnih oblik poročanja držav članic v skladu z Uredbo (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta.

Prvi sezname invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo EU, so torej že sprejeti, se bodo pa še dopolnjevali, glede na ugotovljeno invazivnost tujerodnih vrst.

Zaradi naselitve invazivnih tujerodnih vrst lahko pride tudi do okrnitve narave. V tem primeru se povzročitelju naselitve naloži odprava škodljivih posledic, če ta ni mogoča, ministrstvo v skladu s 103. členom ZON povzročitelju naloži izvedbo izravnalnih ukrepov.

V 23. b členu se ureja ukrepanje ob zgodnjem odkritju invazivne tujerodne vrste v smislu hitre odstranitve v skladu s 17. členom Uredbe 1143/2014/EU in sicer na način, da so predvideni ukrepi intervencijske skupine v primeru neposrednega vnosa oziroma pristojne inšpekcije v drugih primerih zgodnjega odkritja, kot nujni ukrepi v javno korist.

23.c člen ureja sistem dovoljenj za odstopanje od prepovedi, ki jih sicer uzakonja uredba 1143/2014/EU tako, da so določeni primeri dejavnosti, za katere se lahko pridobi dovoljenje za odstopanje, določeni pogoji za njegovo izdajo, vsebina dovoljenja in pogoji njegovega spreminjanja, podrobne vsebine glede dovoljenja (npr. vsebina zahteve ipd.) pa bodo določene v vladni uredbi.

Vsebina 23.d člena zajema pravno podlago za sprejem akcijskih načrtov za poti vnosa invazivnih tujerodnih vrst, pri čemer se morajo skladno z uredbo 1143/2014/EU ti obnavljati na vsakih šest let in se lahko predvidijo tudi za posamezno invazivno tujerodno vrsto.

Obrazložitev k 8. členu (28.b člen ZON):

Naslovni člen ureja nekaj manjših dopolnitev in sprememb 28.b člena ZON, ki ureja vožnjo z vozili na motorni ali drug lasten pogon vozila v naravnem okolju. Z novelo ZON 2014 je bila ureditev vožnje z motornimi vozili in s kolesi dvignjena z nivoja podzakonskega akta na nivo zakona. Ob preverjanju stanja na področju izvajanja naslovnega člena je bilo ugotovljeno, da je treba zaradi uskladitve z Zakonom o motornih vozilih črtati v definiciji vozil na motorni pogon »kolesa s pomožnim motorjem«, ker so le ta vključena med motorna vozila po zakonu o motornih vozilih.

Definicija naravnega okolja se iz tega člena črta, ker je vnesena med pojme v 11. člen zakona. Skladno z Zakonom o urejanju prostora so iz naravnega okolja izločena vsa poselitvena območja. Ker pa mednje sodijo tudi druga ureditvena območja po definiciji ZureP-2, ki pa po svoji rabi niso vsa namenjena ureditvam v smislu pozidave ali gradnje, je namesto črtane določbe tudi za te dele prostora izrecno določeno, da mora biti njihova raba v smislu vožnje skladna z namenom, za katerega je to območje predvideno.

Določba, ki jo je treba ustrezno dopolniti, ki se nanaša četrti odstavek, to je na ureditev vožnje z vozili na motorni pogon, ki določa, da je dovoljena ustavitve ali parkiranje vozil na motorni pogon v pasu petih metrov izven vozišča, če je ustavljanje ali parkiranje v skladu s predpisi, ki urejajo cestni promet, in če temu ne nasprotuje lastnik zemljišča. Zaradi večje jasnosti je določba dopolnjena z določitvijo, da mora lastnik svoje nasprotovanje takemu ravnanju označiti na zemljišču. Če tega ne stori na jasen in nedvoumen način (npr. z fizično prepreko ali napisom), se šteje da je parkiranje v 5 metrskem pasu dovoljeno. Pri tem je pomembno tudi to, da fizična prepreka ne sme ogrozati potencialnih kršiteljev.

Obrazložitev k 9. členu (28.c člen ZON):

Z naslovnim členom se spreminja 28.c člen ZON, ki ureja možnosti organiziranja javnih prireditev vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju. Izvajanje takih prireditev je bilo dovoljeno z novelo ZON 2014 in se je v pretežni meri izkazalo kot ustrezno. Kljub temu pa je ocena izvajanja pokazala, da so potrebne še nekatere manjše spremembe in dopolnitve. Te vrste prireditev se lahko izvajajo na podlagi dovoljenja pristojne upravne enote, ki pa je lahko izdano na podlagi soglasja ZRSVN. ZRSVN v postopku ugotavlja, če so izpolnjeni zakonsko predpisani pogoji in če izdata predhodno pozitivno mnenje Zavod za gozdove Slovenije za gozdni prostor in kmetijsko svetovalna služba za kmetijska zemljišča. V četrtem odstavku naslovnega člena so določeni pogoji za izdajo predhodnih pozitivnih mnenj. Tako je določeno, da se predhodno pozitivno mnenje za javno prireditev, ki se izvaja na kmetijskih zemljiščih, izda, če se javna prireditev organizira izven kmetijskih zemljišč, ki so glede na evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki jo določa zakon, ki ureja kmetijstvo, uvrščena v skupino dejanske rabe njive in vrtovi ali v skupino dejanske rabe trajni nasadi. Predlagana sprememba šestega odstavka zadevnega člena izrecno dopušča možnost, da lahko organizator prireditve pridobi pozitivni mnenji kmetijsko svetovalne službe in Zavoda za gozdove Slovenije še pred vložitvijo vloge za izdajo predhodnega soglasja na ZRSVN in jih tej vlogi le priloži. V primeru, ko mnenji vlogi nista priloženi, jih mora pridobivati ZRSVN. V takem primeru določa ZON relativno kratek rok, v katerem morata pristojni službi podati mnenje. Namen predlagane dopolnitve je, da se organizatorje prireditev motivira, da predhodno pridobijo pozitivni mnenji kmetijsko svetovalne službe in Zavoda za gozdove Slovenije, ko je še dovolj časa za usklajevanje trase. Po drugi strani pa bi se s tem tudi razbremenilo ZRSVN, ki mora posredovati med organizatorji prireditev in strokovnimi službami.

V času od uveljavitve novele ZON 2014 je ZRSVN pri izdajanju soglasij za javne prireditev vožnje z vozili na motorni pogon ugotovil, da izvajanje javnih prireditev na nekaterih trasah nima večjih vplivov na naravo. Zaradi skrajšanja postopkov pridobivanja soglasij za javne prireditev, pa tudi zaradi usmerjanja obiskovalcev na, z vidika varstva narave neproblematična območja, je utemeljeno, da se te trase javno predstavijo, skupaj s pogoji izvajanja na njih. Predlagana ureditev pooblašča ZRSVN da na podlagi dobrih praks, že izvedenih javnih prireditev vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, določi trase, ki izpolnjujejo zakonsko predpisane pogoje in opredeli pogoje za njihovo uporabo. Tako določene trase potrdi ministrstvo s sklepom. Določitev tovrstnih tras in pogojev izvajanja na njih s sklepom ministra bi omogočila prirediteljem načrtovanje prireditev na naravovarstveno sprejemljivih trasah ter jih obenem razbremenitev administrativnih postopkov.

Obrazložitev k 10. členu (28. č člen ZON):

Obravnavani člen je bil uveden z novelo ZON 2014. V času izvajanja zadevnih določb se je izkazalo, da ga pristojno Ministrstvo za infrastrukturo zaradi nekaterih pomanjkljivosti ne more realizirati, kar se s to spremembo odpravlja. S predlagano spremembo se določneje ureja nabor vozil na motorni pogon, ki jih bo treba vpisati v evidenco. To so vozila na motorni pogon, ki niso registrirana v skladu s predpisi, ki urejajo motorna vozila, ker niso namenjena vožnji po cestah ali pa se ne uporabljajo v cestnem prometu. To so vozila, ki se uporabljajo za vožnjo v naravnem okolju v športno-rekreativne namene. Ker se vožnja izvaja v naravnem okolju, med ta vozila ne sodijo vozila na motorni pogon, ki se uporabljajo v športno - tekmovalne namene in se zaradi tehničnih danosti lahko uporabljajo le na zato urejenih poligonih. Taki poligoni namreč niso naravno okolje, glede na definicijo naravnega okolja iz tretjega odstavka 28.b člena ZON. Prav tako se v evidenco ne bodo vpisovali moto kultivatorji, delovni stroji in motorne kosilnice, ker niso namenjeni za športno rekreativne namene. Način identifikacije vozil na motorni pogon je prepuščen podzakonskemu predpisu ministra, predvideva se,

da bo to, kjer je le mogoče, identifikacijska tablica, kjer le ta ne bo mogoča, pa čip, ki omogoča identifikacijo na daljavo.

Obrazložitev k 11. členu (28.d člen ZON):

Z naslovnim členom se ureja sprememba in dopolnitev 28.d člena ZON, ki ureja vožnjo s kolesi v naravnem okolju. Ker je vožnja s kolesi manj obremenjujoča za življenjske prostore prstoživečih vrst zaradi manjše fizične obremenitve, kot pa jo predstavljajo motorna vozila, je bila z novelo ZON 2014 dovoljena vožnja s kolesi v naravnem okolju, vendar le po utrjenih poteh in če temu ne nasprotuje lastnik ali upravljavec poti. Ocena stanja na področju uveljavljanja tega dela ZON je pokazala, da se pojavljajo težave, ker ni jasno določeno, kako morata lastnik ali upravljavec poti izraziti svoje nasprotovanje vožnji s kolesom po utrjenih poteh. Zaradi odprave ugotovljene pomanjkljivosti je določba dopolnjena z določitvijo, da morata lastnik ali upravljavec poti svoje nasprotovanje takemu ravnanju izraziti z ustrezno označitvijo nasprotovanja na poti ali na zemljišču v neposredni bližini poti. Zožena je tudi definicija utrjene poti.

Izvajanje javnih prireditev vožnje s kolesi v naravnem okolju je bilo dovoljeno z novelo ZON 2014 in se je v pretežni meri izkazalo kot ustrezno. Kljub temu pa je ocena izvajanja pokazala, da so potrebne še nekatere manjše spremembe in dopolnitve. Te vrste prireditev se lahko izvajajo na podlagi dovoljenja pristojne upravne enote, ki pa je lahko izdano na podlagi soglasja ZRSVN. ZRSVN v postopku ugotavlja, če so izpolnjeni zakonsko predpisani pogoji in če izdata predhodno pozitivno mnenje Zavod za gozdove Slovenije za gozdni prostor in kmetijsko svetovalna služba za kmetijska zemljišča. V četrtem odstavku naslovnega člena so določeni pogoji za izdajo predhodnih pozitivnih mnenj. Tako je določeno, da se predhodno pozitivno mnenje za javno prireditev, ki se izvaja na kmetijskih zemljiščih, izda, če se javna prireditev organizira izven kmetijskih zemljišč, ki so glede na evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki jo določa zakon, ki ureja kmetijstvo, uvrščena v skupino dejanske rabe njive in vrtovi ali v skupino dejanske rabe trajni nasadi. Taka ureditev povzroča težave, ker se zaradi neposredne določitve skupin dejanske rabe (njive in vrtovi, trajni nasadi) na katerih ni dovoljeno izvajati javnih prireditev za vožnjo s kolesi v naravnem okolju, vožnja ne more izvajati tudi na številnih poljskih poteh in kolovozih, ki vodijo skozi trajne nasade, ker poti niso izločene iz trajnih nasadov. Obravnavana določba v celoti izključuje možnost, da bi se v takih primerih vožnja dovolila in kmetijsko svetovalna služba izdaja negativna mnenja. Utemeljeno je, da se prouči možnost, da se v takih primerih javna prireditev dopusti, če ne bi povzročala škode. Zaradi tega se predlaga dopolnitev zadevne določbe, da se pozitivno mnenje lahko izda tudi, če se prireditev organizira na teh zemljiščih, pa trasa poteka po utrjenih poteh med obdelovalnimi površinami.

Za vožnjo s kolesi v naravnem okolju se uporablja enaka definicija naravnega okolja kot za vozila na motorni pogon.

Vsebina novega petega odstavka predstavlja odziv na zahteve javnosti, da je treba lastnike zemljišč v naravnem okolju, kjer se vozijo kolesarji, izrecno na zakonskem nivoju razbremeniti morebitne odgovornosti za nastalo škodo ob morebitni nesreči kolesarja. Poleg tega pa je treba na poteh, kjer hodijo tudi ljudje in niso namenjene zgolj kolesarjem izrecno opredeliti, da imajo tam prednost pešci. S tem se omogoča večja varnost pešcev, ki se pogosto počutijo ogrožene in so bile izražene zahteve po taki ureditvi s strani javnosti.

Vsebina novega šestega odstavka na enak način, kot je to urejeno za javne prireditve vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, uvaja tudi za javne prireditve s kolesi v naravnem okolju določitev in objavo tras, ki so se na podlagi dobrih praks, že izvedenih javnih prireditev vožnje s kolesi v naravnem okolju, izkazale za neproblematične z vidika varstva narave. ZRSVN bo take trase določil in opredelil pogoje za njihovo uporabo. Tako določene trase potrdi ministrstvo s sklepom. Določitev tovrstnih tras in pogojev izvajanja na njih s sklepom ministra bi omogočila prirediteljem načrtovanje prireditev na naravovarstveno sprejemljivih trasah ter jih obenem razbremenitev administrativnih postopkov.

Obrazložitev k 12. členu (novi 28.e člen ZON):

Z naslovnim členom se v ZON dodaja nov 28.e člen.

Pri obvladovanju pojavov vožnje v naravnem okolju s kolesi in vozili na motorni pogon je bil kot eden poglavitnih povzročiteljev ponavljanja in širjenja kršitev predpisanih pravil ravnanja prepoznani faktor nepoznavanja veljavne pravne ureditve. Veljavna pravna ureditev, ki že več kot 20 let ureja vožnjo v naravnem okolju na način, ki je primerljiv z ureditvami v drugih evropskih državah, je bila z ureditvijo v noveli ZON 2014 ustrezno urejena, ker je za kolesarje dopustila vožnjo po utrjenih poteh v naravnem okolju. Dopustila je tudi prireditve voženj s kolesi v naravnem okolju, ki se lahko izvajajo, če so izpolnjeni zakonsko predpisani pogoji. Enaka ureditev velja tudi za prireditve voženj z vozili na motorni pogon. Najpomembnejša novost, ki je bila uvedena tako za vožnje z motornimi vozili, kakor tudi s

kolesi, pa je bila možnost, da lahko občine v svojih prostorskih aktih določijo območja za šport in rekreacijo, kjer se lahko v naravnem okolju odvija tudi vožnja s kolesi ali z vozili na motorni pogon. Vožnja z vozili na motorni pogon je sicer v naravnem okolju prepovedana. Poglavitni razlog za prepoved vožnje v naravnem okolju je škoda, ki jo vozila na motorni pogon in kolesa povzročajo z vožnjo po brezpotjih. Ker je bila z novelo dana možnost, da občina lahko določi območja za vožnjo, ni razloga, da bi se vožnja v naravnem okolju še tolerirala.

Glede na ugotovljeno stanje je kot eden ključnih problemov pri nespoštovanju veljavne ureditve vožnje v naravnem okolju prepoznana promocija v vseh medijih, najbolj problematični pa so elektronski mediji. Poleg slovenskih medijev so pri tem zelo aktivni tudi tuji mediji, ki oglašujejo vožnjo v naravnem okolju v Sloveniji na svojih spletnih straneh. Če se tuje agencije opozori, da oglašujejo nezakonito vožnjo v naravnem okolju, se le te branijo s tem, da ima vsak pravico objavljati na spletnih straneh, kar želi. Do sedaj je naša opozorila o neumestnosti oglaševanje nezakonite vožnje upošteval samo ameriški Google map. Nemške in italijanske spletne strani, pa nas ostro zavračajo.

Ministrstvo se je že ob pripravi novele ZON leta 2014 zavedalo opisanega problema in je v namen ureditve te problematike predlagalo prepoved oglaševanja in objavljanja nezakonitih ravnanj. Predlagana prepoved je v času javne obravnave predloga novele ZON 2014 doživela zelo buren odziv z očitki o cenzuri in podobno, zaradi česar je bila iz predloga novele ZON leta 2014 umaknjena. Problem ostaja in je, če je le mogoče, še večji. Zaradi tega je predlagana drugačno rešitev, ki ne gre v smer prepovedi ravnanja, ampak v obveznost objave informacije o pravni ureditvi na področju vožnje v naravnem okolju. Ocenjeno je, da bo s tem dosežena večja ozaveščenost na vseh nivojih, ki bo tudi pripeljala do večjega spoštovanja veljavne ureditve in zmanjšanja števila kršitev. Ta obveznost bo povzročila večjo ozaveščenost tako tistih oseb, ki publikacije pripravljajo, kakor tudi tistih, ki jih objavljajo. Še posebej pa bo to ozaveščalo uporabnike.

Prvi odstavek novega 28.e člena določa obveznost objave pravne ureditve na področju prepovedi vožnje v naravnem okolju in določa, v katerih primerih je objava obvezna. Drugi odstavek naslovnega člena pa daje pooblastilo ministrstvu, da določi obvezno vsebino besedila za objavo. Ta določba je nujno potrebna zaradi določenosti v pravu in enakega položaja vseh zavezancev naslovne določbe. Ministrstvu tudi omogoča, da določi različno obsežno besedilo za različne vrste medijev oziroma publikacij ter da besedilo tekoče prilagaja veljavnim predpisom.

Obrazložitev k 13. členu (33.a člen ZON):

Naslovna sprememba tretjega odstavka 33.a člena je uskladitvene narave, ker so bili dodani novi členi, ki urejajo presojo sprejemljivosti posegov v naravo zaradi spremembe gradbene zakonodaje.

Obrazložitev k 14. členu (39. člen ZON):

Naslovni člen posega v 39. člen ZON, ki ureja register naravnih vrednot kot javno zbirko podatkov, ki jo vodi ministrstvo. Poleg podatkov o naravnih vrednotah naj bi se v registru vodili tudi podatki o lastnikih zemljišč na zavarovanih območjih. Ta določba se v praksi ni izvajala, pokazalo pa se tudi je, da bi bilo vodenje podatkov o lastnikih zemljišč v registru naravnih vrednot podvajanje podatkov, ki se že vodijo v zemljiškem katastru. Zadevna določba v drugem odstavku se zaradi odprave podvajanja in poenostavitve črta in se nadomesti z določbo, da se v registru vodijo poleg podatkov o zavarovanju naravnih vrednot, ki je eden najpomembnejših ukrepov varstva naravnih vrednot, tudi podatki o drugih ukrepih varstva naravnih vrednot. Pri izvajanju varstva naravnih vrednot se je namreč pokazalo, da je za učinkovito varstvo utemeljeno voditi tudi te podatke.

Predpisani register vodi ministrstvo, pri čemer le ta vsebuje podatke o ukrepih varstva naravnih vrednot državnega in lokalnega pomena zaradi česar je treba nedvoumno določiti obveznost lokalnih skupnosti, da posredujejo predpisane podatke za vpis v register.

Tretji odstavek naslovnega člena, ki je urejal vsebino podatkov, ki se vodijo o lastniku zemljišč v zavarovanem območju, se za potrebe nove ureditve posledično spremeni tako, da ureja podatke, ki se vodijo za ukrepe varstva naravnih vrednot. V primeru ukrepov pogodbenega varstva in skrbništva pa se določa, da lahko register vsebuje tudi osebne podatke, ker je to nujno potrebno zaradi zagotavljanja varstva naravnih vrednot in izvajanja ukrepov varstva, še posebej pa zaradi izvajanja nadzora.

Dopolnitev devetega odstavka je redakcijske narave in je potrebna zaradi spremembe tretjega odstavka zadevnega člena.

Obrazložitev k 15. členu (novi 40.a člen):

Ocena izvajanja ureditve splošne in posebne rabe delov narave, ki je v veljavnem ZON urejena v 41. do 43. členu v dokaj skromnem obsegu, je pokazala, da je postalo področje rabe v času od uveljavitve

ZON do danes zelo kompleksno in zahteva ustrežnejšo in podrobnejšo ureditev. Sistemska oziroma celovitejša ureditev zahteva tudi temu ustrezen pristop v strukturiranosti zakona, zaradi česar se pred členi, ki urejajo problematiko splošne in posebne rabe, dodajata nov pododdelek, ki nakazuje na urejanje teh vsebin in nov člen 40.a člen, ki določa, da so deli narave lahko predmet splošne in posebnih rab ter temelje odnosa med posameznimi rabami.

Zaradi potreb urejanja problematike splošne in posebnih rab delov narave je do posamičnih primerov urejanja zlasti posebne rabe prišlo že v drugih zakonih, ki tudi urejajo varstvo narave. To so Zakon o varstvu podzemnih jam (v nadaljnjem besedilu: ZVPJ), Zakon o Triglavskem narodnem parku (v nadaljnjem besedilu: ZTNP) in Zakon o Regijskem parku Škocjanske jame (v nadaljnjem besedilu: ZRPŠJ). Pri oblikovanju predlogov sprememb naslovnega zakona so bile upoštevane pozitivne izkušnje, do katerih je prišlo na podlagi teh ureditev. Predlagane spremembe in dopolnitve naslovnega zakona ohranjajo v celoti obstoječo ureditev, saj se vsebinske rešitve ne spreminjajo. Temeljna izhodišča za urejanje splošne in posebne rabe ostajajo enaka. Ureditev temelji na bistvu naravnih vrednot, zavarovanih območij in delov narave kot naravne dediščine, ki je ustavno varovana kategorija. Ohranja se veljavna ureditev, ki zagotavlja javno dostopnost delov narave vsem ob izpolnjevanju predpisanih pogojev. Pogoji splošne in posebnih rab se določajo zaradi varstva delov narave in njihove ohranitve. Predlagane spremembe ločijo med splošno in posebnimi rabami in vzpostavljajo odnos med njimi. Absolutno prednost pred posebnimi rabami ima splošna raba, ki je v predlaganih spremembah tudi natančno opredeljena. Primeroma so navedene tudi možne oblike posebnih rab. Zadevni člen določa tudi, da posebna raba ne more v celoti izključiti splošne rabe.

V primeru ZVPJ je problematika nekoliko bolj zapletena zaradi česar se ureditev iz ZVPJ se v posameznih primerih ohranja v celoti in se v prehodnih določbah le delno dopolnjuje.

V zadnjem času se povečuje tudi obremenjevanje naravnih habitatov živali prostoživečih vrst z vodenjem obiskovalcev na ogledovanje zlasti medvedov, gamsov, velikih petelinov, ruševcev, ujed, človeških ribic. Ker vsaka prisotnost človeka v habitatu živali pomeni motnjo, v primeru medvedov pa je opazovanje tudi potencialno nevarno, je bilo ocenjeno, da je treba to dejavnost urediti na način, da se zmanjšajo oziroma uravnotežijo motnje v habitatu živali prostoživečih vrst, v primeru medvedov pa tudi zmanjšajo tveganja za nesrečo.

Obrazložitev k 16. členu (41. člen ZON):

Zadevni člen opredeljuje splošno rabo delov narave, kamor šteje obiskovanje in ogledovanje delov narave in primeroma našteva različne aktivnosti, ki so vse namenjene zadovoljevanju osebnih potreb in nepridobitno. Pravica, da na tak način uporablja dele narave vsakdo brezplačno pod enakimi pogoji, posredno zagotavlja delom narave status naravnega javnega dobra. Splošna raba delov narave se lahko omeji le izjemoma, če so izpolnjeni predpisani pogoji, ki narekujejo omejitve splošne rabe zaradi varstva delov narave. Posredno je splošna raba lahko omejena in ni več brezplačna le v primeru zaračunavanja nadomestila za ureditev dela narave in njegovo vzdrževanje, kar novela ureja v ločenem členu. V tem primeru pravila zaračunavanja nadomestila zagotavljajo, da se lahko splošna raba na ta način omeji samo zaradi povračila upravičenih stroškov za vlaganja v ureditev in njeno vzdrževanje. Splošna raba je omejena tudi s pravicami lastnikov zemljišč, na katerem se nahajajo deli narave in sicer se mora izvajati na način, ki je za lastnike zemljišč neškodljiv. Izvajanje te določbe pa ni predmet inšpekcijskega nadzora, temveč je lahko del civilnopravnih zahtevkov (motenje posesti ipd.).

Obrazložitev k 17. členu (novi 41.a do 41.c členi):

Z naslovnim členom se dodaja v ZON pet novih členov 41.a do 41.c člen, ki podrobno urejajo splošno in posebno rabo delov narave.

41.a člen

Zadevni člen opredeljuje posebno rabo delov narave. Gre za aktivnosti, ki se sicer štejejo za splošno rabo, vendar se ne izvajajo za zadovoljevanje osebnih potreb, temveč na pridobitni način. Ker je običajno skupinsko, je taka raba je ocenjena kot posebej obremenjujoča za dele narave, zaradi česar se mora izvajati pod posebnimi pogoji, ki se nanašajo na varstvo dela narave, omogočanje njihove splošne rabe in izvajanje njihove posebne rabe. Zaradi svojega obremenjujočega značaja mora biti posebna raba tudi spremljana in nadzorovana. Tudi za posebno rabo se smiselno uporablja možnost omejitve rabe, ki jo zakon omogoča pri splošni rabi, pri čemer pa imetnik pravice posebne rabe zaradi nje ni upravičen do odškodnine.

41.b člen

Zaradi javnega interesa bo posebna raba možna le na podlagi pridobljene pravice do posebne rabe. To sicer ne velja za vse vrste posebne rabe in za vse dele narave. Ob analizi obremenjenosti in analizi njihovega stanja bo namreč minister izdal pravilnik, v katerem bo natančno določil, za katere vrste posebne rabe je treba pridobiti pravico do posebne rabe in na katerem delu narave je to potrebno. Obenem bo v istem pravilniku za te vrste rab oziroma dele narave določen razpoložljivi čas za izvajanje pravice posebne rabe in največja dopustna obremenitev. Zaradi upoštevanja načela sorazmernosti in čim manjših administrativnih omejitev, s katerimi se še da doseči učinkovit nadzor nad posebno rabo delov narave, se za pridobitev posebne rabe uvaja obveznost prigrasitve. Ta se bo izvajala s pomočjo informacijske tehnologije, ki bo omogočala avtomatično preverjanje dovoljene meje časovne in kapacitativne razpoložljivosti dela narave za izvajanje posebne rabe. Za posebno rabo je predvidena tudi taksa za obremenjevanje narave, ki bi bila prihodek državnega proračuna in za katere zaračunavanje bi se določila podrobnejša merila v predpisu ministra. Pravica za izvajanje posebne rabe ne bi bila prenosljiva, da bi se s tem izognili preprodajanju zakupljenih kapacitet iz istega razloga pa je časovno omejena na največ eno leto. Evidenco pridobljenih pravic rabe bi vodilo ministrstvo, ki bi s tem inšpekcijskim službam zagotovila tudi učinkovit nadzor nad rabo delov narave.

41.c člen

Pri vodenju ogledovanja živali v naravnem habitatu veljajo določene posebnosti, saj je lahko njihovo ogledovanje za udeležence nevarno, za prostoživeče živali pa obremenjujoče, ker lahko povzroča njihovo vznemirjanje. Zato so v predmetnem členu predvidene nekatere strožje določbe za izvajanje takšne rabe, od obveznosti zavarovanja udeležencev in dejavnosti pred škodo, usposabljanja vodnikov ter vzpostavitve pravne podlage za določitev podrobnejših pravil ogledovanja živali.

Obrazložitev k 18. členu (42. člen ZON):

V tem členu se urejajo nekatera pravila glede ureditve delov narave za splošno in posebno rabo. Predmet ureditve za rabo je tudi vzpostavitev in vzdrževanje dostopa do delov narave, vendar samo pod pogojem, da ti niso dostopni s ceste, parkirišča in druge javne površine ali s poti, ki je urejena na podlagi drugih predpisov, kot so na primer vlake, planinske in poljske poti. Zakon določno opredeljuje tudi, kaj vse sodi pod ureditev za rabo in sicer sem sodijo zemeljska dela (vključno s posipi s sekanci, kamenjem ipd.), gradnja in postavitve objektov, postavitve naprav (vključno z napravami za osvetljevanje in ozvočevanje, ne glede na to, ali so postavljene zunaj območja delov narave in se uporabljajo za efekte na teh delih), znakov ali predmetov in vzpostavitev druge infrastrukture. Za ureditev delov narave za rabo je v predmetnem členu določenih nekaj osnovnih pravil, ki morajo biti upoštevana, kar se bo presojalo v okviru dovoljenj, ki so za ureditev potrebna po posebnih predpisih (npr. gradbeno dovoljenje). Če za ureditev ni predpisano nobeno dovoljenje, znotraj katerega bi se presojalo izpolnjevanje teh pogojev, pa bo za ureditev vedno treba pridobiti najmanj dovoljenje za poseg v naravo. Ureditev za rabo se lahko dovoli samo eni pravni ali fizični osebi, s čimer se uvaja pravilo skupne infrastrukture, drugi morebitni nosilci pravic rabe pa se morajo glede posebne rabe v povezavi z ureditvijo dogovoriti z imetnikom pravice za ureditev. Ta ureditev tudi vzdržuje in je odgovoren za varnost obiskovalcev v zvezi z uporabo ureditve.

Obrazložitev k 19. členu (novi 42.a in 42.b člen):

42.a člen

149. člen ZON ureja vstopnine v primeru ureditev na naravnih vrednotah, v zavarovanih območjih ali njihovih delih. Predlagano je črtanje 149. člena ZON in umestitev določb o zaračunavanju nadomestila za ureditev na ustrežnejše mesto, to je takoj za določbe o ureditvi delov narave za njihovo rabo. Že določba 149. člena ZON je upravičevala do zaračunavanja vstopnine le v primeru upravičenih stroškov v smislu urejanja oziroma vlaganja v ureditev in vzdrževanje. V predlogu novele je to načelo izpeljano še bolj dosledno in na način, ki zagotavlja splošno rabo delov narave ter ne omejuje njihove rabe brez upravičenih razlogov (kot je povračilo stroškov vlaganja in vzdrževanja ureditve). Deli narave so namreč po svoji vsebini naravno javno dobro, ki mora biti dostopno vsem pod enakimi pogoji in katerega splošna raba se praviloma ne omejuje s plačilom, saj bi se upravičenje do splošne rabe v tem primeru izvotlilo. Glede na spremenjene določbe o rabi delov narave in temeljno izhodišče o njihovi javni dostopnosti se vstopnina tako spreminja v nadomestilo, pri čemer ne gre za bistveno vsebinsko spremembo, ker je bila že do sedaj njena višina omejena na povrnitev stroškov za njihovo ureditev. Veljavna ureditev določa, da višino vstopnine potrjuje minister. V bodoče je predlagana drugačna ureditev, ki ministra razbremenjuje nepotrebnih nalog. Oseba, ki zaračunava nadomestilo, je strukturo oblikovanja nadomestila dolžna javno objavljati, s čimer bo prišla pod nadzor zainteresirane javnosti. S tem bo dosežen zeleni cilj, da se nadomestilo ohranja v višini stroškov, ki so skladno s predlagano ureditvijo, upravičeni.

42.b

V praksi je povsem neurejeno dostopanje z vozili do naravnih vrednot oziroma do zavarovanih območij. Zaradi velikega interesa so posamezne dostopne ceste zaradi množice obiskovalcev oziroma avtomobilov povsem preobremenjene. Tak primer so npr. ceste v alpske doline, na gorske prelaze (npr.: Vršič, Mangartsko sedlo), do naravnih vrednot in zavarovanih območij (npr.: krajinski park Logarska dolina, krajinski park Zg. Idrijca, lški vintgar, Blejski vintgar...). Posamezne lokalne skupnosti poskušajo uveljavljati red s pobiranjem plačil (kot okoljske ali ekološke takse, ipd.), pri čemer pa pravne podlage za to nimajo. Poleg tega ni razvidno kako in za katere namene zaračunane pristojbine uporabljajo.

Predlog zakona za zavarovana območja na način kot za narodni park to že ureja Zakon o Triglavskem narodnem parku, predvideva dvoje, možnost omejitve prometa z motornimi vozili na državnih, občinskih in gozdnih cestah in možnost zaračunavanja cestnin, parkirišč ali drugih pristojbin. Zakon tako določa, da lahko ministrstvo, pristojno za državne in gozdne ceste, ter lokalna skupnost za občinske ceste določijo obveznost plačila cestnin in parkirnin ali drugih pristojbin ter njuno višino, ob upoštevanju obremenjenosti zavarovanega območja s prometom in obiskom. Na ta način pridobljena sredstva se morajo porabiti namensko v parkovnih lokalnih skupnosti, kjer so bila sredstva zbrana, in naj se prednostno namenijo za vzdrževanje cest in parkirišč ter za izgradnjo parkovne infrastrukture. Zakon določa obveznost javnega razkritja določitve višine cestnine, parkirnine ali druge pristojbine in način porabe sredstev.

Obrazložitev k 20. členu (43. člen ZON):

Ker je predlagano že opisano urejanje posebne rabe na administrativno najmanj obremenjujoč način v obliki prigrisatve, se urejanje posebne rabe s koncesijami iz zakona črta. Urejanje posebne rabe preko koncesijskih razmerij ostaja v uporabi v primeru izključujoče rabe kot je to urejeno v nekaterih posebnih zakonih (podzemne jame, Škocjanske jame ipd.).

Obrazložitev k 21. členu (44. člen ZON):

Dopolnitev 44. člena ZON, ki ureja splošno in posebno rabo naravnih vrednot po drugih predpisih, ureja posebno situacijo, do katere pride, ko je za izvajanje ukrepov varstva treba pridobiti pravico rabe vode ali drugega naravnega vira. V takih primerih je utemeljeno, da se taka raba, ki je v javno korist varstva narave razbremeni plačila za pravico rabe in drugih z rabo povezanih plačil.

Obrazložitev k 22. členu (63. člen ZON):

Na podlagi ZON so morale upravne enote in občine poleg izdanega akta o zavarovanju izdajati še posamične odločbe lastnikom zemljišč na zavarovanem območju. Ker se režim na podlagi akta o zavarovanju konstituirajo na podlagi samega akta oziroma njegove uveljavitve, izdajanje odločb posameznikom ni potrebno. Gre torej za administrativno poenostavitev, kljub temu je za namen vpisov statusa v zemljiško knjigo namesto odločb predvideno posredovanje predlogov za vpis zemljiški knjigi na podlagi uveljavljenega akta o zavarovanju.

Obrazložitev k 23. členu (81. člen ZON):

Dopolnitev 81. člena ZON je potrebna zaradi prenosa določbe, s katero se zadevni člen dopolnjuje, iz veljavnega 93. člena ZON, ki ureja odškodnine zaradi škode povzročene po živalih zavarovanih vrst. Ta člen se zaradi ureditve sistema odškodnin spreminja in je zaradi tega utemeljeno, da se naslovna določba brez poseganja vanjo prenaša v zadevni člen, kamor po vsebini tudi sodi.

Ocena stanja na področju izvajanja zadevnega člena je tudi pokazala, da je treba zakonsko omejiti primere ukrepov varstva zavarovanih živalskih vrst, kot so ponovna naselitev, doselitev ali, gojitev z namenom ponovne naselitve ali doselitve, in njihovo izvajanje pogojevati s strategijami in akcijskimi načrti. Poleg tega pa mora biti za njihovo izvajanje izpolnjen tudi pogoj, da so razpoložljivi varstveni ukrepi za ohranitev živalske vrste v naravi izvedeni, vendar ne učinkujejo, in je ponovna naselitev, doselitev ali gojitev z namenom doselitve ali ponovne naselitve nujen varstveni ukrep, brez katerega ne bi bilo mogoče vzpostaviti ugodnega stanja te vrste.

Obrazložitev k 24. členu (89. člen ZON):

Zaradi spremenjene določbe 63. člena ZON, ki predvideva črtanje oziroma ukinitve izdajanja ugotovitvenih odločb na upravnih enotah o sprejemu akta o zavarovanju, se usklajuje 89. člen ZON, ki se v povezavi z upravičenjem do odškodnine sklicuje na te odločbe.

Obrazložitev k 25. členu (90. člen ZON):

Iz enakega razloga kot 89. člen ZON, se usklajuje 90. člen ZON, ki se na ugotovitevne odločbe upravnih enot sklicuje v povezavi z upravičenjem do odkupa zemljišča.

Obrazložitev k 26. členu (92. člen ZON):

Pravna ureditev odškodninske odgovornosti države za škodo, ki jo povzročajo živali zavarovanih vrst je v veljavi že vse od uveljavitve ZON leta 1999. Večjih sprememb na tem področju v preteklosti ni bilo, razen tega, da je bilo z novelo 2014 uvedeno pooblastilo upravnemu organu za zbiranje podatkov in vodenje zbirk podatkov. Že v času priprave novele 2014 so potekale aktivnosti za izboljšanje odškodninskega sistema, vendar takrat do realizacije ni prišlo tudi iz razloga velike politične občutljivosti kakršnih koli sprememb na tem področju.

Po eni strani so predpisani osnovni ukrepi za fizično zaščito nezadostni, ker dovolj strogih ni bilo mogoče uveljaviti zaradi odpora bodočih oškodovancev (KGZ), po drugi strani pa prihaja do izkrivljanja in izkoriščanja sistema, ko primeroma nekateri posamezni lastniki drobnice ne želijo izvesti dodatnih zaščitnih ukrepov, ker jih zakon k temu izrecno ne zavezuje, ampak le vlagajo odškodninske zahtevke. Obseg sredstev, potrebnih za izplačilo odškodnin v državnem proračunu tudi ves čas postopno narašča. To področje je zaradi svoje odmevnosti velikokrat tudi predmet zanimanja javnosti. Slovenska pravna ureditev je s tem, da država jamči za povračilo vsake škode, ki jo živali katerekoli zavarovane vrste povzročijo na premoženju, svojevrsten unikum med evropskimi pravnimi ureditvami. Tako velikodušne ureditve nima nobena druga država.

S predlaganimi spremembami, ki ohranjajo veljavne systemske rešitve, hkrati pa vsebujejo predlagane rešitve za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti in nedorečenosti, se želi doseči:

- izboljšanje učinkovitosti odškodninskega sistema na podlagi izkušenj v praksi in rezultatov projektov;
- pomoč oškodovancem za ublažitev gospodarskih posledic škode, predvsem pri preprečevanju škodnih dogodkov;
- racionalno porabo proračunskih sredstev: spreminjati delež sredstev v prid preventivnim ukrepom, preprečevanje dvojnega financiranja, zmanjševanje možnosti zlorab;
- učinkovit in delujoč odškodninski sistem, ki bistveno prispeva k vzdrževanju boljše družbene sprejemljivosti do velikih zveri.

Z naslovnim členom se spreminja 92. člen ZON, ki ureja škodo, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst na premoženju. Primerjava ureditev odškodninskega sistema v drugih državah je v vseh primerih pokazala, da so določeni osnovni načini zaščite pogoj za izplačilo škode, torej je potencialni oškodovanec dolžan poskrbeti za določeno zaščito, sicer ne more dobiti izplačila škode.

Pri dosedanji ureditvi so se v praksi pokazale težave ob razumevanju pomena pojmov 'primeren način' in 'dober gospodar'. Poleg tega lastnik ni bil obvezan skrbeti za vzdrževanje in delovanje zaščite, kar je omogočalo zlorabe odškodninskega sistema.

Predlagana ureditev ne spreminja obveze za fizične ali pravne osebe, »da morajo na primeren način kot dober gospodar in svoje stroške narediti vse potrebno, da obvaruje svoje premoženje pred nastankom škode«. Ti osnovni načini načeloma ne presegajo uveljavljenih pristopov dobre kmetijske prakse in so zaradi bolj nedvoumne izvedbe natančneje določeni v podzakonskem predpisu.

V primerih ponavljajoče škode, ko vrednost ocenjene škode preseže zakonsko določen prag (predlog: 3 povprečne bruto plače v Republiki Sloveniji), mora oškodovanec na podlagi predloga Zavoda za gozdove Slovenije poskrbeti za dodatne načine zaščite. Nabor možnih dodatnih načinov zaščite je odvisen od vrste živali, ki povzroča škodo, lahko tudi od krajevnih značilnosti, poleg tega se na tem področju pojavljajo tudi nove tehnološke rešitve. Zato so podrobnosti opredeljene s podzakonskim aktom, ki ga je možno ob novih spoznanjih razmeroma hitro posodabljeni. Pomembno je, da potencialni oškodovanec s temi ukrepi dejansko zmanjša verjetnost nastanka škode.

Z dvostopenjskim sistemom načinov varovanja se bo doseglo, da bo treba dodatne načine zaščite uvajati samo tam, kjer do škode dejansko prihaja in ne preventivno po vsem ozemlju Slovenije.

Dosedanja praksa je pokazala, da so nekateri rejci sicer poskrbeli za ustrezne načine zaščite, niso pa skrbeli za njihovo učinkovito delovanje (npr. električne ograje brez napetosti), ker so se zanašali na plačilo odškodnin. Na ta del zlorabe odškodninskega sistema je bilo tudi več negativnih odzivov v javnosti, kar je postavilo v slabo luč tudi tiste rejce, ki so korektno izvajali zaščito. Zato je predlagan poseben pogoj za izplačilo škode – delujoč sistem zaščite.

Predlagana ureditev določa torej obveznost oškodovanca, da pravilno uporablja in vzdržuje načine zaščite, nadzor izvaja Zavod za gozdove Slovenije.

Ohranja se možnost za sofinanciranje dodatnih načinov zaščite, vendar se ta natančneje opredeljuje, določa se tudi postopek.

Vse podrobnosti, potrebne za izvajanje 92. člena se določijo v uredbi.

Obrazložitev k 27. členu (novi 92.a in 92.b člen):

Z naslovnim členom se v ZON dodajata dva nova člena 92.a in 92.b člen.

92.a člen

Po veljavni ureditvi je država dolžna izplačati vsako dejansko ugotovljeno škodo. Po analizi izplačila odškodnin se je pokazalo, da je delež postopkov, pri katerih škoda ne presega 100 EUR okoli 20 %, do 200 EUR okoli 40 % do 300 EUR slabih 60 %, 40 % nad 300 EUR in okoli 25 % nad 500 EUR, najvišji zneski odškodnin so do 16.000 EUR (razen ene izjeme 50.000 v letu 2012).

Najmanjši izplačani znesek je bil v letu 2008, in sicer 1 EUR za izplačano odškodnino za 2,9 kg korenja. Škodo je povzročil medved.

Pavšalna ocena stroškov postopka ARSO je 100 EUR na škodni primer (brez stroškov ZGS – ogled, ocena škode), povprečno število postopkov na leto je 900. Predlagana ureditev ohranja veljavna izhodišča, da je oškodovanec upravičen do povrnitve odškodnine v višini neposredne premoženjske škode, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst iz 81. člena ZON, vendar le v višini realne prodajne vrednosti na trgu, če so izpolnjeni pogoji iz prvega in drugega odstavka 92. člena ZON in je z nadzorom iz četrtega odstavka 92. člena ZON izkazana pravilna izvedba, uporaba in delovanje osnovnih in dodatnih načinov zaščite.

Odškodnina za škodo je za posamezno vrsto škode določena v lestvici za ocenjevanje škode, ki jo določi minister ob upoštevanju povprečnih tržnih vrednosti. Če odškodnina ni določena v lestvici, se določi na druge načine, npr. z uporabo izvedenskega mnenja. Podrobnejša merila za določitev vrste škod in višine odškodnine ter načini določitve odškodnine se določijo v predpisu vlade iz šestega odstavka prejšnjega člena.

92. b člen

Zadevni člen izenačuje sistem odgovornosti v primeru trka divjadi in premikajočega se vozila, kakor je urejen za divjad po Zakonu o divjadi in lovstvu, z odgovornostjo v primeru živali zavarovanih vrst.

Obrazložitev k 28. členu (93. člen ZON):

Z naslovnim členom se spreminja 93. člen, ki ureja način uveljavljanja odškodnine. Besedilo člena se vsebinsko skorajda ne spreminja, vendar je pripravljena sprememba celotnega člena zaradi jasnosti njegovega besedila. Izrecno se ureja rok za uveljavljanje odškodnine, ki je delno prilagojen tudi vrsti škode. Pri škodi zaradi napadov na rejne živali je namreč zaradi možnosti uničenja sledi treba predpisati krajši rok. Dodana je tudi možnost dostopanja Zavoda za gozdove Slovenije do evidence oškodovancev, zaradi učinkovitosti izvajanja nalog pooblaščenca ministrstva za škode.

Obrazložitev k 29. členu (97. člen ZON):

Naslovni člen spreminja besedilo 97. člena zaradi uskladitve z ureditvijo na področju voda. Naravovarstvene smernice so strokovno gradivo, ki v akte rabe naravnih dobrin in urejanja prostora prinaša vsebine s področja ohranjanja narave. Ker je področje voda urejeno tako, da so načrtovalski in programski dokumenti nanašajo na upravljanje voda in ne samo na rabo vode, kot naravne dobrine, je treba besedilo ZON ustrezno uskladiti.

Obrazložitev k 30. členu (novi 98.a člen ZON):

Pravna ureditev področja urejanja prostora ima na področju priprave prostorskih aktov, ki vključuje način upoštevanja naravovarstvenih smernic, pripravo strokovnih podlag in vlogo ZRSVN, kot nosilca urejanja prostora pri pripravi državnih prostorskih načrtov, posebno ureditev, kateri se z naslovno določbo pripozna veljavnost in se jo ustrezno umešča v sistem varstva narave.

Obrazložitev k 31. členu (101. člen):

Z naslovnim členom se spreminja 101. člen ZON. Predlagana sprememba je redakcijske narave in je potrebna zaradi natančne določitve upravnega organa, pristojnega za odločanje v postopkih presoje sprejemljivosti, ki se vodi v okviru celovite presoje vplivov na okolje, ki jo skladno s predpisi s področja varstva okolja izvaja ministrstvo, pristojno za okolje. Veljavna diktija namreč določa, da je to »ministrstvo«, kar pa je veljavnem zakonu okrajšava za »ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave«. V danem trenutku sta obe področji organizacijsko združeni v enem ministrstvu in je določitev organizacijske enote, ki izvaja okoljske presoje, stvar notranje organizacije dela v ministrstvu. Natančnejša določitev je potrebna zaradi tega, ker ni namen, da bi o tem odločalo ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave, temveč ministrstvo, pristojno za okolje, ki je tudi sicer pristojno za okoljske presoje.

Obrazložitev k 32. členu (101.a člen ZON):

Naslovni člen spreminja 101.a člen ZON. Predlagana sprememba je v pretežni meri redakcijske narave in je potrebna zaradi spremembe v 101. členu ZON glede organa, pristojnega za odločanje v postopkih presoje sprejemljivosti, ki se vodi v okviru celovite presoje vplivov na okolje in jo skladno s predpisi s področja varstva okolja izvaja ministrstvo, pristojno za okolje.

Vsebinska dopolnitev veljavne ureditve je v novem drugem odstavku, s katerim se zakonsko besedilo usklajuje z Direktivo o habitatih, ki ne pozna izjem pri presoji sprejemljivosti. Vsak plan, ki bi lahko imel bistvene pomembne vplive na območja Natura 2000 je treba preveriti glede teh vplivov in soglašati z njim šele takrat, ko se pristojni organi prepričajo, da ne bo škodljivo vplival na varstvene cilje teh območji, njihovo celovitost in povezanost evropskega ekološkega omrežja. Zakon o varstvu okolja vsebuje v tem delu izjeme skladno z Direktivo 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL L št. 197 z dne 21. 7. 2001, stran 30), ki se za nekatere plane, kot so načrti in programi, ki so namenjeni izključno obrambi države ali civilni zaščiti ter finančni ali proračunski načrti in programi, ne uporablja. S predlagano spremembo bo treba za vse plane, ne glede na te izjeme, izvesti presojo sprejemljivosti, če bo prva stopnja presoje sprejemljivosti pokazala, da je presojo konkretnega plana treba izvesti. Izvedla se bo samo presoja sprejemljivosti in ne celotna celovita presoja vplivov na okolje. Izvedlo jo ministrstvo, pristojno za okolje, s smiselno uporabo določb, ki urejajo postopek celovite presoje vplivov na okolje.

Obrazložitev k 33. členu (101.b člen ZON):

Z naslovnim členom predlagana sprememba 101.b člen ZON ne pomeni vsebinskih sprememb veljavne ureditve in je delno tudi uskladitvene narave, zaradi spremembe 101. člena ZON in zaradi doslednega navajanja objekta obravnave, to so območja iz prvega odstavka 101. člena ZON, njihove celovitosti in v primeru Območij Natura 2000 tudi povezanosti evropskega ekološkega omrežja.

Vsebina obravnavanega člena se nanaša na posebne določbe o potrditvi plana v postopku celovite presoje vplivov na okolje, ki jih sicer postopek celovite presoje vplivov na okolje ne pozna, so pa nujne za potrebe presoje sprejemljivosti po ZON. Predlagane spremembe so posledica upoštevanja prakse Evropskega sodišča, ki jo je to sprejelo na primerih uporabe tretjega in četrtega odstavka 6. člena Direktive o habitatih v sodnih postopkih Evropske komisije zoper posamezne države članice. Pravo Evropske unije temelji na sodbah Evropskega sodišča, ki pomenijo obvezno razlago določb direktiv in jih je kot take treba obravnavati. V nekaterih primerih so bila pri oblikovanju predlaganih ureditev upoštevana tudi priporočila Evropske komisije (EC 2007/2012; Napotki Evropske komisije za uporabo člena 6(4) Direktive 92/43/EGS o habitatih). Predlagane spremembe tudi podrobneje razčlenjujejo pravni položaj, do katerega bo prišlo zaradi morebitnega postopka prevlade javne koristi.

V drugem odstavku se ureja primer, ko se v postopku presoje sprejemljivosti na podlagi okoljskega poročila ali mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave, ugotavlja, da imajo vse obravnavane variante plana škodljive vplive na varstvene cilje posameznih območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona in njihovo celovitost ter na povezanost evropskega ekološkega omrežja. Ob upoštevanju stališča, ki ga je Evropsko sodišče zavzelo že v več primerih, da prevlade druge javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave ni mogoče uveljavljati, če za dosego ciljev plana obstajajo druge ustrezne rešitve z manjšimi vplivi na varovana območja (C-239/04, C-304/05, C-521/12) in temu ustreznega priporočila, da druge ustrezne rešitve lahko predlagajo pripravljavci plana ali načrta, pristojni nacionalni organi ali drugi deležniki v postopku priprave plana ali posega, za njihovo presojo pa so odgovorni pristojni nacionalni organi (EC 2007/2012) je predlagana rešitev, da, lahko udeleženci v postopku presoje sprejemljivosti predlagajo preveritev še drugih variant, ki imajo manj škodljive vplive na naravo. Pripravljavec plana se je dolžan opredeliti do predlaganih variant z vidika njihove vsestranske izvedljivosti in sprejemljivosti ter jih primerjati z drugimi variantami, predvsem tudi glede škodljivosti vplivov posamezne variante na naravo. Predlagana rešitev upošteva tudi posebnosti postopka priprave prostorskih aktov na način, da se preveritev še drugih variant praviloma lahko predlaga v fazi pobude, ni pa jih več mogoče predlagati po razgrnitvi študije variant.

Tretji odstavek ureja primere, ko je kljub ugotovljenim škodljivim vplivom plana, le tega mogoče potrditi, ker obstajajo izvedljivi omilitveni ukrepi, s katerim se ti vplivi omilijo do te mere, da je plan sprejemljiv. Odločitev o potrditvi plana mora vsebovati tudi navedbo omilitvenih ukrepov, ki morajo biti vključeni v plan, v obsegu, ki ustreza ravni obdelave plana, vendar do te stopnje določenosti, da je razvidna njihova izvedljivost glede izvedbe in delovanja. Nadalje je določeno, da se omilitveni ukrepi podrobneje določijo z okoljevarstvenim soglasjem, gradbenim dovoljenjem, celovitim dovoljenjem, naravovarstvenim soglasjem, dovoljenjem po drugih predpisih ali dovoljenjem za poseg v naravo skladno z določbami naslovnega zakona. S tem je določeno, da morajo biti omilitveni ukrepi vsebovani tudi v konkretnih upravnih aktih, s katerimi se bodo posegi konkretno umeščali v prostor.

Četrti odstavek upošteva razhajanja na nivojih splošnosti oziroma konkretnosti do katerih prihaja zaradi zahtev Direktive o habitatih, ki je zelo konkretna in zahteva natančne presoje na vrste in habitatne tipe na območja oziroma posege natančno, za razliko od celovite presoje vplivov na okolje, ki je lahko tudi bolj splošna. Predlagana rešitev določa, da v primeru, ko zaradi ravni obdelave plana ni mogoče natančno ugotoviti vplivov celotnega plana ali njegovega dela, glede na njihovo vsebino in obseg, se to dejstvo navede v potrditvi plana v okviru celovite presoje vplivov na okolje, izvedba postopka presoje sprejemljivosti pa se izvede na nivoju plana ali posega, ki omogoča izvedbo presoje, pri čemer se pri izvedbi postopka presoje sprejemljivosti, konkretno pri ugotavljanju obstoja alternativnih rešitev, še vedno upoštevajo cilji plana na splošnejšem nivoju. Ker je bila v takem primeru celovita presoja že zaključena, se izvede na naslednjem nivoju sprejemanja plana še presoja sprejemljivosti v skladu z novo ureditvijo v drugem odstavku 101.a člena, ki uvaja postopek presoje sprejemljivosti brez postopka celovite presoje vplivov na okolje.

Zaradi večje jasnosti pravne ureditve potrditve plana glede na postopek prevlade javne koristi, ki se v nadaljevanju podrobneje ureja je dosedanji prvi odstavek 101.c člena prestavljen v obravnavani člen in spremenjen tako, da se postopek celovite presoje vplivov na okolje ob ugotoviti, da je ugotovljen bistveno škodljiv vpliv na naravo, ne konča z zavrnitvijo potrditve plana, ampak se postopek prekine zaradi možnosti vložitve zahteve za izvedbo postopka prevlade druge javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave v skladu s 101.c členom naslovnega zakona.

Obrazložitev k 34. členu (101.c člen ZON):

Naslovni člen spreminja besedilo 101.c člena, ki ureja pogoje za uvedbo postopka in postopek prevlade druge javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave. Vsebinsko se besedilo člena bistveno ne spreminja, predlagane pa so podrobnejše ureditve pogojev, ki morajo biti izpolnjeni, da lahko vlada na podlagi tehtanja različnih javnih koristi odloči o tem, katera javna korist bo v konkretnem primeru prevladala. Tako kot v primeru 101.b člena, so tudi v primeru tega člena v predlagano besedilo vključena stališča Evropskega sodišča, ki so za razumevanje zahtev Direktive o habitatih za države članice obvezna in priporočila Evropske komisije o izvajanju Direktive o habitatih. Ob dejstvu, da že veljavna ureditev vsebuje vse zahtevane pogoje za prevlado druge javne koristi, je predlagano besedilo bolj podrobno in vsebuje razlago, kako je treba razumeti posamezne postavljene pogoje. Tako so v prvem odstavku natančno določeni pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, da se lahko šele presodi, katera javna korist bo v konkretni zadevi prevladala. Ti pogoji so:

- da se plan nanaša na uresničevanje druge nujne javne in dolgoročne koristi, določene z zakonom, pri čemer so to lahko tudi socialne ali gospodarske koristi,
- da za uresničitev ciljev plana ni drugih ustreznih rešitev (v nadaljnjem besedilu: alternativna rešitev) z manjšimi vplivi na območja iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihovo celovitost in povezanost evropskega ekološkega omrežja in
- da obstajajo ustrezni izvedljivi in funkcionalni izravnalni ukrepi, s katerimi se bo nadomestila povzročena škoda.

V drugem odstavku so povzeta priporočila evropske komisije glede razumevanja tega pogoja in sicer mora druga ustrezna rešitev dosežati cilje izvirnega plana ali posega, pri tem pa imeti manj škodljive vplive na varstvene cilje varovanih območij ter njihovo celovitost in povezanost kot izvirna rešitev. Analizirati je treba vse izvedljive druge možnosti in zlasti njihovo relativno uspešnost glede ciljev ohranjanja Nature 2000, celovitosti območja in njihovega prispevka k celoviti usklajenosti omrežja Natura 2000. (EC 2007/2012).

V tretjem odstavku so povzete zahteve, ki se nanašajo na določitev izravnalnih ukrepov. Četrti odstavek 6. člena Direktive o habitatih (postopek prevlade druge javne koristi) se lahko uporablja šele po tem, ko so bile posledice plana ali posega analizirane v postopku iz tretjega odstavka 6. člena Direktive o habitatih. Kot izhaja iz sodb Evropskega sodišča v zadevah C-304/05 in C-404/09, poznavanje posledic plana ali posega glede na varstvene cilje območja Natura 2000 predstavlja nepogrešljivo predpostavko za uporabo četrtega odstavka 6. člena Direktive o habitatih. Ob neobstoju teh elementov se ne sme oceniti noben pogoj za uporabo določbe o izjemi iz četrtega odstavka 6. člena Direktive o habitatih. Presoja morebitnih nujnih razlogov prevladujoče javne koristi in presoja obstoja manj škodljivih ustreznih rešitev namreč zahtevata uravnoteženje glede na ogrožanja, ki jih za območje predstavlja zadevni plan ali poseg. Za določitev narave izravnalnih ukrepov pa je treba ogrožanje območja zelo natančno opredeliti (C-304/05, C-404/09, C-43/10). Ni torej dovolj, da je vpliv plana ali posega opredeljen kot bistven, njegovi vplivi na varstvene cilje območja morajo biti natančno opredeljeni glede obsega in vsebine.

Ugotovitev o prevladi je odvisna od pomembnosti oziroma nujnosti izvedbe plana ali posega ter pomembnosti škodljivih vplivov na varovano območje. Slednje se ugotavlja glede na obseg predvidene škode, občutljivost območja, pomen območja v omrežju Natura 2000 ter možnosti

izravnave škodljivih posledic. Večja verjetnost, da bo druga javna korist prevladala nad ohranjanjem narave, je v primeru, ko gre za manjšo škodo za naravo in večjo nujnost izvedbe plana. Vsekakor mora biti druga javna korist, ki lahko prevlada nad javno koristjo ohranjanja narave, dolgoročna (EC 2007/2012).

Izravnalni ukrepi morajo biti učinkoviti ter izvedljivi v tehničnem, pravnem in vseh drugih vidikih. Zagotoviti se mora tudi dobra zakonska in finančna podlaga za dolgoročno izvajanje ukrepov ter njihovo zaščito, spremljanje in vzdrževanje (EC 2007/2012). Pred izdajo soglasja k planu ali posegu se mora pristojni nacionalni organ prepričati, da so sklenjeni vsi potrebni pravni, tehnični, finančni dogovori in dogovori o spremljanju stanja.

Predlagana ureditev natančno določa vsebino odločitve vlade o prevladi javne koristi. Pri tem se sledi vsebini, ki jo imajo mnenja Evropske komisije, ki jih le ta izdaja v postopku prevlade javne koristi. Ker je treba o vseh postopkih prevlade javne koristi poročati EK, v nekaterih primerih pa se z EK tudi predhodno posvetovati in z odločitvijo počakati do mnenja EK, je predlagana vsebina odločitve vlade utemeljena.

Obrazložitev k 35. členu (101.d člen ZON):

Predlagane spremembe 101.d člena so uskladitvene narave zaradi doslednega navajanja predmeta obravnave, to so varstveni cilji območja iz prvega odstavka 101. člena, njihove celovitosti in povezanosti evropskega ekološkega omrežja.

Obrazložitev k 36. členu (101.e člen):

Z naslovnim členom se spreminja 101.e člen ZON. Predlagane spremembe so redakcijske narave in so potrebne zaradi natančne določitve upravnega organa, pristojnega za odločanje v postopkih presoje sprejemljivosti, ki se vodi v okviru presoje vplivov posegov na okolje, ki jo skladno s predpisi s področja varstva okolja izvaja ministrstvo, pristojno za okolje. Veljavna dikcija namreč določa, da je to »ministrstvo«, kar pa je veljavnem zakonu okrajšava za »ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave«. V danem trenutku sta obe področji organizacijsko združeni v enem ministrstvu in je določitev organizacijske enote, ki izvaja okoljske presoje, stvar notranje organizacije dela v ministrstvu. Natančnejša določitev je potrebna zaradi tega, ker ni namen, da bi o tem odločalo ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave, temveč ministrstvo, pristojno za okolje, ki je tudi sicer pristojno za presojo vplivov posegov na okolje.

Zaradi večje jasnosti pravne ureditve potrditve posega glede na postopek prevlade javne koristi, ki se v nadaljevanju podrobneje ureja, je dosedanji prvi odstavek 101.c člena prestavljen v zadevni člen in spremenjen tako, da se postopek presoje vplivov na okolje ob ugotoviti, da je ugotovljen bistveno škodljiv vpliv na naravo, ne konča z zavrnitvijo izdaje okoljevarstvenega soglasja ampak se postopek prekine, da se omogoči vložitev zahteve za izvedbo postopka prevlade druge javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave v skladu s 101.f členom naslovnega zakona.

Obrazložitev k 37. členu (101.f člen ZON):

Naslovni člen spreminja besedilo 101.f člena ZON, pri čemer ne gre za vsebinske spremembe ampak za uskladitev z ureditvijo iz spremenjenega 101.e člena. Na enak način kot je prevlada javne koristi v veljavnem ZON v primeru posegov urejena že sedaj, se ureja tudi za naprej, pri čemer se sklicuje na 101.c člen, ki ureja prevlado javne koristi za plane.

Obrazložitev k 38. členu (novi 101.g člen ZON):

Z naslovnim členom se v ZON dodaja novi 101.g člen, ki je potreben zaradi uskladitve s spremembami na področju gradbene in prostorske zakonodaje.

Obrazložitev k 39. členu (102. člen ZON):

Z naslovnim členom se spreminja 102. člen ZON, ki ureja izravnalne in omilitvene ukrepe. Predlagane spremembe so namenjene večji jasnosti in določenosti ukrepov in so deloma tudi redakcijske narave. Zaradi pomembnosti izravnalnih ukrepov v primeru postopka prevlade javne koristi je zadevna določba, ki se je nanašala na take primere, črtana iz zadevnega člena in prenesena v novi 102.a člen, ki je v celoti namenjen ureditvi te problematike.

Obrazložitev k 40. členu (novi 102.a in 102.b člen):

Vsebine določanja izravnalnih ukrepov v primeru prevlade javne koristi in ureditev nadomestnih habitatov kot enega najpomembnejših izravnalnih ukrepov so tako pomembne in obsežne, da zahtevajo samostojno ureditev v dveh novih členih, tako da se z naslovnim členom dodajata 102.a in 102.b člen.

102.a člen

Zadevni člen ureja izravnalne ukrepe v primeru prevlade javne koristi. Ureditev teh vsebin je zaradi uvedbe postopkov prevlade javne koristi na področju prostorske in gradbene zakonodaje tako pomembna, da se ureja v posebnem členu. Tako kot v primerih 101.b in 101.c člena, so tudi v primeru tega člena v predlagano besedilo vključena stališča Evropskega sodišča, ki so za razumevanje zahtev Direktive o habitatih za države članice obvezna in priporočila Evropske komisije o izvajanju Direktive o habitatih.

V tretjem odstavku so povzete zahteve, ki se nanašajo na določitev izravnalnih ukrepov. Četrti odstavek 6. člena Direktive o habitatih (postopek prevlade druge javne koristi) se lahko uporablja šele po tem, ko so bile posledice plana ali posega analizirane v postopku iz tretjega odstavka 6. člena Direktive o habitatih. Kot izhaja iz sodb Evropskega sodišča v zadevah C-304/05 in C-404/09, poznavanje posledic plana ali posega glede na varstvene cilje Območja Natura 2000 predstavlja nepogrešljivo predpostavko za uporabo četrtega odstavka 6. člena Direktive o habitatih. Ob neobstoju teh elementov se ne sme oceniti noben pogoj za uporabo določbe o izjemi iz četrtega odstavka 6. člena Direktive o habitatih. Presoja morebitnih nujnih razlogov prevladujoče javne koristi in presoja obstoja manj škodljivih ustreznih rešitev namreč zahtevata uravnoteženje glede na ogrožanja, ki jih za območje predstavlja zadevni plan ali poseg. Za določitev narave izravnalnih ukrepov pa je treba ogrožanje območja zelo natančno opredeliti (C-304/05, C-404/09, C-43/10). Ni torej dovolj, da je vpliv plana ali posega opredeljen kot bistven, njegovi vplivi na varstvene cilje območja morajo biti natančno opredeljeni glede obsega in vsebine.

Ugotovitev o prevladi je odvisna od pomembnosti oziroma nujnosti izvedbe plana ali posega ter pomembnosti škodljivih vplivov na varovano območje. Slednje se ugotavlja glede na obseg predvidene škode, občutljivost območja, pomen območja v omrežju Natura 2000 ter možnosti izravnave škodljivih posledic. Večja verjetnost, da bo druga javna korist prevladala nad ohranjanjem narave, je v primeru, ko gre za manjšo škodo za naravo in večjo nujnost izvedbe plana. Vsekakor mora biti druga javna korist, ki lahko prevlada nad javno koristjo ohranjanja narave, dolgoročna (EC 2007/2012).

Izravnalni ukrepi morajo biti učinkoviti ter izvedljivi v tehničnem, pravnem in vseh drugih vidikih. Zagotoviti se mora tudi dobra zakonska in finančna podlaga za dolgoročno izvajanje ukrepov ter njihovo zaščito, spremljanje in vzdrževanje (EC 2007/2012). Pred izdajo soglasja k planu ali posegu se mora pristojni nacionalni organ prepričati, da so sklenjeni vsi potrebni pravni, tehnični, finančni dogovori in dogovori o spremljanju stanja.

Bistveni pogoj pri določitvi izravnalnih ukrepov je, da morajo zagotoviti učinkovito nadomestilo s planom povzročene škode na doseganju varstvenih ciljev na območjih iz prvega odstavka 101. člena ZON, njihovi celovitosti in povezanosti evropskega ekološkega omrežja. Cilj izravnalnih ukrepov je izravnati negativen vpliv plana ali posega in zagotoviti nadomestilo, ki natančno ustreza negativnim vplivom na zadevne vrste ali habitate. Hkrati pa je treba ustrezno nadomestiti vlogo, ki jo ima zadevno območje v zvezi z biogeografsko porazdelitvijo. Z izravnalnimi ukrepi je treba doseči lastnosti in funkcije, primerljive s tistimi, s katerimi se je utemeljila izbira prvotnega območja (EC 2007/2012).

Pri določitvi izravnalnih ukrepov je treba obravnavati prizadete habitatne tipe ali vrste v primerljivem sorazmerju, izravnalni ukrepi morajo biti umeščeni v isto biogeografsko regijo v isti državi članici EU, biti morajo kar najbližje območju habitatnega tipa ali habitata vrste, ki ga bo prizadel plan ali s planom načrtovan poseg v naravo, zagotavljati morajo funkcije primerljive tistim, ki so utemeljile merila za izbiro prvotnega območja iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, imeti morajo jasno opredeljene cilje izvajanja in upravljanja, tako da izravnalni ukrepi lahko ohranijo in izboljšajo doseganje varstvenih ciljev območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, njihovo celovitost ter povezanost evropskega ekološkega omrežja.

Lokacija izravnalnega ukrepa mora biti takšna, da se pri ohranjanju celovite usklajenosti omrežja Natura 2000 doseže najboljša učinkovitost. Lokacija izravnave se mora nahajati v isti biogeografski regiji in prednostno znotraj ali v neposredni bližini prizadetega območja Natura 2000, saj mora zagotoviti funkcije, primerljive s tistimi, s katerimi so se upravičila izbirna merila prvotnega območja, zlasti glede ustrezne geografske porazdelitve (EC 2007/2012).

Izravnalni ukrepi morajo nadomestiti tiste strukture in funkcije, ki jih je imelo prizadeto območje; v smislu prizadete vrste ali habitatnega tipa to pomeni takšne abiotске in biotske razmere, ki ji omogočajo ugodno stanje ohranjenosti. Zagotoviti je treba biološko celovitost območja, kar pomeni vse tiste dejavnike, ki prispevajo k vzdrževanju ekosistema, vključno s strukturnimi in funkcionalnimi sredstvi. V smislu zagotavljanja celovite usklajenosti omrežja Natura 2000 pa mora izravnalni ukrep zagotoviti funkcije, primerljive s tistimi, s katerimi so se upravičila izbirna merila prvotnega območja (EC 2007/2012). Logično je, da krije stroške izravnalnih ukrepov v skladu z načelom »onesnaževalec plača« promotor projekta (EC 2007/2012).

Ker se prevlada javne koristi uporablja tako za zavarovana območja, kot za Območja Natura 2000, pri čemer so zavarovana območja v večini primerov tudi Območja Natura 2000, je posebej urejena situacija, ko vzpostavitev nadomestnega območja, kot enega od izravnalnih ukrepov v skladu s predpisanimi zahtevami, v primeru zavarovanih območij, ki niso hkrati tudi Območja Natura 2000, ni izvedljiva, se lahko uporabi izravnalni ukrep vzpostavitve drugega območja, pomembnega za ohranjanje biotske raznovrstnosti ali varstvo naravnih vrednot z drugimi naravovarstvenimi značilnostmi, ki pa mora biti v primerljivem razmerju s povzročeno škodo.

Posebej je določeno, skladno z Direktivo o habitatih, da izravnalni ukrepi v primeru območij Natura 2000 lahko obsegajo samo vzpostavitev ali ponovno vzpostavitev habitata ali habitatnega tipa, torej nadomestni habitat znotraj ali zunaj območij Natura 2000.

102.b člen

Zadevni člen ureja enega najpomembnejših izravnalnih ukrepov, to je nadomestne habitate. Predlagane rešitve so pripravljene na podlagi prakse Evropskega sodišča v zadevnih primerih in priporočil Evropske komisije. Pri njihovem oblikovanju so bile upoštevane tudi že pridobljene izkušnje v praksi, zlasti v primeru gradnje AC Maribor – Lendava.

Predlagana rešitev dopušča določitev in vzpostavitev nadomestnega habitata tako v primeru omilitvenega kot izravnalnega ukrepa, kar pa ne velja pri presoji sprejemljivosti pri območjih Natura 2000, kjer je vzpostavitev nadomestnega habitata lahko samo izravnalni ukrep.

Predlagana rešitev natančno določa, kaj je treba upoštevati pri določitvi in vzpostavitvi nadomestnega habitata kot izravnalnega ukrepa zaradi doseganja čim ustrežnejše odmere za povzročeno škodo v naravi. Rešitve upoštevajo priporočila Evropske komisije in sodno prakso Evropskega sodišča. Vzpostavitev ne sme vplivati negativno na druge varstvene cilje prizadetega ali drugega območja Natura 2000 ali drugih naravovarstveno pomembnih območij (EC 2007/2012). Splošno načelo je, da plan ali poseg ne sme nepovratno vplivati na območje, preden je zagotovljena izravnava; vendar lahko nastanejo razmere, v katerih tega pogoja ne bo mogoče izpolniti. Če vnaprejšnja zagotovitev izravnave ni uresničljiva v celoti, morajo pristojni organi razmisliti o dodatni (čezmerni) izravnavi za vmesne izgube, ki bi nastale v tem času. Časovni zamiki niso dopustni, kadar bi ogrozili cilj celovite usklajenosti omrežja Natura 2000 ali zmanjšali populacijo katere koli, še posebej prednostne kvalifikacijske vrste (EC 2007/2012).

Izrecno se določa, da morajo biti nadomestni habitati učinkoviti ter izvedljivi v tehničnem, pravnem in vseh drugih vidikih, ker se je že dogajalo, da so bili določeni nadomestni habitati, katerih ni bilo mogoče izvesti iz različnih razlogov pravne ali dejanske narave. Ob določitvi nadomestnih habitatov je treba zagotoviti pravno in finančno podlago za njihovo vzpostavitev, zaščito, spremljanje, vzdrževanje in, če je to potrebno, tudi za upravljanje. Predlagana je tudi obveznost, da je treba vzpostavitev nadomestnih habitatov načrtovati in za njihovo umestitev v prostor oziroma izvedbo pripraviti ustrezen načrt oziroma projekt. V praksi se je namreč pokazalo, da gre dostikrat za zahtevne posege, ki jih je treba skrbno načrtovati. Iz prakse tudi izhaja obveznost, da morajo biti območja nadomestnih habitatov sestavni del prostorskega akta.

Pri določanju in vzpostavitvi nadomestnih habitatov sodeluje tudi ZRSVN, ker je strokovni vidik zelo pomemben. Predlog zakona vsebuje navedbo nalog ZRSVN, povezanih z vzpostavitvijo nadomestnih habitatov in izvajanjem drugih izravnalnih ukrepov. Izrecno je navedena tudi obveznost nadziranja izvedbe izravnalnih ukrepov s strani inšpektorja, pristojnega za ohranjanje narave.

Obveznost nosilca posega, da mora zagotavljati sredstva, potrebna za projektiranje in vzpostavitev nadomestnih habitatov, predpisane monitoringe, morebitne dodatne ukrepe, potrebne za delovanje nadomestnih habitatov in sredstva za ustrezno upravljanje, izhaja že iz načel varstva okolja, določenih v Zakonu o varstvu okolja o tem, da »obremenjevalec plača«, vendar je v zadevnem členu ta obveznost še enkrat izrecno navedena in razdelana.

Zaradi ohranitve vzpostavljenih nadomestnih habitatov v njihovi funkciji je nujno potrebno, da se vzpostavi in vodi register nadomestnih habitatov, kot zbirka podatkov o območjih, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Obveznost vzpostavitve in vodenja zbirke je naložena ministrstvu.

Zelo pomembno je tudi področje upravljanja z nadomestnimi habitatami, ki se na podlagi obstoječih izkušenj ureja tako, da se z nadomestnimi habitatami upravlja tako, da se zagotavlja njihovo delovanje v funkciji, zaradi katere so bili vzpostavljeni. Če so zemljišča, na katerih so bili vzpostavljeni nadomestni habitati, v lasti države, se z njimi upravlja v skladu s 136. členom ZON in drugimi zakoni, ki urejajo upravljanje z nepremičninami v lasti države. Če ostanejo zemljišča, na katerih so bili vzpostavljeni nadomestni habitati, v lasti fizičnih ali pravnih oseb in se ustrezna raba nadomestnega habitata zagotavlja s pogodbo obligacijskega prava, nosilec posega zagotavlja potrebna sredstva za ustrezno upravljanje nadomestnega habitata.

Obrazložitev k 41. členu (103. člen ZON):

Naslovni člen spreminja 103. člen ZON, ki ureja ravnanja v primeru, da je prišlo do okrnitve narave. Ob izvajanju zadevnega člena se je pokazalo, da je treba vsebino dopolniti z navedbo, da ministrstvo odredi omilitveni oziroma izravnalni ukrep po uradni dolžnosti, na predlog inšpekcije ali na predlog ZRSVN. Ni bilo namreč razvidno, kdo ugotovi, da je do okrnitve narave prišlo in predlaga ministrstvu ukrepanje.

Na podlagi opozoril EK, slovenska pravna ureditev ne omogoča tako imenovane »post festum presoje« se s tretjim odstavkom ureja tudi ta možnost za primere, ko je zaradi izvedenega posega prišlo do okrnitve narave. Pri tem ni pomembno ali je bila pred potrditvijo posega ta presoja opravljena ali ne, pomemben je le nastop škodljive posledice.

Obrazložitev k 42. členu (104. člen ZON):

Iz predlogov upravnih enot za boljše delo za leto 2017 izhaja pobuda upravnih enot, da se ukine pristojnost upravnih enot za izdajo dovoljenj za poseg v naravo na podlagi 104. člena ZON. Sprememba zato predvideva pristojnost za izdajo te odločbe na ministrstvu oziroma na ARSO, s čimer je vzpostavljena enotna vstopna točka oziroma pristojnost za izdajo vseh dovoljenj in soglasij po ZON na istem mestu, obenem pa je upoštevan predlog upravnih enot.

Obrazložitev k 43. členu (novi 104.b in 104.c člen):

Z naslovnim členom se dodaja dva nova člena in sicer 104.b člen in 104.c člen. Dodajanje teh dveh členov je potrebno zaradi sprememb na področju prostorske in gradbene zakonodaje in sicer sta bila sprejeta Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 61/17, v nadaljnjem besedilu: ZureP-1) in Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 61/17 in 72/17, v nadaljnjem besedilu: GZ). Zadnja novela ZON iz leta 2014 se ni dotaknila področja urejanja prostora in graditve objektov, razen v delu, ko je bilo to nujno potrebno zaradi uskladitve s pravom EU, ker je bila takrat sprememba teh predpisov šele v pripravi. Oba zakona sta za področje varstva narave izredno pomembna, ker vsebujeta sistemske rešitve, na katere se navezujejo določbe ZON, ki se nanašajo na varstvo naravne dediščine pred poseganjem v prostor, kar je prepoznano kot ena od pglavitnih groženj na področju ohranjanja biotske raznovrstnosti (zlasti varstvo habitatov) in varstva naravnih vrednot. To področje je kot tako deležno tudi posebne pozornosti predpisov s področja varstva narave na nivoju prava EU (Direktiva o pticah in Direktiva o habitatih).

Rešitve v GZ v veliki meri posegajo v dosedanjo usklajenost slovenskega pravnega reda s pravom EU, konkretno s tretjim in četrtem odstavkom 6. člena Direktive o habitatih. Za ustreznost prenosa posameznih direktiv v nacionalni pravni red so pomembne tudi usmeritve in napotki, ki jih izdaja Evropska komisija (v nadaljevanju: EK). Le ti sicer niso zavezujoči, so pa zelo pomembni, ker odražajo stališča EK, ki jih le ta uveljavlja pred Sodiščem EU. Sodbe Sodišča EU pa so za članice EU obvezne, ker razlagajo pravilno uporabo direktiv. Na področju Direktive o habitatih je bilo v zadnjem času nekaj odmevnih sodb, ki bodo imele pomemben vpliv na nadaljnjo uporabo določb o presoji sprejemljivosti, in sicer zlasti na postopek prevlade javne koristi. Sodišče EU je leta 2014 v zadevi C-521/12 (ECJ 2014) odločilo, da se morajo vplivi vsakega plana, ki bi zaradi svojih vplivov zahteval izvedbo nadomestnih habitatov, šteti kot bistveni in se tak plan lahko sprejme le v okviru postopka po členu 6(4) Direktive o habitatih. V Sloveniji so se do sedaj nadomestni habitatni opredeljevali kot omilitveni ukrepi, vplivi plana pa so se na tej podlagi posledično opredelili kot nebistveni in je bil plan zaradi tega lahko potrjen v okviru člena 6(3) Direktive o habitatih. Zaradi zadevne sodbe se lahko v prihodnje pričakuje prve postopke prevlade javne koristi in sicer tudi na projektnem nivoju.

Ena najpomembnejših rešitev Gradbenega zakona je, da UE prevzemajo vlogo ARSO kot »competent authority« v smislu Direktive o habitatih, kar pomeni, da odločajo o sprejemljivosti posega v naravo v smislu zahtev Direktive o habitatih. Ta določa, da lahko pristojni organ odloči o posegu šele, ko se prepriča, da ne bo imel škodljivih vplivov na varstvene cilje posameznih Območij Natura 2000, njihovo celovitost in povezanost. Zagotoviti bo treba strokovno usposobljenost uradnikov UE za prevzem teh dodatnih nalog (problem podhranjenosti UE s strokovnim kadrom s področja ohranjanja narave za pripravo gradbenih dovoljenj, stroški in vzpostavitev ekspertnih strokovnjakov, preverjanje upoštevanja naravovarstvenih mnenj/soglasij in drugo).

104.b člen

Novi člen ureja mnenje o sprejemljivosti posega in generalno določa, da je treba za posege na naravnih vrednotah, varovanih ali zavarovanih območjih, za katere je treba pridobiti dovoljenje po predpisih o urejanju prostora in graditvi objektov, vedno pridobiti tudi mnenje o sprejemljivosti posega. Dodatno se natančno določajo tudi primeri dovoljenj po drugih predpisih, za katere je treba pridobiti dovoljenje. To so primeroma posegi, za katere je treba pridobiti vodno dovoljenje, vodno soglasje, odločbo o uvedbi agromelioracije, odločbo o uvedbi namakalnega sistema, dovoljenje za krčitev gozda v kmetijske namene, dovoljenje za javno prireditve in vsi drugi posegi, za katere je treba pridobiti

dovoljenje po drugih predpisih, če bi izvajanje posega lahko ogrozilo ohranitev naravnih vrednot ali doseganje varstvenih ciljev na varovanih ali zavarovanih območjih. Primeri teh drugih dovoljenj se določijo v predpisu ministra iz 33.a člena ZON. Predlagana ureditev ohranja dosedanje ureditev, da mnenja o sprejemljivosti posega ni treba pridobiti, če je tako določeno v predpisih s področja ohranjanje narave, in sicer glede na vrsto ali obseg posega v povezavi z delom obravnavanega območja. Ker se v primeru podeljevanja pravice do posebne rabe naravne vrednote in v primeru dovoljevanja ureditev na naravni vrednote tudi pridobivajo posebej predpisana strokovna mnenja, je pridobitev mnenj o sprejemljivosti posega v takih primerih izključena, da ne bi prišlo do podvajanja mnenj in nepotrebnih administrativnih bremen.

Podrobno se določa tudi obseg strokovne podlage za odločanje, vsebina vloge in vsebina mnenja, ki ga daje ZRSVN. To mnenje ni upravni akt, kar se izrecno določa. S tem je izvedena uskladitev z Gradbenim zakonom. Upravni organ, pristojen za izdajo dovoljenj iz prvega in drugega odstavka naslovnega člena, je pri izdaji dovoljenje za poseg zavezan upoštevati mnenje o sprejemljivosti posega in mora o izdanem dovoljenju obvestiti ZRSVN. Smiselno se ohranja ureditev o veljavnosti mnenja, ki preneha veljati, če zahteva za izdajo dovoljenja iz prvega in drugega odstavka naslovnega člena ni vložena v dveh letih po njegovi izdaji.

104.c člen

Novi 104.c člen ureja obveznost pridobivanja naravovarstvenih pogojev pred izdajo mnenja o sprejemljivosti posega.

Podrobno je urejena vsebina vloge za pridobitev naravovarstvenih pogojev in vsebina naravovarstvenih pogojev, ki jih daje ZRSVN. Določeni so tudi roki za izdajo naravovarstvenih pogojev in pravno dejstvo, da naravovarstveni pogoji niso upravni akt.

Zaradi skrajševanja postopkov in optimizacije je določeno, da se v primeru, če se že na podlagi vloge za izdajo naravovarstvenih pogojev ugotovi, da je poseg sprejemljiv in da naravovarstveni pogoji niso potrebni, vloga za naravovarstvene pogoje šteje kot vloga za izdajo mnenja o sprejemljivosti posega in se na podlagi te ugotovitve izda mnenje o sprejemljivosti posega. Na podoben način se ureja tudi primere, ko se že na podlagi vloge za izdajo naravovarstvenih pogojev ugotovi, da poseg ni dopusten ali mogoč, in se vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev šteje kot vloga za izdajo mnenje o sprejemljivosti posega ter se na podlagi te ugotovitve zavrne izdaja mnenja o sprejemljivosti posega. Določen je tudi rok veljavnosti naravovarstvenih pogojev, ki prenehajo veljati, če v dveh letih po njihovi izdaji ni vložena vloga za pridobitev mnenja o sprejemljivosti posega.

Obrazložitev k 44. členu (105. člen ZON):

Naslovni člen spreminja 105. člen ZON, ki ureja obveznost pridobivanja predhodnega naravovarstvenega soglasja. Ta sprememba je potrebna zaradi spremembe gradbene zakonodaje. Ne glede na to, da se naravovarstveno soglasje ne bo več dajalo v primerih gradnje, za katere je treba pridobiti gradbeno dovoljenje, pa je še vrsta objektov, ki se lahko gradijo brez gradbenega dovoljenja, so pa lahko z vidika varstva narave vprašljivi, ker lahko škodljivo vplivajo na naravo. Tako se z naslovnim členom določa obveznost pridobivanja predhodnega naravovarstvenega soglasja za gradnjo objektov, vzdrževalna dela v javno korist, postavitve začasnega objekta, odstranitev objekta in druge gradbene posege, za katere po predpisih o graditvi objektov ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja, izvajajo pa se na naravnih vrednotah, varovanih ali zavarovanih območjih. Ohranja se veljavna ureditev, ko naravovarstvenega soglasja ni treba pridobiti, če je tako določeno v predpisih s področja ohranjanje narave, in sicer glede na vrsto ali obseg objekta v povezavi z delom obravnavanega območja.

Predlagani člen vsebuje vrednostna merila, ki se uporabijo pri odločanju o izdaji naravovarstvenega soglasja, ki se izda na podlagi ugotovitve, da poseg ohranja naravne vrednote in sestavine biotske raznovrstnosti, ne preprečuje doseganje varstvenih ciljev na varovanih in zavarovanih območjih ter ne ogroža naravnega ravnovesja.

Predlagani člen podrobno določa vsebino vloge za izdajo naravovarstvenega soglasja, rok v katerem je treba naravovarstveno soglasje izdati in ohranja pristojnost ministrstva za njegovo izdajo. Pridobitev strokovnega mnenja ZRSVN ni več obvezna, ampak je fakultativna. Ministrstvo se za to lahko odloči, ob upoštevanju zahtevnost strokovnih preverjanj in ugotovitev, ki so potrebne za izdajo naravovarstvenega soglasja. Urejen pa je tudi primer, ko ministrstvo pri pregledu vloge za izdajo naravovarstvenega soglasja, ki se nanaša na vzdrževalna dela v javno korist ali odstranitev objekta, ugotovi, da gre za obsežnejši poseg, ki lahko pomembno vpliva na naravne vrednote, varovana ali zavarovana območja, zaradi česar je treba zaradi ocene možnih vplivov posega predhodno določiti naravovarstvene pogoje, ki jih sicer po novem pred podajo vloge za naravovarstveno soglasje ni več treba pridobivati. V takem primeru se šteje, da je bila vložena vloga za izdajo naravovarstvenih

pogojev in ministrstvo odstopi vlogo ZRSVN, ki pripravi naravovarstvene pogoje v skladu s 104.c členom ZON in mnenje o sprejemljivosti posega v skladu s 104.b členom ZON.

Posebej se ureja tudi primer, ko ministrstvo na podlagi vloge za izdajo naravovarstvenega soglasja ugotovi, da je za poseg treba izvesti presojo sprejemljivosti v skladu s 105.a členom ZON. V tem primeru se šteje, da je bila vložena vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev in ministrstvo odstopi vlogo ZRSVN, ki pripravi naravovarstvene pogoje in mnenje o sprejemljivosti posega v skladu s 105.a členom ZON. Ohranja se tudi možnost izdaje naravovarstvenega soglasja s pogoji v obsegu iz petega odstavka 104.b člena ZON in tretjega odstavka 105.a člena ZON. Predlagana ureditev zavezuje ministrstvo, da mora o izdanem naravovarstvenem soglasju obvestiti ZRSVN. Urejen je tudi rok trajanja naravovarstvenega soglasja, ki preneha veljati, če se poseg, zaradi katerega je bilo soglasje dano, ne začne izvajati v dveh letih po njegovi pravnomočnosti.

Obrazložitev k 45. členu (105.a člen ZON):

Naslovni člen ureja spremembo 105.a člena, ki ureja presojo sprejemljivosti posegov v postopku presoje sprejemljivosti. Vsebinsko se potek presoje bistveno ne spreminja, sprememba celotnega člena pa je potrebna zaradi drugih predlaganih sprememb ZON.

Obrazložitev k 46. členu (108. člen ZON):

V skladu z Uredbo 1143/2014/EU se zaradi obveznosti izvajanja monitoringa invazivnih tujerodnih vrst v ZON med obveznosti spremljanja stanja dodaja tudi spremljanje stanja invazivnih tujerodnih vrst.

Obrazložitev k 47. členu (110. člen ZON):

Z naslovnim členom se dopolnjuje 110. člen ZON, ki ureja baze podatkov. Pri izvajanju zakonskih določb se je pokazalo, da je treba v nekaterih primerih, zaradi verodostojnosti podatka voditi tudi osebne podatke o avtorju podatka. Zaradi tega se zadevna določba ustrezno dopolnjuje.

Obrazložitev k 48. členu (111. člen ZON):

K nalogam upravnega organa, pristojnega za ohranjanje narave, se dodajajo še nekatere druge naloge, skladno s predlaganimi spremembami ZON.

Obrazložitev k 49. členu (112. člen ZON):

Nekatere pristojnosti upravnih enot se s predlogom zakona spreminjajo (izdajanje dovoljenj za posege v naravo) oziroma ukinjajo (izdajanje odločb o zavarovanem območju), preostala pristojnost upravnih enot (predkupna pravica) pa je že urejena v samem besedilu zakona. Zato se 122. člen ZON kot nepotreben črta.

Obrazložitev k 50. členu (117. člen ZON):

Z naslovnim členom se dopolnjuje 117. člen ZON, ki ureja naloge in položaj ZRSVN, z novimi nalogami, skladno z predlaganimi ureditvami. To se nanaša zlasti na naloge povezane z bazami podatkov in z invazivnimi tujerodnimi vrstami.

Obrazložitev k 51. členu (130. člen ZON):

Predlagana sprememba 130. člena je redakcijske narave in odpravlja napako pri sklicu na tretji odstavek 133. člena, ki bi se moral pravilno sklicevati na četrti odstavek. S predlagano spremembo besedice »ali« v besedo »oziroma« pa se dopušča možnost, da bosta za izvajanje nalog upravljanja zavarovanega območja, ki ne bo imelo upravljavca, skrbela tako ZRSVN kot tudi ministrstvo skupaj, kar po veljavni ureditvi ni mogoče. Opisan primer se je v praksi že pojavil, je pa vsekakor utemeljeno, da si naloge upravljanja porazdelijo obstoječe institucije, če je to z vidika doseganja ciljev in namenov zavarovanega območja sprejemljivo, in da se ne konstituira nov upravljavec zavarovanega območja.

Obrazložitev k 52. členu (133. člen ZON):

Z naslovnim členom se dopolnjuje 133. člen ZON, ki ureja naloge in položaj upravljavcev zavarovanih območij, z novimi nalogami, skladno z predlaganimi ureditvami. To se nanaša zlasti na naloge povezane z bazami podatkov.

Obrazložitev k 53. členu (137. člen ZON):

Obstoječi člen je v tretjem odstavku neskladen z Zakonom o nevladnih organizacijah (Uradni list RS, št. 21/18, v nadaljnjem besedilu: ZNVO). Ta namreč v 2. členu kot nevladno organizacijo šteje katerokoli pravno – organizacijsko obliko pravne osebe zasebnega prava, ki izpolnjuje formalne in vsebinske razloge za to, da je nevladna organizacija in ni organizirana kot politična stranka, cerkev ali

druga verska skupnost, sindikat ali zbornica, medtem ko ZON pravico zastopanja javnih interesov v postopkih omejuje na točno določeno pravno – organizacijsko obliko, to je na društvo. Zato se spreminja na način, da do zastopanja interesov ohranjanja narave v upravnih in sodnih postopkih upravičuje vse nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju ohranjanja narave. Drugi odstavek se kot nepotreben črta, saj določa kriterije za pridobitev statusa nevladne organizacije na področju ohranjanja narave, ker je v ZNVO predvideno, da se ureja v pravilniku, izdanem na podlagi ZNVO.

Obrazložitev k 54. členu (149. člen ZON):

Ker je v novem 42. a členu v okviru nadgradnje določb o splošni in posebni rabi delov narave na novo urejen institut nadomestila za ureditev dela narave in njeno vzdrževanje, postane 149. člen, ki je urejal vstopnino, nepotreben in se zato črta.

Obrazložitev k 55. členu (151. člen ZON):

Naslovni člen spreminja 151. člen, ki ureja inšpekcijski nadzor. Predlagane spremembe se nanašajo na razširitev pristojnosti inšpektorjev tudi na vožnjo s kolesi v naravnem okolju, kar je vsebinsko v celoti utemeljeno.

Predlagana je ureditev, da inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona in predpisov lokalnih skupnosti, ki se nanašajo na varstvo naravnih vrednot, izvajajo inšpektorji občinskih in medobčinskih inšpektoratov, kar je utemeljeno glede na ustavno določeno varstvo naravne dediščine, to je naravnih vrednot, ki ga ustava izvorno nalaga tudi lokalnim skupnostim, konkretizirano pa je tudi v ustreznih določbah ZON, ki nalagajo lokalnim skupnostim varstvo naravnih vrednot lokalnega pomena, sprejemanje za po predlaganih ukrepov s strani ZRSVN, s tem povezano zagotavljanje javnih služb lokalnega pomena in financiranje potrebnih ukrepov. S predlagano ureditvijo se ureja tudi ustrezen inšpekcijski nadzor na lokalnem nivoju. Predlagana rešitev ne pomeni prenosa nalog na lokalne skupnosti, ker gre za izvirno pristojnost lokalnih skupnosti.

Zaradi povečanja učinkovitosti organov, ki nadzirajo izvajanje zakona v tem delu in ker je teh organov več, je dodana določba, da inšpekcijski postopek izpelje tisti inšpektor, ki je prvi začel postopek.

Zaradi večje učinkovitosti inšpekcijskih postopkov je predlagana tudi natančnejša opredelitev inšpekcijskega zavezanca.

Med pogoji za inšpektorje je črtana zahteva po številu let delovnih izkušenj, ker to že ureja Uredba o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih.

Obrazložitev k 56. členu (152. člen ZON):

Carinski organi imajo že po veljavnem zakonu pooblastilo za izvajanje nadzora nad določbami ZON in na njegovi podlagi izdanimi predpisi v zvezi z uvozom, izvozom in tranzitom rastlin in živali ter drugega blaga. Iz razloga racionalnosti in učinkovitosti opravljanja nadzornih nalog je utemeljeno, da se njihove pristojnosti razširijo tudi na prevoz, kar je izrecna zahteva Uredbe 1143/2014/EU v zvezi z invazivnimi tujerodnimi vrstami. Ker veljavna ureditev za vse zasežene živali predvideva njihovo izročitev zatočišču, je treba dodati tudi možnost uničenja živali.

Obrazložitev k 57. členu (153. člen ZON):

Z naslovnim členom se dopolnjuje 153. člen ZON, ki ureja pristojnosti in ukrepe inšpektorjev, pristojnih za ohranjanje narave. Inšpekcijski organi imajo že po veljavnem zakonu vrsto pooblastil, vendar je za uspešen inšpekcijski nadzor pri izvajanju nadzora nad vsebinami, ki se predlagajo z naslovnim zakonom, treba dodati še nova pooblastila, ki se nanašajo na: novo ureditev posebne rabe. Dodatno je predvidena tudi odredba zasega drugega blaga, če se z njim ravna v nasprotju z določbami ZON in na njegovi podlagi izdanimi predpisi. Med pristojnosti inšpektorjev bo sodilo tudi pooblastilo, da lahko ustavi kolo in ne samo motorno vozilo, če le to vozi v nasprotju z določbami ZON.

Obrazložitev k 58. členu (153. a člen ZON):

Z naslovnim členom se spreminja 153.a člen, ki ureja zaseg vozila na motorni pogon, tako, da ureja tudi zaseg koles. Dodatno se tudi določa, da je zgornja gozdna meja določena v gozdnogospodarskih načrtih, ki se javno objavljajo. Poleg tega se spreminja tudi dosedanja ureditev, ki je zahtevala, da mora biti za zaseg vozila voznik že najmanj trikrat pravnomočno kaznovan za storjeni prekršek, tako da zadostuje enkratna pravnomočna obsodba.

Obrazložitev k 59. členu (153.b člen ZON):

Z naslovnim členom se dopolnjuje 153.b člen ZON, ki ureja policijska pooblastila na področju vožnje v naravnem okolju. Policija ima v veljavnem zakonu pooblastila samo za nadzor vozil na motorni pogon, predlagana dopolnitev pa ji daje pooblastila tudi za nadzor vožnje s kolesi v naravnem okolju. Zaradi povečanja učinkovitosti organov, ki nadzirajo izvajanje zakona v tem delu in ker je teh organov več, je dodana določba, da nadzor nad izvrševanjem določb ZON, ki se nanašajo na vožnjo z vozili v naravnem okolju in s kolesi, izpelje policija, naravovarstveni nadzornik ali tisti organ iz drugega odstavka 151. člena ZON, ki je prvi začel postopek.

Obrazložitev k 60. členu (155. člen ZON):

Naslovni člen ureja področje neposrednega nadzora v naravi, ki je že vse od uveljavitve ZON leta 1999 urejeno enako, in sicer so za neposredni nadzor v zavarovanih območjih odgovorni upravljavci teh območij (lokalni ali državni), izven teh območij in tam kjer ZO nimajo upravljavca ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave in na območjih naravnih dobrin osebe javnega prava, ki so zadolžene za usmerjanje trajnostnega gospodarjenja na njih (ZGS in ZRS). Dejansko deluje neposredni nadzor samo v zavarovanih območjih, zunaj njih pa ne.

Pravne podlage za izvajanje neposrednega nadzora na območju celotne države že obstajajo, začetki jih je treba le izvajati, pri čemer so potrebne nekatere manjše spremembe. Obstaja vrsta razlogov, ki utemeljujejo nujnost realizacije zakonskih določb. Dejstvo namreč je, da brez ustrezne nadzorne službe na terenu, ki bo operativna in učinkovita, ni mogoče izvajati zakonskih določb o vožnji v naravnem okolju, o nabiranju gliv, o zavarovanih vrstah in mnoge druge.

Z naslovnim členom se dopolnjuje 155. člen ZON, ki ureja neposredni nadzor. Področje neposrednega nadzora je bilo spremenjeno z novelo ZON 2014. Pri oceni izvajanja niso bile ugotovljene večje nejasnosti, zato vsebuje predlagana sprememba v zadevnem členu samo uskladitvene določbe z drugimi predlaganimi rešitvami in manjše redakcijske popravke. Novost je širitev pristojnosti naravovarstvenega nadzornika za ustavitvevoznika kolesa in določitev obveznosti naravovarstvenih nadzornikov, da so zavezani molčečnosti glede izvajanja službe, kar velja tudi za čas, ko službe ne opravljajo več.

Zaradi večje učinkovitosti izvajanja njihovih zakonskih pooblastil v zvezi z vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju se naravovarstvenim nadzornikom z zakonom omogoča tudi dostopanje oziroma pridobivanje podatkov iz evidence registriranih vozil.

Obrazložitev k 61. členu (156. člen ZON):

Naslovni člen spreminja 156. člen ZON, ki ureja izvajalce neposrednega nadzora in zlasti njihovo krajevno pristojnost. Ugotovljena pomanjkljivost veljavne ureditve je, da se neposredni nadzor izvaja samo v zavarovanih območjih. Določeno tudi je, da bi ga morale izvajati tudi osebe javnega prava, ki so ustanovljene z namenom usmerjanja trajnostnega gospodarjenja naravnih dobrin, na območjih teh dobrin, in ministrstvo zunaj zavarovanih območij. Veljavna ureditev predvideva, da bi moral minister sprejeti poseben pravilnik, s katerim bi uredil načine in pogoje za organizacijsko, vsebinsko ter teritorialno usklajeno izvajanje neposrednega nadzora. Ta pravilnik ni bil nikoli izdan, tudi zaradi tega ne, ker gre za vsebine, ki se urejajo z zakonom. Predlagana ureditev to pomanjkljivost odpravlja in natančno razmejuje pristojnosti med izvajalci neposrednega nadzora, sprejem pravilnika pa se posledično črta. Posameznimi izvajalci neposrednega nadzora so upravljavci zavarovanih območij, osebe javnega prava, ki so ustanovljene z namenom usmerjanja trajnostnega gospodarjenja naravnih dobrin, in ministrstvo, ki bo omogočila njegovo izvajanje. Novost predstavlja možnost, da lahko tudi lokalne skupnosti izvajajo neposredni nadzor, če to želijo in se o tem sporazumejo z ministrstvom. Predlagano je izvajanje neposrednega nadzora v okviru izvajanja nalog občinskega redarstva. Ustrezno zakonsko podlago za to predstavlja določba v 3. členu Zakona o občinskem redarstvu, ki med področji delovanja občinskega redarstva navaja tudi področje naravne dediščine. Na podlagi tako določenih izvajalcev neposrednega nadzora in sklenjenih dogovorov bo minister javno objavil prikaz območij s seznamom posameznih izvajalcev neposrednega nadzora.

Tako kot vsaka druga dejavnost, ki želi biti učinkovita, potrebuje tudi izvajanje neposrednega nadzora svoj načrtovalski del. Zaradi tega se predlaga, da ministrstvo načrtuje izvajanje neposrednega nadzora v naravi na območju države z najmanj dveletnim programom dela, v katerem se določijo zlasti cilji in prioritete na področju neposrednega nadzora, način doseganja ciljev neposrednega nadzora v državi in na prioritetenih področjih oziroma območjih, obseg in podrobnejša vsebina nalog neposrednega nadzora na področjih, ki so širšega pomena, in se lahko izvajajo kot akcije neposrednega nadzora, obseg strokovnega usposabljanja in dopolnilnega izpopolnjevanja naravovarstvenih in prostovoljnih nadzornikov, način ozaveščanja javnosti kot ukrep, ki prispeva k boljšemu spoštovanju predpisov in učinkovitejšem nadzoru, in vključenost ljubiteljev narave v ozaveščanje javnosti o pomenu varstva narave in druge, za učinkovito izvajanje neposrednega

nadzora in doseganje ciljev varstva narave pomembne naloge. Posebej je tudi določeno, da je ministrstvo tisti organ, ki usklajuje izvajanje neposrednega nadzora v naravi med izvajalci neposrednega nadzora, koordinira izvajanje akcij neposrednega nadzora in sodeluje pri akcijah nadzora, ki jih organizirajo pristojni inšpektorji in policija. Pri izvajanju neposrednega nadzora se je na podlagi izkušenj iz TNP pokazalo, da je treba izvajalce neposrednega nadzora zavezati k temu, da uredijo način izvajanja neposrednega nadzora v pravilnikih o delovanju naravovarstveno nadzorne službe, s katerimi podrobneje določijo notranjo organizacijo in delovanje nadzorne službe, v skladu z ZON.

Obrazložitev k 62. členu (novi 156.a člen):

Z naslovnim členom se dodaja nov 156.a člen, ki ureja pristojnost za izvajanje neposrednega nadzora, in napotitev ministrstva. Gre za ureditev problematike, ki se je ob spremljanju izvajanja ZON pokazala kot zelo pereča in za učinkovito izvajanje neposrednega nadzora nujno potrebna. Dejstvo namreč je, da je število naravovarstvenih nadzornikov omejeno in jih je treba za učinkovito izvajanja nadzora v posebnih primerih odvezati krajevne pristojnosti pri izvajalcu neposrednega nadzora in omogočiti njihovo napotitev na druga območja, kjer je njihova prisotnost nujno potrebna zaradi učinkovite zagotovitve neposrednega nadzora na teh območjih ali na območju države.

Predlagana rešitev natančno določa primere, ko ministrstvo napoti naravovarstvenega nadzornika na drugo območje, če je treba zagotoviti neposredni nadzor na prioritetenih območjih oziroma področjih, zagotoviti večje število naravovarstvenih nadzornikov na akcijah neposrednega nadzora, zagotoviti neposredni nadzor na območjih, kjer so potrebna posebna znanja za izvajanje nalog neposrednega nadzora, kot je usposobljenost za jamarstvo in drugo in v izrednih primerih, ko je treba zaradi nujnosti takojšnjega izvajanja nalog neposrednega nadzora v posameznih območjih ali na območju države zagotoviti ustrezno število naravovarstvenih nadzornikov. Urejen je tudi način napotitve, ki je praviloma pisen, le izjemoma pa zadošča obvestilo po telefonu ali po elektronski pošti.

Ministrstvo izvede napotitev s pisnim obvestilom izvajalcu neposrednega nadzora o namenu oziroma razlogih napotitve, zahtevanem številu neposrednih nadzornikov in njihovih morebitnih posebnih usposobljenostih, območju in trajanju napotitve ter o drugih informacijah, pomembnih za izvedbo napotitve. Izvajalci neposrednega nadzora pa morajo v osmih dneh po prejemu napotitve zagotoviti zahtevano število naravovarstvenih nadzornikov, določiti naravovarstvene nadzornike, ki se morajo udeležiti napotitve in o tem pisno obvestiti ministrstvo.

V primeru napotitve ureja predlagana ureditev tudi delovnopravne vidike take situacije na način, da se izvajanje neposrednega nadzora na drugih območjih v okviru napotitve ministrstva v primeru, da izvajajo naravovarstveni nadzorniki neposredni nadzor na podlagi sklenjenih pogodb o delovnem razmerju, šteje za poseben delovni pogoji, ki mora biti vključen v opis delovnega mesta. Za druge pogodbe, ki so podlaga za izvajanje neposrednega nadzora, pa je določeno, da morajo vsebovati obveznost naravovarstvenega nadzornika, da izvaja neposredni nadzor tudi na drugih območjih na podlagi napotitve ministrstva in konkretne odločitve nosilca izvajanja neposrednega nadzora.

Obrazložitev k 63. členu (157. člen ZON):

Naslovni člen spreminja 167. člen ZON, ki ureja pogoje za naravovarstvene nadzornike. Člen se bistveno ne spreminja, vendar se posega v več odstavkov, zaradi česar je pripravljena sprememba celotnega člena.

Obrazložitev k 64. členu (novi 157.a člen ZON):

Z naslovnim členom se dodaja nov 157.a člen, ki ureja pogoje in zadržke za sklenitev pogodbe o izvajanju naravovarstvenega nadzora. Veljavna ureditev, da izvajalci neposrednega nadzora iz 156. člena ZON zagotavljajo izvajanje naravovarstvenega nadzora s sklenitvijo delovnih ali drugih ustreznih pogodb (v nadaljnjem besedilu: pogodba o izvajanju neposrednega nadzora) z naravovarstvenimi nadzorniki v skladu z zakonom, se ohranja. Dodajajo pa se druge vsebine, potrebne za delovanje neposrednega nadzora. To sta zlasti pogoji za sklenitev pogodbe o izvajanju neposrednega nadzora in možnost, da se sklene pogodbo o delovnem razmerju za določen čas, če med kandidati za delovno mesto ni osebe s tem pooblastilom, vendar mora le ta pridobiti pooblastilo najkasneje v enem letu. Urejajo se tudi drugi, posebni pogoji, ki jih mora izpolnjevati naravovarstveni nadzornik za izvajanje neposrednega nadzora, ki izhajajo iz položaja naravovarstvenega nadzornika kot uradne osebe.

Obrazložitev k 65. členu (159. člen ZON):

Praksa izvajanja sistema prostovoljnih nadzornikov je pokazala, da ker prostovoljni nadzorniki nimajo nobenih zakonskih pooblastil, kot jih ima sicer katerikoli državljan, njihova regulacija v zakonu ni potrebna.

Obrazložitev k 66. členu (160. člen ZON):

Naslovni člen spreminja višine zagroženih glob za storjene prekrške v 160. členu, ker so bile le te ob zadnji noveli ZON 2014 pretirano znižane in je bilo porušeno notranje ravnovesje med posameznimi kategorijami storjenih kršitev. Prav tako je bilo zaradi prevelikega znižanja zagroženih glob v primerjavi z višinami zagroženih glob za kršitve druge primerljive zakonodaje, področje ohranjanja narave nesorazmerno blago obravnavano. Nastala situacija zahteva ustrezno ureditev, zaradi česar so višine zagroženih glob za vse prekrške, sankcionirane po ZON ustrezno spremenjene. Sprememba celotnega člena je pripravljena zaradi dopolnitev dejanskega stanu posameznih prekrškov.

Obrazložitev k 67. členu (160. a člen ZON):

Naslovni člen spreminja višine zagroženih glob za storjene prekrške v 160.a členu, ker so bile le te ob zadnji noveli ZON 2014 pretirano znižane in je bilo porušeno notranje ravnovesje med posameznimi kategorijami storjenih kršitev. Prav tako je bilo zaradi prevelikega znižanja zagroženih glob v primerjavi z višinami zagroženih glob za kršitve druge primerljive zakonodaje, področje ohranjanja narave nesorazmerno blago obravnavano. Nastala situacija zahteva ustrezno ureditev, zaradi česar so višine zagroženih glob za vse prekrške, sankcionirane po ZON ustrezno spremenjene. Sprememba celotnega člena je pripravljena zaradi dopolnitev dejanskega stanu nekaterih posameznih prekrškov in zaradi določitve novih prekrškov, skladno s predlagano spremembo zakona.

Obrazložitev k 68. členu (161. člen ZON):

Naslovni člen spreminja višine zagroženih glob za storjene prekrške v 161. členu, ker so bile le te ob zadnji noveli ZON 2014 pretirano znižane in je bilo porušeno notranje ravnovesje med posameznimi kategorijami storjenih kršitev. Prav tako je bilo zaradi prevelikega znižanja zagroženih glob v primerjavi z višinami zagroženih glob za kršitve druge primerljive zakonodaje, področje ohranjanja narave nesorazmerno blago obravnavano. Nastala situacija zahteva ustrezno ureditev, zaradi česar so višine zagroženih glob za vse prekrške, sankcionirane po ZON ustrezno spremenjene. Sprememba celotnega člena je pripravljena zaradi dopolnitev dejanskega stanu nekaterih posameznih prekrškov in zaradi določitve novih prekrškov, skladno s predlagano spremembo zakona.

Obrazložitev k 69. členu (161.a člen ZON):

Naslovni člen spreminja vsebino najhujših prekrškov na način, da se tisti prekrški, ki jih po teži dejanja ni mogoče šteti med najhujše prekrške, prestavijo med prekrške. To sta dva prekrška in sicer: če organizira vožnjo s kolesi v naravnem okolju brez dovoljenja za javno prireditve ali če izvede javno prireditve v nasprotju z izdanim dovoljenjem (tretji odstavek 28.d člena) in če po končani javni prireditvi ne približa stanja prireditvenega prostora stanju, v kakršnem je bil pred prireditvijo (tretji odstavek 28.d člena). Kot najhujši prekrški so opredeljen samo dejanja povezana z vožnjo s kolesi. Višina globe ostaja enaka, ker je bilo ocenjeno, da je ustrezna teži storjenega prekrška.

Obrazložitev k 70. členu (novi 161.b člen):

Podobno kot je to v skladu z Zakonom o prekrških urejeno že v nekaterih drugih področnih zakonih (npr. Zakon o varstvu okolja, Gradbeni zakon) se tudi v Zakonu o ohranjanju narave vzpostavlja pravna podlaga za izrekanje glob v hitrem postopku tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, kadar je globa razpisana v razponu.

Obrazložitev k 71. členu:

Dovoljenja za gojitev živali, izdana pred uveljavitvijo tega zakona za nedoločen čas, ostanejo v veljavi največ 5 let od uveljavitve tega zakona, zaradi nujnosti ponovne preveritve možnih kratkoročnih ali dolgoročnih negativnih vplivov gojitve na stanje ohranjenosti vrste in na druge sestavine biotske raznovrstnosti v naravi, predvsem v povezavi z možnim nedovoljenim odvzemanjem živali iz narave in z vnosom gojenih živali v naravo in s tem povezanim škodljivim vplivom na genski material in zdravstveno stanje populacij v naravi.

Obrazložitev k 72. členu:

Člen določa roke za sprejem podzakonskih aktov, za katere se je v noveli ZON vzpostavlja pravna podlaga.

Obrazložitev k 73. členu:

V tem členu se ureja tudi uskladitev določb Zakona o Triglavskem narodnem parku s predmetnimi spremembami ZON, ki se nanašajo na ureditev posebne rabe naravne vrednote tako, da se

poenostavi pridobivanje soglasja upravljalca narodnega parka že s samo podelitvijo pravice do posebne rabe naravne vrednote. Prav tako se v smislu uskladitvene določbe nedvoumno določa, da program varstva in razvoja Škocjanskih jam iz 13. člena Zakona o Regijskem parku Škocjanske jame (Uradni list RS, št. 57/96, 7/99 – ZVKD, 110/02 – ZGO-1 in 46/14 – ZON-C) šteje za načrt upravljanja zavarovanega območja, za katerega veljajo določbe zakona.

Obrazložitev k 74. členu:

Odvzem zavarovanih prostoživečih živalskih vrst iz narave se skladu s predpisom, ki ureja zavarovane prosto živeče živalske vrste in na njegovi podlagi sprejetih predpisov izvaja v okviru nalog javne službe v skladu s 9. točko prvega odstavka 20. člena in 15. točko prvega odstavka 21. člena Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C in 31/18). Ker v praksi ni nedvoumno določeno, ali se izvajanje teh nalog v okviru javne službe po navedenem zakonu lahko šteje za obliko stalne pripravljenosti v skladu s prepisi, ki urejajo sistem plač v javnem sektorju, se s prehodno določbo ta dilema nedvoumno odpravlja. Obenem se določajo pravila v zvezi z odrejanjem stalne pripravljenosti za delo ter nadurnega dela in način vštevanja v mesečne obveznosti javnih uslužbencev.

Obrazložitev k 75. členu:

V skladu s sedmim odstavkom 53. člena ZON mora imeti regijski park načrt upravljanja. Načrt upravljanja za zavarovano območje, ki ga je ustanovila država, sprejme vlada z uredbo. Regijski park Škocjanske jame pa ima po Zakonu o Regijskem parku Škocjanske jame program varstva in razvoja, ki po svoji vsebini zadošča načrtu upravljanja kot ga določa ZON, oziroma ima vsebine določene tako v Zakonu o Regijskem parku Škocjanske jame, ki je specialni akt kot v ZON, ki je splošni akt in določa vsebine načrtov upravljanja v vseh ostalih zavarovanih območjih. Sprejme pa ga Državni zbor Republike Slovenije na predlog Vlade Republike Slovenije. Da bi se poenotil način sprejemanja načrta upravljanja (da ga sprejme vlada po ZON, namesto Državni zbor po specialnem zakonu), se razveljavljajo relevantne določbe Zakona o Regijskem parku Škocjanske jame, ki obravnavajo to tematiko.

V delu, ki se nanaša na razveljavitev Zakona o Triglavskem narodnem parku gre prav tako za razveljavitev določb, ki so drugače urejene v ZON ter za njihovo uskladitev.

Obrazložitev k 76. členu:

Uveljavitev zakona je predvidena petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS.

II. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

10. člen
(izključitev veljavnosti)

(1) Določbe tega zakona glede dolžnosti ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot se ne uporabljajo pri ukrepih za:

- odvrnitev neposredne nevarnosti za življenje ali zdravje ljudi ali premoženja,
- reševanje ljudi in premoženja,
- izvajanje nujnih ukrepov obrambe države.

(2) Določba prejšnjega odstavka velja le za čas trajanja neposredne nevarnosti za življenje ali zdravje ljudi ali premoženje.

(3) Nujni ukrepi obrambe države iz tretje alineje prvega odstavka tega člena so tisti, katerih opustitev bi lahko bistveno zmanjšala bojno pripravljenost Slovenske vojske oziroma ogrozila izvajanje ukrepov za pripravljenost ali mobilizacijo.

(4) Izbere se tisti ukrep iz prvega odstavka tega člena, ki ob doseganju enakih učinkov najmanj poškoduje naravo.

11. člen
(določitev pojmov)

V tem zakonu uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

1. Domorodna (avtohtona) živalska ali rastlinska vrsta je tista, ki je v določenem ekosistemu naravno prisotna; od vrst, ki so bile iztrebljene, se za domorodne štejejo tiste, za katere v ekosistemu še obstajajo približno enaki biotopski in biotski dejavniki, kot so bili pred iztrebitvijo.
2. Doselitev je vnos rastlin ali živali v ekosistem, v katerem rastline ali živali te vrste že živijo.
3. Ekosistem je funkcionalna celota življenjskega prostora (biotop) in življenjske združbe (biocenoza), katerega sestavine so v dinamičnem ravnovesju.
4. Geotop je del geosfere geološkega, geomorfološkega ali hidrološkega pomena.
5. Gojitev rastlin je gojenje rastlin domorodnih ali tujerodnih vrst z namenom pridobivanja hrane, prodaje, za okras, za industrijske ali zdravilne namene, namene učno-vzgojnega ali znanstvenoraziskovalnega dela ter zaradi ohranitve vrste.
6. Gojena žival je tista, ki je potomka staršev vzgojenih v ujetništvu.
7. Gojitev živali je gojenje (hranjenje, omogočanje razmnoževanja, križanje) živali domorodnih ali tujerodnih vrst v prostoru, ločenem od narave (ogradi, obori, kletki, bazenih, koritih in v podobnih prostorih), zlasti z namenom pridobivanja hrane, lova, prodaje, učno-vzgojnega ali znanstvenoraziskovalnega dela ter zaradi ohranitve vrste.
8. Habitat (življenjski prostor) je s specifičnimi neživimi in živimi dejavniki opredeljen prostor vrste oziroma geografsko opredeljen prostor osebkov ali populacije vrste.
9. Naselitev je vnos rastlin ali živali v ekosistem, v katerem rastline ali živali te vrste niso bile nikoli prisotne. Naselitev je lahko izvedena z namenom, da rastline ali živali v novem ekosistemu živijo, ali je nezavedna in je posledica človekovega malomarnega ravnanja, npr. odmetavanje akvarijskih ali terarijskih živali v naravo ali omogočanje pobega živali iz ograjenih prostorov. Vnos živali v prostor za gojitev živali ni naselitev.
10. Izvoz je vsak iznos blaga s carinskega območja Evropske unije.
11. Oblikovana narava je del narave, ki ga človek preoblikuje z namenom vzgoje, izobraževanja, oblikovanja krajinskih elementov ali katerim drugim namenom in je pomemben zaradi ohranjanja biotske raznovrstnosti. Za oblikovano naravo se štejejo zlasti: drevoredi, botanični vrtovi, alpinetumi in drugi oblikovani ekosistemi.
12. Odvzem rastline ali živali iz narave je odvzem žive ali mrtve rastline ali živali iz habitata.
13. Ohranjanje narave je vsako ravnanje, ki se opravlja zaradi ohranitve biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot.
14. Okrnitev narave je stanje narave, ko so zaradi človekove dejavnosti spremenjeni naravni procesi tako, da je porušeno naravno ravnovesje ali so uničene naravne vrednote.
15. Poseg v naravo je poseg v okolje po predpisih o varstvu okolja.

16. Ponovna naselitev je vnos rastlin ali živali v ekosistem, v katerem so bile rastline ali živali te vrste iztrebljene, v ekosistemu pa še obstajajo približno enaki abiotski in biotski dejavniki, kot so bili pred iztrebitvijo.
17. Populacija je skupina prostorsko in časovno povezanih rastlin ali živali iste vrste, v kateri se te med seboj križajo.
18. Rastlinska ali živalska vrsta ali podvrsta ali varieteta je tista, katere osebki - vse razvojne oblike (v nadaljnjem besedilu: rastline ali živali) lahko živijo prosto v naravi, neodvisno od človeka in niso nastali z umetnim izborom (odbiranje in gojenje osebkov z namenom pridobivanja ras domačih živali ali sort kulturnih rastlin) ali biotehnološkim poseganjem v dedne zasnove. Cepljivke, glive in lišaji se obravnavajo kot rastlinska vrsta.
19. Sestavine biotske raznovrstnosti so rastlinske in živalske vrste, njihov genski material in ekosistemi.
20. Tranzit je vsak prenos blaga preko carinskega območja Evropske unije pod carinskim nadzorom.
21. Tujerodna (alohtona) živalska vrsta je tista, ki jo naseli človek in v biocenozi določenega ekosistema pred naselitvijo ni bila prisotna; od vrst, ki so bile iztrebljene, se za tujerodne štejejo tiste, za katere v ekosistemu ne obstajajo več približno enaki biotopski in biotski dejavniki, kot so bili pred iztrebitvijo.
22. Tujerodna (alohtona) rastlinska vrsta je tista, ki jo naseli človek in pred naselitvijo ni bila prisotna na ozemlju Slovenije.
23. Ugodno stanje rastlinske ali živalske vrste je stanje, ki v predvidljivi prihodnosti zagotavlja obstoj vrste.
24. Uvoz je vsak vnos na carinsko območje Evropske unije.
25. Zatočišče za živali je prostor, namenjen za začasno oskrbo oziroma zdravljenje bolnih ali ranjenih živali, zapuščenih mladičev, ki sami še niso sposobni preživeti v naravi, ter živali, ki so bile odvzete imetniku zaradi protipravnega zadrževanja v ujetništvu, nedovoljene trgovine, izvoza, uvoza in zaradi drugih z zakonom določenih razlogov.

20. člen **(zadrževanje v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti)**

(1) Fizična ali pravna oseba, ki namerava zadrževati živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti v živalskih vrtovih, akvarijih, terarijih ali podobnih prostorih, mora pridobiti dovoljenje ministrstva.

(2) Dovoljenje iz prejšnjega odstavka se izda, če prosilec dokaže, da so izpolnjeni pogoji iz tretjega odstavka prejšnjega člena in da se bodo osebki prikazovali v okolju, ki je prilagojeno naravnim razmeram v habitatu in ne izkrivlja dejstev o biologiji živalske vrste.

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko ministrstvo dovoli začasno zadrževanje živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti, če so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka prejšnjega člena.

21. člen **(gojitev živali)**

(1) Fizična ali pravna oseba, ki namerava gojiti živali domorodnih ali tujerodnih vrst, mora pridobiti dovoljenje ministrstva.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka določi minister živalske vrste, za katere ni treba pridobiti dovoljenja za gojitev živali, ker ne ogrožajo domorodnih živalskih vrst.

(3) Če je za gojitev živali iz prvega odstavka tega člena treba pridobiti dovoljenje tudi po drugem zakonu, se ne glede na določbo prvega odstavka tega člena to dovoljenje izda po drugem zakonu in ob soglasju ministrstva.

(4) Dovoljenje iz prvega odstavka tega člena za živali tujerodnih vrst se izda po izvedenem postopku presoje tveganja za naravo.

(5) Fizična ali pravna oseba lahko pridobi dovoljenje iz prvega in četrtega odstavka tega člena, če izkaže, da so izpolnjeni pogoji osamitve prostora za gojitev živali od stičnega ekosistema, in če je prostor za gojitev povezan s stičnim ekosistemom prek naprav, ki blažijo negativne vplive.

22. člen (gojitelj živali)

- (1) Gojena žival je v lasti osebe, ki jo goji v skladu z zakonom.
- (2) Gojena žival, za katero je treba pridobiti dovoljenje za gojitev iz prejšnjega člena, mora biti označena na predpisan način.
- (3) Lastnik gojene živali mora skrbeti, da živali ne pobegnejo v naravo.
- (4) Za škodo, ki jo povzročijo gojene živali, je lastnik odgovoren ne glede na krivdo.
- (5) Pobeg gojenih živali v naravo se glede možnih škodljivih posledic šteje kot okrnitev narave.
- (6) Minister v soglasju s pristojnim ministrom iz tretjega odstavka prejšnjega člena predpiše način označevanja živali iz drugega odstavka tega člena.

23. člen (trgovina z živimi živalmi)

- (1) Fizična ali pravna oseba, ki opravlja trgovinsko dejavnost z živimi živalmi domorodnih ali tujerodnih vrst, mora zagotoviti ustrezne bivalne razmere in ustrezno oskrbo za živali ter voditi evidenco o trgovini z živalmi.
- (2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka ni treba voditi evidence o trgovini z živalmi, če trgovina s posameznimi osebkami ne ogroža obstoja živalske vrste.
- (3) Živalske vrste iz prejšnjega odstavka določi minister.
- (4) Bivalne razmere in oskrba se določijo v predpisu iz tretjega odstavka 19. člena tega zakona.
- (5) Evidenca o trgovini z živalmi iz prvega odstavka tega člena vsebuje ime in priimek ter naslov stalnega prebivališča fizične osebe ali firmo in sedež pravne osebe, od katere je bila žival pridobljena, izvor živali, čas nakupa in prodaje ter ime, priimek in naslov stalnega prebivališča fizične osebe ali firmo in sedež pravne osebe, ki je žival kupila.
- (6) Evidenca iz prejšnjega odstavka se lahko uporablja samo zaradi nadzora nad opravljanjem trgovinske dejavnosti z živimi živalmi.
- (7) Minister predpiše podrobnejšo vsebino evidence o trgovini z živalmi iz prvega odstavka tega člena ter določi časovno obveznost vodenja evidenc.
- (8) Določbe tega člena se ne nanašajo na trgovino z živimi živalmi, ki so namenjene prehrani.

28.b člen (vožnja z vozili na motorni ali drug lasten pogon vozila v naravnem okolju)

- (1) V naravnem okolju je prepovedano voziti, ustaviti, parkirati ali organizirati vožnje z vozili na motorni ali drug lasten pogon vozila.

(2) Vozila na motorni ali drug lasten pogon vozila iz prejšnjega odstavka so vsa motorna vozila, kolesa s pomožnim motorjem in druga prevozna sredstva, ki omogočajo gibanje, hitrejše od hoje pešca, z močjo lastnega motorja ali z močjo drugega lastnega pogona vozila (v nadaljnjem besedilu: vozila na motorni pogon).

(3) Naravno okolje iz prvega odstavka tega člena obsega živo in neživo naravo nekega območja, ki ga ni ustvaril človek, nanj pa vpliva, ga oblikuje in uporablja. To so vsa območja izven:

- naselij;
- javnih in nekategoriziranih cest, ki se uporabljajo za javni cestni promet, v skladu s predpisi, ki urejajo ceste, ter drugih prometnih površin, ki so namenjene za vožnjo, ustavljanje in parkiranje v skladu s predpisi, ki urejajo ceste in varnost cestnega prometa;
- gozdnih cest v skladu s predpisi, ki urejajo gozdove;
- območij, ki so s prostorskimi akti določena kot površine za rekreacijo in šport in namenjena tudi vožnji z vozili na motorni pogon v skladu s predpisi, ki urejajo prostor;
- omrežij gospodarske javne infrastrukture in
- območij rudarskih operacij, ki so določena v skladu s predpisi, ki urejajo prostor in rudarstvo.

(4) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena je dovoljena ustavitev ali parkiranje vozil na motorni pogon v pasu petih metrov izven vozišča, če je ustavljanje ali parkiranje v skladu s predpisi, ki urejajo cestni promet, in če temu ne nasprotuje lastnik zemljišča, ter na območju, ki je namenjeno za začasno parkiranje za namene javnih shodov in javnih prireditev, organiziranih v skladu z zakonom, ki ureja javna zbiranja, pri čemer to območje šteje za prireditveni prostor.

(5) Določbe prvega odstavka tega člena se ne uporabljajo pri:

1. službenih vožnjah za opravljanje občinske redarske službe, javne gozdarske, kulturovarstvene, naravovarstvene, zdravstvene, reševalne in veterinarske službe, lovskočuvajske in ribiškočuvajske službe, inšpekcijskega nadzora, nalog obrambe, zaščite in reševanja, nalog policije, gorskih in jamskih reševalcev ter gasilcev, nalog neposrednega nadzora v naravi in pri delu preiskovalnih sodnikov in državnih tožilcev;
2. gospodarjenju z gozdovi in upravljanju z divjadjo in ribami;
3. opravljanju kmetijskih del;
4. opravljanju čebelarskih del;
5. opravljanju geodetskih del;
6. opravljanju geoloških del;
7. opravljanju znanstveno-raziskovalnih del;
8. odkrivanju in raziskovanju podzemnih jam;
9. urejanju vodotokov in hudourniških območij;
10. vzdrževanju in gradnji infrastrukturnih objektov;
11. zaščiti, reševanju in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah;
12. izvajanju nalog Slovenske vojske;
13. pripravi in vzdrževanju vseh vrst smučarskih prog na zasneženi površini ter pri izvajanju nadzora na smučiščih.

(6) Ne glede na prejšnji odstavek je treba pri opravljanju dejavnosti iz prejšnjega odstavka, razen v primeru iz 11. in 12. točke prejšnjega odstavka, ravnati v skladu s prvim odstavkom tega člena, če je kraj dogodka oziroma območje opravljanja dejavnosti ali posega v primerljivem času dostopen po javnih cestah in nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet.

(7) Če v primeru iz prejšnjega odstavka dostop do kraja dogodka oziroma območja opravljanja dejavnosti ali posega ni mogoč po javnih cestah in nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet, je treba za dostop uporabiti nekategorizirane ceste, ki se ne uporabljajo za javni cestni promet.

28.c člen

(dovoljenje za javno prireditev vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju)

(1) Ne glede na določbe prvega odstavka prejšnjega člena in predpise, ki urejajo gozdove, ter predpise, ki urejajo kmetijska zemljišča, je v naravnem okolju izven območij, ki imajo na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, poseben status, in območij, ki so posebej varovana na podlagi

predpisov, ki urejajo gozdove, dovoljeno organizirati javne prireditve voženj z vozili na motorni pogon v naravnem okolju (v nadaljnjem besedilu: javna prireditev) v skladu z določbami zakona, ki ureja javna zbiranja, na podlagi predhodnega soglasja organizacije, pristojne za ohranjanje narave.

(2) Organizator javne prireditve mora vlogo za izdajo predhodnega soglasja vložiti pri organizaciji, pristojni za ohranjanje narave, najmanj 30 dni pred dnevom javne prireditve. V vlogi za izdajo predhodnega soglasja mora navesti program prireditve, datum in čas trajanja prireditve in predvideno število udeležencev, kraj prireditve z navedbo načina ureditve trase javne prireditve, ki poteka v naravnem okolju, in priložiti skico trase, po kateri namerava organizirati javno prireditev.

(3) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, izda predhodno soglasje iz prvega odstavka tega člena, če:

1. je kraj javne prireditve, ki vključuje tudi traso za vožnjo v naravnem okolju, dostopen po javnih cestah ali nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet;
2. na istem kraju prireditve še nista bili v tekočem koledarskem letu organizirani dve javni prireditvi, pri čemer se za isti kraj prireditve šteje trasa, ki v 50 odstotkih poteka po trasi, kjer je bila v tekočem koledarskem letu že organizirana javna prireditev;
3. se javna prireditev organizira v času, ko so škodljivi vplivi javne prireditve na sestavine biotske raznovrstnosti čim manjši;
4. so vplivi javne prireditve na habitate ogroženih in zavarovanih rastlinskih ali živalskih vrst ali na habitatne tipe, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju, nebistveni za ohranitev teh vrst in habitatnih tipov;
5. se javna prireditev organizira izven habitatnih tipov barj in močvirij ter habitatnega tipa oligotrofni mokrotni travniki z modro stožko in sorodne združbe;
6. trajanje javne prireditve ne presega treh dni in
7. Zavod za gozdove Slovenije za javno prireditev, ki se izvaja v gozdnem prostoru, oziroma kmetijsko-svetovalna služba za javno prireditev, ki se izvaja na kmetijskih zemljiščih, izda predhodno pozitivno mnenje za javno prireditev.

(4) Predhodno pozitivno mnenje za javno prireditev, ki se izvaja na kmetijskih zemljiščih, se izda, če se javna prireditev organizira izven kmetijskih zemljišč, ki so glede na evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki jo določa zakon, ki ureja kmetijstvo, uvrščena v skupino dejanske rabe njive in vrtovi ali v skupino dejanske rabe trajni nasadi. Predhodno pozitivno mnenje za javno prireditev, ki se izvaja v gozdnem prostoru, se izda, če prireditev ne bo bistveno negativno vplivala na funkcije gozda.

(5) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, lahko v predhodnem soglasju iz prvega odstavka tega člena določi tudi pogoje, pod katerimi se izvedba javne prireditve lahko dovoli in se nanašajo zlasti na čas javne prireditve, predvideno traso, trajanje javne prireditve in način izvedbe sanacijskih ukrepov po zaključku javne prireditve.

(6) Zavod za gozdove Slovenije oziroma kmetijsko-svetovalna služba mora podati mnenje iz 7. točke tretjega odstavka tega člena organizaciji, pristojni za ohranjanje narave, v 14 dneh od prejema vloge za izdajo predhodnega soglasja. Če mnenje iz 7. točke tretjega odstavka tega člena ni dano v tem roku, se šteje, da je dano pozitivno mnenje.

(7) Organizator javne prireditve je po končani prireditvi dolžan stanje prireditvenega prostora v naravnem okolju v največji možni meri vrniti v stanje, kakršno je bilo pred javno prireditvijo.

28.č člen **(evidenca in označitev vozil na motorni pogon)**

(1) Vozila na motorni pogon, ki niso registrirana v skladu s predpisi, ki urejajo motorna vozila, ker niso namenjena vožnji po cestah (motorne sani, štirikolesniki, motorna kolesa in druga vozila), morajo biti z namenom omogočanja opravljanja učinkovitega nadzora nad vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju vpisana v evidenco vozil na motorni pogon in označena na način, ki omogoča identifikacijo vozila na motorni pogon.

(2) Evidenca vozil na motorni pogon vsebuje:

- datum vpisa vozila na motorni pogon v evidenco,
- podatke o vozilu na motorni pogon, in sicer: podatke o znamki in tipu vozila ter tehnične podatke o vrsti vozila in
- podatke o lastniku vozila na motorni pogon, in sicer: ime in priimek oziroma firmo, EMŠO oziroma matično številko ter naslov stalnega ali začasnega prebivališča oziroma sedež.

(3) Evidenco vozil na motorni pogon kot upravljavec vzpostavi, upravlja, vzdržuje in nadzoruje ministrstvo, pristojno za promet.

(4) Podatki v evidenci vozil na motorni pogon se obdelujejo elektronsko.

(5) Za vpis v evidenco vozil na motorni pogon in izdajo potrdil o vpisu vozil v evidenco vozil na motorni pogon, ki vsebujejo tudi podatke o lastniku vozila na motorni pogon iz tretje alineje drugega odstavka tega člena, so pristojne upravne enote.

(6) Ministrstvo, pristojno za promet, ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, ministrstvo, policija, državni organi, ki opravljajo inšpekcijski nadzor nad izvajanjem tega zakona, in naravovarstveni nadzorniki imajo pri svojem delu pravico do dostopa do podatkov iz evidence vozil na motorni pogon, ki jih potrebujejo pri opravljanju svojih nalog. Dostop je brezplačen. Tem organom se zagotavlja dostop do podatkov in te evidence z neposredno računalniško povezavo oziroma z možnostjo dostopa do teh podatkov z uporabo ustrezne tehnologije.

(7) Podatki iz evidence iz prvega odstavka tega člena se hranijo dve leti po izbrisu vozila na motorni pogon iz evidence vozil na motorni pogon. Po poteku tega roka se ti podatki hranijo kot arhivsko gradivo v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhive.

(8) Minister, pristojen za promet, predpiše podrobnejši način vpisa v evidenco vozil na motorni pogon, vsebino vloge za vpis v evidenco vozil na motorni pogon, vključno z načini dokazovanja lastništva vozila na motorni pogon, način upravljanja evidence, obrazec potrdila o vpisu v evidenco vozil na motorni pogon in podrobnejši način označitve vozil na motorni pogon.

28.d člen (vožnja s kolesi v naravnem okolju)

(1) V naravnem okolju je vožnja s kolesi dovoljena po utrjenih poteh, če temu ne nasprotuje lastnik ali upravljavec poti. Za utrjeno pot se šteje pas zemljišča, ki se uporablja za hojo ali vožnjo in je za ta namen tudi utrjen. Vožnja s kolesi izven utrjenih poti v naravnem okolju je dovoljena v primerih iz petega odstavka 28.b člena tega zakona.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka se za vožnjo s kolesi v naravnem okolju po planinskih poteh uporabljajo določbe zakona, ki ureja planinske poti, za vožnjo v gozdnem prostoru v naravnem okolju pa določbe zakona, ki ureja gozdove.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena in predpise, ki urejajo gozdove, ter predpise, ki urejajo kmetijska zemljišča, je dovoljena vožnja s kolesi v naravnem okolju na podlagi dovoljenja za javno prireditve, ki se izda v skladu z določbami zakona, ki ureja javna zbiranja, na podlagi predhodnega soglasja organizacije, pristojne za ohranjanje narave. Dovoljenje za javna zbiranja in predhodno soglasje organizacije, pristojne za ohranjanje narave, se izda na podlagi drugega do šestega odstavka 28.c člena tega zakona. Organizator javne prireditve je po končani prireditvi dolžan stanje prireditvenega prostora v naravnem okolju v kar največji možni meri vrniti v stanje, kakršno je bilo pred javno prireditvijo.

(4) Vožnja s kolesi je dovoljena tudi v območjih, ki so s prostorskimi akti določena kot površine za šport in rekreacijo in namenjena tudi vožnji s kolesi. Ta območja niso del naravnega okolja.

33.a člen

(presoje sprejemljivosti planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov in posegov v naravo)

(1) Zaradi ohranitve ugodnega stanja in preprečitve slabšanja ugodnega stanja ptic in drugih živalskih ter rastlinskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov je treba na posebnih varstvenih območjih in potencialnih posebnih ohranitvenih območjih izvesti presojo sprejemljivosti planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov (v nadaljnjem besedilu: planov) in presojo sprejemljivosti posegov v naravo.

(2) Presoja sprejemljivosti planov se izvaja skladno s 101., 101.a, 101.b in 101.c členom tega zakona.

(3) Presoja sprejemljivosti posegov v naravo se izvaja skladno s 101.d, 101.e, 101.f, 104.a in 105.a členom tega zakona.

(4) Ne glede na določbe prejšnjih dveh odstavkov presoja sprejemljivosti planov ali posegov v naravo ni potrebna, če je v predpisu, izdanem na podlagi prejšnjega člena tako določeno. Izjema se lahko nanaša na vrsto ali obseg posega v naravo v povezavi z delom posebnega varstvenega območja ali potencialnega posebnega ohranitvenega območja.

(5) Minister predpiše vsebino in podrobnejšo metodologijo za izvedbo presoj sprejemljivosti planov in posegov v naravo.

(6) Odločba, s katero se dovoli poseg v naravo, je nična, če niso bile upoštevane določbe tretjega odstavka tega člena.

**39. člen
(register naravnih vrednot)**

(1) Register naravnih vrednot (v nadaljnjem besedilu: register) je zbirka podatkov o naravnih vrednotah.

(2) Poleg podatkov o naravnih vrednotah se v register vpisujejo tudi podatki o zavarovanju naravnih vrednot in podatki o lastnikih zemljišč na zavarovanih območjih.

(3) Podatki o lastniku iz prejšnjega odstavka vsebujejo: ime in priimek lastnika, rojstne podatke ter podatke o njegovem stalnem prebivališču.

(4) Register vodi ministrstvo.

(5) Podatki iz registra so dostopni javnosti, razen če se v predpisu iz šestega odstavka 37. člena tega zakona, določi, da podatki o legi naravne vrednote zaradi njenega varovanja niso dostopni javnosti.

(6) V registru je dopustna odprava očitnih napak, in sicer v primerih, kadar se:

- odpravi tipkarska ali slovnična napaka;
- v imenu naravne vrednote ali v kratki oznaki naravne vrednote nadomesti napačna navedba vrste, tipa ali števila naravnih pojavov s pravilno;
- nadomesti napačna navedba smeri neba s pravilno;
- nadomesti napačni vrstni red zvrsti ali uporaba oklepaja v navedbah zvrsti s pravilnimi;
- nadomestijo napačne koordinate lege naravne vrednote z natančnimi in pravilnimi, določenimi z novimi tehničnimi pripomočki, ali pri koordinatah centroidov z upoštevanjem poenotenega samodejnega izračuna.

(7) Odpravo očitnih napak iz prejšnjega odstavka izvede ministrstvo s sklepom o odpravi očitnih napak v registru na podlagi strokovnega predloga organizacije, pristojne za ohranjanje narave.

(8) Ministrstvo na svoji spletni strani objavi sklep iz prejšnjega odstavka in naredi arhivsko kopijo registra, s katero se zagotovi sledljivost odprave očitnih napak iz šestega odstavka tega člena.

(9) Minister predpiše podrobnejše podatke, ki se vodijo o naravnih vrednotah ter način vodenja in upravljanja registra naravnih vrednot.

41. člen (ogledovanje in obiskovanje)

(1) Naravna vrednota se sme ogledovati in obiskovati na način, ki ne ogroža obstoja naravne vrednote in izvajanja varstva.

(2) Ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote sta dovoljeni vsem pod enakimi pogoji v skladu s tem zakonom.

(3) Če bi ogledovanje ali obiskovanje naravne vrednote lahko povzročilo nevarnost za ohranjanje naravne vrednote, se ne glede na določbo prejšnjega odstavka v predpisu ministra iz šestega odstavka 37. člena tega zakona določi prepoved ali omejitev ogledovanja ali obiskovanja naravne vrednote ali njenega dela.

(4) Minister predpiše podrobnejše pogoje in način ureditve naravnih vrednot za ogledovanje in obiskovanje.

42. člen (dovoljenje)

(1) Ministrstvo dovoli ureditev naravne vrednote za ogledovanje in obiskovanje.

(2) Fizična ali pravna oseba mora vlogi za pridobitev dovoljenja iz prejšnjega odstavka priložiti dokazilo o pravnem naslovu za uporabo zemljišč, potrebnih za ureditev ogledovanja in obiskovanja naravne vrednote.

(3) V dovoljenju se na podlagi predpisa iz četrtega odstavka prejšnjega člena določijo pogoji, pod katerimi sta ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote dovoljeni, ter način ureditve ogledovanja in obiskovanja naravne vrednote.

43. člen (koncesija)

(1) Za rabo naravne vrednote, ki je v lasti države ali lokalne skupnosti, se podeli koncesija.

(2) Koncesijo za rabo naravne vrednote, ki je v lasti države, podeli država.

(3) Koncesijo za rabo naravne vrednote, ki je v lasti lokalne skupnosti, podeli lokalna skupnost.

(4) Za podelitev koncesije se uporabljajo določbe zakona, ki ureja podelitev koncesije na naravnih dobrinah.

(5) Usposobljenost fizične ali pravne osebe za rabo naravne vrednote, ki je predmet koncesije iz prvega odstavka tega člena, se ugotavlja tudi na podlagi mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave.

(6) V aktu o podelitvi koncesije se določi tudi način ureditve naravne vrednote za ogledovanje in obiskovanje.

(7) Če je naravna vrednota kot naravna dobrina predmet koncesije, ki se podeli po drugih predpisih za rabo, izkoriščanje ali upravljanje naravnih dobrin, se koncesija za rabo naravne vrednote po tem zakonu ne podeli.

44. člen
(splošna in posebna raba po drugih predpisih)

(1) Splošna raba naravnega vira ali naravnega javnega dobra, ki je hkrati tudi naravna vrednota, se lahko izvaja tako, da ne ogroža obstoja naravne vrednote in ne ovira izvajanja njenega varstva.

(2) Varstvene in razvojne usmeritve ter varstveni režimi naravnih vrednot so sestavni del pogojev za posebno rabo naravnih virov ali naravnega javnega dobra in so sestavni del dovoljenj ali koncesij za posebno rabo.

(3) Dovoljenje za posebno rabo ali akt o podelitvi koncesije, ki ni izdan v skladu s prejšnjim odstavkom, je ničen.

63. člen
(vpis v zemljiško knjigo)

(1) Pristojna upravna enota izda na podlagi akta o zavarovanju lastnikom zemljišč na zavarovanem območju, ki ga je ustanovila država, ugotovitvene odločbe.

(2) Obstoj pravnega dejstva iz prejšnjega odstavka vpiše v zemljiško knjigo sodišče po uradni dolžnosti na podlagi pravnomočne odločbe iz prejšnjega odstavka.

(3) Lokalna skupnost izda odločbo iz prvega odstavka tega člena za zemljišča na zavarovanem območju, ki ga je ustanovila, in predlaga vpis v zemljiško knjigo.

81. člen
(zavarovanje vrste)

(1) Zaradi dejanske ali možne ogroženosti, ki je ugotovljena na podlagi predpisa iz prejšnjega člena, sprejme vlada akt o zavarovanju rastlinskih ali živalskih vrst, določi ukrepe varstva njihovih habitatov, predpiše pravila ravnanja in poseben varstveni režim.

(2) Z varstvenim režimom iz prejšnjega odstavka se določijo zlasti pravila varstva za mrtve in žive živali v vseh razvojnih oblikah živali (jajca, ličinke, bube, mladiči in odrasle živali), za dele mrtvih živali ali izdelke iz živali. Nanašajo se zlasti na omejitve in prepovedi ubijanja, lova ali vznemirjanja živali, zlasti v tistih obdobjih življenja, ki so pomembna za preživetje, omejitve in prepovedi trgovine z živalmi in njihovimi deli ter izdelki iz njih in prepovedane načine prevoza.

(3) Živali vrst, ki so zavarovane na podlagi tega zakona, se ne lovijo ne glede na uvrstitev vrst med lovne ali ribolovne v skladu z zakonom.

(4) Z varstvenim režimom iz prvega odstavka tega člena se določijo zlasti pravila varstva vseh razvojnih oblik rastlin. Nanašajo se zlasti na omejitve in prepovedi trgovanja, nabiranja, zbiranja, rezanja, ruvanja ali uničevanja rastlin ter gojenja, prodaje ali izmenjave ter prepovedane načine prevoza.

89. člen
(odškodnine zaradi omejitev in prepovedi)

(1) Fizične in pravne osebe, ki se jim zaradi omejitev in prepovedi iz tega zakona ali na njegovi podlagi izdanih aktov o zavarovanju bistveno poslabšajo obstoječi pogoji za pridobivanje dohodka in tega ni mogoče nadomestiti z dovoljeno dejavnostjo v okviru varstvenih režimov oziroma razvojnih usmeritev na zavarovanih območjih, so upravičene do odškodnine.

(2) Odškodnina iz prejšnjega odstavka obsega izgubo ali zmanjšanje dohodka od nepremičnine in se določi po postopku, ki ga določa zakon, ki ureja razlastitev nepremičnin.

(3) Oseba iz prvega odstavka tega člena uveljavlja pravico do odškodnine v postopku, ki ga za določitev višine odškodnine zaradi omejitve lastninske ali druge stvarne pravice določa zakon, ki ureja razlastitev nepremičnin.

(4) Oseba iz prvega odstavka tega člena ima pravico vložiti zahtevo za odškodnino v enem letu po prejemu odločbe izdane na podlagi predpisa, ki je povzročil spremembo razmer.

(5) Pravna oseba, ki upravlja nepremičnino, ki je v lasti države, ni upravičena do odškodnine na podlagi tega člena.

90. člen **(odkup zaradi omejitev lastninske pravice)**

(1) Država je dolžna na zahtevo fizične ali pravne osebe, ki ima v lasti nepremičnino na zavarovanem območju, ki ga je ustanovila država, odkupiti za primerno plačilo nepremičnino, ki je zaradi omejitev in prepovedi iz tega zakona ni več mogoče rabiti za dejavnost, kot se je rabila pred zavarovanjem ali pa se lahko rabi le v neznatni meri.

(2) Če je zavarovano območje, na katerem leži nepremičnina iz prejšnjega odstavka, zavarovala lokalna skupnost, je lokalna skupnost dolžna odkupiti nepremičnino na zahtevo osebe iz prejšnjega odstavka.

(3) Lastnik uveljavlja pravico iz tega člena v postopku, ki ga za odvzem lastninske pravice določa zakon, ki ureja razlastitev.

(4) Lastnik ima pravico vložiti zahtevo za odkup nepremičnine v dveh letih po pravnomočnosti odločbe, izdane na podlagi predpisa iz prvega odstavka tega člena, ki je povzročil spremembo razmer.

92. člen **(škoda, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst)**

(1) Fizična ali pravna oseba, ki ji živali zavarovanih vrst iz 81. člena tega zakona lahko povzročijo škodo na premoženju (v nadaljnjem besedilu: oškodovanec), mora na primeren način kot dober gospodar in na svoje stroške narediti vse potrebno, da obvaruje svoje premoženje pred nastankom škode.

(2) Če nastanka škode ni mogoče preprečiti na način iz prejšnjega odstavka, lahko oškodovanec od ministrstva zahteva izvedbo ustreznih ukrepov za preprečitev nadaljnje škode. Oškodovanec in ministrstvo se sporazumeta o vrstah ukrepov in o načinu zagotovitve sredstev za izvedbo ukrepov.

(3) Ukrepi iz prejšnjega odstavka so odvracanje, postavljanje ograd, ulov posameznih osebkov in redčenje populacij zavarovanih živalskih vrst.

(4) Minister določi primerne načine varovanja premoženja in vrste ukrepov za preprečitev škode za posamezne živalske vrste.

93. člen **(odškodnina zaradi škode povzročene po živalih zavarovanih vrst)**

(1) Oškodovanec je upravičen do povrnitve odškodnine v višini dejanske škode, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst iz 81. člena tega zakona, če so izpolnjeni pogoji iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena.

(2) Oškodovanec uveljavlja odškodninski zahtevek za škodo, povzročeno po živalih zavarovanih vrst na način in po postopku s smiselno uporabo določb predpisov o divjadi in lovstvu, ki urejajo uveljavljanje škode od države.

(3) Naloge pooblaščenca ministrstva v primerih iz prejšnjega odstavka izvaja Zavod za gozdove Slovenije.

(4) Ministrstvo je pristojno za odločitev o višini odškodnine za škodo, povzročeno po živalih zavarovanih vrst.

(5) Oškodovanec, ki se ne strinja z odločitvijo ministrstva, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče. Tožbo mora vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala.

(6) Z varstvenim režimom iz prvega odstavka 81. člena tega zakona se lahko določi tudi omejitev ali prepoved imeti v posesti ali lasti žival ali rastlino, zavarovano skladno z 81. členom tega zakona, če prisotnost živali ali rastline na območju države neposredno ogroža obstoj domorodne rastlinske ali živalske vrste.

97. člen (naravovarstvene smernice)

(1) Državni in lokalni organi ter druge osebe javnega prava, ki so pristojne za pripravo prostorskih aktov in drugih aktov rabe naravnih dobrin, si morajo v postopku priprave teh aktov pridobiti naravovarstvene smernice. Naravovarstvene smernice je treba pridobiti tudi v postopku sprejemanja aktov razglasitve nepremičnega kulturnega spomenika, ki se nanašajo na območja, ki so na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave določena za zavarovana območja, ekološko pomembna območja in posebna varstvena območja ter naravne vrednote, razen območij kulturne krajine in spomenikov oblikovane narave.

(2) Naravovarstvene smernice so strokovno gradivo, s katerim se za območje, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, opredelijo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij ter ohranjanje biotske raznovrstnosti. V naravovarstvenih smernicah se k načrtom rabe naravnih dobrin navedejo tudi usmeritve, izhodišča oziroma pogoji za trajnostno rabo sestavin biotske raznovrstnosti.

(3) Če se ob pripravi naravovarstvenih smernic k predlogom aktov iz prvega odstavka tega člena ugotovi, da bodo v te akte poleg območij s posebnim statusom iz prejšnjega odstavka vključena tudi območja, na katera se nanašajo sprejeti programi s področja ohranjanja narave, oziroma območja, za katera je predpis za pridobitev posebnega statusa že v postopku sprejemanja, se lahko strokovno gradivo izdelata tudi za takšna območja, pri čemer pa se po tem, ko so naravovarstvene smernice izdelane, takšno strokovno gradivo šteje samo kot neobvezno strokovno priporočilo pripravljavcem takšnih aktov.

(4) Naravovarstvene smernice izdelata organizacija, pristojna za ohranjanje narave, ko od osebe iz prvega odstavka tega člena oziroma osebe, ki je pooblaščenca za pripravo akta iz prvega odstavka tega člena, prejme zahtevo za njihovo pripravo. Naravovarstvene smernice se pripravijo v roku 30 dni, razen če strokovna priprava zaradi obsežnosti preverjanja, ki so potrebna za izdelavo naravovarstvenih smernic, ni možna v predpisanem roku, vendar najkasneje v roku 60 dni, o čemer obvesti osebe iz prvega odstavka tega člena.

(5) Če pripravljavec naravovarstvenih smernic ugotovi, da izdelava naravovarstvenih smernic ni potrebna, o tem najkasneje v 15 dneh obvesti osebo iz prejšnjega odstavka.

(6) V postopku sprejemanja aktov iz prvega odstavka tega člena je treba pridobiti mnenje o sprejemljivosti prostorske ureditve z vidika varstva narave (v nadaljnjem besedilu: naravovarstveno mnenje). Brez naravovarstvenega mnenja ali obvestila iz prejšnjega odstavka ni mogoče sprejeti akta iz prvega odstavka tega člena.

(7) Naravovarstveno mnenje izda organizacija, pristojna za ohranjanje narave, ko prejme zahtevo osebe iz prvega odstavka tega člena oziroma osebe, ki je pooblaščen za pripravo akta iz prvega odstavka tega člena. Tej zahtevi je treba priložiti predlog tega akta ter ustrezno obrazložitev, kako je pripravljavec ob pripravi akta upošteval naravovarstvene smernice.

(8) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, mora izdati naravovarstveno mnenje najpozneje v 30 dneh po prejemu zahteve iz prejšnjega odstavka. V primeru molka te organizacije se šteje, da na predvideno prostorsko ureditev nima pripomb.

(9) Določbe šestega, sedmega in osmega odstavka tega člena se ne uporabljajo v postopku sprejema aktov razglasitve nepremičnih kulturnih spomenikov in v postopku sprejema načrtov rabe naravnih dobrin, če je soglasje ali mnenje ministrstva v tem postopku že določeno z drugimi predpisi.

101. člen (presoja sprejemljivosti planov)

(1) Za vsak plan ali spremembo plana, ki ga na podlagi zakona sprejme pristojni državni organ ali pristojni organ samoupravne lokalne skupnosti za področje urejanja prostora, upravljanja voda, gospodarjenja z gozdovi, lova, ribištva, rudarstva, kmetijstva, energetike, industrije, transporta, ravnanja z odpadki in odpadnimi vodami, oskrbe prebivalstva s pitno vodo, telekomunikacij in turizma in bi lahko pomembno vplival na zavarovano območje, posebno varstveno območje ali potencialno posebno ohranitveno območje sam po sebi ali v povezavi z drugimi plani, je treba izvesti presojo sprejemljivosti njegovih vplivov oziroma posledic glede na varstvene cilje teh območij. Presoje sprejemljivosti ni treba izvesti za tiste plane, ki so neposredno povezani ali potrebni za varstvo teh območij.

(2) Oceno o sprejemljivosti vpliva oziroma posledicah plana na območja iz prejšnjega odstavka da ministrstvo v postopku celovite presoje vplivov na okolje. Ta postopek se vodi skladno z določbami zakona, ki ureja varstvo okolja, kolikor ta zakon ne določa drugače.

101.a člen (posebne določbe o izvedbi postopka celovite presoje vplivov na okolje)

(1) V postopku preverjanja planov, za katere je treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje, ministrstvo določi plane, za katere je treba izvesti presojo sprejemljivosti na podlagi tega zakona.

(2) Za plane, ki so neposredno povezani ali potrebni za varstvo območij iz prvega odstavka prejšnjega člena, se štejejo načrti upravljanja zavarovanih območij. V postopku iz prejšnjega odstavka se za take plane lahko določijo tudi plani trajnostnega gospodarjenja oziroma upravljanja z naravnimi dobrinami, ki so potrebni za ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov in habitatov vrst na teh območjih, skladno s programom vlade iz drugega odstavka 33. člena tega zakona in plani, ki so namenjeni izključno varstvu teh območij vendar le, če ne vsebujejo posegov v naravo, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje.

(3) Za plane, ki lahko pomembno vplivajo na območja iz prvega odstavka prejšnjega člena, se štejejo plani:

- ki obsegajo ta območja ali bi izvedba plana lahko na njih vplivala,
- s katerimi se določajo ali načrtujejo posegi v naravo iz prve in druge alineje prvega odstavka 101.d člena tega zakona.

(4) Če iz obvestila pripravljavca plana o nameri izdelave plana niso razvidni podatki, ki omogočajo uporabo določb druge alineje prejšnjega odstavka, in se plan nanaša na območja iz prvega odstavka prejšnjega člena hkrati pa je ta plan tudi neposredna pravna podlaga za izdajo dovoljenj za poseg v naravo, je presojo sprejemljivosti tega plana treba izvesti.

(5) Ministrstvo sprejme odločitev o obveznosti izdelave presoje sprejemljivosti planov in sprejema druge odločitve v postopku celovite presoje vplivov na okolje na podlagi mnenj organizacije, pristojne za ohranjanje narave.

(6) V postopku celovite presoje vplivov na okolje se upoštevajo določbe predpisa izdanega na podlagi petega odstavka 33.a člena tega zakona.

101.b člen

(posebne določbe o potrditvi plana v postopku celovite presoje vplivov na okolje)

(1) Ministrstvo potrdi plan na podlagi izvedene celovite presoje vplivov na okolje, če ugotovi, da plan ne bo škodljivo vplival na varstvene cilje posameznih območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona in njihovo celovitost ter na povezanost evropskega ekološkega omrežja.

(2) Če je potrditev plana pogojena z izvedbo omilitvenih ukrepov, se njihovo izvajanje podrobneje preveri oziroma določi z okoljevarstvenim soglasjem skladno s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, ali naravovarstvenim soglasjem na podlagi 105. člena tega zakona.

(3) Če ministrstvo potrdi plan, ga pristojni državni ali lokalni organ lahko sprejme.

101.c člen

(postopek prevlade javne koristi)

(1) Če je potrditev plana dokončno zavrnjena, ker je ugotovljeno, da bo škodljivo vplival na območje iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, ga pristojni državni organ ali pristojni organ samoupravne lokalne skupnosti lahko sprejme, če po izpeljanem postopku prevlade javne koristi druga javna korist prevlada nad javno koristjo ohranjanja narave.

(2) V postopku prevlade javne koristi je treba na podlagi ugotovitve, da se plan nanaša na uresničevanje javne koristi, določene z zakonom, in ni drugih ustreznih rešitev za uresničitev te javne koristi, presoditi, katera javna korist bo v konkretni zadevi prevladala.

(3) Postopek prevlade javne koristi vodi ministrstvo, na predlog pristojnega državnega organa ali pristojnega organa samoupravne lokalne skupnosti. Predlog je treba vložiti v 90 dneh po dokončnosti zavrnitve potrditve plana.

(4) Ne glede na določbe prvega odstavka tega člena in prejšnjega odstavka lahko ministrstvo začne postopek prevlade druge javne koristi pred dokončnostjo odločbe iz prvega odstavka tega člena, če se drug javni interes nanaša na druga delovna področja ministrstva.

(5) Ministrstvo pripravi predlog odločitve o prevladi javne koristi ob upoštevanju mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave. To odločitev sprejme vlada v 60 dneh od takrat, ko ministrstvo prejme predlog, iz katerega je razvidno izpolnjevanje pogojev iz drugega odstavka tega člena.

(6) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, mora podati mnenje iz prejšnjega odstavka v 30 dneh, ko s strani ministrstva prejme predlog uvedbe postopka prevlade javne koristi v obsegu iz prejšnjega odstavka.

(7) Če prevlada druga javna korist nad javno koristjo ohranjanja narave, se hkrati sprejme tudi odločitev o nujnih izravnalnih ukrepih, ki morajo v primeru posebnih varstvenih območij in predlogov posebnih ohranitvenih območij zagotoviti celovitost in povezanost teh območij. O teh ukrepih se obvesti pristojne organe EU, skladno s predpisi EU.

(8) Pristojni državni organ ali pristojni organ samoupravne lokalne skupnosti mora poskrbeti za podrobnejšo določitev izravnalnih ukrepov v ustreznem planu in za njihovo izvedbo.

(9) Če je na posebnem varstvenem območju ali predlogu posebnega ohranitvenega območja, prednostni habitatni tip ali habitat prednostne rastlinske ali živalske vrste, skladno s predpisi EU, se lahko javna korist, ki prevlada nad javno koristjo ohranjanja narave, nanaša samo na varstvo zdravja ali življenja človeka ali javno varnost ali ima koristne posledice bistvenega pomena za okolje ali na druge nujne razloge prevladovanja javne koristi, po predhodnem posvetovanju s pristojnimi organi EU.

(10) Pred odločitvijo o prevladi javne koristi iz prejšnjega odstavka, je treba pridobiti mnenje pristojnega organa EU.

(11) Rok iz petega odstavka tega člena ne teče v času pridobivanja mnenj iz šestega in desetega odstavka tega člena in v času trajanja posvetovanja iz devetega odstavka tega člena.

(12) Ministrstvo izvaja obveznosti poročanja in pridobivanja mnenj v skladu s predpisi EU v postopkih, ki jih vodi na podlagi tega člena.

101.d člen (posegi v naravo, ki so predmet presoje sprejemljivosti)

(1) Zaradi določitve planov in posegov v naravo, ki lahko pomembno vplivajo na območja iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, določi minister posege v naravo,

- ki lahko pomembno vplivajo na varstvene cilje teh območij,
- za katere je treba še preveriti, če lahko pomembno vplivajo na varstvene cilje teh območij,
- ki ne morejo pomembno vplivati na varstvene cilje teh območij.

(2) Če se v okviru presoje sprejemljivosti plana ocenijo vplivi posegov v naravo iz prve in druge alineje prejšnjega odstavka na območja iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, presoja sprejemljivosti takega posega v naravo ni potrebna, razen v primeru posegov v naravo iz 101.e člena tega zakona. Pogoji izvedbe posega v naravo, za katerega ni potrebna presoja sprejemljivosti, se določijo skladno s 105. členom tega zakona.

(3) Če se v okviru presoje sprejemljivosti plana ne ocenijo vplivi posegov v naravo iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena na območja iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, je treba izvesti presojo sprejemljivosti teh posegov v naravo.

(4) Ne glede na določbi prejšnjih dveh odstavkov presoje sprejemljivosti ni treba izvesti, če je poseg v naravo potreben za varstvo območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona.

101.e člen (posegi v naravo, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje)

(1) V postopku presoje sprejemljivosti posegov v naravo je treba ugotoviti in ustrezno presoditi vplive oziroma posledice teh posegov v naravo glede na varstvene cilje posebnega varstvenega območja ali potencialnega posebnega ohranitvenega območja.

(2) Vplivi oziroma posledice posegov v naravo iz prejšnjega odstavka, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje skladno z določili zakona, ki ureja varstvo okolja in tega zakona, se ugotovijo v postopku presoje vplivov na okolje. Ta postopek se vodi skladno z določbami zakona, ki ureja varstvo okolja, kolikor ta zakon ne določa drugače.

(3) Ministrstvo sprejema odločitve v postopku presoje vplivov na okolje na podlagi mnenj organizacije, pristojne za ohranjanje narave.

(4) V postopku presoje vplivov na okolje se upoštevajo določbe predpisa izdanega na podlagi petega odstavka 33.a člena tega zakona.

(5) Ocena sprejemljivosti posega v naravo je ugodna, če se ugotovi, da poseg v naravo ne bo škodljivo vplival na varstvene cilje območij iz prvega odstavka tega člena, njihovo celovitost in povezanost. Pri ugodni oceni se lahko upoštevajo tudi sprejemljivi omilitveni ukrepi.

(6) Če je poseg v naravo ugodno ocenjen, ministrstvo izda okoljevarstveno soglasje. Če je ugodna ocena vplivov posega v naravo pogojena z izvedbo omilitvenih ukrepov, so le-ti obvezna vsebina okoljevarstvenega soglasja.

(7) Če je poseg v naravo neugodno ocenjen, ministrstvo zavrne izdajo okoljevarstvenega soglasja.

101.f člen (prevlada javne koristi)

(1) Če ministrstvo zavrne izdajo okoljevarstvenega soglasja, lahko nosilec posega v naravo v 90 dneh po dokončnosti okoljevarstvenega soglasja predlaga ministrstvu uvedbo postopka prevlade druge javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave.

(2) Postopek prevlade javne koristi na podlagi tega člena se vodi ob upoštevanju drugega, šestega, sedmega, devetega, desetega in dvanajstega odstavka 101.c člena tega zakona.

(3) Ministrstvo sprejme odločitev o prevladi javne koristi ob upoštevanju predhodno pridobljenega mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave, v 60 dneh po prejemu predloga, iz katerega je razvidno izpolnjevanje pogojev iz drugega odstavka 101.c člena tega zakona.

(4) Z odločitvijo o prevladi druge javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave se odpravi odločba o zavrnitvi izdaje okoljevarstvenega soglasja iz prvega odstavka tega člena.

(5) Nosilec posega v naravo mora poskrbeti za izvedbo določenih izravnalnih ukrepov.

102. člen (izravnalni in omilitveni ukrepi)

(1) Izravnalni ukrepi so dejavnosti, posegi ali ravnanja s katerimi se nadomesti predvidena ali povzročena okrnitev narave. Omilitveni ukrepi so posegi ali ravnanja s katerimi se omili izvajanje posega v naravo ali njegove posledice.

(2) Oblika izravnalnega ukrepa oziroma omilitvenega ukrepa, s katerim bo nosilec posega omilil ali nadomestil posledice posega, se določi na podlagi naravovarstvenih smernic, glede na predvideno ali povzročeno okrnitev narave ter možnosti njene nadomestitve. Pri izboru ukrepa ima prednost vzpostavitev nadomestnega območja, ki ima enake naravovarstvene značilnosti.

(3) Oblike izravnalnih ukrepov so:

- vzpostavitev nadomestnega območja, ki ima enake naravovarstvene značilnosti,
- vzpostavitev drugega območja, pomembnega za ohranjanje biotske raznovrstnosti oziroma varstvo naravnih vrednot,
- plačilo denarnega zneska v vrednosti povzročene okrnitve narave, ki se nameni za ohranjanje biotske raznovrstnosti oziroma varstvo naravnih vrednot.

(4) Način določitve višine denarnega zneska iz prejšnjega odstavka predpiše minister, ob upoštevanju vrednosti, ki je potrebna za vzpostavitev nadomestnega območja, ki ima enake naravovarstvene značilnosti, oziroma vrednosti uničenja osebkov ali populacije zavarovane vrste.

(5) Oblika izravnalnega ukrepa ter posegi in ravnanja iz drugega odstavka tega člena se v primeru iz 101.c člena tega zakona določijo v postopku sprejema planov, skladno z ugotovitvami presoje sprejemljivosti plana na podlagi tega zakona.

(6) Oblika in način izvedbe izravnalnega oziroma omilitvenega ukrepa ter način in pogoji izvedbe posega ali dejavnosti po opravljenem posegu so sestavni del okoljevarstvenega soglasja, naravovarstvenega soglasja, dovoljenja za poseg v naravo ter gradbenega ali drugega ustreznega dovoljenja.

103. člen (odprava škodljivih posledic)

(1) Če pri posegu v naravo pride do okrnitve narave, mora nosilec posega ali dejavnosti nemudoma odpraviti škodljive posledice svojega delovanja ter kriti vse stroške za njihovo odpravo.

(2) Če nosilec posega v naravo ne more odpraviti škodljivih posledic svojega delovanja in je prišlo do okrnitve narave na ekološko pomembnih območjih in posebnih varstvenih območjih, na naravnih vrednotah ali na zavarovanih območjih, mu ministrstvo odredi izravnalni ukrep.

5.2. Dovoljenja in soglasja

104. člen (dovoljenje za poseg v naravo)

(1) Posegi v naravo, ki lahko ogrozijo biotsko raznovrstnost, naravno vrednoto ali zavarovano območje in za katere ni treba pridobiti dovoljenja po predpisih o urejanju prostora in po drugih predpisih, se opravljajo na podlagi dovoljenja za poseg v naravo na podlagi tega zakona.

(2) Posegi v naravo iz prejšnjega odstavka se nanašajo na:

1. opravljanje dejavnosti in izvajanje posegov v naravo na naravnih vrednotah, zavarovanih območjih, ekološko pomembnih območjih in posebnih varstvenih območjih,
2. varstvo rastlinskih ali živalskih vrst,
3. varstvo genskega materiala,
4. varstvo naravnih vrednot.

(3) Minister podrobneje določi posege v naravo iz prejšnjega odstavka in predpiše, kakšna dokumentacija je potrebna za pridobitev dovoljenja.

(4) Dovoljenja za posege v naravo iz prvega odstavka tega člena izdaja pristojna upravna enota, razen v primerih, ko ta zakon določa, da dovoljenja izdaja ministrstvo.

(5) O pritožbi zoper dovoljenje za poseg v naravo odloči ministrstvo.

(6) Dovoljenje za poseg v naravo se izda na podlagi pozitivnega mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave.

105. člen (naravovarstveno soglasje)

(1) Za gradnjo objekta na območju, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, je treba pridobiti naravovarstvene pogoje in pravnomočno naravovarstveno soglasje na način in po postopku, kakor je za pridobitev projektnih pogojev in soglasij določeno s predpisi s področja graditve objektov.

(2) Naravovarstveno soglasje je treba pridobiti tudi, če za gradnjo enostavnega objekta v skladu s predpisi s področja graditve objektov gradbeno dovoljenje ni potrebno, če je tako določeno v predpisih s področja ohranjanja narave iz prejšnjega odstavka, pri čemer je treba vlogi za izdajo naravovarstvenega soglasja priložiti idejno zasnovo nameravane gradnje objekta ali če za gradnjo objekta v skladu s predpisi s področja graditve objektov ni treba pridobiti projektnih pogojev in

soglasja, če gre za posege v naravo, za katere je treba skladno s predpisi s področja ohranjanja narave izvesti presojo sprejemljivosti ali določiti pogoje izvedbe.

(3) Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov naravovarstvenega soglasja ni treba pridobiti, če je tako določeno v predpisih s področja ohranjanje narave, in sicer glede na vrsto ali obseg objekta v povezavi z delom obravnavanega območja.

(4) Naravovarstvene pogoje in naravovarstveno soglasje daje ministrstvo.

(5) Naravovarstveni pogoji prenehajo veljati, če v dveh letih po njihovi izdaji ni vložena vloga za pridobitev naravovarstvenega soglasja, naravovarstveno soglasje pa preneha veljati, če se poseg, zaradi katerega je bilo soglasje dano, ne začne izvajati v dveh letih po njegovi pravnomočnosti. Če je za poseg v naravo treba pridobiti gradbeno dovoljenje po predpisih o graditvi objektov, naravovarstveno soglasje preneha veljati, če zahteva za izdajo gradbenega dovoljenja ni vložena v dveh letih po njegovi pravnomočnosti.

(6) Ministrstvo lahko izda naravovarstveno soglasje, v katerem se na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, določijo pogoji, ki jih mora nosilec nameravanega posega upoštevati pri nadaljnji rabi objekta, da bi preprečil, zmanjšal ali odstranil škodljive vplive na naravo. Ministrstvo lahko izda tudi naravovarstveno soglasje, v katerem se določijo pogoji, ki jih mora nosilec nameravanega posega upoštevati v času gradnje.

(7) Če je za gradnjo objekta iz prvega odstavka tega člena predpisan postopek presoje vplivov na okolje v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, se namesto naravovarstvenega soglasja izda okoljevarstveno soglasje.

105.a člen

(presoja sprejemljivosti posegov v okviru naravovarstvenega soglasja)

(1) Če se vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev za gradnjo objekta nanaša na poseg v naravo, za katerega je treba izvesti presojo sprejemljivosti, se ta izvede v postopku izdaje naravovarstvenega soglasja.

(2) Ministrstvo odloči o sprejemljivosti posega v naravo na podlagi mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave.

(3) Mnenje iz prejšnjega odstavka mora vsebovati oceno o vplivih oziroma posledicah nameravane gradnje objekta na varstvene cilje območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, in navedbo morebitnih omilitvenih ukrepov za izvedbo posega. Za enostavne in manj zahtevne objekte mora biti mnenje dano v 15 dneh, za zahtevne objekte pa v 30 dneh po prejemu poziva, razen če strokovna priprava zaradi obsežnosti preverjanj, ki so potrebna za izdelavo mnenja, ni možna v predpisanem roku, vendar najkasneje v roku 30 dni za manj zahtevne objekte in 60 dni za zahtevne objekte o čemer se nemudoma obvesti ministrstvo.

(4) Naravovarstveno soglasje je treba izdati oziroma njegovo izdajo z odločbo zavrniti v roku osmih dni od izdaje mnenja iz drugega odstavka tega člena.

(5) Pri izdelavi ocene o vplivih gradnje objekta iz tretjega odstavka tega člena se smiselno upoštevajo določbe predpisa izdanega na podlagi petega odstavka 33.a člena tega zakona.

(6) Ocena vplivov gradnje objekta je ugodna, če se ugotovi, da gradnja objekta ne bo škodljivo vplivala na varstvene cilje posameznih območij, njihovo celovitost ter povezanost. Pri ugodni oceni se lahko upoštevajo tudi sprejemljivi omilitveni ukrepi.

(7) Če je gradnja objekta ugodno ocenjena in omilitveni ukrepi niso potrebni, se vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev šteje kot vloga za izdajo naravovarstvenega soglasja in se nemudoma izda naravovarstveno soglasje.

(8) Če je za gradnjo objekta treba izvesti omilitvene ukrepe, se način izvedbe omilitvenih ukrepov in drugi pogoji za gradnjo objekta in opravljanje dejavnosti, zaradi katere je objekt zgrajen, določijo v naravovarstvenih pogojih, pri čemer lahko v primerih iz šestega odstavka prejšnjega člena ministrstvo izda tudi naravovarstveno soglasje s pogoji.

(9) Če je gradnja objekta neugodno ocenjena, se vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev šteje kot vloga za izdajo naravovarstvenega soglasja in se izdaja naravovarstvenega soglasja zavrne.

108. člen **(spremljanje stanja ohranjenosti narave)**

(1) Spremljanje stanja ohranjenosti narave (v nadaljnjem besedilu: monitoring ohranjenosti narave) obsega:

1. spremljanje stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov, habitatnih tipov, ekološko pomembnih območij, posebnih varstvenih območij in ekosistemov,
2. spremljanje stanja na področju varstva naravnih vrednot.

(2) Monitoring ohranjenosti narave je del sistema monitoringa stanja okolja in se izvaja skladno s tem zakonom in s predpisi, ki urejajo varstvo okolja.

110. člen **(baze podatkov)**

Minister predpiše obvezne vsebine in način vodenja baz podatkov, potrebnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstvo naravnih vrednot, v soglasju s pristojnim ministrom.

111. člen **(upravne naloge)**

(1) Upravne naloge v zvezi z ohranjanjem biotske raznovrstnosti in varstvom naravnih vrednot na podlagi tega zakona opravlja ministrstvo.

(2) Organ iz prejšnjega odstavka opravlja zlasti naslednje naloge:

1. pripravlja predloge programov ohranjanja biotske raznovrstnosti,
2. pripravlja predloge programov varstva naravnih vrednot državnega pomena,
3. pripravlja predloge operativnih programov,
4. pripravlja pravne, upravne in projektne rešitve za ohranjanje biotske raznovrstnosti,
5. pripravlja pravne, upravne in projektne rešitve za izvajanje ukrepov varstva naravnih vrednot državnega pomena,
6. nadzira izvajanje ukrepov varstva naravnih vrednot in ohranjanja biotske raznovrstnosti,
7. izdaja dovoljenja in soglasja v skladu s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanimi predpisi,
8. vodi javne zbirke podatkov,
9. skrbi za opravljanje javne službe ohranjanja narave,
10. sklepa pogodbe o varstvu naravnih vrednot državnega pomena iz 47. člena tega zakona, razen v primeru iz 8. točke drugega odstavka 133. člena tega zakona,
11. sklepa pogodbe o skrbništvu naravnih vrednot državnega pomena iz 48. člena tega zakona, razen v primeru iz 9. točke drugega odstavka 133. člena tega zakona,
12. sklepa sporazume o višini odškodnin iz 93. člena tega zakona,
13. izvaja predkupno pravico države iz 84. člena tega zakona,
14. skrbi za izvajanje nalog zatočišča,
15. skrbi za izobraževanje delavcev, ki izvajajo naloge ohranjanja narave,
16. skrbi za usposabljanje naravovarstvenih in prostovoljnih nadzornikov in preverjanje strokovnega znanja ter vodi evidenco izdanih pooblastil,
17. izvaja neposredni nadzor na zavarovanih območjih, ki jih je ustanovila država in nimajo svojega upravljavca, ter neposredni nadzor zunaj zavarovanih območij,
18. usklajuje izvajanje naravovarstvenega nadzora,

19. upravlja naravne vrednote, nepremičnine na zavarovanih območjih in stvari, ki jim služijo in so v lasti države, če upravljanje z njimi ni urejeno z drugimi predpisi.

112. člen
(upravna enota)

Krajevno pristojna upravna enota opravlja naslednje naloge:

1. izdaja odločbe o statusu zavarovanega območja državnega pomena lastnikom nepremičnin,
2. izdaja soglasja za promet z nepremičninami na podlagi 86. člena tega zakona,
3. izdaja dovoljenja za posege v naravo na podlagi 104. člena tega zakona.

117. člen
(naloge)

(1) Zavod opravlja kot javno službo naslednje naloge:

1. spremlja stanje ohranjenosti narave,
2. zbira podatke o rastlinskih in živalskih vrstah, njihovih življenjskih prostorih in ekosistemih v sodelovanju z izvajalci javnih služb na področju usmerjanja gospodarjenja z naravnimi viri,
3. spremlja stanje biotske raznovrstnosti,
4. pripravlja strokovne predloge ukrepov varstva sestavin biotske raznovrstnosti,
5. evidentira in vrednoti dele narave,
6. pripravlja strokovne predloge za določitev statusa naravnih vrednot in razvrstitve naravnih vrednot v naravne vrednote državnega in naravne vrednote lokalnega pomena,
7. spremlja stanje naravnih vrednot,
8. pripravlja strokovne predloge za ukrepe varstva naravnih vrednot lokalnega in državnega pomena,
9. pripravlja strokovne predloge za zavarovanje,
10. sodeluje pri izvajanju in izvaja ukrepe varstva naravnih vrednot državnega pomena,
11. sodeluje pri pripravi načrtov upravljanja zavarovanih območij tako, da spremlja pripravo načrta upravljanja, preverja njegovo skladnost s cilji in nameni zavarovanja in poda končno strokovno mnenje o sprejemljivosti načrta upravljanja zavarovanih območij,
12. upravlja z zavarovanimi območji, ki jih je ustanovila država, če je v aktu o zavarovanju tako določeno,
13. sodeluje v postopku izbire koncesionarja iz 43. člena tega zakona,
14. pripravlja strokovne predloge rdečih seznamov,
15. izvaja strokovne naloge na področju ohranjanja narave v skladu s tem zakonom in drugimi predpisi,
16. daje strokovna mnenja in soglasja s področja ohranjanja narave,
17. sodeluje pri izvajanju in izvaja ukrepe varstva sestavin biotske raznovrstnosti na ekološko pomembnih območjih in posebnih varstvenih območjih.

(2) Zavod opravlja na podlagi javnega pooblastila te naloge:

1. pripravlja naravovarstvene smernice,
2. upravlja baze podatkov o naravnih vrednotah in sestavinah biotske raznovrstnosti,
3. daje mnenje iz 97., 104. in 153. člena tega zakona,
4. skrbi za enotnost strokovnih metod in postopkov na področju ohranjanja narave,
5. izvaja strokovni nadzor na področju ohranjanja narave.

(3) Strokovni nadzor iz 5. točke prejšnjega odstavka vključuje zlasti:

- sodelovanje predstavnikov organizacije, pristojne za ohranjanje narave, v strokovnih svetih upravljalcev zavarovanih območij, če upravlja z zavarovanim območjem javni zavod, oziroma na drugačen način, ki mora biti določen v aktu o zavarovanju, če je za upravljanje zavarovanega območja podeljena koncesija ali če z zavarovanim območjem neposredno upravlja ustanovitelj;
- izvajanje strokovnega nadzora pri izvajanju posegov v naravo, kadar se pričakuje odkritje naravnih vrednot;
- potrditev ustreznosti izvedenega omilitvenega ali izravnalnega ukrepa oziroma vmesnih faz izvajanja teh ukrepov, če je tako določeno v predpisu ali konkretnem pravnem aktu;

- izvajanje strokovnega nadzora pri upravljanju zavarovanih območij glede doseganja varstvenih ciljev;
- nadzor nad uporabo strokovnih metod in postopkov pri izvajanju naravovarstvenih nalog.

(4) Poleg nalog iz prejšnjih odstavkov opravlja zavod tudi te naloge:

1. strokovno pomaga lastnikom naravnih vrednot in lastnikom zemljišč na zavarovanih območjih,
2. sodeluje pri pripravi izobraževalnih programov o ohranjanju narave na vseh ravneh izobraževanja,
3. skrbi za ozaveščanje javnosti o pomenu ohranjanja narave.

(5) S soglasjem ustanovitelja lahko opravlja zavod tudi druge naloge.

130. člen (upravljavci)

(1) Zavarovano območje upravljajo upravljavci zavarovanega območja v skladu s tem zakonom in z aktom o zavarovanju.

(2) Z zavarovanim območjem lahko upravlja javni zavod ali se za upravljanje podeli koncesija ali pa ga neposredno upravlja ustanovitelj.

(3) Ustanovitelj neposredno upravlja z zavarovanim območjem tako, da ustanovi režijski obrat v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske javne službe.

(4) Koncesija se podeli fizični ali pravni osebi na podlagi določb o podeljevanju koncesij iz zakona, ki ureja gospodarske javne službe.

(5) Za ustanovitev in delovanje javnega zavoda se uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavode, če ni s tem zakonom določeno drugače.

(6) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena se z aktom o zavarovanju lahko določi, da ožje zavarovano območje nima posebnega upravljavca.

(7) V primerih iz prejšnjega odstavka za doseganje varstvenih ciljev in namenov zavarovanja zavarovanih območjih, ki jih je ustanovila država, skrbi organizacija, pristojna za ohranjanje narave, ki v ta namen izvaja naloge in pooblastila iz 117. člena tega zakona ter posamične naloge ali pooblastila iz drugega in tretjega odstavka 133. člena tega zakona, ki se določijo v aktu o zavarovanju, ali ministrstvo, ki v ta namen sklepa pogodbe o varstvu naravnih vrednot iz 47. člena tega zakona in pogodbe o skrbništvu naravnih vrednot iz 48. člena tega zakona ter izvaja druge posamične naloge ali pooblastila iz drugega in tretjega odstavka 133. člena tega zakona, ki se določijo v aktu o zavarovanju.

(8) V primerih iz šestega odstavka tega člena za doseganje varstvenih ciljev in namenov zavarovanja zavarovanih območjih, ki jih je ustanovila lokalna skupnost, skrbi lokalna skupnost na način, določen v aktu o zavarovanju.

133. člen (naloge upravljanja zavarovanih območij)

(1) Upravljavec zavarovanega območja opravlja varstvene, strokovne, nadzorne in upravljalvske naloge na zavarovanem območju.

(2) Upravljavec opravlja kot javno službo te naloge:

1. pripravlja predlog načrta upravljanja;
2. sprejema letni program dela na podlagi načrta upravljanja in poročilo o izvajanju letnega programa dela za preteklo leto ter opravlja oziroma skrbi za opravljanje v programu dela oziroma načrtu upravljanja določenih nalog;

3. sodeluje z lokalnimi skupnostmi pri doseganju namena zavarovanja in zastavljenih ciljev varstva in razvoja zavarovanih območij;
4. stalno spremlja in analizira stanje narave, biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot na zavarovanem območju;
5. sodeluje pri izvajanju in izvaja ukrepe varstva sestavin biotske raznovrstnosti na ekološko pomembnih območjih in posebnih varstvenih območjih v zavarovanem območju in izven njega, če so ta območja območno povezana z zavarovanim območjem;
6. upravlja nepremičnine, ki so v lasti ustanovitelja na zavarovanem območju, za potrebe upravljanja, če je v aktu o zavarovanju tako določeno;
7. sodeluje z zavodom pri pripravi naravovarstvenih smernic za del, ki se nanaša na zavarovano območje;
8. izvaja ukrepe varstva na zavarovanem območju;
9. sklepa pogodbe za varstvo naravnih vrednot na zavarovanem območju iz 47. člena tega zakona;
10. sklepa pogodbe o skrbništvu nad naravnimi vrednotami na zavarovanem območju iz 48. člena tega zakona;
11. usklajuje in spremlja izvajanje raziskovalnih nalog v zvezi z zavarovanim območjem;
12. skrbi za vzdrževanje, obnavljanje in varovanje naravnih vrednot na zavarovanem območju;
13. skrbi za predstavljanje zavarovanega območja;
14. sodeluje z lastniki zemljišč na zavarovanem območju, jim strokovno pomaga in svetuje;
15. pripravlja in vzdržuje poti in označbe ter drugo infrastrukturo, ki je namenjena obisku zavarovanega območja;
16. vodi obiskovalce po zavarovanem območju;
17. zagotavlja dostop do informacij o zavarovanem območju.

(3) Letni program dela na podlagi načrta upravljanja in poročilo o izvajanju letnega programa dela za preteklo leto upravljaec posreduje ministrstvu v soglasje.

(4) Na podlagi javnega pooblastila izvaja upravljaec neposredni nadzor na zavarovanem območju in upravlja z bazami podatkov, ki se nanašajo na zavarovano območje, v skladu s tem zakonom.

(5) Ne glede na določbi drugega in tretjega odstavka tega člena se lahko v aktu o zavarovanju določi, da opravlja upravljaec samo nekatere naloge iz drugega in tretjega odstavka tega člena, če je s tem izpolnjen namen, zaradi katerega je bilo območje zavarovano.

137. člen (opravljanje dejavnosti v javnem interesu)

(1) Strokovna in ljubiteljska društva ter druge nevladne organizacije na področju ohranjanja narave opravljajo dejavnost v javnem interesu v delu, v katerem namen ustanovitve in samo delovanje organizacije presega uresničevanje interesov njenih članov ali ustanoviteljev.

(2) Nevladna organizacija lahko pridobi status nevladne organizacije v javnem interesu, če izpolnjuje pogoje po zakonu, ki ureja status nevladne organizacije v javnem interesu, in naslednje pogoje:

1. (prenehala veljati)
2. (prenehala veljati)
3. (prenehala veljati)
4. (prenehala veljati)
5. s svojim delovanjem pomembno prispeva k ohranjanju narave s tem, da dejavno sodeluje pri ohranjanju narave, izvaja promocijo ohranjanja narave ali širi strokovno znanje na področju ohranjanja narave z izobraževanjem in vzgojo.

(3) Društvo, ki pridobi status društva, ki deluje v javnem interesu, ima pravico zastopati interese ohranjanja narave v vseh upravnih in sodnih postopkih.

149. člen (vstopnina)

(1) Fizična ali pravna oseba, ki uredi naravno vrednoto, zavarovano območje ali njegov del za ogledovanje in obiskovanje, ima pravico zaračunavati vstopnino.

(2) Višina vstopnine zajema praviloma povrnitev stroškov za ureditev naravne vrednote, zavarovanega območja ali njegovega dela za ogledovanje in obiskovanje in jo na predlog osebe iz prvega odstavka tega člena potrdi minister.

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka potrdi višino vstopnine za naravno vrednoto, zavarovano območje ali njegov del lokalnega pomena pristojni občinski organ.

151. člen (inšpekcijski nadzor)

(1) Inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona in predpisov, konkretnih upravnih aktov oziroma ukrepov, izdanih na njegovi podlagi, izvajajo inšpektorji, pristojni za ohranjanje narave, poleg teh inšpektorjev pa tudi lovski inšpektorji, če se določbe nanašajo na živalske vrste.

(2) Inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona in predpisov, konkretnih upravnih aktov oziroma ukrepov, izdanih na njegovi podlagi, ki se nanašajo na vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, opravljajo poleg inšpektorjev, pristojnih za ohranjanje narave, tudi gozdarski, lovski, ribiški in kmetijski inšpektorji.

(3) Izvrševanje določb tega zakona in predpisov, konkretnih upravnih aktov oziroma ukrepov, izdanih na njegovi podlagi, ki se nanašajo na delovna področja drugih ministrstev, nadzorujejo tudi inšpektorji, pristojni za nadzor teh delovnih področij, v skladu z zakonom.

(4) Za inšpektorja iz prvega odstavka tega člena je lahko imenovana oseba, ki poleg splošnih pogojev za delo v državni upravi izpolnjuje še naslednje pogoje: da ima ustrezno visokošolsko izobrazbo in najmanj pet let delovnih izkušenj na področju varstva naravnih dobrin ali varstva naravnih vrednot ter opravljen izpit za inšpektorja.

152. člen (nadzor carinskih organov)

(1) Carinski organi imajo pri nadzoru izvajanja določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov in ukrepov v zvezi z uvozom, izvozom in tranzitom rastlin in živali ter drugega blaga na podlagi tega zakona naslednja pooblastila:

1. odrediti zaseg živali, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo izročitev zatočišču,
2. odrediti zaseg rastlin, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi,
3. odrediti zaseg drugega blaga, če se z njim ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi,
4. uvesti postopek zaradi prekrška.

(2) Pritožba zoper odločbo, ki jo izda pristojni carinski organ v primerih iz prejšnjega odstavka, ne zadrži njene izvršitve.

(3) Zasežene stvari iz prvega odstavka tega člena ostanejo pod carinskim nadzorom in se z njimi ravna v skladu s carinskimi predpisi.

153. člen (ukrepi)

(1) Inšpektor iz 151. člena tega zakona ima poleg pooblastil, ki jih ima po splošnih predpisih, če ugotovi, da so kršene določbe tega zakona, predpisov oziroma aktov, izdanih na njihovi podlagi, še pooblastilo nadzirati izkoriščanje ali rabo naravnih vrednot in sestavin biotske

raznovrstnosti glede njihove usklajenosti z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi in pristojnosti:

1. določiti vzpostavitev naravnih vrednot ali sestavin biotske raznovrstnosti v prejšnje stanje, odpravo škode oziroma sanacijo na stroške povzročitelja in v skladu s predhodno pridobljenim strokovnim mnenjem zavoda;
2. določiti prepoved izvajanja posega ali opravljanja dejavnosti, ki se izvaja v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi ter v nasprotju z naravovarstvenimi pogoji iz osmega odstavka 105.a člena tega zakona, ki se nanašajo na izvajanje gradnje objekta in opravljanje dejavnosti, zaradi katere je objekt zgrajen;
3. določiti prepoved izvajanja posega ali dejavnosti, če se poseg oziroma dejavnost izvaja brez pravnomočnega naravovarstvenega soglasja ali pravnomočnega dovoljenja za poseg v naravo oziroma v nasprotju s pravnomočnim naravovarstvenim soglasjem ali pravnomočnim dovoljenjem za poseg v naravo oziroma v nasprotju z naravovarstvenimi pogoji, na podlagi katerih je bilo izdano naravovarstveno soglasje;
4. določiti zaseg predmetov, s katerimi je bil povzročen prekršek po tem zakonu;
5. določiti zaseg predmetov, ki so nastali s storitvijo prekrška po tem zakonu;
6. določiti zaseg živali, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo izročitev zatočišču;
7. določiti zaseg rastlin, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo uničenje, izročitev ali prodajo;
8. v naravnem okolju ustaviti vozilo na motorni pogon, ki vozi v nasprotju z določbami tega zakona;
9. določiti druge ukrepe v skladu s tem zakonom ali na njegovi podlagi izdanimi predpisi.

(2) Pritožba zoper odločbo, ki jo izda pristojni inšpektor v primerih iz prejšnjega odstavka, ne zadrži njene izvršitve.

(3) Če inšpektor pri izvajanju inšpekcijskega nadzora po tem zakonu naleti na fizični odpor ali če tak odpor lahko utemeljeno pričakuje, lahko zahteva pomoč policije.

(4) Minister določi pogoje in način ravnanja s stvarmi iz 4. do vključno 6. točke prvega odstavka tega člena.

(5) Pri izvajanju pooblastila iz 8. točke prvega odstavka tega člena in prve alineje dvanajstega odstavka 155. člena tega zakona se smiselno uporabljajo znaki, določeni s predpisi, ki urejajo znake, ki jih dajejo policisti in druge pooblaščen osebe pri urejanju in nadzoru prometa.

153.a člen (zaseg vozila na motorni pogon)

(1) Policist, naravovarstveni nadzornik ali inšpektor iz drugega odstavka 151. člena tega zakona, ki je pristojen za nadzor vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, zaseže vozniku vozilo na motorni pogon, s katerim je bil zaloten pri storitvi prekrška iz 5. točke prvega odstavka 161. člena tega zakona, če je:

1. vozilo na motorni pogon vozil v naravnem okolju nad zgornjo gozdno mejo ali na zavarovanem območju, na katerem je vožnja prepovedana z aktom o ustanovitvi zavarovanega območja;
2. bil kot voznik vozila na motorni pogon v naravnem okolju v zadnjih dveh letih najmanj trikrat pravnomočno kaznovan za prekršek iz 5. točke prvega odstavka 161. člena tega zakona.

(2) Zaseženo vozilo na motorni pogon je treba takoj oddati sodišču, ki je pristojno za postopek o prekršku.

(3) Ob zasegu registriranega vozila na motorni pogon se odvzamejo registrske tablice vozila na motorni pogon, ki se pošljejo upravni enoti, kjer ima lastnik vozila na motorni pogon prebivališče ali sedež. Upravna enota podatek o zasegu vozila na motorni pogon vnese v evidenco vozil na motorni pogon, ob vrnitvi vozila na motorni pogon lastniku pa ta vpis izbriše.

153.b člen (policijska pooblastila)

Nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona, ki se nanašajo na vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, izvaja poleg organov iz drugega odstavka 151. člena tega zakona tudi policija.

155. člen (neposredni nadzor)

(1) Neposredni nadzor v naravi nad spoštovanjem prepovedi tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov izvajajo poleg inšpektorjev tudi naravovarstveni nadzorniki.

(2) Naloge neposrednega nadzora so:

1. neposredno spremljanje stanja;
2. nadzor nad izvajanjem varstvenih režimov;
3. ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah prepovedi iz tega zakona in na njegovi podlagi sprejetih predpisov ter obveščanje pristojnih inšpekcijskih organov;
4. opozarjanje oseb na varstvene režime zaradi preprečevanja kaznivih ravnanj.

(3) Ukrep iz prvega odstavka 153.a člena, naloge iz 2., 3. in 4. točke prejšnjega odstavka ter naloge iz osmega in dvanajstega odstavka tega člena se opravljajo na podlagi javnega pooblastila.

(4) Naloge iz drugega odstavka tega člena opravljajo naravovarstveni nadzorniki, ki so za to delo posebej usposobljeni in imajo pooblastilo po tem zakonu.

(5) Naravovarstveni nadzornik ima službeni znak in izkaznico ter predpisano uniformo.

(6) Naravovarstveni nadzornik ima pravico od osebe, ki ne spoštuje določb tega zakona, zahtevati in dobiti na vpogled osebno izkaznico ali javno listino, s katero se dokazuje istovetnost te osebe. Naravovarstveni nadzornik lahko tudi fotodokumentira potek kršitve in kršilca pri storitvi kaznivega ravnanja.

(7) O sumu kaznivega dejanja mora naravovarstveni nadzornik takoj obvestiti policijo, navesti vsa znana dejstva in dokaze ter izročiti dokaze, ki jih je pridobil.

(8) Naravovarstveni nadzornik pri opravljanju nalog neposrednega nadzora samostojno vodi postopek in odloča o prekrških iz tega zakona.

(9) Če naravovarstveni nadzornik pri izvajanju neposrednega nadzora po tem zakonu naleti na fizični odpor ali če tak odpor lahko utemeljeno pričakuje, lahko zahteva pomoč policije.

(10) Izjave naravovarstvenih in prostovoljnih nadzornikov in materialni dokazi, ki jih zberejo glede dejanj, na podlagi katerih se ukrepa v inšpekcijskem postopku, se v postopku inšpekcijskega nadzora lahko štejejo za dokaz, pridobljen v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, če je za vodenje inšpekcijskega postopka to potrebno.

(11) Naravovarstveni nadzorniki morajo ob vsakem času preprečevati prekrške po tem zakonu in po predpisih, izdanih na njegovi podlagi, ter ukrepati in uporabiti z zakonom določena pooblastila, če grozi nevarnost uničenja ali poškodovanja naravne vrednote, sestavin biotske raznovrstnosti ali zavarovanih območij ali njihovih delov.

(12) Naravovarstveni nadzornik ima pri izvajanju nadzora vožnje v naravnem okolju in v zavarovanih območjih pooblastilo:

- ustaviti voznika vozila na motorni pogon, ki vozi v nasprotju z določbami tega zakona ali akta o zavarovanju;
- zahtevati od voznika vozila na motorni pogon vozniško dovoljenje in prometno dovoljenje oziroma listino, izdano v skladu s petim odstavkom 28.č člena tega zakona, oziroma listino, s katero ugotovi istovetnost voznika. Voznik mora izročiti naravovarstvenemu nadzorniku zahtevane listine na vpogled.

156. člen
(izvajalci neposrednega nadzora)

(1) Neposredni nadzor na zavarovanih območjih zagotavljajo upravljavci zavarovanih območij.

(2) Neposredni nadzor zunaj zavarovanih območij zagotavlja ministrstvo.

(3) Osebe javnega prava, ki so ustanovljene z namenom usmerjanja trajnostnega gospodarjenja naravnih dobrin, zagotavljajo neposredni nadzor na območjih teh dobrin.

(4) Osebe iz prejšnjih treh odstavkov zagotavljajo izvajanje naravovarstvenega nadzora s sklenitvijo delovnih ali drugih ustreznih pogodb z naravovarstvenimi nadzorniki v skladu z zakonom.

(5) Ministrstvo predpiše načine in pogoje za organizacijsko, vsebinsko ter teritorialno usklajeno izvajanje naravovarstvenega nadzora.

157. člen
(pogoji za naravovarstvene nadzornike)

(1) Naravovarstveni nadzornik je lahko vsak polnoleten državljan Republike Slovenije, ki ima pooblastilo po tem zakonu.

(2) Pooblastilo iz prejšnjega odstavka izdaja naravovarstvenim nadzornikom in prostovoljnim nadzornikom po opravljenem preizkusu znanja minister.

(3) Preizkus znanja iz prejšnjega odstavka se izvede na podlagi predpisanega programa preverjanja strokovnega znanja, ki zajema poznavanje predpisov s področja ohranjanja narave in splošnega upravnega postopka v delu, ki se nanaša na izvajanje njihovih pooblastil.

(4) Ministrstvo vodi evidenco izdanih pooblastil za naravovarstvene in prostovoljne nadzornike, ki vsebuje naslednje podatke:

- ime in priimek;
- rojstne podatke;
- podatke o strokovni izobrazbi;
- prebivališče (stalno bivališče);
- podatke o opravljenem preizkusu znanja.

(5) Vlada predpiše program strokovnega usposabljanja in preverjanja znanja, podrobnejši način in postopek za izdajo pooblastil po tem zakonu ter način vodenja evidence iz tega člena.

(6) Minister predpiše podrobnejše določbe o službenem znaku in izkaznici naravovarstvenih nadzornikov ter v soglasju z ministrom, pristojnim za notranje zadeve, uniformo.

159. člen
(prostovoljni nadzorniki)

(1) Naloge neposrednega nadzora lahko kot prostovoljno dolžnost opravlja tudi vsaka fizična oseba, ki izpolnjuje pogoje iz tega zakona (v nadaljnjem besedilu: prostovoljni nadzornik).

(2) Prostovoljni nadzornik je lahko vsak polnoleten državljan Republike Slovenije, ki ima pooblastilo po tem zakonu.

(3) Določbe od drugega do sedmega odstavka 155. člena tega zakona se uporabljajo tudi za prostovoljne nadzornike.

160. člen

(hujši prekrški)

- (1) Z globo od 10.000 do 50.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba:
1. če iztrebi rastlinsko ali živalsko vrsto (prvi odstavek 14. člena);
 2. če zmanjša število rastlin ali živali posameznih populacij, zoži njihove habitate ali poslabša življenjske razmere do take mere, da postane vrsta ogrožena (drugi odstavek 14. člena);
 3. če namerno, brez opravičljivega razloga uniči ali poškoduje rastline, ubije ali poškoduje živali (tretji odstavek 14. člena);
 4. če namerno, brez opravičljivega razloga uniči ali poškoduje habitate populacij rastlinskih ali živalskih vrst (četrti odstavek 14. člena);
 5. če ravna z naravno vrednoto tako, da ogrozi njen obstoj (drugi odstavek 40. člena).

(2) Z globo od 4.000 do 20.000 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 1.000 do 2.000 evrov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo od 200 do 1.000 evrov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.

**160.a člen
(prekrški)**

- (1) Z globo od 2.000 do 10.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba:
1. če namerno, brez opravičljivega razloga, vznemiri živali (tretji odstavek 14. člena);
 2. če posega v naravo v nasprotju s predpisanim načinom in pogoji (drugi odstavek 15. člena);
 3. če ne rabi rastlin ali živali v skladu s predpisanimi pogoji (drugi odstavek 16. člena);
 4. če rabi rastline ali živali, ki jih je prepovedano rabiti, ali jih rabi v nasprotju s predpisano omejitvijo rabe (tretji odstavek 16. člena);
 5. če naseli rastline ali živali tujerodnih vrst brez dovoljenja (drugi in tretji odstavek 17. člena);
 6. če goji živali domorodnih ali tujerodnih vrst brez dovoljenja (prvi odstavek 21. člena);
 7. če zadržuje živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu v neustreznih bivalnih razmerah in brez ustrezne oskrbe (prvi odstavek 19. člena);
 8. če trgovec z živalmi ne zagotovi predpisanih bivalnih razmer in ustrezne oskrbe in ne vodi predpisanih evidenc (prvi odstavek 23. člena);
 9. če ravna v nasprotju z varstvenim režimom, ki ga za rastlinske ali živalske vrste, ki so varovane na podlagi ratificiranih mednarodnih pogodb, predpiše vlada (prvi odstavek 26. člena);
 10. če organizira vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju (prvi odstavek 28.b člena);
 11. če po končani javni prireditvi ne približa stanja prireditvenega prostora stanju, v kakršnem je bil pred prireditvijo (sedmi odstavek 28.c člena);
 12. če upravlja gensko banko brez pooblastila ministra (tretji odstavek 29. člena);
 13. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja pri odvzemu biološkega materiala iz narave ali z biološkim materialom v genskih bankah (šesti odstavek 29. člena);
 14. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja pri odvzemu genskega materiala iz narave (četrti odstavek 30. člena);
 15. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja za ohranitev ekološko pomembnih območij (peti odstavek 32. člena);
 16. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja za ohranitev posebnih varstvenih območij (tretji odstavek 33. člena);
 17. če brez koncesije rabi naravno vrednoto (prvi odstavek 43. člena);
 18. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja ali varstvenimi režimi zavarovane naravne vrednote (drugi odstavek 49. člena);
 19. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja ali varstvenimi režimi začasno zavarovane naravne vrednote (tretji odstavek 50. člena);
 20. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja in varstvenimi režimi na zavarovanem območju (prvi odstavek 53. člena);

21. če izvaja posege in dejavnosti v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja ali načrtom upravljanja (prvi odstavek 54. člena);
22. če odvzame minerale ali fosile na nahajališčih, ki so določena za naravno vrednoto, na nedovoljen način (drugi odstavek 73. člena) ali brez dovoljenja ministrstva ali v nasprotju s tem dovoljenjem (tretji odstavek 73. člena);
23. če odvzame minerale ali fosile na nahajališčih, ki so zavarovana ali jih odvzame v nasprotju z aktom o zavarovanju (četrti odstavek 73. člena);
24. če daje mineral ali fosil, ki je naravna vrednota, v nedovoljeni promet (četrti odstavek 75. člena);
25. če izvozi ali iznosi mineral ali fosil, ki je naravna vrednota (peti odstavek 75. člena);
26. če ravna v nasprotju s predpisanim varstvenim režimom za ogrožene rastlinske ali živalske vrste (prvi odstavek 81. člena);
27. če ravna v nasprotju s predpisanim varstvenim režimom za varstvo izjemnega osebka, populacije ali habitata (82. člen);
28. če izvaja poseg v naravo brez predpisanega dovoljenja (prvi odstavek 104. člena);
29. če izvaja poseg v naravo v nasprotju z dovoljenjem za poseg v naravo (prvi odstavek 104. člena);
30. če izvaja poseg v prostor v nasprotju z naravovarstvenimi pogoji ali naravovarstvenim soglasjem (prvi odstavek 105. člena);
31. če izvaja poseg v prostor, za katerega ni pridobil naravovarstvenega soglasja oziroma rabi objekt, za katerega je bilo pridobljeno naravovarstveno soglasje, v nasprotju s tem soglasjem (prvi odstavek 105. člena);
32. če izvaja poseg v prostor ali rabi objekt v nasprotju s pogoji iz naravovarstvenega soglasja (šesti odstavek 105. člena).

(2) Z globo od 1.000 do 4.000 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 400 do 1.000 evrov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo od 100 do 300 evrov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.

161. člen (lažji prekrški)

- (1) Z globo od 1.000 do 2.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba:
1. če ne obvesti ministrstva o nameravani doselitvi rastlin ali živali tujerodnih vrst (drugi odstavek 18. člena);
 2. če doseli rastline ali živali tujerodnih vrst, ki jih je prepovedano doseliti (četrti odstavek 18. člena);
 3. če zadržuje živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti brez dovoljenja (prvi odstavek 20. člena);
 4. če ravna v nasprotju z obveznimi pravili varstva rastlinskih in živalskih vrst, ki jih predpiše vlada (24. člen);
 5. če vozi, ustavi ali parkira vozilo na motorni pogon v naravnem okolju in vozilo ne stoji ali ni parkirano v petmetrskem pasu izven vozišča (prvi odstavek 28.b člena);
 6. če je kraj dogodka oziroma območje opravljanja dejavnosti ali posega v primerljivem času dostopno po javnih cestah in nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet, pa se vozi, ustavi ali parkira in ne gre za zaščito, reševanje oziroma pomoč ob naravnih in drugih nesrečah (11. točka četrtega odstavka 28.b člena) ali za izvajanje nalog Slovenske vojske (12. točka četrtega odstavka 28.b člena);
 7. če uporablja vozilo na motorni pogon, ki ni vpisano v evidenco in ni označeno (prvi odstavek 28.č člena);
 8. če izvozi ali uvozi rastline ali živali, njihove dele ali izdelke iz njih brez dovoljenja ministrstva (25. člen);
 9. če izvaja tranzit ali druga ravnanja z rastlinami ali živalmi, njihovimi deli ali izdelki iz njih brez dovoljenja ministrstva, če je dovoljenje predpisano (25. člen);

10. če ravna v nasprotju s predpisanimi smernicami za ohranitev ugodnega stanja habitatnih tipov (četrti odstavek 31. člena);
11. če ravna v nasprotju s predpisanimi smernicami za ohranitev biotske raznovrstnosti (peti odstavek 35. člena);
12. če ravna v nasprotju s predpisanimi načini in pogoji poseganja v naravo (drugi odstavek 36. člena);
13. če uredi naravno vrednoto za ogledovanje in obiskovanje brez dovoljenja (prvi odstavek 42. člena);
14. če začasno ne ustavi del, ne zaščiti najdbe ali o najdbi ne obvesti organizacije, pristojne za ohranjanje narave (prvi odstavek 74. člena);
15. če nadaljuje z deli pred izdajo varstvenih usmeritev za nadaljnja ravnanja v zvezi z najdbo minerala ali fosila (drugi odstavek 74. člena);
16. če ne zagotovi izvedbe varstvenih usmeritev za nadaljnja ravnanja v zvezi z najdbo minerala ali fosila (peti odstavek 74. člena);
17. če o najdbi minerala ali fosila, ki je naravna vrednota, ne obvesti organizacije, pristojne za ohranjanje narave (drugi odstavek 75. člena);
18. če ne hrani minerala ali fosila na ustrezen način oziroma ga, če ustrezne hrambe ne more zagotoviti, ne ponudi v hrambo strokovno usposobljeni organizaciji (tretji odstavek 75. člena).

(2) Z globo od 200 do 1.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 200 do 400 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo od 40 do 100 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.

(5) Če je prekršek iz 5. in 6. točke prvega odstavka tega člena storjen z vozilom na motorni pogon, pa ni mogoče ugotoviti, kdo je storilec, se kaznuje za prekršek lastnik ali imetnik rabe pravice uporabe vozila na motorni pogon, s katerim je bil prekršek storjen, razen če dokaže, da tega prekrška ni storil. Če je lastnik ali imetnik pravice uporabe vozila, s katerim je storjen prekršek iz 5. in 6. točke prvega odstavka tega člena, pravna oseba, državni organ ali samoupravna lokalna skupnost, se kaznuje za prekršek njihova odgovorna oseba.

161.a člen (najlažji prekrški)

- (1) Z globo 1.500 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba:
1. če organizira vožnjo s kolesi v naravnem okolju brez dovoljenja za javno prireditve ali če izvede javno prireditve v nasprotju z izdanim dovoljenjem (tretji odstavek 28.d člena);
 2. če po končani javni prireditvi ne približa stanja prireditvenega prostora stanju, v kakršnem je bil pred prireditvijo (tretji odstavek 28.d člena).

(2) Z globo 1.250 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo 500 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

- (4) Z globo 100 eurov se kaznuje za prekršek posameznik:
1. če se vozi s kolesom v naravnem okolju zunaj utrjenih poti ali po poteh, ki niso utrjene (prvi odstavek 28.d člena);
 2. če se vozi s kolesom v naravnem okolju po utrjenih poteh in temu nasprotuje lastnik ali upravljavalec poti (prvi odstavek 28.d člena);

3. če se vozi s kolesom v naravnem okolju zunaj utrjenih poti in ne gre za dovoljene primere vožnje s kolesom v naravnem okolju iz petega odstavka 28.b člena tega zakona (prvi odstavek 28.d člena);
4. če organizira vožnjo s kolesi v naravnem okolju brez dovoljenja za javno prireditev ali če izvede javno prireditev v nasprotju z izdanim dovoljenjem (tretji odstavek 28.d člena);
5. če po končani javni prireditvi ne približa stanja prireditvenega prostora stanju, v kakršnem je bil pred prireditvijo (tretji odstavek 28.d člena).